

Rockstar Developer 2025

အိမောင်
Fairway

FULL
STACK
JAVASCRIPT

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးအိမာင်
Fairway စာပေ (၀၃၃၀၇)
အမှတ် ၃A308၊ ရတနာနှင်းဆီအိမ်ရာ၊
ရတနာလမ်း၊ ဒဂုံဆိပ်ကမ်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။
ပုံနှိပ်သူ	-	ဦးအိမာင်
Ebook (ဒစ်ဂျစ်တယ်စာအုပ်)
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	-	အိမာင် (Fairway)
ကွန်ပျူးတာစာစီ	-	အိမာင် (Fairway)
တန်ဖိုး	-	အခမဲ့
လိုင်စင်	-	CC-BY-NC-SA
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0
ဖော်ချီရေး	-	Fairway စာပေ (၀၉ - ၂၅၂ ၄၂၆ ၃၈၈)

အိမာင် (Fairway)

Rockstar Developer 2025

Fairway စာပေ၊ ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၂၄။

စာမျက်နှာ - ၄၃၅ (၃၈ စင်တီ x ၅၃ စင်တီ)

မာတိကာ

- 4 မိတ်ဆက်
- 5 အခန်း (၁) - JavaScript – Node, NPM
- 15 အခန်း (၂) - React – New React Project with Vite
- 25 အခန်း (၃) - React – Components, Props, States
- 55 အခန်း (၄) - React – Forms
- 67 အခန်း (၅) - React – Context Provider
- 79 အခန်း (၆) - React – UI Framework – MUI
- 97 အခန်း (၇) - React – More Hooks
- 116 အခန်း (၈) - React – React Router
- 144 အခန်း (၉) - JavaScript – Promises, async / await
- 154 အခန်း (၁၀) - Database – SQLite, Prisma ORM
- 178 အခန်း (၁၁) - Express – Back-end API
- 199 အခန်း (၁၂) - React – React Query

- 222 အခန်း (၁၃) – React Native – Expo, Expo Router
- 239 အခန်း (၁၄) – React Native – Sample App UI
- 270 အခန်း (၁၅) – API Authentication – Login, Register
- 311 အခန်း (၁၆) – Project – Social Media Features
- 357 အခန်း (၁၇) – JavaScript – WebSocket
- 369 အခန်း (၁၈) – Project – Notifications
- 390 အခန်း (၁၉) – Next.js – Server-Side Rendering Project
- 429 နိဂုံးချုပ်
- 433 စာရေးသူ၏ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

မိတ်ဆက်

များပြားစုံလင်တဲ့ JavaScript နည်းပညာတွေဟာ အမြဲတိုးတက် ပြောင်းလဲနေလို့ မနည်းအနှစ်လိုက်ကြရလေ့ရှုပါတယ်။ Front-end, Back-end, Hybrid Mobile စသည်ဖြင့် ကဏ္ဍစုံသလို ဆန်းကျယ်ထူးခြားတဲ့ နည်းပညာတွေလည်း ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် နည်းပညာအရ အရမ်းဟော့ပြီး အခွင့်အလမ်းကောင်းတွေ ရှိနေပေမယ့် လေ့လာရတာ ခက်ခဲတဲ့ဘာသာရပ်တစ်ခုလို့ ဖြစ်နေတာပါ။

ဒီစာအုပ်မှာ အဲဒီလို ခက်ခဲတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို နားလည်ရလွယ်ကူအောင် ဖော်ပြပါမယ်။ လက်တွေ၊ ကျကျလည်း ဖော်ပြမယ်။ Up to Date ဖြစ်အောင်လည်း ဖော်ပြသွားပါမယ်။ အကြောင်းအရာတွေများလို့ မလိုတာတွေ သိပ်အကျယ်ချွဲမနေဘဲ၊ လိုတာတွေကိုတော့ စုံအောင်ထည့်သွင်း ဖော်ပြပေးသွားမှာပါ။

ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ဖို့အတွက် စာဖတ်သူက အနည်းဆုံးအနေနဲ့ JavaScript အခြေခံ ရှိထားပြီးဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ လိုအပ်ရင် JavaScript လိုတိုရှင်း စာအုပ်ကို အောက်ပါလိပ်စာမှာရယူပြီး လေ့လာနိုင်ပါတယ်။

<https://eimaung.com/jsbook>

ဒီစာအုပ်မှာပါဝင်တဲ့ ကုဒ်နမူနာတွေအားလုံးကိုလည်း အောက်ပါလိပ်စာမှာ ရယူနိုင်ပါတယ်။ ကုဒ်တွေများလို့ လိုက်လုပ်ရင်း အမှားရှာရခက်တာမျိုး၊ ကြံးလာတဲ့အခါ ပြန်တိုက်ကြည့်ဖို့ပါ။ နမူနာတွေကို Step-by-Step တစ်ဆင့်ချင်း၊ ကြိုးစားပြီး ရအောင်လိုက်လုပ်ကြည့်ပါ။

<https://github.com/eimg/rsd25>

အခန်း (၁) - JavaScript - Node, NPM

များပြားကျယ်ပြန့်လှတဲ့ JavaScript နည်းပညာတွေ အားလုံးရဲ့ ဗဟိုချက်ဟာ Node ပါပဲ။ Node ဟာ JavaScript Runtime ဖြစ်ပါတယ်။ တို့တို့ပြောရရင် JavaScript ကုဒ်တွေကို Run ပေးနိုင်တဲ့ နည်းပညာ ဆိုပါတော့။

အခုနောက်ပိုင်းမှာ Node နဲ့ အပြိုင် တဲ့ JavaScript Runtime နည်းပညာသစ်တွေ ထွက်ပေါ်လာကြပါတယ်။ အခိုကအကျခုံးကတော့ Deno နဲ့ Bun တို့ပါပဲ။ အလားအလာရှိတဲ့ ရွှေးချယ်စရာ နည်းပညာတွေ အနေနဲ့ ဗဟိုသုတေသနတွေမှတ်ဖိုပါ။ ဒီစာကိုရေးနေချိန်မှာ သူတို့ကို အခိုကနည်းပညာအနေနဲ့ သုံးနေကြတဲ့ အထိတော့ မရောက်ကြသေးပါဘူး။

Node - <https://nodejs.org/>

Deno - <https://deno.com/>

Bun - <https://bun.sh/>

Deno ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို သေချာကြည့်ရင် Node ဆိုတဲ့စကားလုံးကိုပဲ ရှေ့နောက်ပြောင်းထားတာဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။ Node ကို စတင်တိတွင်ခဲ့သူကပဲ ဆက်လက်တိတွင်ထားတဲ့ ပရောဂျက်ပါ။ Node က ပေါ်တာ ကြောပြီဆိုတော့ တရာ့အပိုင်းတွေမှာ ဒီတ်အောက်နေပြီလို့ ယူဆကြသူတွေ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ - TypeScript တို့ JSX တို့လို့ နည်းပညာတွေဟာ ကနေ့ခေတ်မှာ အခိုကနည်းပညာတွေ ဖြစ်နေကြပေမယ့်၊ ဒီနည်းပညာတွေကို Node က တိုက်ရှိက် Run မပေးနိုင်ပါဘူး။ Run ပေးနိုင်တဲ့ တစ်ဆင့်ခဲ့ နည်းပညာတွေကို အသုံးပြုကြရပါတယ်။ Deno တို့ Bun တို့မှာတော့ Runtime ကိုယ်တိုင်က ဒီနည်းပညာတွေ

ကို တိုက်ရှိက်နားလည် အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်ကြပါတယ်။ တဗြား အားသာချက် အားနည်းချက်တွေ ရှိသေးပေမယ့် အကျယ်မချဲတော့ပါဘူး။ ဒီနေရာမှာတော့ အမိကလေ့လာသွားချင်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။

Node Version Manager (NVM)

ဒီစာရေးနေချိန်မှာ နောက်ဆုံးထွက်ထားတာက Node 22.2.0 ဖြစ်ပါတယ်။ နည်းပညာသစ်တွေ စမ်းသပ်လိုရင် နောက်ဆုံး Version ကို သုံးတာကောင်းပေမယ့်၊ လက်တွေ့ပရောဂျက်တွေအတွက် ဆိုရင်တော့ ပိုပြီးတော့ Stable ဖြစ်တဲ့ Long-Term Support (LTS) Version တွေကို သုံးရပါတယ်။ လက်ရှိ LTS Version က Node 20.14.0 ပါ။ ပြီးတော့ ကိုယ်အသုံးပြုလိုတဲ့ တချို့နည်းပညာတွေက Version အတိအကျနဲ့လိုအပ်တာမျိုးလည်း ရှိတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် Node ကို ကိုယ့်စက်ထဲမှာ Install လုပ်တဲ့အခါ Version တစ်ခုကို ရွေးပြီး Install လုပ်တဲ့နည်းလမ်းဟာ သိပ်အဆင်မပြောပါဘူး။ [Node Version Manager \(NVM\)](#) ခဲ့ အကူအညီနဲ့ Install လုပ်ခြင်းကသာ ပိုပြီးတော့ အဆင်ပြေတဲ့နည်းလမ်း ဖြစ်ပါတယ်။

Mac (သို့မဟုတ်) Linux အသုံးပြုနေသူတွေက အောက်ပါလိပ်စာမှာ ကြည့်ပြီး NVM ကို အရင်ဆုံး Install လုပ်ထားသင့်ပါတယ်။

NVM – <https://github.com/nvm-sh/nvm>

Install လုပ်ရတာ လွယ်ကူပါတယ်။ သူ့ Page မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ Installing & Updating Section မှာ ပေးထားတဲ့ ဒီ Command ကို ကူးယူပြီး Terminal မှာ Run ပေးလိုက်ယုံပါပဲ။

```
curl -o https://raw.githubusercontent.com/nvm-sh/nvm/v0.39.7/install.sh | bash
```

စာဖတ်သူ အဆင်ပြေစေဖို့ Command ကို ထည့်ဖော်ပြထားပေမယ့် Update တွေဘာတွေ ရှိနိုင်လို့ သူမူရင်း Repo Page မှာ တိုက်ရှိက်ကြည့်ပြီးလုပ်ဖို့ အကြံပေးပါတယ်။

Windows အသုံးပြုသူတွေကတော့ Installer ဖိုင်ကို အောက်ပါလိပ်စာမှာ ဒေါင်းနိုင်ပါတယ်။

NVM Installer (Windows) – <https://github.com/coreybutler/nvm-windows>

ပြီးတဲ့အခါ Installer ဖိုင်ကို Run ပြီးထည့်သွင်းရမှာပါ။

NVM ထည့်သွင်းပြီးပြီဆိုရင် လိုချင်တဲ့ Node Version ကို အခုလို Install လုပ်ယူလို ရပါတယ်။

```
nvm install 20
nvm install 22
```

Install လုပ်ထားတဲ့ Version တွေထဲက အသုံးပြုလိုတဲ့ Version ကို အခုလို ရွေးချယ်နှင့်ပါတယ်။

```
nvm use 22
```

Install မလုပ်ရသေးတဲ့ Version ကို use လုပ်လိုက်ရင်လည်း တစ်ခါတဲ့ Install လုပ်ပေးသွားပါလိမ့်မယ်။ ဒီနည်းနဲ့ အသုံးပြုလိုတဲ့ Node Version တွေကို အလွယ်တကူ ပြောင်းလဲ အသုံးပြုလို ရသွားပါပြီ။

Mac နဲ့ Linux မှာ Install လုပ်ထားတဲ့ Version တွေထဲက တစ်ခုကို Default အနေနဲ့ သတ်မှတ်ချင်ရင် အခုလို သတ်မှတ်နှင့်ပါတယ်။

```
nvm alias default 22
```

သတိပြုရမှာကတော့ Node Version တစ်ခုနဲ့ Install လုပ်ထားတဲ့ Global Package တွေရှိရင် တခြား Node Version ပြောင်းလိုက်တဲ့အခါ ပြန် Install လုပ်ပေးဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ဒီတစ်ချက်ကို သတိပြုလိုက် ရင် ကျေနိုင်တာအကုန် အဆင်ပြေသွားပါပြီ။

Node နဲ့ အလုပ်တစ်ခုခုမလုပ်ခင် လက်ရှိ အသက်ဝင်နေတဲ့ Node Version ကို စစ်ကြည့်သင့်ပါတယ်။

```
node -v
v22.2.0
```

နမူနာအရ လက်ရှိ အသက်ဝင်နေတာ Node 22.2.0 ဖြစ်ပါတယ်။

Node Package Manager (NPM)

ဒီတစ်ခါဆက်ကြည့်မှာ NVM မဟုတ်တော့ပါဘူး။ NPM ဖြစ်သွားပါပြီ။ Node ရဲ့ Default Package Manager ပါ။ ကိုယ့်ပရောဂျက်မှာ ထည့်သွင်းအသုံးပြုလိုတဲ့ Package တွေနဲ့ Dependencies ခေါ် လိုအပ်တဲ့ ဆက်စပ် Package တွေကို NPM နဲ့ Download ရယူနိုင်ပါတယ်။

NPM အစား အစားထိုးရွေးချယ်စရာ နည်းပညာတွေလည်း ရှိကြပါတယ်။ အမိကအကျဆုံးကတော့ yarn နဲ့ pnpm တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။ yarn ဟာ NPM ရဲ့ အားနည်းချက်တွေကို ဖြေရှင်းဖို့ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ နည်းပညာတစ်ခုပါ။ Package တွေကို Parallel Download နဲ့ ပြိုင်တူဒေါင်းပေးလို့ ပိုမြန်ခြင်း အပါအဝင် တွေားအားသာချက်တွေ ရှိတဲ့အတွက်၊ ပေါ်ခါစကဆိုရင် NPM အစား သူကို ပြောင်းသုံးသင့်တယ်လို့ ဆိုနိုင်တဲ့ နည်းပညာတစ်ခုပါ။ ဒါပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ NPM ကလည်း yarn ကို နမူနာယူပြီး သူအားနည်းချက် တွေကို ပြုပြင်ပေးလာတဲ့အတွက် သိပ်မကွာတော့ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက yarn ရဲ့ အားသာချက်တွေ ရှိပေမယ့် NPM ကိုပဲ ဆက်သုံးမယ်ဆိုရင် ဘာပြဿနာမှမရှိပါဘူး၊ သုံးလို့ရပါတယ်။

pnpm ကတော့ Package တွေကို လိုတိုင်း ပြန်ဒေါင်းပြီး ထည့်မနေတော့ဘဲ ဒေါင်းပြီးသားကနေ Shortcut လုပ်ပြီး ချိတ်လို့ရရင် ချိတ်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် နေရာယူ သိသိသာသာ သက်သာသွားစေတဲ့ နည်းပညာပါ။ Monorepo ခေါ် ပရောဂျက်မှာပါတဲ့ Front-end, Back-end အားလုံးကို တစ်စုထဲ Manage လုပ်တဲ့ ပရောဂျက်အမျိုးအစားတွေမှာ သုံးလို့ပိုကောင်းနိုင်ပါတယ်။

NPM – <https://www.npmjs.com/>

yarn – <https://yarnpkg.com/>

pnpm – <https://pnpm.io/>

ဒီစာအုပ်မှာတော့ NPM ကိုပဲ အသုံးပြုဖော်ပြသွားမှာပါ။ Node ကို Install လုပ်ချိန်မှာ NPM ဟာ တစ်ခါလဲ ပါဝင်သွားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ထပ်တောင်ထည့်စရာ မလိုတော့ပါဘူး။ နောက်သင်ခန်းစာတွေ မဆက်ခင် သူ့ရဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံနဲ့ သဘာသဘာဝကို လက်တွေ့ စမ်းကြည့်သင့်ပါတယ်။

ပထမဆုံး ဖို့အသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်ပါ။ အဲဒီဖို့အဲမှာ Terminal ကို ဖွင့်ပါ။

Tip – Windows အသုံးပြုသူတွေဟာ Windows ရဲ့ Default ဖြစ်တဲ့ Command Prompt ကို အသုံးမပြု သင့်ပါတယ်။ Windows Terminal App ကို အစားထိုး အသုံးပြုသင့်ပါတယ်။ မရှိသေးရင် Windows Store မှာပဲ ရှာပြီးတော့ Install လုပ်နိုင်ပါတယ်။ Microsoft က ဖန်တီးပေးထားတဲ့ ပိုကောင်းတဲ့ Terminal ပါ။

ဖို့အသစ်တစ်ခုမှာ Terminal ဖွင့်ပြီးရင် အခုလို စမ်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

```
npm init -y
```

ဒါ လက်ရှိဖို့ကို NPM Package တစ်ခုဖြစ်သွားအောင် လုပ်ပေးလိုက်တာပါ။ နောက်ဆုံးက -y Option မ ထည့်ရင် သူက မေးခွန်းတွေ မေးပါလိမ့်မယ်။ ဖြေပေးဖို့လိုပါတယ်။ စမ်းချင်ရင် မထည့်ဘဲ စမ်းကြည့်လို ရပါ တယ်။ လက်ရှိနှုန်းမှာတော့ မေးခွန်းတွေ တစ်ခုချင်း ဖြေစရာမလိုအောင် "အားလုံး Yes, Default Value အတိုင်းပဲသုံးမယ်" ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ -y Option ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါ Command ကို Run လိုက်ရင် package.json ဆိုတဲ့ဖိုင်တစ်ခု ရပါလိမ့်မယ်။ ဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင် အခုလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

JSON - package.json

```
{
  "name": "chapter-1",
  "version": "1.0.0",
  "main": "index.js",
  "scripts": {
    "test": "echo \"Error: no test specified\" && exit 1"
  },
  "keywords": []
}
```

```

"author": "",
"license": "ISC",
"description": ""

}

```

Package Name, Version, License စသည်ဖြင့် အချက်အလက်တွေပါဝင်ပြီး လိုအပ်သလို ပြင်လို ရပါတယ်။ Version နံပါတ်တွေ ပေးပိုပေးနည်းနဲ့ပက်သက်ပြီး အသေးစိတ်ကို အောက်ပါလိပ်စာမှာ လေ့လာကြည့်နိုင်ပါတယ်။

Semantic Versioning (semver) – <https://semver.org>

ဒီနေရာမှာ ထည့်သွင်းသတိပြုသင့်တာကတော့ scripts ဖြစ်ပါတယ်။ အခုလိုပြင်ပြီး စမ်းကြည့်ပါ။

JSON - package.json

```

{
  "name": "chapter-1",
  "version": "1.0.0",
  "main": "index.js",
  "scripts": {
    "test": "echo \"Error: no test specified\" && exit 1",
    "dev": "echo \"Running dev scripts\"",
    "build": "echo \"Running build scripts\""
  },
  "keywords": [],
  "author": "",
  "license": "ISC",
  "description": ""
}

```

နမူနာအရ scripts တွေထဲမှာ dev နဲ့ build ပါဝင်သွားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ package.json ထဲမှာရေးထားတဲ့ Scripts တွေကို အခုလို Run လိုရပါတယ်။

```
npm run dev
> chapter-1@1.0.0 dev
> echo "Running dev scripts"

Running dev scripts
```

```
npm run build
> chapter-1@1.0.0 build
> echo "Running build scripts"

Running build scripts
```

ဘာအလုပ်မှုတော့ ထူးထူးဆန်းဆန်း မလုပ်သေးပါဘူး။ Output စာလေး ရှိက်ထုတ်ပြယုံလောက်ပါပဲ။ ဒီနေရာမှ လုပ်ဆောင်ချက်ထက် package.json ဖိုင်ထဲမှာ Scripts တွေထည့်ရေးလိုရတယ်၊ လိုအပ်ရင် ပြန် Run လိုရတယ်ဆိုတဲ့ သဘောသဘာဝကို အမိကထား သတိပြုရမှာပါ။

လက်ရှိဖို့ဒါထဲမှာ ထည့်သွင်းအသုံးပြုလိုတဲ့ JavaScript Package တွေကို အခုလို Download ရယူ ထည့်သွင်းနိုင်ပါတယ်။

```
npm install react
```

(သို့မဟုတ်)

```
npm i react
```

Command မှာ `install` လိုအပြည့်အစုံရေးရင်ရသလို အတိုကောက် `i` လိုပဲရေးရင်လည်းရပါတယ်။ ဒါ react ကို ကိုယ့်ပရောဂျက်ထဲမှာ ထည့်သွင်းလိုက်တာပါပဲ။ ဒီလိုထည့်သွင်းလိုက်တဲ့အခါ ဖို့ဒါထဲမှာ node_modules အမည်နဲ့ ဖို့ဒါတစ်ခု ဝင်သွားမှာဖြစ်ပြီး `package-lock.json` အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခု လည်း ထပ်တိုးလာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ `package.json` မှာ အခုလို `dependencies` Section တစ်ခုပါသွားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

JSON - package.json

```
...
"dependencies": {
  "react": "^18.3.1"
}
...
```

ဒီနည်းနဲ့ NPM က ကိုယ့်ပရောဂျက်ရဲ့ Dependencies တွေကို မှတ်ထားပါတယ်။ တနည်းအားဖြင့် ဒီပရောဂျက်ဟာ React ရှိမှ အလုပ်လုပ်တဲ့ပရောဂျက်ဆိုတာကို မှတ်ထားလိုက်တာပါ။

Install လုပ်လိုက်တဲ့ Package Source Code တွေကို node_modules ဖိုခါထဲမှာ ထည့်သိမ်းသွားပြီး၊ ကိုယ် Install လုပ်လိုက်တဲ့ Package အတွက်လိုအပ်တဲ့ ဆက်စပ် Dependencies Package တွေကိုလည်း တစ်ခါထဲ အလိုအလျောက် ဒေါင်းပြီးထည့်ပေးသွားတာကို တွေ့ရနိုင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ပရောဂျက်အတွက် React က Dependencies ဖြစ်သွားပြီဖြစ်သလို၊ React မှာလည်း သူ Dependencies တွေ ရှိနေမှာမိန့်လိုပါ။ package-lock.json ဖိုင်ထဲမှာတော့ ထည့်သွင်းလိုက်သမျှ Package နဲ့ Dependencies တိုင်းရဲ့ Version အတိအကျကို မှတ်တမ်းတင်ထားပါလိမ့်မယ်။

Dependencies တွေမှာ Development Dependencies ဆိုတာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ အခုလို စမ်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

```
npm i jest -D
```

-D Option နဲ့ အခု Install လုပ်တဲ့ jest ဟာ Development Dependencies ဖြစ်ကြောင်း ပြောလိုက်တာပါ။ အခုနေ package.json ဖိုင်ကို ကြည့်လိုက်ရင် အခုလိုထပ်တိုးလာတာကို တွေ့ရနိုင်ပါတယ်။

JSON - package.json

```
...
"dependencies": {
  "react": "^18.3.1"
},
"devDependencies": {
  "jest": "^29.7.0"
}
...
...
```

react က ရှိခိုး Dependencies ဖြစ်ပြီး jest က devDependencies ဖြစ်နေတာပါ။ Development Dependencies ဆိုတာ Development Time မှာပဲ လိုအပ်တဲ့ Dependencies အမျိုးအစားပါ။ တန်ည်းအားဖြင့် ဒီပရောဂျက် Run ဖို့ လိုအပ်တဲ့ Dependencies တွေမဟုတ်ကြတဲ့ ဒီ ပရောဂျက်ကို ရေးသားနေ စဉ်မှာ လိုအပ်တဲ့ Dependencies ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်ပါ။ jest ဆိုတာ Testing Library ပါ။ ပရောဂျက်ကို Test လုပ်ဖို့ သူကိုလိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပရောဂျက်ကို Run ဖို့တော့ သူမလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် jest လို Package မျိုးကို ရှုံးစုံး Dependencies အနေနဲ့မထည့်ဘဲ Development Dependencies အနေနဲ့ ထည့်ကြရတာပါ။

တချို့ Install လုပ်ထားတဲ့ Package တွေက Run လိုရပါတယ်။ ဥပမာ -

```
npx jest
No tests found, exiting with code 1
```

နဲ့မူနာအရ စောစောက Install လုပ်ထားတဲ့ jest ကို Run လိုက်တာပါ။ ဤအားမဟုတ်တော့ပါဘူး npx ဖြစ်သွားပါပြီ။ ဘာအလုပ်မှတော့ မလုပ်သေးပါဘူး။ ဒီနေရာမှာ အလုပ်လုပ်ပုံထောက် Install လုပ်ထားတဲ့ Package တွေကို npx နဲ့ Run လိုရတယ်ဆိုတဲ့ သဘောသဘာဝကို အမိကမှတ်ရမှာပါ။ Scripts တွေကို npm run နဲ့ Run ရပြီး၊ Package တွေကို npx နဲ့ Run ရပါတယ်။ အဲဒါန်စ်ခုကို ရောပြီး လည်မသွားအောင်သာ မှတ်ထားပါ။

Install လုပ်လိုက်တဲ့ Package တွေကို လက်ရှိပရောဂျက်စိုဒါထဲမှာပဲ သိမ်းသွားလို့ Local Package လိုခေါ် နိုင်ပါတယ်။ Global Package အနေနဲ့လည်း Install လုပ်လို့ရပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

```
npm i -g nodemon
```

နမူနာအရ nodemon လိုခေါ်တဲ့ Package ကို -g Option ပေးပြီး Global Package အနေနဲ့ Install လုပ်လိုက်တာပါ။ ဒီလို Global Package အနေနဲ့ Install လုပ်ထားတဲ့ Package တွေကို လက်ရှိကွန်ပျုံတာမှာ ကြိုက်တဲ့နေရာက ယူသုံးလို့ရသလို၊ ကြိုက်တဲ့နေရာကနေလည်း Run လို့ရပါတယ်။ ဥပမာ -

```
nodemon
```

ရှေ့က npx เတောင် ထည့်စေရာမလိုတော့ဘဲ လှမ်း Run လို့ရသွားပါတယ်။ ဘာအလုပ်မှတော့ လုပ်ပေးဦးမှာ မဟုတ်သေးပါဘူး။ ထုံးစံအတိုင်း ဒီလို Install လုပ်ပြီး ဒီလို Run လို့ရတယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို ဒီနေရာမှာ အစိကမှတ်ရမှာပါ။

လိုတဲ့နေရာတိုင်းကနေ Run လို့ရဖို့လိုတဲ့ Package တချို့ကလွှဲရင် အများအားဖြင့် ပရောဂျက်တစ်ခုချင်းစီ အလိုက် ကိုယ့်ပရောဂျက်မှာလိုတဲ့ Package တွေကို Local Package အနေနဲ့ သီးခြားစိပ် ထည့်သုံးဖို့တိုက်တွန်းပါတယ်။ Version အသေးစိတ် အတိအကျ ပရောဂျက်တစ်ခုနဲ့တစ်ခု လိုအပ်ချက်ကွာနိုင်လို ကိုယ့် Package နဲ့ကိုယ် သုံးတာက ပိုကောင်းမှာမို့လိုပါ။

ဒီလောက်ဆိုရင် NPM ရဲ့ သဘောသဘာဝနဲ့ အသုံးပြုနည်းအကြောင်းကို သိသွားပါပြီ။ ဆက်လက်ပြီး သူ အကူအညီနဲ့ ပရောဂျက်တွေ ဖန်တီးလေ့လာသွားကြပါမယ်။

အခန်း (၂) – React – New React Project with Vite

React ပရောဂျက်တစ်ခု မစခင် အရင်ဆုံး Client-Side နဲ့ Server-Side အကြောင်းလေး ပြောချင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ React ဟာ မူလနည်းပညာအရ Client-Side သီးသန် နည်းပညာတစ်ခု ဖြစ်ပေ မယ့် အခုနောက်ပိုင်းမှာ Server-Side Rendering (SSR) ထို့ Server Components တို့လို့ ဖြည့်စွက်နည်းပညာတွေကြောင့် Client-Side လား၊ Server-Side လား မသဲကဲ့တော့ဘဲ နှစ်ကမာ နားလည်ရခက်ရတဲ့ထဲ ပိုမြီးတော့ နားလည်ရခက်သွားသလို ဖြစ်နေပါတယ်။

ဒါကြောင့် အခုကတည်းက အခြေခံလေးတွေကို ရှင်းအောင် ကြိုပြောထားမှ နောက်ပိုင်းမှာ ဆက်ကြည့်ရတာ အဆင်ပြေမှုမိုလိုပါ။

စမ်းကြည့်ဖို့အတွက် ပရောဂျက်ဖို့အသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး သူတဲ့မှာ npm init -y ကို Run ပေးလိုက်ပါ။ ပြီးတဲ့အခါ a.js ဆိုတဲ့ ဖိုင်တစ်ခုနဲ့ ဒီကုဒ်တွေ ရေးပေးလိုက်ပါ။

JSON - a.js

```
const { createServer } = require("node:http");

const server = createServer((req, res) => {
    res.statusCode = 200;
    res.setHeader("Content-Type", "text/html");
```

```
const today = new Date();
const content =
  <h1>Server Side</h1>
  <p>${today.toISOString()}</p>
  ;

res.end(content);
});

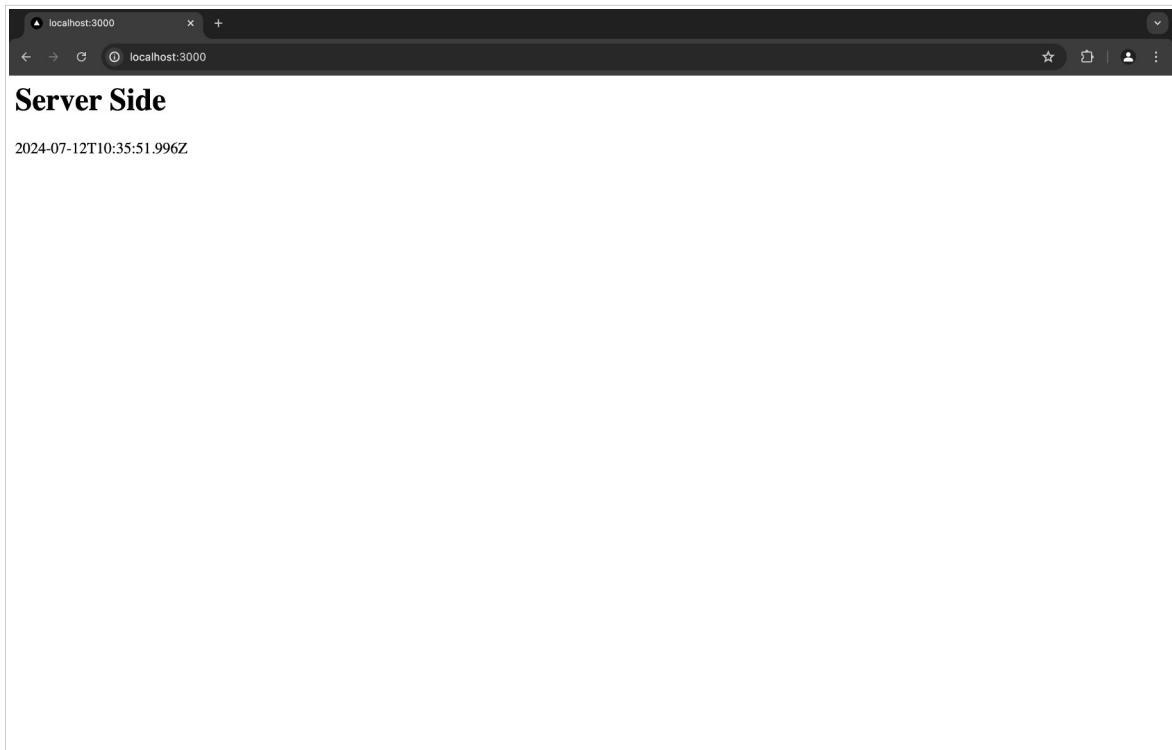
server.listen(3000, "localhost", () => {
  console.log("Server running at 3000. Press Ctrl+C to stop");
});
```

ဒါ Node ရဲ့ http Module ကို အသုံးပြုပြီး createServer() နဲ့ Web Server တစ်ခုကို ဖန်တီးလိုက်တာပါ။ res.end() ကိုသုံးပြီး လက်ရှိရက်စွဲနဲ့ အချိန်ကို HTML Elements တရာ့နဲ့အတူ ပြန်ပေးထားပါတယ်။

နောက်တစ်ဆင့်မှာ Port နံပါတ် 3000 နဲ့ "localhost" တိုကို ပေးပြီး အထက်မှာ Create လုပ်ထားတဲ့ Server ကို Run ခိုင်းထားပါတယ်။ အခုလို စမ်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

```
node a.js
Server running at 3000. Press Ctrl+C to stop.
```

ပြီးတဲ့အခါ Browser မှာ <http://localhost:3000> ကို ရိုက်ထည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ပေးထားတဲ့အတိုင်း လက်ရှိရက်စွဲအချိန်ကို HTML Elements တရာ့နဲ့အတူ မြင်ရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဟာ လုပ်စရာရှိတဲ့ အလုပ်တွေကို Server ဘက်မှာ အကုန်လုပ်တဲ့ Server-Side ကုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Browser မှာ Right Click → View Page Source ကို ခေါ်ကြည့်ရင် အခုလို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

Output - View Page Source

```
<h1>Server Side</h1>
<p>2024-06-07T08:05:21.028Z</p>
```

JavaScript ကုဒ်တွေမပါဘဲ နောက်ဆုံးရလဒ်ကိုသာ Browser က လက်ခံရရှိတဲ့သောပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး နောက်ထပ် b.js ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ပိုင်တစ်ခုထပ်တိုးပြီး ဒီကုဒ်ကို ရေးကြည့်ပါ။

JSON - b.js

```

const { createServer } = require("node:http");

const server = createServer((req, res) => {
    res.statusCode = 200;
    res.setHeader("Content-Type", "text/html");

    const content = `
        <h1>Client Side</h1>
        <p>
            <script>
                const today = new Date();
                document.write(today.toISOString());
            </script>
        </p>
    `;

    res.end(content);
});

server.listen(3000, "localhost", () => {
    console.log("Server running at 3000. Press Ctrl+C to stop.");
});

```

စောစောကကုဒ်နဲ့ အများအားဖြင့် အတူတူပါပဲ။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ ဒီကနေ့ ရက်စွဲနဲ့အချိန်ကို တွက်တဲ့ ကိစ္စတွေ၊ ရိုက်ထုတ်တဲ့ ကိစ္စတွေကို တစ်ခါတဲမလုပ်တော့ဘဲ Response ပြန်ပေးတဲ့ Content တဲ့မှာ <script> အဖွင့်အပိတ်နဲ့ ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် Browser က လက်ခံရရှိတဲ့အခါ အဲဒီ JavaScript ကုဒ်တွေကိုပါ လက်ခံရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Terminal မှာ စောစောက စမ်းလက်စကို Ctrl + C နဲ့ ရပ်လိုက်ပြီး အခုလို ပြန် စမ်းကြည့်လိုက်ပါ။

node b.js

Browser မှာ <http://localhost:3000> နဲ့ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်စမ်းကြည့်လိုက်ရင် စောစောကရတဲ့ ရလဒ် နဲ့ အတူတူပဲ ဆိုတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် Browser မှာ Right Click → View Page Source ကို ကြည့်လိုက်ရင်တော့ တူမှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ အခုလို ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။

Output - View Page Source

```
<h1>Client Side</h1>
<p>
  <script>
    const today = new Date();
    document.write(today.toISOString());
  </script>
</p>
```

Browser က လက်ခံရရှိတဲ့ ရလဒ်ထဲမှာ JavaScript ကုဒ်တွေပါနေပြီး အဲဒီ ကုဒ်တွေကို Browser က Run ပေးသွားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနမူနာတွေကနေ ထုတ်ယူရမယ့် ကောက်ချက်ကတော့၊ JavaScript ကုဒ်တွေမှာ တရာ့ကုဒ်တွေက Server ဘက်မှာ အလုပ်လုပ်တဲ့ Server-Side ကုဒ်တွေ ဖြစ်နိုင်ပြီး တရာ့ကုဒ်တွေက Client ဘက်မှာ အလုပ်လုပ်တဲ့ Client-Side ကုဒ်တွေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ Client-Side ကုဒ်နဲ့ Server-Side ကုဒ်တွေကိုလိုအပ်ရင် ပူးတဲ့ရောနောပြီးတော့လည်း အသုံးပြနိုင်တယ် ဆိုတဲ့အချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

React ဟာ မူလက Client-Side နည်းပညာဖြစ်ပါတယ်။ App အလုပ်လုပ်ဖို့ အတွက် လိုအပ်တဲ့ ကုဒ်တွေ အကုန်လုံး Browser ဆီကို ရောက်ပြီးမှ Browser က Run စရာရှိတာ Run ပေးတာပါ။ အခုနောက်ပိုင်းမှာ Server-Side Rendering နည်းပညာနဲ့ တရာ့။ အလုပ်တွေကို Server ဘက်မှာ ကြိုလုပ်ပေးနိုင်လာပါတယ်။ ဒီနည်းပညာတွေဟာ ရှုပ်ထွေးဆန်းကျယ်ကြပြီး နောက်ပိုင်းအခန်းတွေမှာ ဆက်လေ့လာကြပါမယ်။ အစောပိုင်းမှာတော့ React ၏ မူလနည်းပညာ သဘာဝအတိုင်း Client-Side နည်းပညာတစ်ခုအနေနဲ့ အဓိကထားပြီး လေ့လာကြမှာပါ။

React Project

React ကို တစ္ဆောင်ရွက်မှု အစဉ်အလာ JavaScript Library များနည်းတူ HTML Document တွေထဲမှာ <script> Element နဲ့ တိုက်ရှိက်ချိတ်ပြီး သုံးမယ်ဆိုရင် ရနိုင်ပေမယ့်၊ စမ်းကြည့်ယံးလောက်ပဲ ရမှာဖြစ်ပြီး လက်တွေ့အသုံးပြုဖြစ်အတွက် အဆင်မပြနိုင်ပါဘူး။

JSX လိုခေါ်တဲ့ နည်းပညာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ JSX ဟာ ထူးဆန်းပြီး အသုံးဝင်တဲ့ နည်းပညာပါ။ React ကို အခုမှစလေ့လာမယ့်သူတွေအတွက် လက်ခံရခက်တဲ့ နည်းပညာဖြစ်နေနိုင်ပေမယ့်၊ React ရယ်လို လွန်ခဲ့တဲ့ဆယ်စုနှစ်အတွင်း အဓိကအကျဆုံး နည်းပညာ ဖြစ်လာခဲ့တာ သူ့ကြောင့်လည်း ပါပါတယ်။

ဥပမာ - React ရိုးရိုးနဲ့ Element တစ်ခုကို အခုလို ဖန်တီးယူလို ရနိုင်ပါတယ်။

React - Plain JavaScript

```
function Note() {
  return React.createElement("p", { id: "note" }, "Some Content");
}
```

ဒါ HTML <p> Element တစ်ခုကို လိုအပ်တဲ့ Attribute ဆုံး Content တွေနဲ့အတူ ဖန်တီးလိုက်တာပါ။ createElement() အတွက် Element Name, Attributes နဲ့ Children တို့ကိုပေးပြီး ဖန်တီးယူရပါတယ်။ အကယ်၍ <p> Element ထဲမှာ Element တစ်ခု ထပ်ပါစေချင်ရင် ရေးရမယ့်ကုဒ်က ဒီလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

React - Plain JavaScript

```
function Note() {
  let b = React.createElement("b", null, "Some Content");
  return React.createElement("p", { id: "note" }, b);
}
```

ဒါမှမဟုတ် ဒီလိုရေးတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

React - Plain JavaScript

```
function Note() {
  return React.createElement(
    "p",
    { id: "note" },
    React.createElement(
      "b",
      null,
      "Some Content"
    )
  );
}
```

အတော်လေးကြည့်ရခက်တဲ့ကုဒ်လို ဆိုနိုင်ပါတယ်။ JSX နဲ့ဆိုရင် အလားတူကုဒ်ကို အခုလိုရေးလိုက်လို ရနိုင်ပါတယ်။

React - JSX

```
function Note() {
  return <p id="note">
    <b>Some Content</b>
  </p>
}
```

အများကြီးပိုဂျင်းသွားပါပြီ။ ဘာမှမဆိုင်တော့ပါဘူး။ လိုချင်တဲ့ Element Structure အတိုင်း တိုက်ရိုက်ရေး ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါလို JavaScript ထဲမှာ HTML Element Structure အတိုင်း ကုဒ်တွေတိုက်ရိုက်ရေးလို ရစေတဲ့ နည်းပညာကို JSX လိုခေါ်တာပါ။ မူလ JavaScript ကတော့ ဒီကုဒ်ကို လက်ခံမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ Syntax မှားနေတယ်လို ပြောပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ JSX ကုဒ်ကို ရိုးရိုး JavaScript ကုဒ်ဖြစ်အောင် ပြောင်းပေးတဲ့ Babel လို ကြားခံနည်းပညာတွေလိုအပ်ပါတယ်။ ရေးတဲ့အခါ JSX နဲ့ရေးရပေမယ့် Run တဲ့ အခါ ရိုးရိုး JavaScript ပြောင်းပြီး Run ရတာပါ။

JSX ကုဒ်တွေကို JavaScript ကုဒ်ဖြစ်အောင် Compile လုပ်ယူပုံယူနည်းတွေ၊ ကိုယ့်ဘာသာ Setup လုပ်ပုံလုပ်နည်းတွေကို ဒီဇာတ်မဖော်ပြတော့ပါဘူး။ အဲဒီအလုပ်တွေကို ကိုယ့်ဘာသာ လုပ်စရာမ လိုအပ်လိုပါ။ အလိုအလျောက် လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ နည်းပညာတွေ ရှိနေပါတယ်။ အလုပ်လုပ်ပုံကို အတွင်းကျကျ ပိုများလည်ချင်လို ဗဟိုသုတေသနနှင့် လေ့လာထားချင်တယ်ဆိုရင်တော့ အောက်ပါလုပ်မှာ လေ့လာနိုင်ပါတယ်။

<https://gist.github.com/eimg/50832314c7bfbc8d46ed65c44b9d76b5>

ဒီအလုပ်တွေကို အလိုအလျောက်လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ နည်းပညာအနေနဲ့ အရင်ကတော့ create-react-app (CRA) လိုပေါ်တဲ့နည်းပညာကို အသုံးပြုရပါတယ်။ CRA ဟာ နေးတဲ့အတွက် အခုနောက်ပိုင်းမှာ Recommend မလုပ်ကြတော့ပါဘူး။ သူ့အစား Vite သို့မဟုတ် Next.js တို့ကို သုံးဖို့ Recommend လုပ်ကြပါတယ်။ Next.js အကြောင်းကို နောက်ပိုင်းအခန်းတွေမှာ ဆက်ကြည့်ကြမှာဖြစ်ပြီး ရှုပိုင်းသင်ခန်းစာတွေမှာ Vite ကို အသုံးပြုပြီး ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

Vite ကိုအသုံးပြီး React ပရောဂျက်တစ်ခု တည်ဆောက်ဖို့အတွက် ပရောဂျက်ကုဒ်တွေ ထားလိုတဲ့ဖို့ဒါရွေးပါ။ ပြီးရင် အဲဒီဖို့ဒါထဲမှာ Terminal ကိုဖွင့်ပြီး ဒီ Command နဲ့ တည်ဆောက်နိုင်ပါတယ်။

```
npm create vite hello-react

? Select a framework: > - Use arrow-keys. Return to submit.
  Vanilla
  Vue
> React
  Preact
  Lit
  Svelte
  Solid
  Qwik
  Others
```

vite ကို သုံးပြီး hello-react အမည်နဲ့ ပရောဂျက်အသစ် Create လုပ်မယ်လို့ ပြောလိုက်တာပါ။

အသုံးပြုလိုတဲ့ Framework ရွေးချင်းပါလိမ့်မယ်။ React ကိုရွေးပြီး Enter နှိပ်လိုက်ပါ။ နောက်တစ်ဆင့်မှာ Language ရွေးချင်းပါလိမ့်မယ်။

```
✓ Select a framework: > React
? Select a variant: > - Use arrow-keys. Return to submit.
  TypeScript
  TypeScript + SWC
❯  JavaScript
  JavaScript + SWC
```

TypeScript ဟာ လေ့လာသင့်တဲ့ နည်းပညာပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီစာအုပ်မှာတော့ JavaScript နဲ့ပဲ ဆက်လက် လေ့လာသွားမှာပါ။ JavaScript + SWC ဆိုတဲ့ ရွေးချယ်စရာ ပါနေတာကို သတိပြုမိပါလိမ့်မယ်။ ရှိုးရိုး JavaScript ကို ရွေးရင် Babel ကို အသုံးပြုသွားမှာဖြစ်ပြီး၊ SWC ကို ရွေးရင် Speedy Web Compiler ခေါ် Babel နဲ့ အလားတူနည်းပညာသစ်ကို အသုံးပြုသွားမှာပါ။ SWC က ပိုမြန်ပေမယ့် ပို Stable ဖြစ်တဲ့ရှိုးရိုး JavaScript ကိုပဲရွေးလိုက်ပါ။

ပြီးတဲ့အခါ အသစ်တည်ဆောက်လိုက်တဲ့ ပရောဂျက်ဖို့ဒါထဲကိုဝင်ပြီး လိုအပ်တဲ့ Package တွေကို Install လုပ်ပေးပါ။

```
cd hello-react
npm install
```

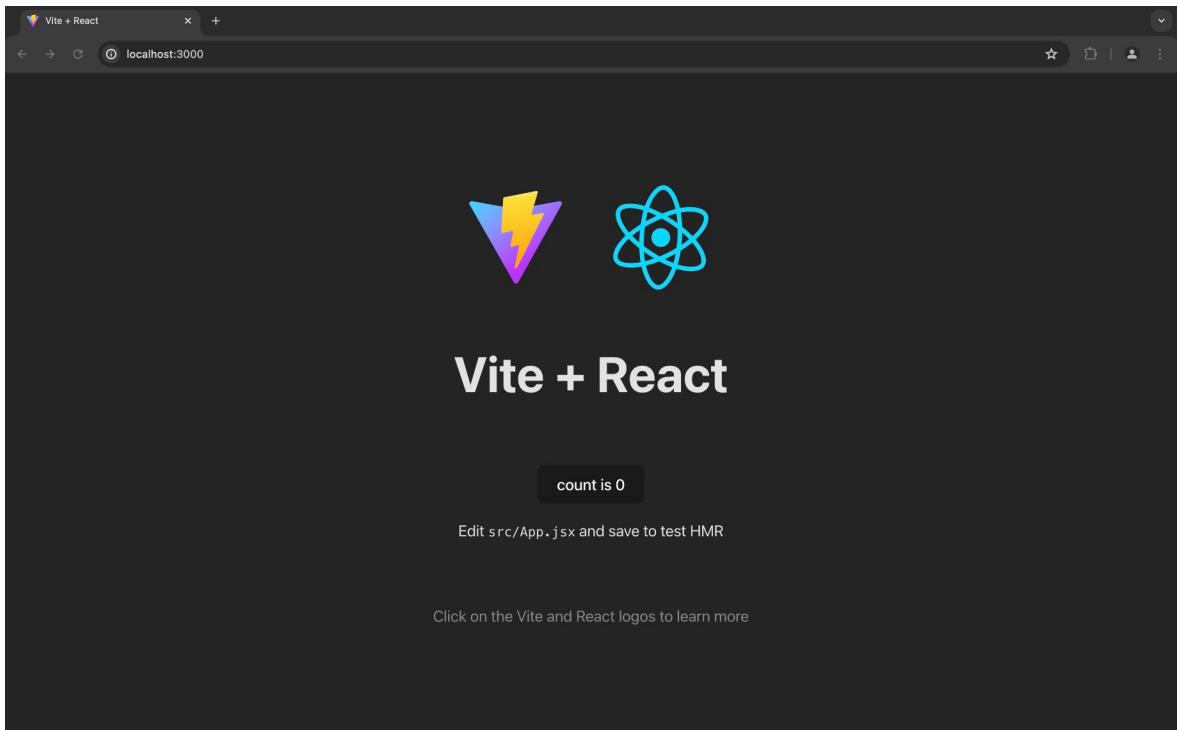
Package တွေ Install လုပ်ပြီးရင် React ပရောဂျက်သစ်တစ်ခု အသင့်ဖြစ်သွားပါပြီ။ အခုလို Run ကြည့် နှင့်ပါတယ်။

```
npm run dev

VITE v5.2.13  ready in 180 ms

→ Local:  http://localhost:5173/
→ Network: use --host to expose
→ press h + enter to show help
```

Browser မှာ <http://localhost:5173> ကိုသွားပြီး စမ်းကြည့်လိုရပါပြီ။

Run လိုက်တဲ့အခါ Browser ကို ကိုယ့်ဘာသာဖွင့်စရာမလိုဘဲ၊ အလိုအလျောက် ဖွင့်ပေးစေချင်ရင်လည်း လုပ်ထားလိုရပါတယ်။ လက်ရှိ Run လက်စကို Ctrl + C နဲ့ ရပ်လိုက်ပါ။ ပြီးရင် ပရောဂျက်ဖို့အား ကြည့်ဖော်လိုက်ပါ။

JavaScript - vite.config.js

```
import { defineConfig } from 'vite'
import react from '@vitejs/plugin-react'

// https://vitejs.dev/config/
export default defineConfig({
  plugins: [react()],
  server: {
    port: 3000,
```

```
    open: true,  
}  
})
```

server Section တစ်ခုထပ်ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ Port ကို 3000 လိုအပ်မှတ်ထားပြီး open: true လို့ ပြောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခါန npm run dev ကို ထပ် Run ကြည့်ရင် Port 3000 မှာ Run နေတဲ့ ပရောဂျက်ကို အလိုအလျောက် Browser မှာတစ်ခါတဲ့ ဖွင့်ပေးသွားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

အခန်း (၃) - React - Components, Props, States

React ဟာကျယ်ပြန့်တဲ့ နည်းပညာတစ်ခုဖြစ်နေပေမယ့် သူ့ရဲ့ သဘောသဘာဝအကျဉ်းချုပ်ကို အခုလိုမှတ်နိုင်ပါတယ်။

- Component Framework - ပြန်လည် အသုံးပြုနိုင်သော ပေါင်းစပ် အသုံးပြုနိုင်သော UI Component တွေကို ဖန်တီးလိုက်ရတဲ့ နည်းပညာ။
- Reactive - State Data ကိုပြောင်းလိုက်ရင် UI ဖော်ပြပုံကို အလိုအလျောက် ပြောင်းလဲပြီး ပြသပေးနိုင်တဲ့ နည်းပညာ။

ဒါကြောင့် React အကြောင်းကို လေ့လာတယ်ဆိုတာ Component တွေ တည်ဆောက် အသုံးပြုဖို့တွေ၊ State Data စီမံပုံတွေကို လေ့လာကြရမှာပါ။

Components & Props

React နဲ့ Component တစ်ခုတည်ဆောက်ရတာ လွယ်ကူပါတယ်။ Element တစ်ခုကို Return ပြန်ပေးတဲ့ Function အနေနဲ့ ရေးသားတည်ဆောက်ရပါတယ်။

React

```
function Item(props) {
  return <li>{props.name}</li>
}
```

ဒါ Item အမည်နဲ့ Component တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်တာပါပဲ။ Element တစ်ခုကို ပြန်ပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ JSX ကို အသုံးပြု ရေးသားထားပါတယ်။ တစ်ခါထဲ ချရေးကြည့်ဖို့ မလိုသေးပါဘူး။ ရှင်းလင်းချက်လေးတွေ နားလည်အောင်သာ လိုက်ဖတ်ထားပါ။ ခဏနေမှာ အားလုံးပေါင်းစပ်ပြီး လက်တွေသပ်သပ် လုပ်ကြည့်ကြပါမယ်။

အထက်က ကုဒ်နမူနာမှာ props (Properties) ကို Parameter အနေနဲ့ လက်ခံထားတာကိုလည်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ JSX Element တွေထဲမှာ JavaScript Expression တွေထည့်ရေးချင်ရင် တွန်ကွင်းနဲ့ ရေးရပါတယ်။ ဒါကြောင့် props.name ကို အဖွင့်အပိတ်ကြေားထဲမှာ ထည့်ပြချင်တဲ့အတွက် တွန်ကွင်းနဲ့ ထည့်ပြထားတာကို တွေ့ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါ Component ကို လိုအပ်တဲ့နေရာမှာ အခုလို ခေါ်ယူအသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။

React

```
<Item name="Apple" />
```

ရေးတုံးက Function အဖြစ် ရေးထားပေမယ့် JSX Element တစ်ခုကဲ့သို့ ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်တာ ဖြစ်ပြီး၊ ခေါ်ယူအသုံးပြုစဉ်မှာ name ကို Props အဖြစ်အသုံးပြုဖို့ ထည့်ပေးထားတာကို တွေ့ရနိုင်ပါတယ်။ Component တည်ဆောက်ပဲရော့ ပြန်လည်အသုံးပြုပဲကိုပါ နည်းနည်း ပြင်လိုက်ပါမယ်။

React

```
function Item(props) {
  return <li>
    {props.name} <i>(${props.price})</i>
  </li>
}
```

React

```
<Item name="Apple" price="0.99" />
```

Component ကို ရေးသားစဉ်မှာ name နဲ့ price ဆိုတဲ့ Props Value နှစ်ခုကို ထည့်သုံးပြီး ရေးထားသလိုပဲ၊ ပြန်ခေါ်သုံးတဲ့အခါမှာလည်း name နဲ့ price နှစ်ခုကို Props အဖြစ်သုံးဖို့ ထည့်ပေးထားတာကို တွေ့ရမှာပါ။ သတိပြုစရာလေးတရာ့နဲ့ မူကွဲလေးတရာ့လည်း ထည့်ပြောပြချင်ပါတယ်။

React

```
function Component() {
  return (
    <a href="#">
      <i className="icon"></i>
      <span>Link Button</span>
    </a>
  )
}
```

ဒီနမူနာကနေ သတိပြုစရာက Element ကို Return ပြန်တဲ့အခါ JSX Element တွေကို ပိုပြီး Organize ဖြစ်သွားအောင် ပိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ်ထဲမှာ ထည့်ရေးပြီး ပြန်ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမနမူနာမှာ လို ပိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ် မထည့်ဘဲရေးရင်လည်း ရသလို၊ လိုအပ်ရင်လည်း ထည့်ရေးနိုင်ပါတယ်။

နောက်ထပ်သတိပြုစရာကတော့ Element မှာ class Attribute အသုံးပြုလိုတဲ့အခါ class လိုမရေးရပါဘူး။ className လိုရေးပေးရပါတယ်။ JSX ဟာ HTML Element ပုံစံဖြစ်နေပေမယ့် JavaScript ကုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။ class ဆိုတာ JavaScript Keyword ဖြစ်နေတဲ့အတွက် သုံးလိုမရပါဘူး။ ဒါကြောင့် className လိုသုံးပြီး ရေးပေးရပါတယ်။ ဒီနမူနာမှာ Props မလိုအပ်လို Parameter ထည့်ယူမထားတာကိုလည်း သတိပြုရပါမယ်။

နောက်တစ်ခုလောက် ထပ်ကြည့်ပါရှိုးမယ်။

React

```
function Component() {
  return (
    <>
    <a href="#">
      <i className="save-icon"></i>
      <span>Link Button</span>
    </a>
    <hr />
  </>
);
}
```

ဒီတစ်ခါလည်း ထူးခြားချက်နှစ်ချက်ပါ။ ပြန်ပေးချင်တဲ့ Element ကတစ်ခုထဲ မဟုတ်တော့ဘဲ <a> နဲ့ <hr> နှစ်ခုဖြစ်သွားပါပြီ။ Element နှစ်ခု Return ပြန်ပေးလိုမရပါဘူး။ ဒါကြောင့် React Fragment လို ခေါ်တဲ့ Element အလွတ်တစ်ခုထဲမှာ ထည့်ပြီး ပြန်ပေးထားပါတယ်။ React Fragment ကို အပြည့်အစုံ ရေးမယ်ဆိုရင် <React.Fragment> လိုရေးရမှာပါ။ နမူနာမှာ ပြထားသလို Element အလွတ်အနေနဲ့ အတိကောက်ရေးရင်လည်း ရလို အတိကောက်ပဲ ဆက်ရေးကြပါမယ်။

နောက်ထပ်သတိပြုရမှာကတော့ JSX Element တွေကိုရေးတဲ့အခါ အများအားဖြင့် HTML Element တွေ ရေးတဲ့အတိုင်းပဲ ရေးရပေမယ့် ခြင်းချက်တချို့ရှိနေပါတယ်။ အထက်မှာပြောခဲ့တဲ့ className ဟာ ခြင်းချက်တစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်သလို၊ နောက်ထပ်သတိပြုရမယ့်ခြင်းချက်ကတော့ အပိတ်မလိုတဲ့ Empty Tag တွေကို Self Close ပိတ်ပေးဖို့ လိုအပ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ -

- <input type="text" />
-
-

- <hr />

နောက်ဆုံးမှာ /> နဲ့ ပိတ်ပေးရတာပါ။ တခြားခြင်းချက်တွေ ကျန်သေးပေမယ့် ဒီလောက်သိထားရင် အဆင်ပြေနေပါပြီ။ နောက်ထပ် မူကွဲလေးတစ်ခုလောက် ထပ်ကြည့်ပါဉိုးမယ်။

React

```
function Item({ name, price }) {
  return (
    <li>{name} <i>(${price})</i></li>
  );
}
```

Props ကို တစ်ခါထဲ Destructure လုပ်ပြီး လက်ခံထားတာပါ။ ကုဒ်ကို တိုတောင်းကျစ်လစ်သွားစေတဲ့ အတွက် ဒီရေးနည်းကိုပဲ ရှုံးဆက် အသုံးပြုသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ထပ် အရေးကြီးတာလေးတစ်ခု ထပ်ကြည့်ရပါမယ်။ children Props ဖြစ်ပါတယ်။ Component Composition ခေါ် Component တွေကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုတဲ့အခါ အသုံးဝင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

React

```
function List(props) {
  return (
    <ul>
      {props.children}
    </ul>
  )
}

function Item({ name, price }) {
  return (
    <li>{name} <i>(${price})</i></li>
  );
}
```

နမူနာအရ List Component ဟာ Children Component တွေကို ထည့်သုံးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြန်လည်အသုံးပြုတဲ့အခါ အခုလိုသုံးလိုရသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

React

```
<List>
  <Item name="Apple" price="0.99" />
  <Item name="Orange" price="0.89" />
</List>
```

<List> အဖွင့်အပိတ်ထဲမှာ ပေးလိုက်တဲ့ <Item> Component ထွက် <List> ရဲ့ Children ထွေဖြစ်သွားတာပါ။

Children ဆိုတာ Props ကလာမ်းများ သိအောင် props နဲ့ တစ်ဆင့်ခံပြီး ရေးပြခဲ့တာပါ။ အခုလိုရေးရင်လည်း အတူတူပါပဲ။

React

```
function List({ children }) {
  return (
    <ul>
      {children}
    </ul>
  )
}
```

အသုံးဝင်ပြီး မှတ်သားသင့်တဲ့ အခြေခံသဘောသဘာဝတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ Style တွေ ရေးပုံရေးနည်းလည်း ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။ React နဲ့ ပူးတဲ့အသုံးပြုလိုရတဲ့ Style Framework တွေ UI Framework တွေ အများကြီး ရှိကြပါတယ်။ နောက်မှကြည့်ကြပါမယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ရှိုးရှိုး CSS Style တွေ ရေးနည်းပဲထည့်ကြည့်ကြပါမယ်။

Styles

React Component တွေကို ဘယ်လိုနည်းလမ်းနဲ့ပဲ ရေးထားထား နောက်ဆုံးမှာ HTML Element တွေ အနေနဲ့ပဲ အလုပ်လုပ်သွားမှာဖြစ်လို့ CSS ကုဒ်တွေကို ရေးရှိုးရေးစဉ်အတိုင်းပဲ ရေးလို့ရပါတယ်။ ဥပမာ -

CSS – style.css

```
/* style.css */
.btn {
    display: inline-block;
    width: 150px;
    padding: 8px 0;
    border-radius: 5px;
    text-decoration: none;
    text-align: center;
    background: deeppink;
    color: white;
}
```

ဒီလိုရေးထားတဲ့ CSS ကုဒ်တွေကို React Component တွေမှာ အခုလို ချိတ်သုံးလို့ရပါတယ်။

React

```
import "./style.css";

function Button() {
    return <a className="btn" href="#">Link Button</a>
}
```

import နဲ့ CSS ဖိုင်ကို ထည့်ပေးလိုက်ပြီး Element တွေမှာ className နဲ့ လိုအပ်သလို ထည့်သုံး လိုက်တာပါ။ နောက်တစ်နည်းအဖြစ် Inline Style အနေနဲ့လည်း ရေးလို့ရပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

React

```
const styles = {
  btn: {
    display: "inline-block",
    width: 150,
    padding: "8px 0",
    borderRadius: 5,
    textDecoration: "none",
    textAlign: "center",
    background: "deeppink",
    color: "white",
  }
}

function Button() {
  return <a href="#" style={styles.btn}>
    Link Button
  </a>
}
```

ရေးချင်တဲ့ Style တွကို Object တစ်ခုအနေနဲ့ ကြိုးရေးထားပြီး Element ရဲ့ style Attribute မှာ ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ရိုးရိုး CSS မှာ border-radius လို့ Kebab Case နဲ့ ရေးတဲ့ Property တွကို JavaScript မှာ borderRadius လို့ Camel Case နဲ့ ရေးပေးရတာကို သတိပြုပါ။ ဒါအသစ်အဆန်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ Style တွကို JavaScript နဲ့ရေးရင် အမြဲအလိုပဲ ရေးရပါတယ်။

အသုံးဝင်တဲ့ ထူးခြားချက်တစ်ချက် ကျွန်ုပါသေးတယ်။ Pixel Unit တွေမှာ px နဲ့ Quote အဖွင့်အပိတ်ထည့်စရာမလိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် width: w + 100 လို့ ပေါင်းနှုတ်မြောက်စားအပါအဝင် Expression တွေ ထည့်ရေးလိုရသွားတဲ့အတွက် ပိုအသုံးဝင်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Style Object သပ်သပ်ခဲ့မရေးဘဲ တစ်ခါတဲ့ Inline ထည့်ရေးရင်လည်း ရပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

React

```
function Button() {
  return <a href="#" style={{
    display: "inline-block",
    width: 150,
    padding: "8px 0",
    borderRadius: 5,
    textDecoration: "none",
    textAlign: "center",
    background: "deeppink",
    color: "white",
  }}>
    Link Button
  </a>
}
```

ခဲ့ရေးထားရင်တော့ လိုတဲ့နေရာတွေကနေ ပြန်ယူသုံးလိုရမှာပါ။ သုံးဖိုမလိုဘူးဆိုရင်လည်း ခဲ့ရေးမနေဘဲ အခုလို Element ထဲမှာပဲ တစ်ခါတဲ့ ရေးပေးလိုက်လိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

States

State ဆိုတာ Data တစ်မျိုးပါပဲ။ UI State Data လိုပြောရင် ပြည့်စုံပါလိမ့်မယ်။ UI ခဲ့လက်ရှိအခြေအနေ ကို မှတ်သားထားသော Data ဆိုပါတော့။ ဥပမာ -

React

```
let state = "green";

<div style={{
  width: 300,
  height: 200,
  backgroundColor: state
}}>

```

state ရဲ့ Value ဟာ green ဖြစ်ပြီး Component ရဲ့ backgroundColor Style က state နဲ့ချိတ်ထားလို့ green ဖြစ်နေမှာပါ။ အစိမ်းရောင် Component လေးတစ်ခုကို ရမှာပါ။ အခုနေ state ရဲ့ Value ကို red လို့ ပြောင်းပေးလိုက်ရင် အနီရောင် Component အဖြစ်ကို ပြောင်းလဲရရှိမှာပါ။ State Data ဆိုတာ ဒီသဘောပါပဲ။ UI ရဲ့ လက်ရှုံအခြေအနေကို မှတ်သားပေးထားတဲ့ Data တစ်ခုပါ။

React ရဲ့ အမိကအနှစ်သာရု တစ်ခုက State Data ပြောင်းရင် UI ကို ပြောင်းလဲဖော်ပြပေးနိုင်ခြင်းပါပဲ။ State Data ပြောင်းတဲ့အခါ UI ဖော်ပြပုံ လိုက်ပြောင်းအောင် Manual Refresh တွေ Reload တွေ ဘာမှ လုပ်နေစရာမလိုဘဲ Component ကို အလိုအလျောက် ပြောင်းလဲဖော်ပြပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေးပုံ ရေးနည်းက ဒီလိုပါ။

React

```
import { useState } from "react";

export default function Box() {
  const [state, setState] = useState("green");

  return (
    <div
      style={{
        width: 300,
        height: 200,
        display: "flex",
        alignItems: "center",
        justifyContent: "center",
        gap: 10,
        backgroundColor: state,
      }}>
      <button onClick={() => setState("red")}>Red</button>
      <button onClick={() => setState("green")}>Green</button>
    </div>
  );
}
```

အရင်ဆုံး useState ကို react ကနေ Import လုပ်ယူထားပါတယ်။ Hook Function လိုခေါပါတယ်။ React မှာ အလားတူ Hook Function တွေအများကြီး ရှိကြပါတယ်။ Hook ဆိုတာ လက်ရှိ Function ခဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို လာချိတ်ဖြည့်စွက်ပေးတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တစ်မျိုးပါ။

လောလောဆယ် အဲဒါတွေ နားရှုပ်တယ်ထင်ရင် Component State တွေကြညာတဲ့အခါ useState() ကို အသုံးပြုကြညာရတယ်လို့ အလွယ်မှတ်ထားနိုင်ပါတယ်။ နှမူနာအရ Box() Function တဲ့မှာ state နဲ့ setState တိုကို useState() အသုံးပြုပြီး ကြညာထားပါတယ်။ state က လက်ရှိ Component က State Data ဖြစ်သွားပြီး setState က အဲဒီ State Data တန်ဖိုးကို သတ်မှတ်ပေးနိုင်တဲ့ Function ဖြစ်ပါတယ်။ State Data ကို တိုက်ရှိက် Value တွေ Assign လုပ်ပြီး ပြောင်းလဲသတ်မှတ်လို့ မရပါဘူး။ setState() ကနေတစ်ဆင့် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

useState() ကြညာစဉ်မှာ Default Value ပေးလိုဂျပါတယ်။ နှမူနာမှာ "green" ဆိုတဲ့ Value ကို Default Value အနေနဲ့ ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ Return ပြန်ပေးတဲ့ <div> Element ရဲ့ backgroundColor Style ကို state Value နဲ့ ချိတ်ပြီး သတ်မှတ်ပေးထားလို့ state Value ပြောင်းရင် backgroundColor လိုက်ပြောင်းသွားမှာပါ။

စမ်းကြည့်လိုဂျပါအောင် <button> နှစ်ခုလည်း ထည့်ပေးထားပါတယ်။ onClick တွေ ကိုယ်စီပါကြပါတယ်။ onClick တွေမှာ Arrow Function တစ်ခုစီ Assign လုပ်ပေးထားပါတယ်။ Red Button ကိုနိုင်ရင် setState("red") လိုပြောထားတဲ့အတွက် state ရဲ့ Value ကို "red" လိုသတ်မှတ်လိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် ဒီခလုပ်ကိုနိုင်လိုက်ရင် Component ရဲ့ backgroundColor ကိုအနီရောင်ပြောင်းပြီး ပြပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ Green Button ကို နိုပ်ရင်တော့ setState("green") လိုပြောထားတဲ့အတွက် Component ကလည်း အစိမ်းရောင် ပြန်ဖြစ်သွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပြုစရာ နှစ်ချက်ရှုပါတယ်။

ပထမတစ်ချက်က onClick လို့ Even Attribute တွေကို အကြီးအသေး ရောရေးရတဲ့ camelCase နဲ့ ရေးပေးရပါတယ်။ ရိုးရိုး HTML မှာဆိုရင် အကြီး၊ အသေး၊ အရော ကြိုက်သလို ရေးလိုရပါတယ်။ JSX ဟာ အများအားဖြင့် HTML ရေးသလိုပဲ ရေးရပါပေမယ့် ဒီလိုခြင်းချက်တဲ့ ရှိနေတာပါ။ နောက်တစ်ချက် ကတော့ onClick အတွက် Function တစ်ခုကို Assign လုပ်ပေးရမှာပါ။ ဥပမာ -

```
React

function hello() {
  // do someting
}

<button onClick={hello()}>Button</button>      //အမှား
<button onClick={hello}>Button</button>      //အမှန်
```

နမူနာမှာ hello Function ကို onClick အတွက် သတ်မှတ်ပေးတဲ့အခါ နောက်က ပိုက်ကွင်း အဖွင့်အပိတ်ကို ထည့်လိုမရပါဘူး။ ပိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ် ထည့်လိုက်ရင် Assign လုပ်ပေးတာ မဟုတ်ဘဲ Function ကို Run လိုက်တာ ဖြစ်နေလိုပါ။ ပိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ် ထည့်ရေးလိုရချင်ရင် Higher Order Function ကို သုံးရပါတယ်။ ရုံးရုံး Function ကို သုံးလိုမရပါဘူး။ ဒီနေရာမှာတော့ Higher Order Function တွေအကြောင်း ထည့်မပြောနိုင်သေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် အခြေခံအားဖြင့် onClick လို Event Attribute တွေအတွက် Function တွေ Assign လုပ်ပေးတဲ့အခါ ပိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ် ထည့်မရေးရဘူး လိုပဲမှတ်ထားပေးပါ။ ဒီလိုရေးရင်တော့ ရနိုင်ပါတယ် -

React

```
<button onClick={() => hello()}>Button</button> //အမှန်
```

ဒါက onClick အတွက် Array Function တစ်ခုကို Assign လုပ်ပေးလိုက်တာပါ။ hello Function ကို တိုက်ရှုက် Assign လုပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကို မျက်စိလည်မသွားအောင် ဂရိစိုက်ကြည့်ပါ။ Assign လုပ်ပေးတာ Arrow Function ဖြစ်ပြီး၊ ခေါ်ချင်တဲ့ Function ကို Arrow Function ထဲမှာ ခေါ်သုံးထားတာပါ။

ဒါကြောင့် စောစောကနူနာတွေမှာ onClick တွေအတွက် Arrow Function တွေကို အသုံးပြု ရေးသားပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

Exercise

လက်ရှိလေ့လာခဲ့တဲ့အကြောင်းအရာတွေကို ပေါင်းစပ်ပြီး လက်တွေ့ချရေးကြည့်လိုရမယ့် နမူနာလေးတစ်ခုလောက် လုပ်ကြည့်ကြပါမယ်။ React ပရောဂျက်သစ်တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်ပါ။ အခန်းစဉ်အလိုက်လိုအပ်တာတွေ လေ့လာရင်း ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်စွက်သွားမယ့် အမိတ်ပရောဂျက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စကတည်းက သေသေချာချာ ဂရိစိုက်ပြီး မိုအောင်လိုက်လုပ်ကြည့်ပါ။

```
npm create vite yaycha
```

```
[choose React & JavaScript]
```

```
cd yaycha
npm install
npm run dev

VITE v5.2.13 ready in 233 ms

→ Local: http://localhost:5173/
→ Network: use --host to expose
→ press h + enter to show help
```

ပရောဂျက်အမည်ကို **yaycha** လိုပေးထားပါ။ ဒီနာမည်နဲ့ Social Media ပရောဂျက်လေးတစ်ခုလုပ်သွားကြမှာပါ။ စမ်းကြည့်လိုရအောင် npm run dev နဲ့ Run ထားပါတယ်။ Browser မှာ သူ Default Setting အတိုင်း <http://localhost:5173> ကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင် Vite ရဲ့ Default Page ကို တွေ့မြင်ရပါလိမ့်မယ်။

ပရောဂျက်ဖိုဒီကို Code Editor နဲ့လည်း ဖွင့်လိုက်ပါ။ ပါဝင်တဲ့ ဖိုင်တွေ ဖိုဒီတွေရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံက အခုလို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

```
yaycha
├── README.md
├── index.html
├── node_modules/
├── package-lock.json
└── package.json
├── public/
└── src/
    ├── App.css
    ├── App.jsx
    ├── assets
    ├── index.css
    └── main.jsx
vite.config.js
```

`vite.config.js` ဖိုင်မှာ Port နဲ့ Server Setting ပြင်လိုရတာ ပြီးခဲ့တဲ့အခန်းမှာ ကြည့်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ထပ်မံသတိပြုစရာအချက်တစ်ခု အနေနဲ့ React/JSX Component တွေရေးမယ့် ကုဒ်ဖိုင်ရဲ့

Extension ကို .jsx လို ပေးရပါတယ်။ .js မဟုတ်ပါဘူး။ Vite ကသတ်မှတ်ထားတဲ့ သတ်မှတ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ React က အဲဒီလိုပေးရမယ်လို သတ်မှတ်ထားတာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။

အဓိကပင်မဖိုင်က src/main.jsx ဖြစ်ပါတယ်။ ဖွင့်ပြီး index.css ဖိုင်ကို Import လုပ်ထားတဲ့လိုင်း ကို ဖျက်လိုက်ပါ။ သူနဲ့နာကြိုရေးထားပေးတဲ့ Style တွေကို မလိုချင်လိုပါ။

React - src/main.jsx

```
import React from "react";
import ReactDOM from "react-dom/client";
import App from "./App.jsx";
import "./index.css";

ReactDOM.createRoot(document.getElementById("root")).render(
  <React.StrictMode>
    <App />
  </React.StrictMode>
);
```

လေ့လာကြည့်လိုက်ရင် App.jsx ကို Import လုပ်ပြီး အသုံးပြုထားတာကို သတိပြုပါ။

ဒီနေရာမှာဖြည့်စွက် မှတ်သားသင့်တာက၊ React Component တွေရေးတဲ့အခါ စာလုံးအကြီးနဲ့စပ်ပြီး ရေးရ တဲ့ CapitalCase ကို သုံးသင့်ပြီး၊ Component ဖိုင်ရဲ့ Name ကို လည်း CapitalCase နဲ့ပဲ ပေးသင့် တယ်ဆိုတဲ့အချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ App Component ရှိတဲ့ဖိုင်ဖြစ်လို ဖိုင်ရဲ့အမည်ကို Component အမည် နဲ့တူအောင် App.jsx လိုပေးထားတာပါ။ ဒါလည်း လိုက်နာသင့်တဲ့ Convention တစ်ခုပါပဲ။

src/App.jsx ကို ဖွင့်ပြီး အထဲကနဲ့နာကုံးစွဲ အကုန်လုံးကို ဖျက်လိုက်ပါ။ ပြီးရင် ဒီကုဒ်တွေရေး ပေးလိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

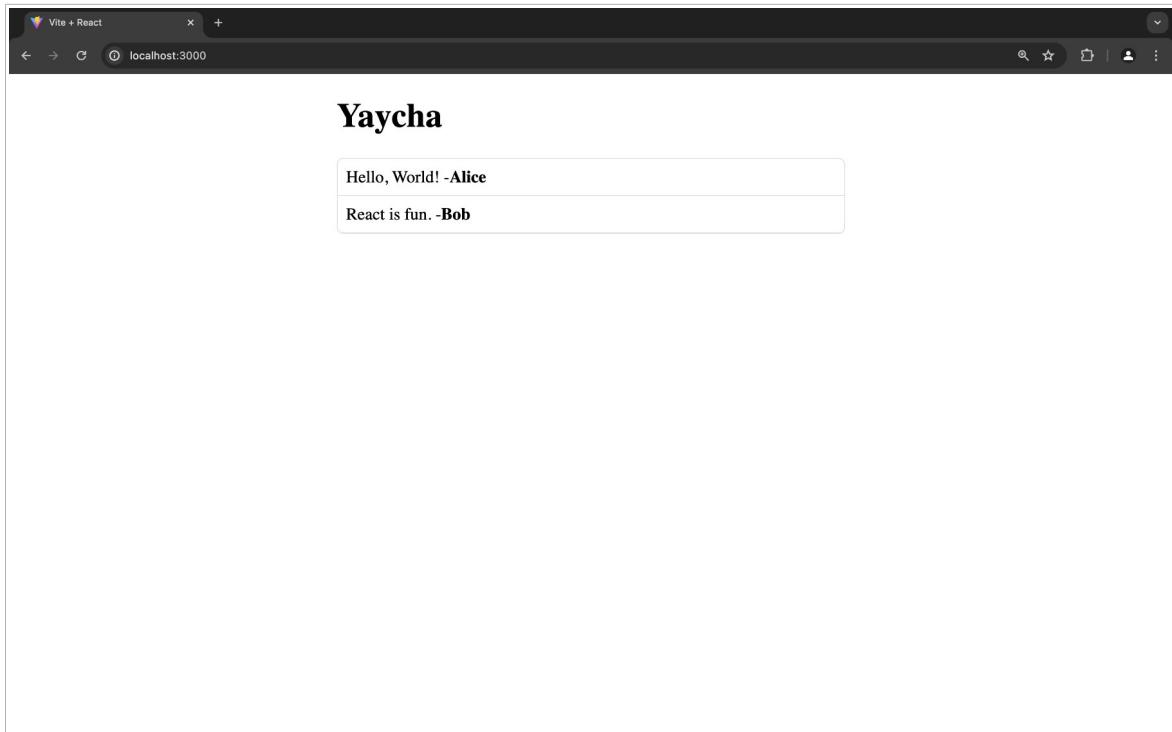
```
function Item({ content, name }) {
  return (
    <li style={{ padding: 10, borderBottom: "1px solid #ddd" }}>
      {content} -<b>{name}</b>
    </li>
  );
}

function List({ children }) {
  return <ul
    style={{
      listStyle: "none",
      padding: 0,
      margin: 0,
      border: "1px solid #ddd",
      borderRadius: 8,
      overflow: "hidden",
    }}>
    {children}
  </ul>;
}

export default function App() {
  return (
    <div style={{ maxWidth: 600, margin: "20px auto" }}>
      <h1>Yaycha</h1>
      <List>
        <Item content="Hello, World!" name="Alice" />
        <Item content="React is fun." name="Bob" />
      </List>
    </div>
  );
}
```

Component (၃) ခု ရေးထားပါတယ်။ Item, List နဲ့ App တို့ပါ။ App ကိုတော့ ဒီဖိုင်ရဲ့ အဓိက Component အနေနဲ့ default export ပေးထားပါတယ်။ ဒါမှ သူကို src/main.jsx ကနေ ယူ သုံးလို့ရမှာပါ။

ရှေ့မှာရင်းပြခဲ့တဲ့ ကုဒ်တွေကိုပဲ လက်တွေ့စမ်းလို့ရအောင် ပေါင်းစပ်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် နောက် တစ်ကြိမ်တော့ ထပ်ရှင်းမနေတော့ပါဘူး။ ရေးထားတဲ့ကုဒ်တွေကိုပဲ ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါ။ Browser မှာ ကြည့်လိုက်ရင် ရလဒ်က အခုလို ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒါ State တွေ Data တွေ မပါသေးဘဲ ဒီအတိုင်းချရေးလိုက်တဲ့ ပါ၊ တစ်ခုပါ။ <List> တစ်ခုတဲ့မှာ <Item> နှစ်ခုထည့်ရေားလို ရေးထားတဲ့အတိုင်းပဲ ရလဒ်ကို ပြန်မြောင်ရတာပါ။

Separated Components

Component (၃) ခုကို ဖိုင်တစ်ခုထဲမှာ စုရေးလိုက်တာပါ။ နောင်ပြင်ချင်တာရှိရင် သီးခြားစီ ပြင်လို့ရအောင် ဖိုင် (၃) ခုနဲ့ ခွဲပြီး ပြောင်းရေးကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် src/ ထဲမှာ Item.jsx ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခု

ဆောက်ပြီး ဒီကုဒ်ကို ရေးပေးလိုက်ပါ။

React - src/Item.jsx

```
export default function Item({ content, name }) {
  return (
    <li style={{ padding: 10, borderBottom: "1px solid #ddd" }}>
      {content} -<b>{name}</b>
    </li>
  );
}
```

စောစောက ရောရေးထားတဲ့ Item Component ကုဒ်နဲ့ အတူတူပါပဲ။ တွေားလိုအပ်တဲ့နေရာကနေ ပြန် ချိတ်သုံးလိုရအောင် export default လုပ်ပေးထားတာပဲ ထူးသွားပါတယ်။ ပြီးတဲ့ အခါ src/ တမှာ ဲ List.jsx ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ နောက်ထပ်ဖိုင်တစ်ခု ထပ်ဆောက်ပြီး ဒီကုဒ်ကို ရေးပေးလိုက်ပါ။

React - src/List.jsx

```
export default function List({ children }) {
  return (
    <ul
      style={{
        listStyle: "none",
        padding: 0,
        margin: 0,
        border: "1px solid #ddd",
        borderRadius: 8,
        overflow: "hidden",
      }}>
      {children}
    </ul>
  );
}
```

စောစောက List ကိုပဲ Default Export အနေနဲ့ ထုတ်ပေးပြီးရေးလိုက်တာပါ။ ဒါလိုခဲ့ရေးလိုက်ပြုဖြစ်လို့ src/App.jsx ရဲ့ ကုဒ်က အခုလိုဖြစ်သွားရပါမယ်။

React - src/App.jsx

```
import List from './List.jsx';
import Item from './Item.jsx';

export default function App() {
    return (
        <div style={{ maxWidth: 600, margin: "20px auto" }}>
            <h1>Yaycha</h1>
            <List>
                <Item content="Hello, World!" name="Alice" />
                <Item content="React is fun." name="Bob"/>
            </List>
        </div>
    );
}
```

Item တွေကို ရောမရေးတော့ဘဲ Import လုပ်ယူပြီး သုံးလိုက်တာပါ။ Import လုပ်တဲ့အခါ ဖိုင် Name တွေမှာ .jsx Extension ကို ထည့်မရေးလည်း ရပါတယ်။ အခုဆုံးရင် Component (၃) ခုကို ဖိုင် (၃) ခုနဲ့ခဲ့ရေးလိုက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် သီးခြားစီ ပြင်လိုရသွားပါပြီ။ ရလဒ်ကတော့ အပြောင်းအလဲရှိမှာ မဟုတ်သေးပါဘူး။

Component States

ဆက်လက်ပြီး ဒီနမူနာမှာ State Data တရာ့၊ ထည့်ကြည့်ကြပါမယ်။ App.jsx ကို အခုလို ဖြင့်လိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

```
import { useState } from "react";

import List from "./List";
import Item from "./Item";

export default function App() {
    const [data, setData] = useState([
        { id: 1, content: "Hello, World!", name: "Alice" },
        { id: 2, content: "React is fun.", name: "Bob" },
        { id: 3, content: "Yay, interesting.", name: "Chris" },
    ]);

    return (
        <div style={{ maxWidth: 600, margin: "20px auto" }}>
            <h1>Yaycha</h1>
            <List>
                {data.map(item => {
                    return <Item content={item.content} name={item.name} />
                })}
            </List>
        </div>
    );
}
```

အရင်ဆုံး useState ကို Import လုပ်ပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ App Component Function တဲ့မှာ useState ကိုသုံးပြီး data နဲ့ setData တို့ကိုကြည့်ပါတယ်။ Default Value အနေနဲ့ Object Array တစ်ခုကိုပေးထားလို လက်ရှု data ရဲ့ Value ဟာ အဲဒီ Object Array ဖြစ်နေမှာပါ။ ဆက်လက်ပြီး မူလက ဒီအတိုင်းနမူနာရေးထည့်ထားတဲ့ <Item> Component တွေကို ဖယ်ထုတ်လိုက်ပြီး၊ သူအစား data ကို map() နဲ့ Loop လုပ်ပြီး <Item> တွေကို ပြလိုက်ပါတယ်။ map() နဲ့ <Item> တွေကို ပြ

တဲ့ကုဒ်ကိုရေးနည်းမှုကဲ့တချို့ ရှိပါတယ်။ ဒီလိုပါ။

React

```
<List>
  { data.map(item => <Item content={item.content} name={item.name} />) }
</List>
```

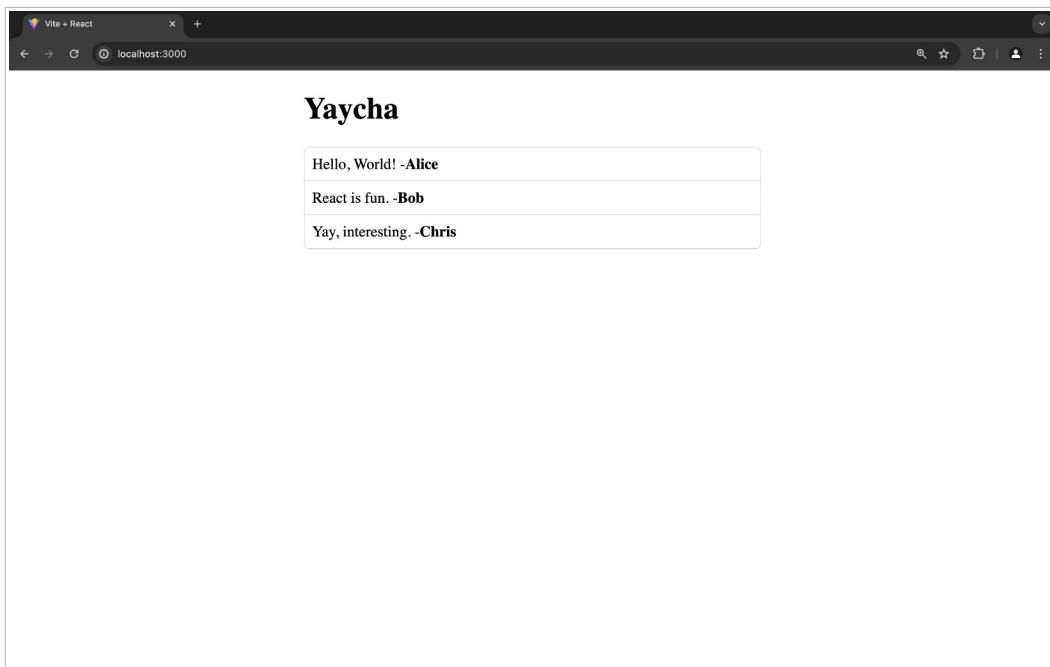
React

```
<List>
{data.map(item => (
  <Item content={item.content} name={item.name} />
))
}
</List>
```

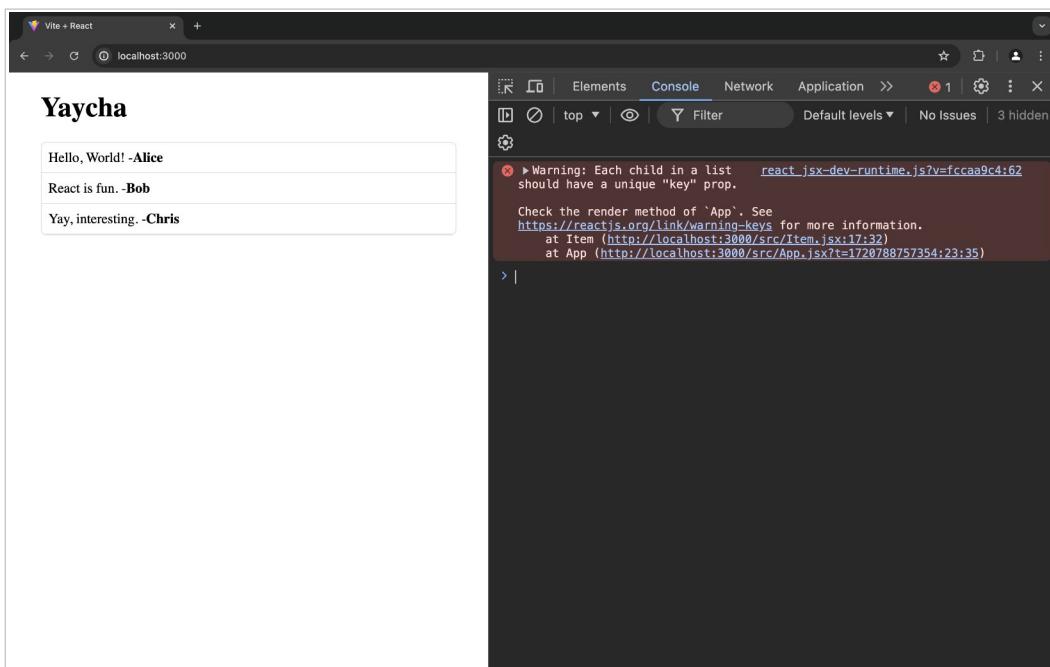
Arrow Function တွေမှာ Statement ကတစ်ကြောင်းထဲဆိုရင် တွန်းကွင်းတွေ Return တွေ ထည့်စရာမလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် မူကဲ (၁) မှာ တွန်းကွင်းတွေ Return တွေ ဖြုတ်လိုက်တာပါ။ ဒါပေမယ့် တစ်ကြောင်းထဲ အမြတ်များဖြစ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ နှစ်ကြောင်းသုံးကြောင်း ခွဲရေးဖို့ လိုတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မူကဲ (၂) မှာ ဝိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ်နဲ့ ရေးထားပါတယ်။ တွန်းကွင်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဝိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ်ထဲမှာ ရေးလိုက်တဲ့အတွက်၊ နှစ်ကြောင်းသုံးကြောင်း ရေးထားရင်တောင် Statement တစ်ခုထဲလို့ ဖြစ်သွားတဲ့ အတွက် Return ထောက်လိုက်ပါဘူး။

မူလန်မူနာနဲ့ ပြန်တိုက်ကြည့်ပါ။ မူလန်မူနာမှာတော့ ရေးရှိုးရေးစဉ်အတိုင်း တွန်းကွင်းတွေ Return တွေနဲ့ အပြည့်အစုံရေးပေးထားပါတယ်။

State data ကို သုံးဖြီး Item တွေကို ပြလိုက်တာဖြစ်လို့ ရလဒ်ကိုကြည့်ရင် အခုလိုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

နောက်ထပ်သတိပြုစရာတစ်ခု ရှိလာပါတယ်။ အခါနဲ့ Browser Console ကို ဖွင့်ကြည့်ရင် Warning တစ်ခု ရှိရှိနေပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုပါ –

Each child in a list should have a unique "key" prop လိုပြောနေပါတယ်။ ဆိုလိုတာက Loop လုပ်ပြီးဖော်ပြတဲ့ List Item တွေမှာ key လိုက်ပေါ်ပေါ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါ Warning ပျောက်သွားအောင် အခုလိုပြင်ပေးဖိုလိုပါတယ်။

React - src/List.jsx

```
<List>
  {data.map(item => {
    return (
      <Item
        key={item.id}
        content={item.content}
        name={item.name}
      />
    )
  })}
</List>
```

<Item> မှာ key ပါသွားပြီး Unique Value ဖြစ်ဖိုလိုတဲ့အတွက် Default State Data မှာထည့်ပေးခဲ့တဲ့ id ကို အသုံးပြုထားပါတယ်။ ပြင်ပြီး ပြန်စမ်းကြည့်လိုက်ရင် စောစောက key ထည့်ဖိုပြောနေတဲ့ Warning ပျောက်သွားပါတိမိမယ်။

Virtual DOM

React ရဲ့ ထူးခြားချက်တွေထဲမှာ Virtual DOM ဟာလည်း အဓိကကျတဲ့အချက်ဖြစ်ပါတယ်။ သူရဲ့အလုပ်လုပ်ပုံ လိုရင်းအကျဉ်းချုပ်က၊ State အပြောင်းအလဲရှုံးလို Component တွေကို Browser မှာ Render ပြန်လုပ်ရတဲ့အခါ အားလုံးကို Render ပြန်မလုပ်ဘဲ လိုတဲ့အပိုင်းကိုပဲ ရွှေ့ပြီး Render ပြန်လုပ်ပေးတဲ့အတွက် အလုပ်လုပ်ပုံမြန်ဆန်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ -

```
state = ["A", "B", "C"]
↓
Render
↓
<ul>
  <li>A</li>
  <li>B</li>
  <li>C</li>
</ul>
```

UI ကို State Data ရှိတဲ့အတိုင်း ပြထားပေးတာပါ။ ဒါကြောင့် State Data ပြောင်းသွားချိန်မှာ UI ရဲဖော်ပြု ကုလည်း အခုလို လိုက်ပြီး ပြောင်းရမှာပါ။

```
setState(["A", "D", "C"])
↓
/* Render Start */
<ul>
  <li>A</li>
  <li>D</li>
  <li>C</li>
</ul>
/* Render End */
```

ဒီနေရာမှာ လုပ်ရှိလုပ်စဉ်အတိုင်းဆိုရင် UI ကြီးတစ်ခုလုံးကို အစအဆုံး Render ပြန်လုပ်ရမှာပါ။ ဒါကြောင့် React က အလားတူအခြေအနေမျိုးမှာ အခုလို အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

```

state = ["A", "B", "C"]
↓
VirtualDOM = { "0": "A", "1": "B", "2": "C" }
↓
/* Render Start */
<ul>
  <li key="0">A</li>
  <li key="1">B</li>
  <li key="2">C</li>
</ul>
/* Render End */

```

UI ကို Browser မှာ ချက်ခြင်းမပြာသော Virtual DOM Object တစ်ခုအရင် တည်ဆောက်လိုက်တာပါ။ State Data ကိုပြောင်းလိုက်တဲ့အခါ အခုလို အလုပ်လုပ်သွားပါလိမ့်မယ်။

```

state = ["A", "D", "C"]
↓
OldVirtualDOM = { "0": "A", "1": "B", "2": "C" }
NewVirtualDOM = { "0": "A", "1": "D", "2": "C" }
↓
Compare OldVirtualDOM to NewVirtualDOM
↓
<ul>
  <li key="0">A</li>

  /* Render Start */
  <li key="1">D</li>
  /* Render End */

  <li key="2">C</li>
</ul>

```

UI တစ်ခုလုံးကို Render ပြန်မလုပ်တော့ဘဲ လိုတဲ့အပိုင်းကိုပဲ ရွှေးလုပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အတိအကျ မဟုတ်ပေမယ့် ဒါဟာ Virtual DOM ရဲ့ အခြေခံအလုပ်လုပ်ပုံပါပဲ။

တစ်ခုချင်းအသုံးပြုတဲ့ Component မှာ ပြဿနာမရှိပါဘူး။ Loop လုပ်ပြီး ထပ်ခါထပ်ပါ ပြန်ပြတဲ့ တူညီတဲ့ Component တွေမှာတော့ key ပါမှသာ React က ဒီလိုအလုပ်လုပ်ပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စောစောကနူမူနာမှာ key မပါတဲ့အခါ ထည့်ပေးဖို့ Warning လာပေးခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။

State Action

ဆက်လက်ပြီး လုပ်လက်စနူမူနာမှာ Delete Feature လေးထည့်စမ်းကြည့်ပါမယ်။ Item.jsx မှာ ရေးထားတဲ့ Item Component ကို အခုလိုပြင်ပေးပါ။

React - src/Item.jsx

```
export default function Item({ item, remove }) {
  return (
    <li
      style={{
        padding: 10,
        borderBottom: "1px solid #ddd",
        display: "flex",
        flexDirection: "row",
        justifyContent: "space-between",
      }}>
      <span>
        {item.content} -<b>{item.name}</b>
      </span>
      <button onClick={() => remove(item.id)}>Delete</button>
    </li>
  );
}
```

အပြောင်းအလဲ နည်းနည်းများပါတယ်။ ပထမဆုံး props ကနေ လက်ခံယူတာ name ကွဲ price တွေ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ item နဲ့ remove ကို လက်ခံယူထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် name ကွဲ price တွေ ကို တိုက်ရှိက်မပြတော့ဘဲ item.name နဲ့ item.price အဖြစ် ပြထားပါတယ်။ အမိကဖြည့်စွက်ချက် အနေနဲ့ <button> တစ်ခုပါသွားပြီး onClick မှာ Arrow Function တစ်ခုကို Assign လုပ်ပေးထားပါတယ်။ Arrow Function ထဲမှာ item.id ကိုပေးပြီး remove() ကို Run ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် App.jsx ကိုလည်း အခုလို ပြင်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

React - src/App.jsx

```
import { useState } from "react";

import List from "./List";
import Item from "./Item";

export default function App() {
  const [data, setData] = useState([
    { id: 1, content: "Hello, World!", name: "Alice" },
    { id: 2, content: "React is fun.", name: "Bob" },
    { id: 3, content: "Yay, interesting.", name: "Chris" },
  ]);

  const remove = id => {
    setData(data.filter(item => item.id !== id));
  };

  return (
    <div style={{ maxWidth: 600, margin: "20px auto" }}>
      <h1>Yaycha</h1>
      <List>
        {data.map(item => {
          return (
            <Item
              key={item.id}
              item={item}
            >
              {item.content}
            </Item>
          )
        })}
      </List>
    </div>
  );
}
```

```

        remove={remove}
      />
    );
  )}
</List>
</div>
);
}

```

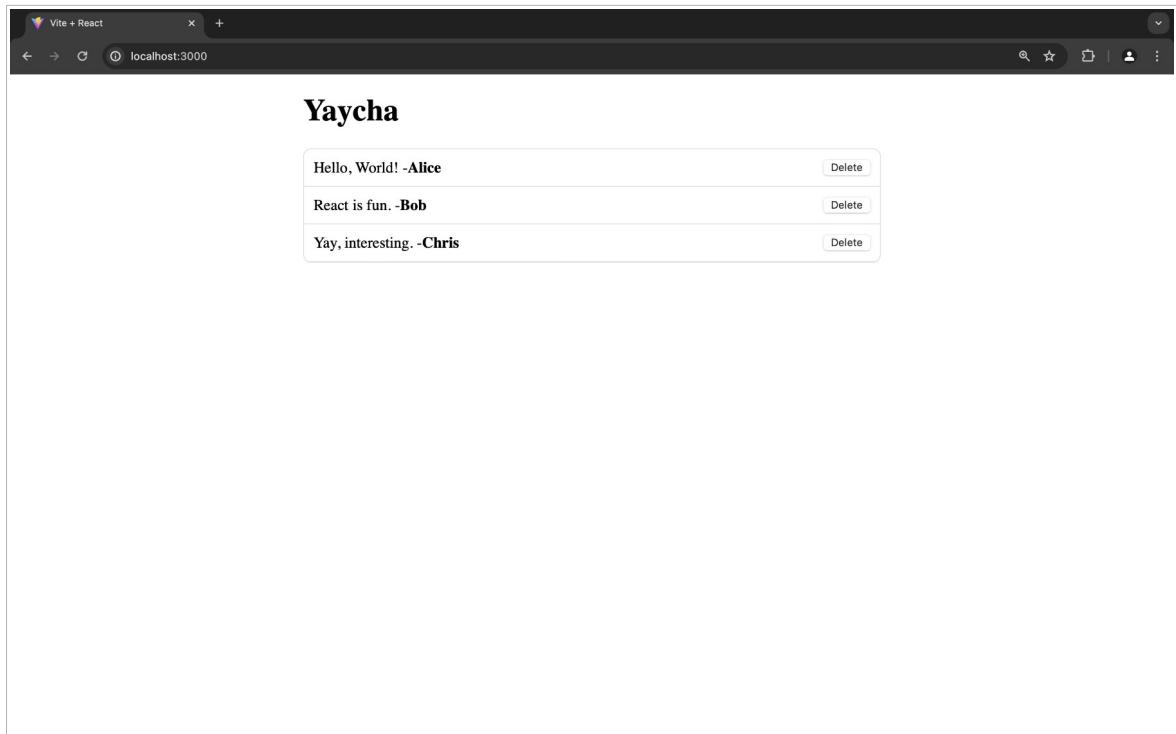
ကုဒ်အစအဆုံး အကုန်ပြန်ပြထားပါတယ်။ အမိကထူးခြားချက်အနေနဲ့ App Component ထဲမှာ remove() ပါသွားပါတယ်။ remove() က id ကို လက်ခံပြီး data ကို filter() လုပ်ထားပါတယ်။ ပေးလာတဲ့ id နဲ့ item.id မတူတာတွေပဲ ပြန်ပေးတာဖြစ်လို့ တနည်းအားဖြင့် id တူတာကို ချုန်ထားလိုက်တဲ့သဘော ပယ်ဖျက်လိုက်တဲ့သဘော ဖြစ်သွားပါတယ်။

map() တွေ filter() အကြောင်းကို သိပ်မရင်းရင် JavaScript လိုတိရှင်း စာအုပ်မှာ ပြန်လေလာနိုင်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ အကျယ်ပြန်မရင်းတော့ပါဘူး။

<https://eimaung.com/jsbook>

ဆက်လက်ပြီး <Item> ကိုခေါ်တဲ့အခါ item နဲ့ remove ကို ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ဒါအရေးကြီးပါတယ်။ <button> ကိုနိုပ်လိုက်ရင် ပျက်ချင်တာက State Data ပါ။ State Data က App မှာ ရှိနေပြီး <button> က Item မှာ ရှိနေပါတယ်။ နေရာမတူကြပါဘူး။ Item က App ခဲ့ State Data ကို ဖျက်လို မရပါဘူး။ သူ Data မဟုတ်လိုပါ။ ဖျက်တဲ့အလုပ်ကို App မှာပဲ လုပ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် App က ဖျက်တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ remove ကို props အနေနဲ့ Item ကို ပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ App ကပေးလာတဲ့ remove ကိုသုံးပြီး Item က App ခဲ့ State Data ကို ဖျက်လိုရသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စားကြည့်လိုက်ရင် Delete လုပ်ဆောင်ချက်ပါဝင်သွားတဲ့ အခုလိုဂလဒ်ကို ရရှိပါတော်မယ်။

ထုံးစုံအတိုင်း State Data ပြောင်းသွားတဲ့အခါ UI က အလိုအလျောက် လိုက်လံပြောင်းလဲ အလုပ်လုပ်သွားတဲ့သဘောကို တွေ့မြင်ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၅) - React - Forms

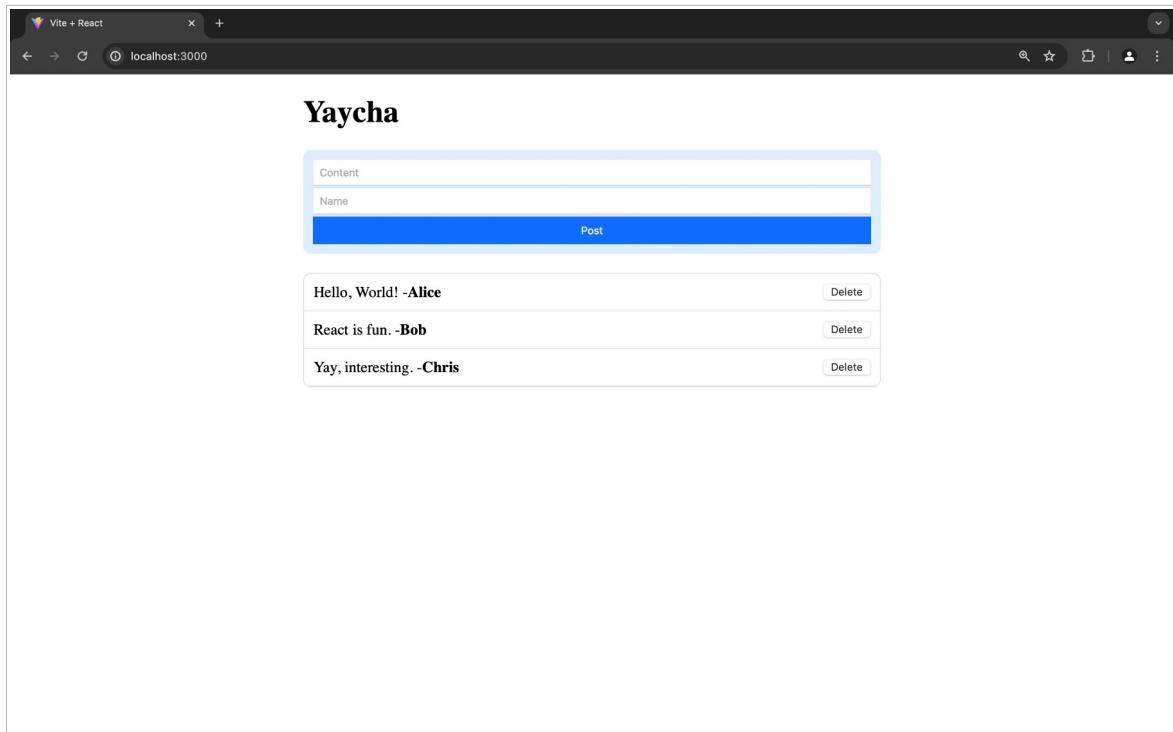
ဆက်လက်ပြီး Form Input တွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံအကြောင်း ဆက်လေ့လာကြပါမယ်။ တစ်လက်စထဲ Conditional Rendering လို့ အခြေခံသဘောလေးတွေပါ ထည့်ကြည့်ကြပါမယ်။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ src ဒါ ဒါတဲ့မှာ Form.jsx ဖိုင်နဲ့ ဒီကုဒ်တွေ ရေးပေးပါ။

React - src/Form.jsx

```
export default function Form() {
  return (
    <form
      style={{
        display: "flex",
        flexDirection: "column",
        gap: 3,
        padding: 10,
        borderRadius: 8,
        marginBottom: 20,
        background: "#def",
      }}>
      <input
        type="text"
        placeholder="Content"
        style={{ padding: 5 }}>
    />
```

```
<input
  type="text"
  placeholder="Name"
  style={{ padding: 5 }}
/>
<button
  type="submit"
  style={{
    padding: 8,
    background: "#0d6efd",
    color: "white",
    border: "0 none",
  }}>
  Post
</button>
</form>
);
}
```

HTML `<form>` တစ်ခုကို Return ပြန်ပေးတဲ့ Component တစ်ခုပါ။ ထူးခြားချက်ရယ်လို ထွေထွေထူးထူး သိပ်မပါသေးဘဲ၊ လိုအပ်တဲ့ Style တွေ ရေးပေးထားတဲ့ Input နှစ်ခုနဲ့ Button တစ်ခုပါတဲ့ Form တစ်ခုသာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ Form Component ကို ချိတ်မသုံးရသေးလို့ စမ်းလို့မရသေးပေမယ့် နောင် စမ်းကြည့်လို့ ရတဲ့အခါ ရလဒ်က ဒီလိုပုံစံဖြစ်မှာပါ။ ကြိုမြင်ကြည့်လို့ရအောင် ကြိုပြလိုက်တာပါ။

နောက်တစ်ဆင့်အနေနဲ့ အခုလို ပြင်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/Form.jsx

```
import { useRef } from "react";

export default function Form({ add }) {
  const contentRef = useRef();
  const nameRef = useRef();
  ...
  ...
}
```

useRef ကို react ကနေ Import လုပ်ယူပါတယ်။ Form Component Function မှ add ကို props အနေနဲ့ လက်ခံယူပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ useRef ကိုသုံးပြီး contentRef နဲ့ nameRef တို့ကိုဖော်လာ ပါတယ်။

အများအားဖြင့် React နဲ့ ကုဒ်တွေရေးတဲ့အခါ Element ရဲ့ အသွင်အပြင်၊ Content နဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ အပြောင်းအလဲတွေကို ကိုယ်တိုင် Manage လုပ်ဖို့ မလိုပါဘူး။ State ပေါ်မှုတည်ပြီး တစ်ကြိမ် Declare လုပ်ထားပေးဖို့ပဲ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် React ကို Declarative Programming လိုလည်း ခေါ်ကြပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့ အပြောင်းအလဲတွေကို React က State Data တွေကိုကြည့်ပြီး အလိုအလျောက် လုပ်ပေးသွားမှပါ။ ဒါကြောင့် အပြောင်းအလဲတွေကို ကိုယ်တိုင်တိုက်ရှိက် Manage လုပ်ဖို့ မလိုဘူးလို့ ပြောတာပါ။

ဒါပေမယ့် ရုံဖန်ရံခဲ့ Element ရဲ့ Input Value ကို လိုချင်တာတို့၊ Width + Height ကို တွက်ချင်တာ၊ Element ကို Focus လုပ်ပေးချင်တာ စသည်ဖြင့် Element ကိုတိုက်ရှိက် Manage လုပ်ဖို့လိုတဲ့ကိစ္စလေးတရာ့၊ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလို Element ကို ကိုယ်တိုင် တိုက်ရှိက် Manage လုပ်ဖို့လိုရင် React Reference တွေကို သုံးရပါတယ်။ နမူနာမှာ ပြထားသလို սားပြုပါတယ်။ နမူနာမှာ ပြထားသလို ပြုလိုရပါတယ်။ ကြေညာထားတဲ့ Reference တွေကို Input တွေမှာ အခုလို ချိတ်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/Form.jsx

```
<input
  ref={contentRef}
  type="text"
  placeholder="Content"
  style={{ padding: 5 }}
/>
<input
  ref={nameRef}
  type="text"
  placeholder="Name"
  style={{ padding: 5 }}
/>
</>
```

ref Attribute ကိုသုံးပြီး Input နဲ့ Reference ကိုချိတ်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် Input ကို Manage လုပ်ဖို့လိုရင် သက်ဆိုင်ရာ Reference ကနေတဆင့် လုပ်လိုရသွားပါပြီ။

ဆက်လက်ပြီး Form ရဲ့ onSubmit မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React - src/Form.jsx

```

<form
  onSubmit={e => {
    e.preventDefault();
    const content = contentRef.current.value;
    const name = nameRef.current.value;

    add(content, name);

    e.currentTarget.reset();
  }}
  ...
>
...
</form>

```

onSubmit အတွက် Arrow Function တစ်ခု Assign လုပ်ပေးထားပါတယ်။ HTML Form ဆိတာ မူလသဘာဝအရ Submit ကို နှိပ်လိုက်ရင် Server ကို Request လုပ်ပေးမှာပါ။ ဒါကြောင့် နမူနာမှာ Event Variable e ကနေတဆင့် preventDefault() နဲ့ အဲဒီလို Server Submit မလုပ်ဖို့ ပြောထားပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ Reference တွေကနေတဆင့် Input တွေရဲ့ လက်ရှိ Value ကနေ content နဲ့ name တို့ကိုရယူပါတယ်။ အဲဒီ Value တွေကို ထည့်ပေးပြီး props အနေနဲ့လက်ခံရရှိမယ့် add() ကို ခေါ်ထားပါတယ်။ နောက်ဆုံးက reset() ကတော့ လုပ်စရာရှိတာလုပ်ပြီးတဲ့အခါ Form Input တွေကို Clear လုပ်ပေးခိုင်းလိုက်တာပါပဲ။ ဒီအထိ ရပြီခိုရင် Form.jsx မှာ ရေးရမယ့် ကုဒ်ပြည့်စုံပါပြီ။ ကုဒ်အပြည့်အစုံကို နောက်တစ်ခါ ပြန်ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။

React - src/Form.jsx

```

import { useRef } from "react";

```

```
export default function Form({ add }) {
  const contentRef = useRef();
  const nameRef = useRef();

  return (
    <form onSubmit={e=> {
      e.preventDefault();
      const content = contentRef.current.value;
      const name = nameRef.current.value;

      add(content, name);

      e.currentTarget.reset();
    }}>

    style={{

      display: "flex",
      flexDirection: "column",
      gap: 3,
      padding: 10,
      borderRadius: 8,
      marginBottom: 20,
      background: "#def",
    }}>
      <input
        ref={contentRef}
        type="text"
        placeholder="Content"
        style={{ padding: 5 }}
      />
      <input
        ref={nameRef}
        type="text"
        placeholder="Name"
        style={{ padding: 5 }}>
    
```

```

    />
    <button
      type="submit"
      style={{
        padding: 8,
        background: "#0d6efd",
        color: "white",
        border: "0 none",
      }}>
      Post
    </button>
  </form>
);
}

```

ສະແດງ Form Component ມີ App.jsx ຜົນຕະຫຼາມຂຶ້ນທີ່ໄດ້ເພີ້ມໃນລາຍງານ -

React - src/App.jsx

```

import { useState } from "react";
import List from "./List";
import Item from "./Item";
import Form from "./Form";

export default function App() {
  const [data, setData] = useState([
    { id: 1, content: "Hello, World!", name: "Alice" },
    { id: 2, content: "React is fun.", name: "Bob" },
    { id: 3, content: "Yay, interesting.", name: "Chris" },
  ]);

  const remove = id => {
    setData(data.filter(item => item.id !== id));
  };
}

```

```
const add = (content, name) => {
    const id = data[data.length - 1].id + 1;
    setData([...data, { id, content, name }]);
};

return (
    <div style={{ maxWidth: 600, margin: "20px auto" }}>
        <h1>Yaycha</h1>

        <Form add={add} />

        <List>
            {data.map(item => {
                return (
                    <Item
                        key={item.id}
                        item={item}
                        remove={remove}
                    />
                );
            })}
        </List>
    </div>
);
```

လိုက်ရေးရတာ အဆင်ပြေအောင်လို အပြည့်အစုံပဲ ပြန်ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ထူးခြားချက်တွေကို လိုက် ကြည့်ပါ။ အရင်ဆုံး Form ကို Import လုပ်ပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ State data မှာ အသစ်ထပ်တိုးပေးတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကို လုပ်ပေးတဲ့ add() ကို ရေးပေးပါတယ်။ content နဲ့ name လက်ခံပြီး id ကို တော့ data ရဲနောက်ဆုံး Item id မှာ (၁) တိုးပြီးအသစ်ဖန်တီးယူပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ setData() နဲ့ State Data ကို Update လုပ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ မူလလက်ရှိ data တွေအပြင် id, content, name အားလုံးပါဝင်တဲ့ Item အသစ်တစ်ခု ထပ်တိုးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

React ရဲ့ ထိုးစံအတိုင်း State Data မှာ ထပ်တိုးတဲ့အတွက် UI မှာလည်း အလိုအလျောက် ထပ်တိုးပေးသွားတာကို တွေ့ရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

Conditional Rendering

Form တွေနဲ့ တိုက်ရှိက်ဆိုင်တာ မဟုတ်ပေမယ့် သိရှိထားဖို့လိုတဲ့ Conditional Rendering အကြောင်းကို တစ်ခါထဲ ထည့်ကြည့်ကြပါမယ်။ အရင်ဆုံး App Component မှာ နောက်ထပ် State Data တစ်ခု ထပ်ကြညာပေးလိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

```
export default function App() {
  const [showForm, setShowForm] = useState(false);
  ...
}
```

showForm နဲ့ setShowForm လို့ အမည်ကိုယ်စီပေးထားပြီး Default Value က `false` ဖြစ်ပါတယ်။
ပြီးတဲ့အခါ <Form> Component ကို ပြထားတဲ့ကုဒ်ကို အခုလို ပြင်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

```
{showForm && <Form add={add} />}
```

JavaScript Logical And Operator ဖြစ်တဲ့ `&&` ကိုအသုံးပြုလိုက်တာပါ။ `&&` Operator ဟာ ရှေ့က Value `true` ဖြစ်မှ နောက်ကအလုပ်ကို ဆက်လုပ်တဲ့ Operator ဖြစ်ပါတယ်။ ရှေ့က Value `false` ဖြစ်နေရင် နောက်က အလုပ်ကို ဆက်မလုပ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် `showForm` ရဲ့ Value က `true` ဖြစ်မှပဲ <Form> ကို ပြပေးတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ React ကုဒ်တွေထဲမှာ ဒီနည်းနဲ့ တန်ဖိုးတစ်ခုရှိမှ အလုပ်လုပ်စေ ချင်တဲ့ အရာတွေရှိရင် ရေးကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုနေစမ်းကြည့်ရင် စောစောကထည့်ထားတဲ့ <Form> ကို တွေ့မြင်ရမှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ `showForm` က Default `false` ဖြစ်နေလိုပါ။

ဆက်လက်ပြီး <h1> Element ကို အခုလို ပြင်ရေးပေးပါ။

React - src/App.jsx

```

<h1
  style={{
    display: "flex",
    justifyContent: "space-between",
    alignItems: "center",
  }}>
  Foodie
  <button
    onClick={() => setShowForm(!showForm)}
    style={{
      width: 32,
      height: 32,
      borderRadius: 50,
      border: "0 none",
      background: showForm ? "#dc3545" : "#0d6efd",
      color: "white",
    }}>
    {showForm ? "x" : "+"}
  </button>
</h1>

```

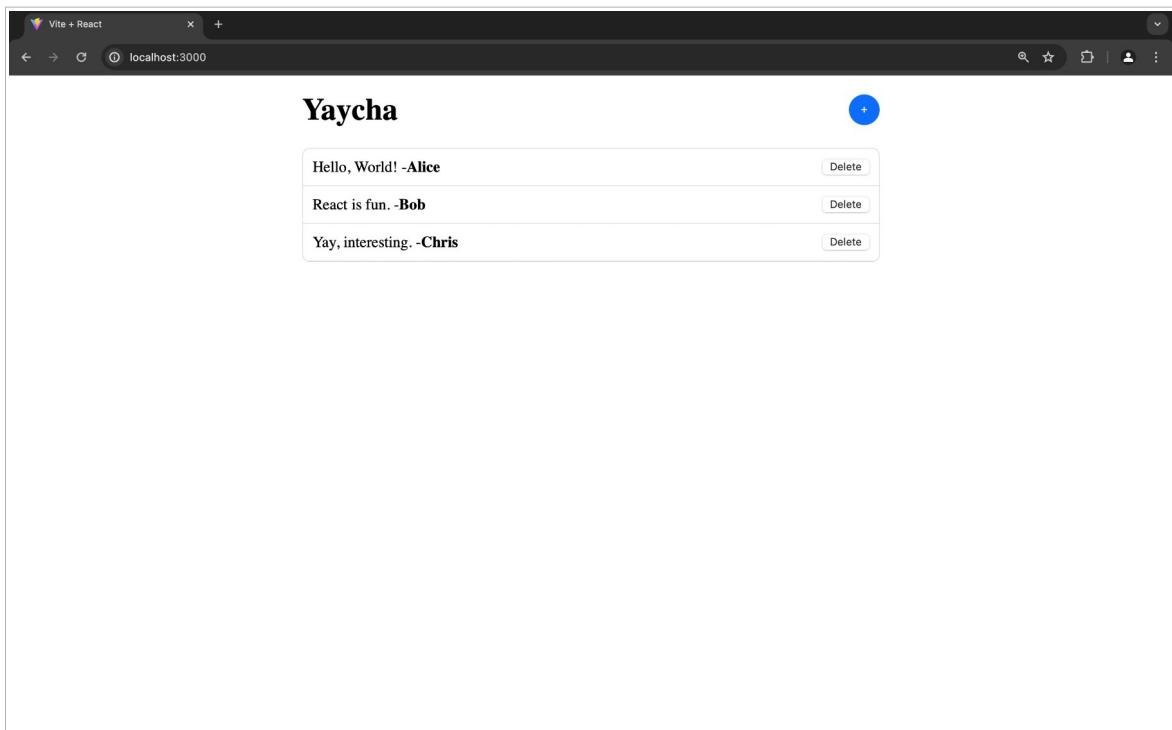
Style တွေကြောင့် ကုပ်နည်းနည်းများသွားပေမယ့် လိုဂင်းကတော့ <h1> ထဲမှာ <button> တစ်ခု ထပ်ထည့်လိုက်တာပါ။ ထူးခြားချက်တွေ ရှိပါတယ်။ Button ရဲ့ onClick မှာ setShowForm() နဲ့ လက်ရှိ Value ကို ! ထည့်ပြီး ပြောင်းပြန်လှန်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Button ကို နိုပ်လိုက်တဲ့အခါ false ဆိုရင် true ဖြစ်သွားမှာဖြစ်ပြီး true ဆိုရင် false ဖြစ်သွားမှာပါ။

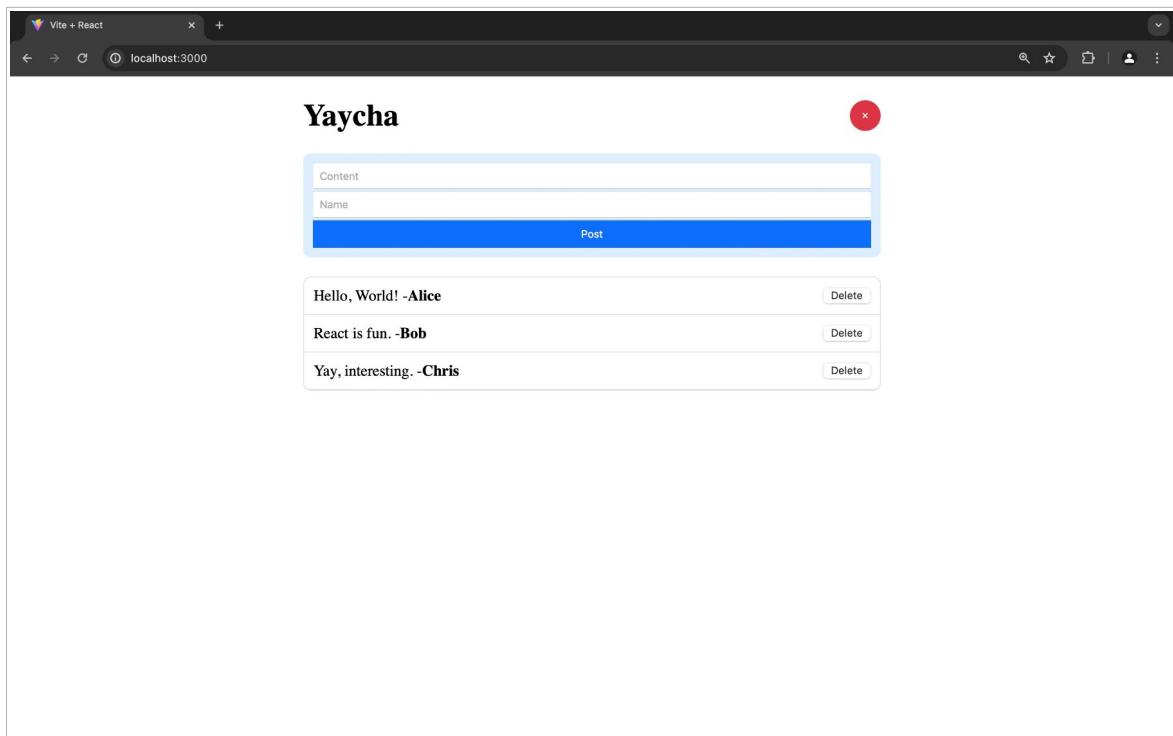
Button Style ကိုလည်း သတိပြုကြည့်ပါ။ background Property အတွက် Ternary Operator ကိုသုံးပြီး Condition စစ်ထားပါတယ်။ Ternary Operator ဟာအခုလို အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

```
condition ? work-if-true : work-if-false
```

ဒါကြောင့် ရွှေဆုံးက Condition ဖြစ်တဲ့ showForm true ဖြစ်ရင် ? သက်တနောက်က အနီရောင် အလုပ်လုပ်ပြီး false ဖြစ်ခဲ့ရင် : သက်တနောက်က အပြာရောင် အလုပ်လုပ်ပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရိုးရိုး If-Else လို့ Statement တွေကို JSX တွေထဲမှာ ထည့်ရေးလို့ မရပါဘူး။ Expression တွေပဲ ထည့်ရေးလို့ရ တာမို့လိုပါ။ ဒါကြောင့် အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး ပြစ်ချင်တဲ့အခါ Ternary Operator နဲ့ပဲရေးရပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး <button> အဖွင့်အပိတ်ထဲမှာလည်း Ternary Operator နဲ့ပဲ showForm true ဖြစ်ရင် အမြောက်သက်တ (Close) ကို ပြခိုင်းထားပြီး false ဖြစ်ရင် အပေါင်းသက်တ (Add) ကို ပြခိုင်းထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် စမ်းကြည့်လိုက်ရင် အခုလို ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနည်းနဲ့ ဆယ်နှစ်ပြီး အဖွင့်အပိတ် Toggle လုပ်လိုရတဲ့ Form Component တစ်ခုကို ထည့်သွင်းလိုက် ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၅) - React - Context Provider

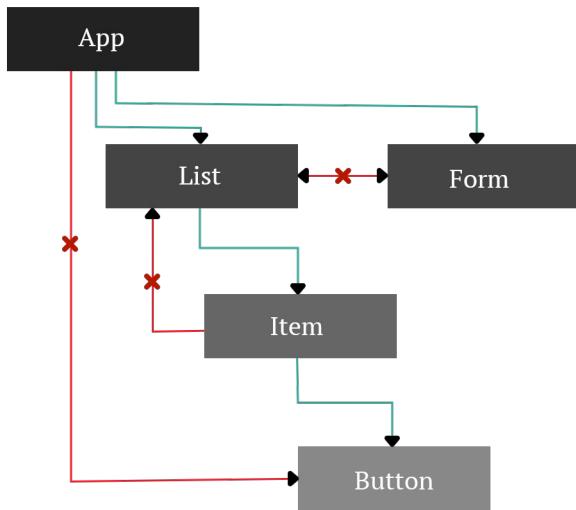
React Component တွေရဲ့ Props တွေမှာ ထူးခြားချက်တွေ ရှိကြပါတယ်။

Props တွေဟာ Read Only ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဆိုလိုတာက Component A က Component B ကို Props တွေကို Passလုပ်ပေးလို့ရတယ်။ ဒီသဘောကို ရှုံးပိုင်းမှာ တွေ့ခဲ့ကြပြီးသားပါ။ အဲဒါ Props တွေကို Component B က လက်ခံအသုံးပြုလို့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြင်လိုမရပါဘူး။ ပြင်လိုက်လိုလည်း Component A မှာ ရှိနေတဲ့ မူလတန်ဖိုးတွေ ပြောင်းလဲသွားမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

Props တွေဟာ Parent Component ကနေ Child Component ကိုသာ စီးဆင်းပါတယ်။ တစ်မျိုးထဲ၊ တစ်နည်းထဲပဲ သုံးလို့ရပါတယ်။

1. Level တူ Component ချင်း Props တွေ ပေးလိုယူလိုမရပါဘူး။
2. Child ကနေ Parent ကို ပြန်ပေးလိုလည်းမရပါဘူး။
3. Parent ကလည်း အဆင့်ကျော်ပြီး ပေးလိုမရပါဘူး။

ဒီသဘောကို နည်းနည်းပိုရှင်းသွားအောင်လို ပုံလေးနဲ့ပြပေးပါမယ်။

ပုံမှာလေ့လာကြည့်ပါ။ App က List နဲ့ Form ကို သုံးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် App ကနေ List နဲ့ Form ကို Props တွေပေးလိုက်ပါတယ်။ အလားတူပဲ List က Item ကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ Item က Button ကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် App က အဆင့်ကျဉ်းပြီး Button ကို Props တွေပေးလိုက်ပါဘူး။ Item က နောက်ပြန်ပြီး Parent ဖြစ်တဲ့ List ကိုလည်း ပေးလိုက်ပါဘူး။ Level တဲ့ List နဲ့ Form နဲ့လည်း အပေးအယူလုပ်လို မရနိုင်ပါဘူး။

Parent ကနေ Child ကို ပေးလိုက်ပါတယ်ဆိုတဲ့ တစ်မျိုးထဲသာ အသုံးပြနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

State Data တွေမှာလည်း သတိပြုရပါမယ်။ လက်ရှိ Component ခဲ့ State Data ဟာ လက်ရှိ Component နဲ့သာ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ Parent တွေ Child တွေ တခြား Component တွေနဲ့ သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိပါဘူး။ State Data ကို Props အဖြစ်နဲ့ Child Component တွေကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးလိုက်တော့ ပါတယ်။ State Data ကို Manage လုပ်တာကိုတော့ သက်ဆိုင်ရာ Component မှာပဲ လုပ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါ ပေမယ့် Manage လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ Action တွေကို Props အနေနဲ့ Child Component တွေကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးပြီး ပေးသုံးလိုက်တော့ ရပါတယ်။ ဒီသဘောတွေကိုလည်း ရှုံးပိုင်းနမူနာတွေမှာ တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအကန်အသတ်တွေကိုဖြေရှင်းဖို့ React မှာ Context လိုခေါ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုပါဝင်ပါတယ်။ အသုံးပြုပုံက သိပ်မခက်လှပါဘူး။ ဒီလိုပါ -

React

```
import { createContext, useContext } from "react";

const AppContext = createContext();

function App() {
  return <AppContext.Provider value="Yaycha">
    <Home />
  </AppContext.Provider>
}

function Home() {
  return <div>
    <Header />
    <Footer />
  </div>
}

function Header() {
  const title = useContext(AppContext);
  return <h1>{title}</h1>
}

function Footer() {
  const title = useContext(AppContext);
  return <footer>
    Copyright {title}
  </footer>
}
```

လက်တွေ့ချရေးဖို့က ခဏနေမှ ကြည့်ကြပါမယ်။ ကုဒ်ရဲဖွံ့စည်းပုံကိန္ဒားလည်အောင် အရင်လိုက်ဖတ်

ကြည့်ပါ။ အရင်ဆုံး `createContext` နဲ့ `useContext` တိုကို `react` ကနေ Import လုပ်ယူပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ `createContext` ကို သုံးပြီး `AppContext` ကို ဖန်တီးယူလိုက်ပါတယ်။ `App Component` မှာ `AppContext.Provider` ကိုသုံးထားပါတယ်။ `value` အဖြစ် `String` တစ်ခုကို ပေးထားတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ Context Provider အတွင်းမှာရှိတဲ့ `Component` တိုင်းက ဒါ `Value` ကို ယူသုံးလိုရသွားပါပြီ။

ဒါကြောင့် `Header Component` နဲ့ `Footer Component` တိုက `useContext` ကိုသုံးပြီး `Context Value` ကို ယူသုံးထားတာကို တွေ့ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ `Context Value` က `App` မှာ ရှိနေတာဆိုပေမယ့် `Header` တို့ `Footer` တို့က နောက်ပြန်အဆင့်ကျော်ပြီး လုမ်းယူသုံးလိုက်တာပါ။ ဒါနည်းနဲ့ စီးဆင်းမှု အကန့်အသတ်ရှိတဲ့ `State` တွေ `Props` တွေကို `Context` နဲ့ ပေါင်းစပ်လိုက်တဲ့အခါ အသုံးပြုရတာ ပိုမိုကျယ်ပြန် ပြည့်စုံသွားတဲ့သဘောပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လုပ်လက်စ ပရောဂျက်မှာ နမူနာရေးပြီး စမ်းကြည့်ကြပါမယ်။ `ThemedApp.jsx` အမည်နဲ့ ဖိုင်အသစ် တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး ဒီကုဒ်ကို ရေးပေးပါ။

React - src/ThemedApp.jsx

```
import { createContext } from "react";

import App from "./App";

export const AppContext = createContext();

export default function ThemedApp() {
  return (
    <AppContext.Provider value={{ mode: "dark" }}>
      <App />
    </AppContext.Provider>
  );
}
```

`createContext` နဲ့ `AppContext` တစ်ခု ဖန်တီးထားပါတယ်။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ AppContext

ကို Export ပေးထားတာကိုလည်း သတိပြုပါ။ ဒါမှတဲ့ ကုဒ်ဖိုင်တွေက လိုအပ်ရင် သူကို Import ယူသုံးလို ရမှာပါ။ App ကို AppContext.Provider ထဲထည့်ပြီး ပြန်ပိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် AppContext ရဲ့ Value ဖြစ်တဲ့ { mode } ကို App နဲ့ တဲ့ Component တွေက ယူသုံးလို ရနိုင်သွားပါပြီ။

ဆက်လက်ပြီး index.css ထဲမှာ ဒီကုဒ်ကိုရေးပေးပါ။

React - src/index.css

```
html, body {
  margin: 0;
  padding: 0;
}
```

ဘာမှုထူးထူးဆန်းဆန်းမပါပါဘူး။ မလိုလားအပ်တဲ့ Spacing တွေပါနေမှာစိုးလို ဖြုတ်လိုက်တာပါ။ ဆက်လက်ပြီး main.jsx ကို အခုလုပြင်ပေးပါ။

React - src/main.jsx

```
import React from "react";
import ReactDOM from "react-dom/client";
import "./index.css";

import ThemedApp from "./ThemedApp";

ReactDOM.createRoot(document.getElementById("root")).render(
  <React.StrictMode>
    <ThemedApp />
  </React.StrictMode>
);
```

index.css ကို Import လုပ်ထားသလို main.jsx က ယူသုံးထားတာလည်း App မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ThemedApp ဖြစ်သွားပါပြီ။

ဆက်လက်ပြီး App.jsx မှာ အခုလို ပြင်ပေးပါ။

React - src/App.jsx

```
import { useState, useContext } from "react";

import { AppContext } from "./ThemedApp";

// other imports

export default function App() {
  const [ mode ] = useContext(AppContext);

  const [ showForm, setShowForm ] = useState(false);
  const [ data, setData ] = useState([ ... ]);
  const remove = id => { ... };
  const add = (content, name) => { ... };

  return (
    <div
      style={{
        minHeight: 1500,
        background: mode === "dark" ? "black" : "white",
        color: mode === "dark" ? "white" : "black",
        paddingTop: 20,
      }>
      <div style={{ maxWidth: 600, margin: "0 auto" }>
        <h1
          style={{
            display: "flex",
            justifyContent: "space-between",
            alignItems: "center",
            margin: "0 0 20px 0",
          }>
```

```

Yaycha
<button ...> ... </button>
</h1>

{showForm && <Form add={add} />

  <List> ... </List>
  </div>
</div>
);
}

```

ပြင်စရာမလိုတဲ့ကုဒ်တွေကို ချုပြုး ပြင်ရမယ့်အပိုင်းတွေကိုပဲ အထူးပြုပြီး ပြထားပါတယ်။ အရင်ဆုံး useContext ကို Import လုပ်ထားပါတယ်။ AppContext ကိုလည်း ThemedApp ကနေ Import လုပ်ယူထားပါတယ်။ အဲဒီနှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ပြီး useContext(AppContext) နဲ့ Context Value ကို ရယူထားပါတယ်။ လက်ရှိ Value က { mode: "dark" } ဖြစ်မှာပါ။

ဆက်လက်ပြီး မူလရေးလက်စ UI ကုဒ်တွေကို <div> Element တစ်ခုထဲမှာ စုထည့်လိုက်ပါတယ်။ <div> Element ရဲ့ background နဲ့ color Style တွေကို mode ပေါ်မူတည်ပြီး ပြအောင်ရေးပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ရှိ { mode: "dark" } ဖြစ်နေချိန်မှာ Background အမဲရောင်နဲ့ စာအဖြူရောင်တို့ကိုသုံးပြီး ပြပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ဆင့်အနေနဲ့ <Form> Component ကို အခုလိုပြင်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/Form.jsx

```

import { useContext, useRef } from "react";

import { AppContext } from "./ThemedApp";

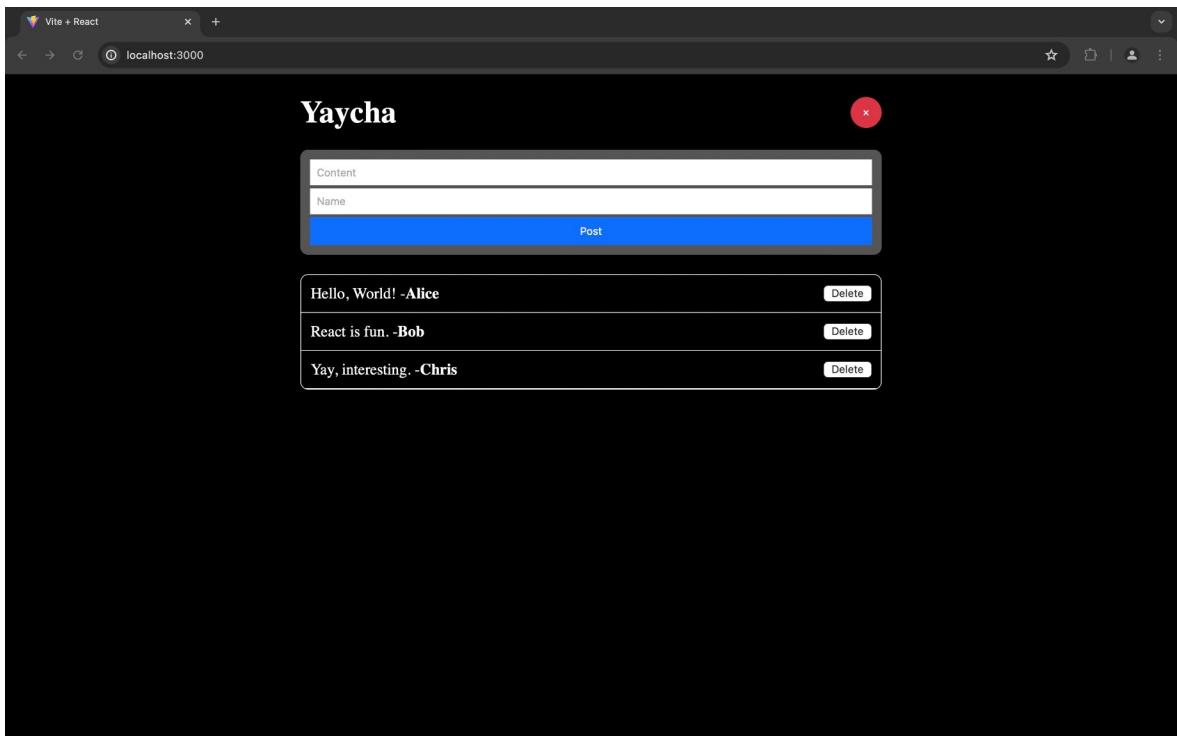
export default function Form({ add }) {
  const { mode } = useContext(AppContext);

```

```
const contentRef = useRef();
const nameRef = useRef();

return (
  <Form
    onSubmit={ ... }
    style={{
      display: "flex",
      flexDirection: "column",
      gap: 3,
      padding: 10,
      borderRadius: 8,
      marginBottom: 20,
      background: mode === "dark" ? "#555" : "#fff",
    }}>
    <input ... />
    <input ... />
    <button ...> ... </button>
  </Form>
);
}
```

အလားတူပါပဲ။ useContext နဲ့ mode ကိုယူပြီး Form ရဲ့ Background ကို mode ပေါ်မှတည်ပြီး ပြအောင်ရေးပေးလိုက်တာပါ။ { mode: "dark" } ဆိုရင် မှားငွေတဲ့ Background ကိုသုံးသွားမှာဖြစ်ပြီး မဟုတ်ရင်တော့ ပိုလင်းတဲ့ Background ကိုသုံးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုနေစစ်းကြည့်ရင် ရလဒ်က အခုလို ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ပိုကြည့်ကောင်းချင်ရင် အသေးစိတ်ညိုရမှာတွေ ကျွန်ုတ်သေးပေမယ့်၊ အသေးစိတ်တော့ လိုက်မည့်တော့ပါဘူး။ နောက်တစ်ခန်းမှာ UI Framework တစ်ခုနဲ့ ဆက်လေ့လာမှာဖြစ်လို မလိုအပ်ဘဲ အသေးစိတ်တွေ မလုပ်ချင်သေးလိုပါ။ စမ်းကြည့်ချင်ရင် ThemedApp ရဲ့ Context Provider Value မှာ mode ကို "light" လိုပြောင်းပြီး စမ်းကြည့်လိုရပါတယ်။ ဒါ Value ပေါ်မှုတည်ပြီး App ရဲ့ Color Mode ကို ပြေားနိုင်သွားပြီဆိုတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဒီနည်းနဲ့ Context Value တွေကို လိုတဲ့နေရာကနေ ချိတ်ယူနိုင်ခြင်းအားဖြင့် အသုံးဝင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ရရှိနိုင်ပါတယ်။ လက်ရှိနှစ်မှုနာမှာ Context Value က အသေဖြစ်နေလို ဒါ Value ကို ပြောင်းလို ရအောင် ဆက်လုပ်ကြပါနိုးမယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```
import { useState, createContext } from "react";

import App from "./App";

export const AppContext = createContext();

export default function ThemedApp() {
    const [mode, setMode] = useState("dark");

    return (
        <AppContext.Provider value={{ mode, setMode }}>
            <App />
        </AppContext.Provider>
    );
}
```

mode Value ကို အသေစေးပေးထားတာ မဟုတ်တော့ဘဲ State Data အဖြစ် ပေးထားတာ ဖြစ်သွားပါပြီ။ Context Provider ရဲ့ Value ကိုလည်း သတိပြုပါ။ mode အပြင် setMode ကိုပါ Context အနေနဲ့ ယူ သံဃားလို့ရအောင် ပေးထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး App.jsx မှာ mode အပြင် setMode ကိုပါ အခုလို Context ကနေ တွဲယူလိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

```
const { mode, setMode } = useContext(AppContext);
```

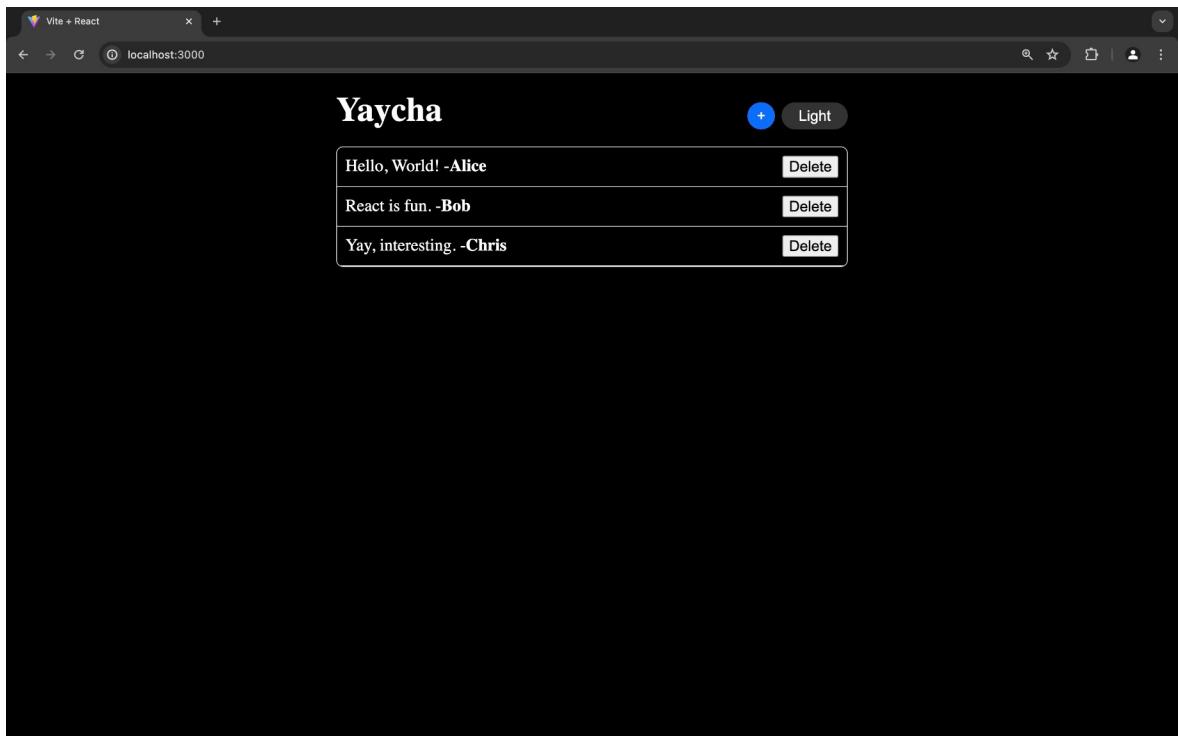
ပြီးတဲ့အခါ <h1> Element ကို အခုလို ဖြည့်စွက်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

```
<h1 ...>
  Yaycha
  <div>
    <button ...> ... </button>

    <button
      onClick={() =>
        setMode(mode === "dark" ? "light" : "dark")
      }
      style={{
        marginLeft: 8,
        padding: "0 20px",
        height: 32,
        borderRadius: 32,
        border: "0 none",
        background: mode === "dark" ? "#333" : "#ddd",
        color: mode === "dark" ? "white" : "black",
      }}>
      {mode === "dark" ? "Light" : "Dark"}
    </button>
  </div>
</h1>
```

Add Button ရဲနောက်မှာ နောက်ထပ် <button> တစ်ခုထည့်လိုက်တာပါ။ သူရဲ့ onClick မှာ setMode ကို သုံးပြီး mode Value တွေပြောင်းလိုက်အောင် ရေးပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီခလုပ်ကို နှိပ်ပြီး mode Value ကို ပြောင်းလိုက်သွားပါပြီ။

အရမ်းအသုံးဝင်ပါတယ်။ Light Mode, Dark Mode လုပ်ဆောင်ချက်ရအောင် ကိုယ့်ဘာသာ ဖန်တီးယူ လိုက်တော့မှာ အကုန်လုံးကို ကိုယ့်ဘာသာလုပ်စရာတော့ မလိုပါဘူး။ လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ UI Framework ကောင်းတွေ ရှိနေပါတယ်။ နောက်အခန်းမှာ ဆက်လက်လေ့လာကြပါမယ်။

အခန်း (၆) – React – UI Framework – MUI

ဒီအခန်းမှာ လုပ်လက်စ **yaycha** ပရောဂျက်ကို UI Framework တစ်ခုနဲ့ ပိုပြီးတော့ သပ်သပ်ရပ်ဖြစ်သွားအောင် လုပ်ကြမှာပါ။ React အတွက် အဆင်သင့်သုံးလို့ရတဲ့ UI Framework တွေအများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒီစာရေးနေ့ချိန်မှာ လူတြိုက်များနေကြတာက ဒီ Framework တွေပါ။

- MUI
- Radix UI
- shadcn/ui
- React Aria Components

အားလုံးက သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ ကောင်းမွန်အသုံးဝင်ကြပါတယ်။ ဒီထဲမှာ MUI က အစောဆုံးပေါ်တာဖြစ်သလို သူ Component Style တွေက အနည်းငယ် ဒိတ်အောက်သလိုတော့ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် Components, Layouts, Icons, Utilities, Responsive, Themes, Customization စသည်ဖြင့် ဘက်စုံပါဝင်ပြီး လက်တွေ့အသုံးများတဲ့ နည်းပညာတစ်ခုပါ။ ပရောဂျက်တစ်ခုမှာ လိုအပ်နိုင်သမျှ အကုန်အသင့်ရနိုင်သလို Documentation ကလည်း ပြည့်စုံထောင့်စိပါတယ်။

MUI – <https://mui.com>

MUI လို အားလုံးအသင့်ရနိုင်တဲ့ UI Framework တွေရဲ့ ပြဿနာကတော့ သူ့ကိုအသုံးပြုတည်ဆောက်တဲ့ ပရောဂျက်တွေဟာ သူ့စတိုင်ဘောင်ထဲမှာပဲ ရှိနေတတ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ပုံပေါင်တွေ

ဖြစ်နေတတ်တာပါ။ မတူကဲပြားဌီး Unique ဖြစ်တဲ့ စတိုင်အသွင်အပြင်လိုချင်တဲ့ ပြင်ဆင်မယ်ဆိုရင် ပြင်ဆင်အသုံးပြုရခက်တတ်ပါတယ်။

Radix UI ကတော့ ပိုခေတ်မိုတဲ့ စတိုင်အသွင်အပြင်တွေ ပါဝင်ပါတယ်။ သူလည်း အသင့်သုံးလို့ရတာတွေ ပြည့်စုံပါတယ်။ အထက်မှာပြောခဲ့သလို သူကိုသုံးထားတဲ့ UI တိုင်းခပ်ဆင်ဆင်ဖြစ်နေတယ်ဆိုတဲ့ ပြဿနာ ကို ဖြေရှင်းစို့ Primitive Components ခေါ် ကျွန်ုတ်အပ်ချက်တွေ အကုန်လုပ်ပေးထားပေမယ့် စတိုင်တွေ ကြိုလုပ်ပေးမထားဘဲ၊ မိမစိတ်ကြိုက် Style တွေရေးသားအသုံးပြုနိုင်တဲ့ နည်းပညာလည်း ပူးတွဲပြီး ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ Style တွေရေးရမှာဖြစ်လို အလုပ်တော့ နည်းနည်းပိုသွားမယ်၊ ဒါပေမယ့်သီးခြား Unique ဖြစ်တဲ့ အသွင်အပြင်တွေကို ရနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

Radix - <https://www.radix-ui.com>

shadcn/ui ကတေသာ Radix Primitive ပေါ်မှာ အခြေခံဖြီး TailwindCSS နဲ့ Customize လုပ်ရလွယ်အောင် လုပ်ပေးထားတဲ့ UI Framework ပါ။ သူနည်းကလည်း ထူးခြားပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် UI Framework တွေကို ကိုယ့်ပရောဂျက်မှာ ထည့်သွင်းအသုံးပြုတဲ့အခါ မူရင်း Package ကနေ လိုအပ်တဲ့ Component ကို Import လုပ်ယူဖြီး သုံးကြရလေ့ရှိပါတယ်။ shadcn/ui က UI Component တွေကို ကိုယ့်ပရောဂျက်ထဲ တိုက်ရှိက်ထည့်သိမ်းပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြင်ချင်ရင် ကိုယ့်ပရောဂျက်ထဲမှာပဲ မူရင်း Component ကို စိတ်ကြို့က်ပြင်သုံးသွားလို့ရပါတယ်။ ဒါလိုထူးခြားတဲ့ နည်းစနစ်သစ်ကို လူတွေအတော် သဘောကျေနေကြပါတယ်။

shadcn/ui - <https://ui.shadcn.com>

React Aria Components တွေကတေသာ့ Radix Primitive လိုပဲ Headless UI (သို့) Unstyled Components ခေါ် စတင်တွေ ကြိုလုပ်ပေးမထားဘဲ ကိုယ့်စိတ်တိုင်းကျ လုပ်ယူလိုရအောင် ပြင်ဆင်ပေးထားတဲ့ နည်းပညာပါ။ ခပ်ဆင်ဆင် UI တွေကို တွေ့ရတာများပြီး ရှိုးအီလာကြတဲ့အချိန်ဖြစ်လို ဒီလို Unique စတင်တွေ ကိုယ့်ဘာသာလုပ်ဖို့ ပုံပိုးပေးတဲ့ နည်းပညာမျိုးကို နှစ်သက်နောက်ချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ စတင်တွေ ကြိုလုပ်ပေးမထားပေမယ့် လိုအပ်မယ့် UI Interaction တွေ Accessibility Feature တွေအားလုံးအသင့် ပါဝင်ပါတယ်။ TailwindCSS ကိုသုံးပိုး စတင်တွေကို Customize လုပ်ရမှာပါ။

React Aria Components – <https://react-spectrum.adobe.com/react-aria/index.html>

ဒီအခန်းမှာတော့ MUI ကို အသုံးပြုသွားမှာဖြစ်ပြီး၊ နောက်ပိုင်းအခန်းတွေမှာ shadcn/ui ကိုလည်း ထည့်သုံးပြုပေးမှာပါ။

MUI

MUI ကိုအသုံးပြုဖို့အတွက် ပထမဆုံးအနေနဲ့ လိုအပ်တဲ့ Package တွေကို Install လုပ်ပေးရပါမယ်။ လုပ်လက်စ **yaycha** ပရောဂျက်ထဲမှာ အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npm install @mui/material @emotion/react @emotion/styled
```

Install လုပ်တဲ့ထဲမှာပါတဲ့ Emotion ဆိုတာ CSS ကုဒ်တွေကို JavaScript ထဲမှာတဲ့ရေးလိုရအောင် လုပ်ပေးတဲ့ နည်းပညာတစ်မျိုးပါ။ MUI က Emotion ကိုအသုံးပြုပြီး အလုပ်လုပ်တာဖြစ်လို့ တစ်ခါကဲ ထည့်Install လုပ်ပေးရတာပါ။ ဆက်လက်ပြီး Icon တွေ Font တွေ Install လုပ်ပေးပါမယ်။

```
npm install @mui/icons-material @fontsource/roboto
```

MUI နဲ့အတူတဲ့ပါတဲ့ Material Icons တွေကို Install လုပ်ပြီး Roboto ဖွန့်ကိုလည်း Install လုပ်လိုက်ပါတယ်။ Material Design တို့ Roboto ဖွန့်တို့ဆိုတာ Google ရဲ့ နည်းပညာတွေဖြစ်ပြီး Android Device တွေမှာသုံးတဲ့ နည်းပညာတွေဖြစ်လို့ MUI ကို အသုံးပြုဖန်တီးတဲ့ UI တွေကလည်း Google/Android ဆန်နေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဆက်လက်ပြီး ဖွန့်ဖိုင်တွေကို Import လုပ်ပေးရပါမယ်။ main.jsx မှာအခုလို ထည့်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/main.jsx

```
...
import '@fontsource/roboto/300.css';
import '@fontsource/roboto/400.css';
import '@fontsource/roboto/500.css';
import '@fontsource/roboto/700.css';
...
```

လိုအပ်တာတွေ ထည့်သွင်းချိတ်ဆက်ပြီးဖြစ်ရင် စတင်အသုံးပြုလိုရပါပြီ။ ThemedApp.jsx ကို အချင့်
ပြင်ရေးပေးရပါမယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```
import { useState, createContext, useContext } from "react";

import {
  CssBaseline,
  ThemeProvider,
  createTheme,
} from "@mui/material";

import App from "./App";

const theme = createTheme({
  palette: {
    mode: "dark",
  },
});

const AppContext = createContext();

export function useApp () {
  return useContext(AppContext);
}
```

```
export default function ThemedApp() {
  const [showForm, setShowForm] = useState(false);

  return (
    <ThemeProvider theme={theme}>
      <AppContext.Provider value={{ showForm, setShowForm }}>
        <App />
        <CssBaseline />
      </AppContext.Provider>
    </ThemeProvider>
  );
}
```

CssBaseline, ThemeProvider နဲ့ createTheme တို့ကို MUI ကနေ Import လုပ်ယူထားပါတယ်။ Light Mode, Dark Mode လုပ်ဆောင်ချက်ကို ကိုယ့်ဘာသာ လုပ်ထားတာတွေ မသုံးတော့ပါဘူး။ MUI ကို အသုံးပြုပြီး ဆက်လုပ်မှာပါ။ ဒါကြောင့် createTheme နဲ့ MUI Theme တစ်ခုဖန်တီးပါတယ်။ လောလောဆယ် mode ကို dark လိုပဲ ခဏအသေပေးထားပါတယ်။

useApp လိုခေါ်တဲ့ Function တစ်ခုထည့်ရေးပေးထားတာကိုလည်း သတိပြုပါ။ အရင်က AppProvider ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ယူသုံးချင်ရင် အခုလိုသုံးရမှာပါ။

React

```
import { useContext } from "react";
import { AppContext } from "./ThemedApp";

const { mode } = useContext(AppContext);
```

useContext ကနေတစ်ဆင့်သုံးရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို useContext ကိုခဏခဏတစ်ဆင့်ခဲ့သုံးနေစရာမလိုအောင် useApp ကိုထည့်ရေးပေးထားတာပါ။ ဒါကြောင့် အခုနေ AppProvider ကိုလိုအပ်ရင် အခုလို သုံးပြုနိုင်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

React

```
import { useApp } from "./ThemedApp";

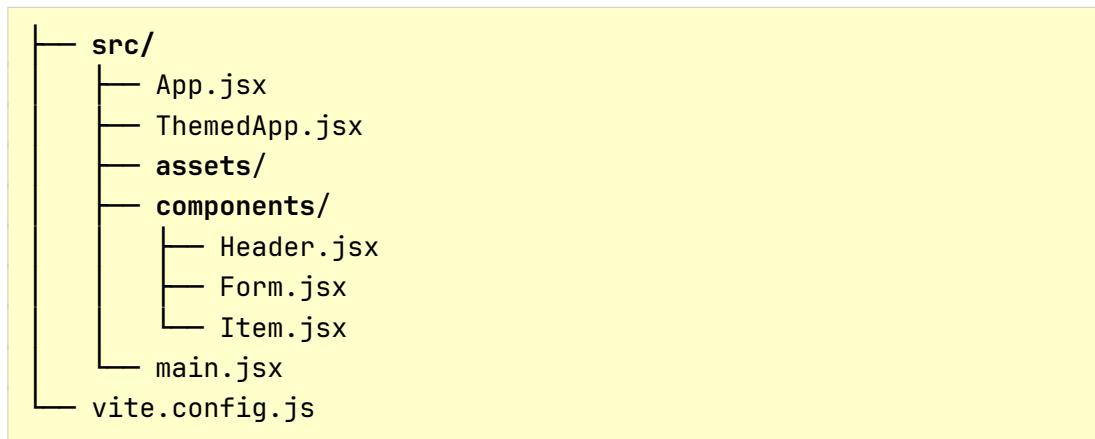
const { mode } = useApp();
```

ကြိုးမားတဲ့ အပြောင်းအလဲကြိုးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ယူသုံးချိန်မှာ ရေးရတာနည်းနည်းလေ့သွားတာပါ။ မူလက App Context Provider နဲ့ ပေးထားတဲ့ mode နဲ့ setMode တိုကို ဆက်မသုံးတော့ပါဘူး။ ဖယ်ထုတ်လိုက်ပါပြီ။ သူတို့အစား နောက်ပိုင်းလိုအပ်မယ့် showForm နဲ့ setShowForm တိုကို အစားထိုး အသုံးပြုထားပါတယ်။ return ပြန်ပေးချိန်မှာ Provider နှစ်ထပ်ဖြစ်သွားတာကိုလည်း သတိပြုပါ။ MUI ရဲ့ Theme Provider နဲ့ ကိုယ့်ဘာသာရေးထားတဲ့ ApplicationContext Provider တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။

<CssBaseline /> လိုခေါ်တဲ့ Component တစ်ခုလည်း ထည့်သုံးထားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ MUI Theme အလုပ်လုပ်ပဲ မှန်ဖို့အတွက် မဖြစ်မနေ ထည့်သုံးပေးဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အလုပ်လုပ်ပဲက CSS Reset နဲ့ အလုပ်လုပ်ပဲ ဆင်တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစောပိုင်းက ကိုယ့်ဘာသာရေးထည့်ထားတဲ့ index.css ကို ပြန်ဖယ်ထုတ်ချင်ရင် ထုတ်လိုက်လို ရပါပြီ။ margin: 0, padding: 0 အပါအဝင် လိုအပ်တဲ့ Style Reset တွေကို CssBaseline က လုပ်ပေးသွားပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်ဘာသာထပ်လုပ်ပေးဖို့ မလိုအပ်တော့ပါဘူး။

ဆက်လက်ပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ပါမယ့်ကုဒ်တွေ များလာမှာဖြစ်လို Organize ဖြစ်သွားအောင် ပရောဂျက် ဖို့၏ Structure ကို အခုလို ပြင်ပေးလိုက်သင့်ပါတယ်။

```
yaycha
├── README.md
├── index.html
└── node_modules/
├── package-lock.json
└── package.json
└── public/
```


components ဖိုဒါထဲမှာ ရေးလက်စ Form.jsx နဲ့ Item.jsx တို့ကို ခွဲထားလိုက်တာဖြစ်ပြီ။ Header.jsx အမည်နဲ့ ပိုင်အသစ်တစ်ခု ထပ်ထည့်ထားပါတယ်။ ရေးလက်စ List.jsx ကိုတော့ မလိုအပ်တော့လို့ ဖယ်ထုတ်လိုက်ပါပြီ။ Header.jsx ထဲမှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

React - src/components/Header.jsx

```

import { useApp } from "../ThemedApp";

import {
  Box,
  AppBar,
  Toolbar,
  Typography,
  IconButton,
} from "@mui/material";

import {
  Menu as MenuItem,
  Add as AddIcon,
  LightMode as LightModeIcon,
} from "@mui/icons-material";

export default function Header() {
  const { showForm, setShowForm } = useApp();

```

```
return (
  <AppBar position="static">
    <Toolbar>
      <IconButton
        color="inherit"
        edge="start">
        <MenuIcon />
      </IconButton>

      <Typography sx={{ flexGrow: 1, ml: 2 }}>Yaycha</Typography>

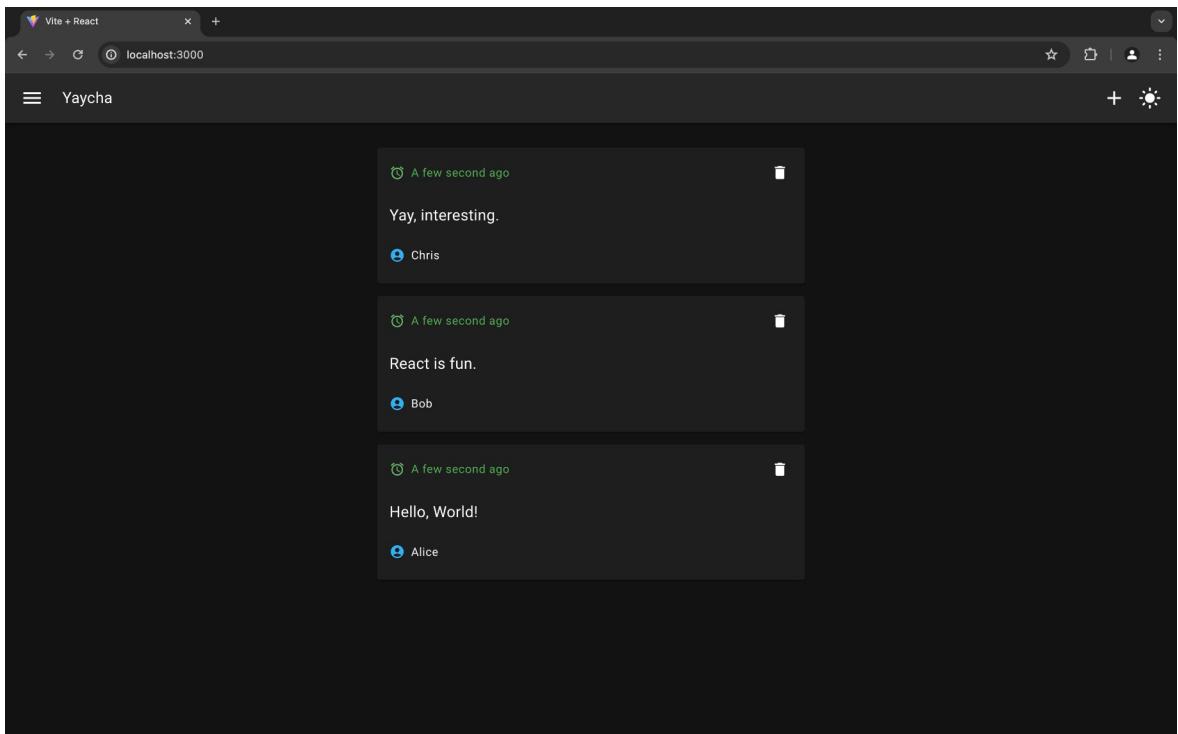
      <Box>
        <IconButton
          color="inherit"
          onClick={() => setShowForm(!showForm)}>
          <AddIcon />
        </IconButton>
        <IconButton
          color="inherit"
          edge="end">
          <LightModeIcon />
        </IconButton>
      </Box>
    </Toolbar>
  </AppBar>
);
}
```

ကုဒ်တွေများပေမယ့် အများအားဖြင့် MUI Component တွေကို ယူသုံးထားတာပါ။ <Box> Component ကို <div> တွေအစား လိုအပ်တဲ့နေရာတိုင်းမှာ သုံးနိုင်ပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် React Component တွေ မှာ style Props နဲ့ လိုအပ်တဲ့ စတိုင်တွေ ထည့်ရေးနည်းကို ရှုံးဝိုင်းမှာ ကြည့်ခဲ့ပြီးသားပါ။ MUI မှာ sx ခေါ် ပိုပြည့်စုံတဲ့နည်းကို သုံးရပါတယ်။ ရှိုးရှိုး CSS Style တွေအပြင် Bootstrap တို့ TailwindCSS တို့တို့

Utilities တွက်လည်း sx နဲ့ တွဲသုံးလိုရနိုင်ပါတယ်။ သုံးနည်းတွေ သူ့နေရာနဲ့သူ ပါလာပါလိမ့်မယ်။ sx ကို ရှိရှိး HTML Elements တွေမှာ သုံးလိုမရပါဘူး။ MUI Component တွေမှာပဲ သုံးလိုရပါတယ်။ ဒါ ကြောင့် <div> လိုတဲ့နေရာတိုင်းမှာ <Box> ကို သုံးသင့်ဖြီး စာတွေပြုစိုအတွက် <h1>...</h6>, <p>, စတဲ့ Elements တွေအစား <Typography> ကို သုံးသင့်ပါတယ်။

နမူနာမှာ AppBar Component ကိုသုံးထားပါတယ်။ AppBar ထဲမှာ Toolbar ရှိပြီး Toolbar ထဲမှာ IconButton, Typography နဲ့ Box တို့ရှိကြတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ IconButton ထဲမှာ MenuItem ကိုထည့်ပြထားပါတယ်။ ဘာအလုပ်မှတော့မလုပ်သေးပါဘူး။ ပြယုံးသက်သက်ပါပဲ။ Typography ကို sx နဲ့ flexGrow: 1 လို့ သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့အတွက် အပြည့်နေရာယူပါလိမ့်မယ်။ Margin Left အတွက် CSS ရဲ့ marginLeft ကို မသုံးတော့ဘဲ ၂၈ ကိုသုံးထားပါတယ်။ Bootstrap တို့ ဘာတို့မှာ သုံးနေကြပုံစံပဲ ဆက်သုံးရတာကို တွေ့ရမှာပါ။ ၂၈ ရှိသလို၊ mr, mt, mb, mx တွေ လည်း လိုအပ်ရင် သုံးလိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တော်း py, px, pl, pt, pr တွေအပါအဝင် သုံးနေကြ Bootstrap Utility Class တွေနဲ့ ပုံစံတူ လိုအပ်ရင် သုံးလိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးက Box ထဲမှာ IconButton နှစ်ခုဆက်ရှိပါတယ်။ Form ကို အဖွင့်အပိတ်လုပ်လိုရတဲ့ ခလုပ်နဲ့ Mode ပြောင်းလိုရတဲ့ ခလုပ်နှစ်ခုပါ။ Mode ပြောင်းတဲ့အလုပ်ကို ထည့်မလုပ်သေးပါဘူး။ နောက်တစ်ခန်းကျမှ ဆက်လုပ်ကြပါမယ်။ Form အဖွင့်အပိတ်ကိုတော့ useState ကနေရတဲ့ setShowForm ကိုသုံးဖြီး လုပ်ပေးထားတာကို သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စမ်းကြည့်ဖို့ မပြည့်စုံသေးပေမယ့် ဒီ Header ကနေရမှာက အခုလိုပုံစံ ဖြစ်ပါတယ်။

Icon တွေကို Import တဲ့အခါ သူမှုရင်းနာမည်အတိုင်း Menu, Add စသည်ဖြင့် မလုပ်ဘဲ IconButton, AddIcon စသည်ဖြင့် နောက်ကနေ Icon လေးတွေထည့်ပြီး Import လုပ်တာကိုလည်း သတိပြုပါ။ ရှိုးရိုး Component တွေနဲ့ ကွဲပြားသွားအောင်လိုပါ။

ဆက်လက်ပြီး Form.jsx ကို အခုလိုပြင်ပေးပါ။

React - src/components/Form.jsx

```
import { useRef } from "react";

import { Box, TextField, Button } from "@mui/material";

export default function Form({ add }) {
  const contentRef = useRef();

  return (
    <form
```

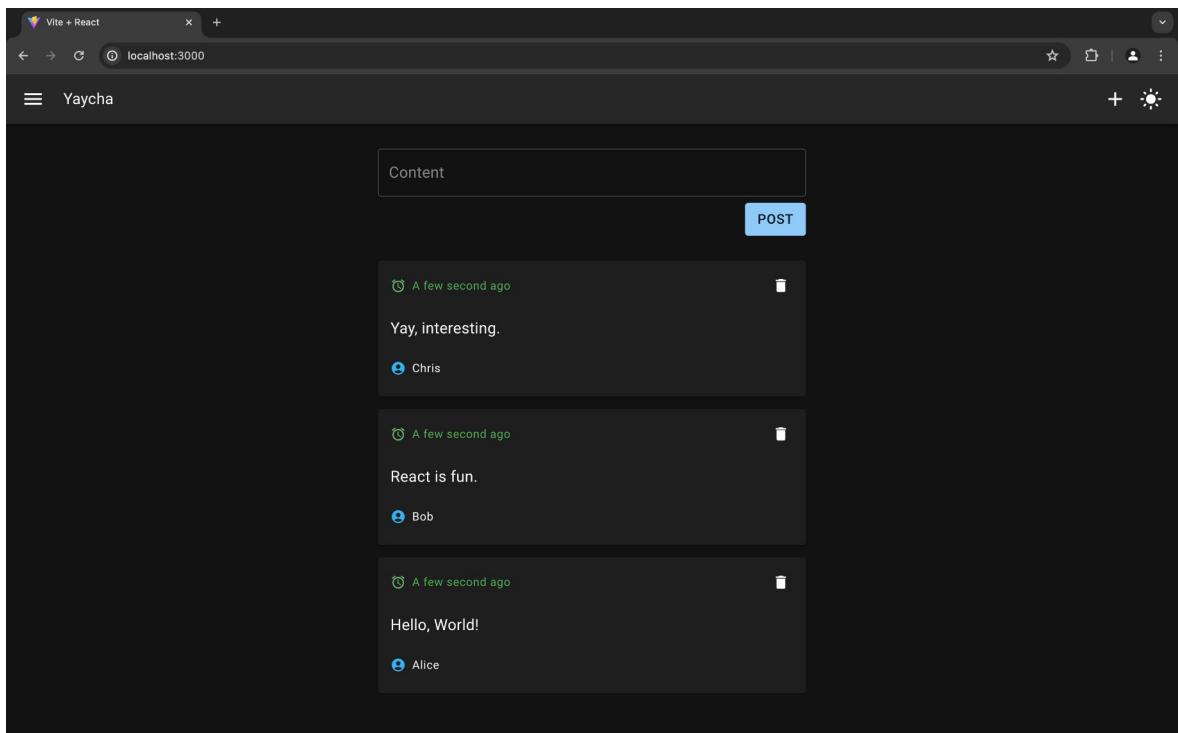
```
onSubmit={e => {
  e.preventDefault();
  const content = contentRef.current.value;

  add(content, "Alice");

  e.currentTarget.reset();
}}>
<Box sx={{ mb: 4, textAlign: "right" }}>
  <TextField
    inputRef={contentRef}
    type="text"
    placeholder="Content"
    fullWidth
    multiline
    sx={{ mb: 1 }}
  />
  <Button
    variant="contained"
    type="submit">
    Post
  </Button>
</Box>
</form>
);
}
```

ထုံးစာတိုင်း UI Component တွေပါလို့ ကုဒ်နည်းနည်းများပေမယ့် နားလည်ရအက်ကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ မူလက Input အနေနဲ့ content နဲ့ name နှစ်ခုပါပေမယ့် name ကို ဖယ်ထုတ်လိုက်ပါဖြီ။ content တစ်ခုပဲ ပါတော့မှာပါ။ ဒါကြောင့် Ref လည်းနှစ်ခုမလိုတော့ပါဘူး။ တစ်ခုပဲလိုပါတော့တယ်။ <form> Submit မှာ add() ကိုခေါ်တဲ့အခါ name ကို အသေပေးပြီးခေါ်ထားတာကို သတိပြုပါ။ အရင်လို Input ရဲ့ Reference Value မဟုတ်တော့ပါဘူး။

ပြီးတဲ့အခါ HTML <input> နဲ့ <button> အစား MUI ရဲ့ <TextField> နဲ့ <Button> တို့ကို အစားထိုး အသုံးပြုထားပါတယ်။ <TextField> မှာ ref အစား inputRef လိုပေးရတာကို သတိပြုပါ။ <Button> မှာလည်း type="submit" ပါဖို့ မဖြစ်မင်္ဂလာ လိုအပ်သွားပါတယ်။ ဒါ Form ရဲ့ ဖော်ပြပုံက အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

နောက်တစ်ဆင့်အနေနဲ့ Item.jsx ကို အခုလိုပြင်ပေးပါ။

React - src/components/Item.jsx

```
import {  
  Box,  
  Card,  
  CardContent,  
  Typography,  
  IconButton,  
} from "@mui/material";
```

```
import {  
  Alarm as TimeIcon,  
  AccountCircle as UserIcon,  
  Delete as DeleteIcon,  
} from "@mui/icons-material";  
  
import { green } from "@mui/material/colors";  
  
export default function Item({ item, remove }) {  
  return (  
    <Card sx={{ mb: 2 }}>  
      <CardContent>  
        <Box  
          sx={{  
            display: "flex",  
            flexDirection: "row",  
            justifyContent: "space-between",  
          }}>  
          <Box  
            sx={{  
              display: "flex",  
              flexDirection: "row",  
              alignItems: "center",  
              gap: 1,  
            }}>  
            <TimeIcon  
              fontSize="10"  
              color="success"  
            />  
            <Typography  
              variant="caption"  
              sx={{ color: green[500] }}>  
              A few seconds ago  
            </Typography>  
          </Box>  
        </Box>  
      </CardContent>  
    </Card>  
  );  
}  
  
const App = () => {  
  const [items, setItems] = useState([  
    { id: 1, name: "React", lastModified: "A few seconds ago" },  
    { id: 2, name: "Node.js", lastModified: "1 hour ago" },  
    { id: 3, name: "MongoDB", lastModified: "2 hours ago" },  
    { id: 4, name: "Express.js", lastModified: "3 hours ago" },  
    { id: 5, name: "React Native", lastModified: "4 hours ago" },  
    { id: 6, name: "Angular", lastModified: "5 hours ago" },  
    { id: 7, name: "Vue.js", lastModified: "6 hours ago" },  
    { id: 8, name: "Svelte", lastModified: "7 hours ago" },  
    { id: 9, name: "React Router", lastModified: "8 hours ago" },  
    { id: 10, name: "Material-UI", lastModified: "9 hours ago" },  
    { id: 11, name: "Redux", lastModified: "10 hours ago" },  
    { id: 12, name: "React Hooks", lastModified: "11 hours ago" },  
    { id: 13, name: "React Context API", lastModified: "12 hours ago" },  
    { id: 14, name: "React Suspense", lastModified: "13 hours ago" },  
    { id: 15, name: "React Router Dom", lastModified: "14 hours ago" },  
    { id: 16, name: "React Router Hash", lastModified: "15 hours ago" },  
    { id: 17, name: "React Router Static", lastModified: "16 hours ago" },  
    { id: 18, name: "React Router Universal", lastModified: "17 hours ago" },  
    { id: 19, name: "React Router Server", lastModified: "18 hours ago" },  
    { id: 20, name: "React Router Client", lastModified: "19 hours ago" },  
  ]);  
  
  const handleDelete = (id) => {  
    setItems(items.filter((item) => item.id !== id));  
  };  
  
  return (  
    <Container>  
      <Table border="1">  
        <thead>  
          <tr>  
            <th>#</th>  
            <th>Name</th>  
            <th>Last Modified</th>  
            <th>Actions</th>  
          </tr>  
        </thead>  
        <tbody>  
          {items.map((item) => (  
            <tr>  
              <td>{item.id}</td>  
              <td>{item.name}</td>  
              <td>{item.lastModified}</td>  
              <td>  
                <button onClick={() => handleDelete(item.id)}>Delete</button>  
              </td>  
            </tr>  
          ))}  
        </tbody>  
      </Table>  
    </Container>  
  );  
}  
  
ReactDOM.render(<App />, document.getElementById("root"));
```

```
<IconButton
    size="small"
    onClick={() => remove(item.id)}
    <DeleteIcon fontSize="inherit" />
/>
```

```
</Box>
```

```
<Typography sx={{ my: 3 }}>{item.content}</Typography>
```

```
<Box
sx={{
    display: "flex",
    flexDirection: "row",
    alignItems: "center",
    gap: 1,
}}>
```

```
<UserIcon
    fontSize="12"
    color="info"
/>
```

```
<Typography variant="caption">{item.name}</Typography>
```

```
</Box>
```

```
</CardContent>
```

```
</Card>
```

```
);
```

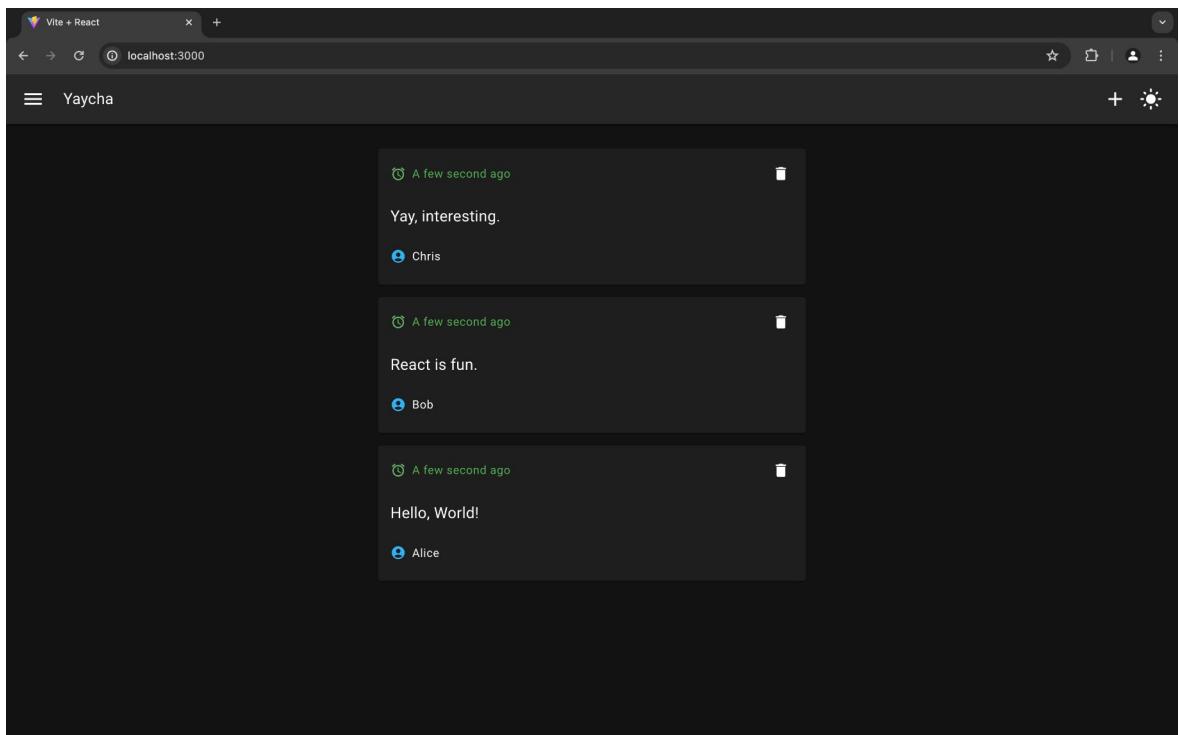
```
}
```

Item တွကို မူလက `` နဲ့ ပြရာကနေ၊ အခါ MUI ရဲ့ `<Card>` ကို အသုံးပြုပြီး ပြပေးတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုးစံအတိုင်း ကုဒ်တွေများပေမယ့် နားလည်ရမခက်လှပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကုဒ်ကိုပဲ တိုက်ရိုက်ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါ။ ထူးခြားချက်တစ်ခုကတော့ MUI မှာ `color` တွေ Import လုပ်ပြီး သုံးလို့ရခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နမူနာမှာ `green` ကို Import လုပ်ပြီးသုံးထားပါတယ်။ တခြားသုံးလို့ရတဲ့ `color` တွေ Icons တွေကို ဒီလင့်တွေမှာ လေ့လာကြည့်နိုင်ပါတယ်။

Colors – <https://mui.com/material-ui/customization/color/>

Icons – <https://mui.com/material-ui/material-icons/>

ဒါ Item ရဲဖော်ပြုပါ အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

Component တွေစုပါဖြစ်လို နောက်ဆုံးအနေနဲ့ App.jsx ကို အခုလိုပြင်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/App.jsx

```
import { useState } from "react";

import { Box, Container } from "@mui/material";

import Header from "./components/Header";
import Form from "./components/Form";
import Item from "./components/Item";
```

```
import { useApp } from "./ThemedApp";

export default function App() {
  const { showForm } = useApp();

  const [data, setData] = useState([
    { id: 3, content: "Yay, interesting.", name: "Chris" },
    { id: 2, content: "React is fun.", name: "Bob" },
    { id: 1, content: "Hello, World!", name: "Alice" },
  ]);

  const remove = id => {
    setData(data.filter(item => item.id !== id));
  };

  const add = (content, name) => {
    const id = data[0].id + 1;
    setData([{ id, content, name }, ...data]);
  };

  return (
    <Box>
      <Header />

      <Container
        maxWidth="sm"
        sx={{ mt: 4 }}>
        {showForm && <Form add={add} />

        {data.map(item => {
          return (
            <Item
              key={item.id}
              item={item}
              remove={remove}>

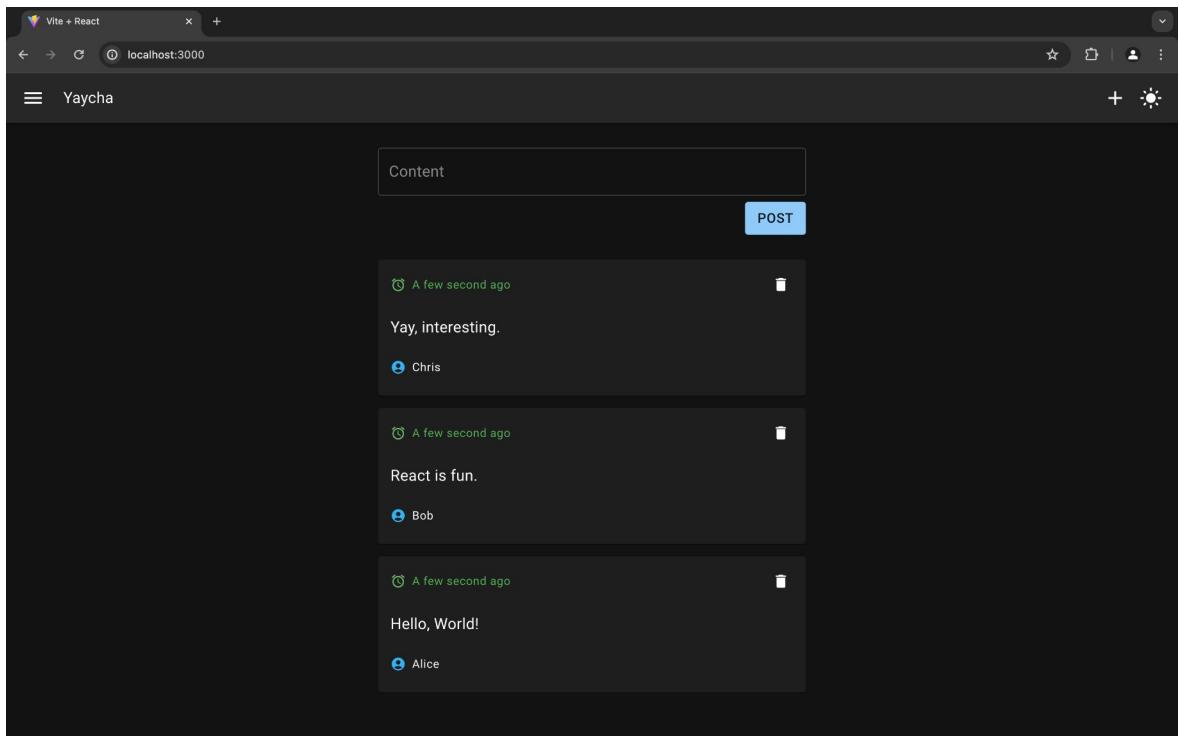
```

```
        />
      );
    )})
  </Container>
<Box>
);
}
```

ထူးခြားချက်လေးတွေပြောပြပါမယ်။ Header, Form, Item စတဲ့ Component တွေ Import လုပ်ပုံ ကို သတိပြုပါ။ ဖိုဒီခွဲရေးထားလို့ မှန်အောင် Import လုပ်ပေးရပါမယ်။ useApp နဲ့ showForm ကို ယူထားတာသတိပြုပါ။ State Data မှာ name တွေပါဘွားပြီး id တွေကို 3, 2, 1 ပြောင်းပြန်စီတာကို လည်း သတိပြုပါ။ အသစ်ထပ်ထည့်တဲ့ Item ကို အရင်ပြစ်ချင်လိုပါ။ ပြီးတော့ အရင်ထည့်ထားတဲ့ <h1> Element ကိုလည်း မလိုအပ်တော့လို့ ဖယ်ထုတ်လိုက်ပါပြီ။ သူအစား <Header> ကို အသုံးပြုလိုက်တာပါ။

ကျန်ကုဒ်တွေကတော့ အများကြီးထူးခြားတာမရှိတော့ဘဲ <Container> Component တဲ့မှာ <Item> တွေကို ပြလိုက်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။ <Container> ရဲ့ maxWidth မှာ sm လို့ သတ်မှတ်ပေးထားတာကို သတိပြုပါ။ ဒါလည်းပဲ Bootstrap မှာလို့ md တွေ ၈ောင် တွေ အစားထိုးသုံးချင်ရင် သုံးလို့ရနိုင်ပါတယ်။

လိုအပ်တာတွေ စုံပြုဖြစ်လို့ npm run dev နဲ့ စမ်းကြည့်လိုက်ရင်ရမယ့် ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

အများကြီး သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဖြစ်သွားပါပြီ။ လက်ရှိ Default အနေနဲ့ dark Mode ကိုသုံးပြီးပြထားပါတယ်။ စမ်းချင်ရင် ThemedApp မှာ dark အစား light လိုပြောင်းပေးပြီး စမ်းလိုရပါတယ်။ နောက်တစ်ခန်း မှာ လေ့လာသင့်တာလေးတွေ ဖြည့်စွက်လေ့လာပြီး Mode ပြောင်းတဲ့ ခလုပ်ကို ပြန်အသက်သွင်းကြပါမယ်။

အခန်း (၇) - React - More Hooks

React Component တွေ ဖန်တီးဖို့အတွက် ရှိုးရှိုး Function တွေကိုပဲ အသုံးပြုရတာ တွေ့ရှိခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို Function Component တွေမတိုင်ခင်က Class တွေကို သုံးခဲ့ကြရပါတယ်။ Class ကို အသုံးပြုဖန်တီးတဲ့ Component တွေမှာ React ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေရရှိဖို့အတွက် Inheritance လို လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးကို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ -

React - Class Component

```
class List extends React.Component {
  ...
}
```

ဒီနည်းနဲ့ List Component က React.Component ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ဆက်ခံရရှိသွားပါတယ်။ Function Component တွေမှာ ဒီလို Inheritance မပါဘဲ React ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ရရှိဖို့လိုအပ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် React က useState, useRef, useContext တို့လို အသုံးဝင်တဲ့ Hook Functions တွေကို ထည့်သွင်းပေးခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံကို တွေ့ရှိခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ Hook Functions တွေဟာ အခြေခံအားဖြင့် သူတို့ကို ခေါ်လိုက်တဲ့ Function ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဖြည့်စွက်ပေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ - useState ကို ခေါ်လိုက်တဲ့အခါ React က State Queue ထဲမှာ State Date နဲ့ Component ကို တွဲမှတ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် State Data ပြောင်းတဲ့အခါ Component ကို အလုပ်အလေ့သွားက် Re-Render လုပ်ပေးနိုင်သွားပါတယ်။

နောက်ကွယ်မှာ အလုပ်လုပ်သွားတဲ့ ကိစ္စတွေဖြစ်လို့ မြင်ဖို့ခက်နေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒါတွေကို ကောင်းကောင်းနားလည်ဖို့ဆိုရင် Higher Order Function တို့ Function Composition တို့အကြောင်းကို ကြားဖြတ်ပြောဖို့လိုပါလိမ့်မယ်။ ထည့်မပြောနိုင်တဲ့အတွက် ဒီလိုအလွယ်မှတ်ထားပေးပါ။ Hook Functions တွေကို ဒေါ်သုံးလိုက်တဲ့အခါ ဒေါ်သုံးလိုက်တဲ့ Function ရဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံမှာ React ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ပေါင်းစပ်ပါဝင်သွားတဲ့ သဘောပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအခန်းမှာ useState နဲ့ useEffect ခေါ် နောက်ထပ် အသုံးဝင်တဲ့ Hook Function () ရှာအကြောင်း
ကို လေ့လာသွားပါမယ်။ လေ့လာသူအများစုံ ဘယ်လိုပဲလေ့လာလေ့လာ ကောင်းကောင်းနားမလည်ဘဲ
စိတ်ညွစ်ကြရတဲ့ Function နှစ်ခုပါ။ တကယ်တော့ သိပ်အက်ကြီးမဟုတ်ပါဘူး။ ဥပမာ - ဒီကုဒ်ကို
လေ့လာကြည့်ပါ။

React

```
import { useState } from "react";

function expensive() {
  console.log("Some expensive tasks");
  return "data";
}

function App() {
  const [count, setCount] = useState(0);

  const data = expensive();

  return <div>
    <h1>Count: {count}</h1>
    <button onClick={() => setCount(count + 1)}>
      Button
    </button>
  </div>;
}


```

Data ကို Return ပြန်ပေးတဲ့ expensive Function တစ်ခုရှိနေဖြီး App Component ဘအဲဒီ Function ကို ခေါ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Component Re-Render လုပ်တိုင်း expensive Function အလုပ် လုပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို Component Re-Render လုပ်တိုင်း အလုပ်မလုပ်စေချင်ဘူး၊ လိုအပ်မှာ လုပ် စေချင်တယ်ဆိုရင် useMemo ကို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

React

```
import { useState, useMemo } from "react";

function expensive() {
  console.log("Some expensive tasks");
  return "data";
}

function App() {
  const [count, setCount] = useState(0);

  const data = useMemo(() => {
    return expensive();
  }, []);

  return <div>
    <h1>Count: {count}</h1>
    <button onClick={() => setCount(count + 1)}>
      Button
    </button>
  </div>;
}


```

useMemo ကို Function တစ်ခုနဲ့ Dependencies Array တစ်ခုတို့ကို လက်ခံပါတယ်။ နှမူနာမှာ expensive Function ကို useMemo Function ထဲမှာ ခေါ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် expensive Function ဟာ တစ်ကြိမ်ပဲအလုပ်လုပ်မှာဖြစ်ပြီး Component ကို Re-Render လုပ်တဲ့အခါ ထပ်ခါထပ်ခါ အလုပ်မလုပ်တော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ရလဒ် data ကိုတော့ မှတ်ထားပေးမှာပါ။ Re-Render ပြန်လုပ်တဲ့

အချိန်မှာ မှတ်ထားတဲ့ data ကို ဆက်အသုံးပြုလိုရနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အလုပ်တွေအများကြီးလုပ်ရတဲ့ Function တွေကို ဒီအတိုင်းခေါ်သုံးရင် မလိုအပ်ဘဲ ထပ်ခါထပ်ခါ Run နေတာမျိုးဖြစ်ပြီး နေးတတ်ပါတယ်။ useMemo က တစ်ကြိမ် Run ပြီး ရလဒ်ကိုမှတ်ထားပေးလို့ ပိုမြန်သွားမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှုနှုန်းမှာမှာ useMemo ရဲ့ ဒုတိယ Parameter အဖြစ် Array အလွတ်တစ်ခုကို ပေးထားပါတယ်။ Dependencies Array လို့ ခေါ်ပါတယ်။ Dependencies Array ထဲက တန်ဖိုးတွေပြောင်းရင် useMemo က expensive Function ကို ပြန်အလုပ်လုပ်ပေးမှာပါ။ Dependencies Array မပါရင် useMemo က ဒီ expensive Function ကို ထပ်ခါထပ်ခါ ပြန် Run နေမှာပါ။ ဒါကြောင့် အနည်းဆုံး Dependencies Array အလွတ်တော့ ပါဖို့ လိုပါတယ်။

useEffect ရဲ့အလုပ်လုပ်ပဲက နည်းနည်းဆင်တူပေမယ့် ကဲ့ပြားသွားပါတယ်။ useEffect ကလည်း အလုပ်လုပ်ရမယ့် Function တစ်ခုနဲ့ Dependencies Array တစ်ခုကို လက်ခံပါတယ်။ ပေးလိုက်တဲ့ Function ကို Component ရဲ့ ပထမဆုံးအကြိမ် Render လုပ်ချိန်မှာ တစ်ကြိမ်ပဲ Run ပေးပါလိမ့်မယ်။ Component ကို Re-Render လုပ်တိုင်း ထပ်ခါထပ်ခါ မ Run တော့ပါဘူး။ ဒီလိုပါ -

React

```
import { useState, useEffect } from "react";

function getData() {
  console.log("Getting data...");
  return "data";
}

function App() {
  const [data, setData] = useState("");
  useEffect(() => {
    const items = getData();
    setData(items);
  }, []);
}
```

```

return <div>
  <h1>Data: {data}</h1>
</div>;
}

```

နမူနာအရ `getData()` ကို Database ထဲကနေ Data ရယူတဲ့ Function လိုသဘောထားပါ။ သို့မဟုတ် API Service တစ်ခုခုကနေ Data လှမ်းယူတာလို သဘောထားရင်လည်း ရပါတယ်။ Component ကို Re-Render လုပ်တိုင်း ထပ်ခါထပ်ခါ သွားယူနေရင် အဆင်မပြေပါဘူး။ Read Only ယူတာဆိုရင် တော်သေးတယ်။ သွားပြင်တာဆိုရင် Re-Render လုပ်တိုင်း ထပ်ခါထပ်ခါသွားပြင်နေရင် အဆင်မပြေပါဘူး။ ဒီကိစ္စ မျိုးကို Side-Effect လိုခေါ်ပါတယ်။ အဲဒါလို တခြားနေရာမှာ သွားပြီး သက်ရောက်မှုရှိနေတဲ့ Side-Effect လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ထပ်ခါထပ်ခါ အလုပ်မလုပ်သင့်ပါဘူး။ `useEffect` နဲ့ ရေးပေးရပါတယ်။

`useEffect` က မူအားဖြင့် ပထမဆုံးအကြိမ် Render လုပ်စဉ် (၁) ကြိမ်ပဲအလုပ်လုပ်ရမှာပါ။ ဒါပေမယ့် React Development Mode မှာ နှစ်ကြိမ် အလုပ်လုပ်ပါလိမ့်မယ်။ နှစ်ကြိမ်ရတဲ့ ရလဒ် (၂) ခုကို တိုက်စစ်ပြီး တူမတူစစ်ချင်ရင် စစ်လိုရအောင်လို Run ပေးတာပါ။ သူလည်းပဲ Dependencies Array ထဲမှာပေးထားတဲ့ တန်ဖိုးပြောင်းရင်တော့ နောက်တစ်ကြိမ် ပြန်ခေါ်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ အနည်းဆုံး Dependencies Array အလွတ် မဖြစ်မနေပါဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ဒီ Hook Functions နှစ်ခုကို လေ့လာသူတွေသာမက အတွေ့အကြုံရင် Developer တွေပါ စိတ်ညွစ်ကြပါတယ်။ ကောင်းကောင်းနားမလည်လို စိတ်ညွစ်ရတာ ပါသလို၊ လက်တွေ့အသုံးပြုတဲ့အခါ မထင်မှတ်တဲ့ ပြဿနာတွေ ကြုံရတတ်လိုလည်း ပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောက်ပိုင်းမှာ React က React Compiler လိုနည်းပညာမျိုး ထပ်မံတိတွင်ထားပါတယ်။ `useMemo` သုံးစရာမလိုဘဲ အလားတူ လုပ်ဆောင်ချက်ကို အလိုအလျောက် လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒီစာရေးချိန်မှာ ထွက်ပေါ်ခါစ စမ်းသပ်အဆင့်ပဲ ရှိသေးလို့ ဒီအကြောင်းတော့ ထည့်ပြာနိုင်းမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

အလားတူပဲ `useEffect` ကို Data Fetching အတွက် အသုံးများကြတာမှာ အဆင်မပြေတဲ့ အခက်အခဲတွေ ရှိတတ်လို `useEffect` ကို သုံးမယ့်အစား React Query တို့လို Third-Party Data Fetching Library တွေကို သုံးကြဖို့ အကြံပြုကြပါတယ်။ ဒီစာရေးနေချိန်မှာ Route Provider မှာ Data

Fetch လုပ်တာက ဂိုကောင်းတယ်လို့ ဆိုနေကြပြန်ပါတယ်။ ဒီလိုပါပဲ နည်းပညာတွေက အမြဲပြောင်းနေတာပါ။ ဒါကြောင့် အမျိုးမျိုးပြောင်းနေတဲ့ Abstraction တွေအစား မူရင်းအခြေခံ ရေးနည်းတွေကိုပဲ အမိကထား လေ့လာကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံပိုင်ရင် Abstraction က လိုတော့မှ လေ့လာအသုံးပြုလို ရုန်းမှာဖြစ်ပါတယ်။

Mode Switcher

အခုလေ့လာလိုက်တဲ့ထဲက useMemo ကိုအသုံးပြုပြီး လုပ်လက်စပေရောဂျက်မှာ MUI နဲ့ Light Mode, Dark Mode ပြောင်းလိုရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်နဲ့အတူ တဗြားလုပ်ဆောင်ချက်တွေ ထပ်ဖြည့်ကြပါမယ်။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ရေးလက်စ ThemedApp.jsx ကုဒ်ကို အခုလို ပြင်ရပါမယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```
export default function ThemedApp() {
  const [showForm, setShowForm] = useState(false);
  const [mode, setMode] = useState("dark");

  const theme = createTheme({
    palette: { mode },
  });

  return (
    <ThemeProvider theme={theme}>
      <AppContext.Provider
        value={{ showForm, setShowForm, mode, setMode, }}>
        <App />
        <CssBaseline />
      </AppContext.Provider>
    </ThemeProvider>
  );
}
```

မူလက Component အပြင်မှာရေးထားတဲ့ createTheme လုပ်ဆောင်ချက်ကို Component ထဲကို ခွဲလိုက်ပါတယ်။ State Data နဲ့ ချိတ်တော့မှာဖြစ်လို့ အပြင်မှာရေးလိုမရတော့ပါဘူး။ Component ထဲမှာ

ရေးပေးရမှာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ mode နဲ့ useState ကို useMode နဲ့ကြညာလိုက်ပါတယ်။ Default Value အဖြစ် dark ကို သတ်မှတ်ထားပြီး createTheme မှာ အဲဒီ mode State ကို ယူသုံးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် mode ပြောင်းရင် Theme လိုက်ပြောင်းမှာဖြစ်ပါတယ်။ mode ပြောင်းတဲ့အလုပ်ကို လိုတဲ့နေရာ က ယူလိုရအောင် AppContext Provider မှာလည်း ထည့်ပေးထားပါတယ်။

ဒီကုဒ်က အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြဿနာက createTheme ကို Component Re-Render လုပ်တိုင်း အမြဲပြန် Run နေမှာပါ။ အဲဒီလို မ Run စေချင်ပါဘူး။ လိုအပ်မှုပဲ Run စေချင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် createTheme ကို useMemo နဲ့ အခုလိုပြောင်းရေးပေးဖို့လိုပါတယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```
const theme = useMemo(() => {
  return createTheme({
    palette: { mode },
  });
}, [mode]);
```

useMemo Function ထဲမှာ ခေါ်ထားတဲ့ createTheme ကို ပထမဆုံးတစ်ကြိမ်ပဲ Run တော့မှာပါ။ theme Value ကို useMemo က မှတ်ထားပေးမှာဖြစ်လို ထပ်ခါထပ်ခါ Run စရာမလိုတော့ဘဲ အသုံးပြုလိုရသွားပါပြီ။ Dependencies Array ထဲမှာ mode ကို ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် mode Value ပြောင်းရင်တော့ createTheme ကို ထပ် Run ပေးပါလိမ့်မယ်။ ပြောင်းသွားတဲ့ mode Option တွေနဲ့ createTheme ကိုပြန် Run ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကုဒ်ဟာ လိုတဲ့အချိန်ပဲ Run ပြီး မလိုတဲ့အချိန်တွေမှာ မ Run တော့လို ပိုကောင်းသွားပါပြီ။

mode ကို State နဲ့လည်း ချိတ်ပြီးပြီ။ AppContext Provider မှာလည်း mode နဲ့ setMode ကို ထည့်ပေးပြီးပြီဆိုရင် Header.jsx မှာ အခုလို ပြင်ပေးလိုက်လို ရပါပြီ။

React - src/components/Header.jsx

```
// Other imports

import {
  ...
  DarkMode as DarkModeIcon,
} from "@mui/icons-material";

export default function Header() {
  const { showForm, setShowForm, mode, setMode } = useApp();

  return (
    <AppBar position="static">
      <Toolbar>
        ...
        <Box>
          ...
          {mode === "dark" ? (
            <IconButton
              color="inherit"
              edge="end"
              onClick={() => setMode("light")}>
              <LightModeIcon />
            </IconButton>
          ) : (
            <IconButton
              color="inherit"
              edge="end"
              onClick={() => setMode("dark")}>
              <DarkModeIcon />
            </IconButton>
          )}
        </Box>
    
```

```

    </Toolbar>
  </AppBar>
);
}

```

MUI စခနက ခဏပြန်ပြတ်ထားတဲ့ Light Mode, Dark Mode ပြောင်းတဲ့ခလုပ်ကို ပြန်အသက်သွင်းလိုက် ထာပါ။ Mode ပြောင်းပြီး စမ်းကြည့်လိုရပါပြီ။

Other UI Changes

တစ်လက်စထဲ createTheme အကြောင်းပြောလက်စနဲ့၊ တဗြား Theme Option တွေ ထပ်ထည့်ကြပါ မယ်။ ဒီလိုပါ -

React - src/ThemedApp.jsx

```

const theme = useMemo(() => {
  return createTheme({
    palette: {
      mode,
      primary: deepPurple,
      banner: mode === "dark" ? grey[800] : grey[200],
      text: {
        fade: grey[500],
      },
    },
  });
}, [mode]);

```

mode က State ကိုသုံးထားတာဖြစ်လို လက်ရှိ mode: "dark" ဖြစ်မယ်ဆိတာ သတိပြုပါ။ ပြီးတဲ့အခါ primary အတွက် deepPurple လိုပြောထားပါတယ်။ deepPurple နဲ့ တဗြားလိုအပ်တဲ့ colors တွေကို Import လုပ်ပေးဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုသတ်မှတ်လိုက်တဲ့အတွက် App တစ်ခုလုံးရဲ့ Main Color Themes အတွက် primary Color ဟာ deepPurple ဖြစ်သွားပါပြီ။ မူလက blue ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

လိုအပ်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ အခုလိုပြောင်းလိုက်တယ်ဆိုတာ နမူနာရအောင် ထည့်ပြောင်းလိုက်တာပါ။ ပြီးတဲ့ အခါ banner အမည်နဲ့ mode ပေါ်မှုတည်ပြီး အရောင်သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ လိုတဲ့အခါ အခုလို ယူသုံး လိုရသွားပါတယ်။

React

```
<Box sx={{ bgcolor: "banner" }}></Box>
```

ကိုယ့်ဘာဘာ Custom Color Name သတ်မှတ်လိုက်သလို ဖြစ်သွားတာပါ။ အသုံးဝင်ပါတယ်။ ဆက်လက် သတ်မှတ်ထားတဲ့ text အမည်နဲ့ Custom Color ကို လိုအပ်ရင် အခုလို ယူသုံးရပါတယ်။

React

```
<Typography sx={{ color: "text.fade" }}></Typography>
```

ဒါလည်းပဲမဖြစ်မနေ လိုအပ်လိုမဟုတ်ပါဘူး။ MUI Theme မှာ အခုလို Custom Color တွေ သတ်မှတ်ထားပြီး ပြန်ယူသုံးလိုက်တယ်ဆိုတာ နမူနာရစေဖို့အတွက် ထည့်ပေးထားတာပါ။

Header.jsx မှာ Menu Icon Button လေးတစ်ခုလည်း ထည့်ခဲ့ကြပါတယ်။ Drawer Menu လေးတစ်ခုလည်း ထည့်ချင်လိုပါ။ အခုတစ်ခါတဲ့ ထည့်လိုက်ကြပါမယ်။ components/AppDrawer.jsx အမည်နဲ့ ဖိုင်အသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး ဒီကုဒ်ကို ကူးထည့်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/components/AppDrawer.jsx

```
import {
  Box,
  Drawer,
  Divider,
  List,
  ListItem,
  ListItemButton,
  ListItemIcon,
  ListItemText,
```

```
Avatar,  
Typography,  
} from "@mui/material";  
  
import {  
  Home as HomeIcon,  
  Person as ProfileIcon,  
  Logout as LogoutIcon,  
  PersonAdd as RegisterIcon,  
  Login as LoginIcon,  
} from "@mui/icons-material";  
  
import { deepPurple } from "@mui/material/colors";  
  
import { useApp } from "../ThemedApp";  
  
export default function AppDrawer() {  
  const { showDrawer, setShowDrawer, auth, setAuth } = useApp();  
  
  return (  
    <div>  
      <Drawer  
        open={showDrawer}  
        onClose={() => setShowDrawer(false)}>  
        <Box  
          sx={{  
            mb: 6,  
            width: 300,  
            height: 140,  
            bgcolor: "banner",  
            position: "relative",  
          }}>  
          <Box  
            sx={{  
              gap: 2,  
            }}>
```

```
        display: "flex",
        flexDirection: "row",
        alignItems: "center",
        position: "absolute",
        left: 20,
        bottom: -30,
    }}>
<Avatar
  sx={{
    width: 94,
    height: 94,
    color: "white",
    background: deepPurple[500],
  }}
/>
<Typography sx={{ fontWeight: "bold" }}>
  Alice
</Typography>
</Box>
</Box>
<List>
  <ListItem>
    <ListItemIcon>
      <HomeIcon />
    </ListItemIcon>
    <ListItemText>Home</ListItemText>
  </ListItemIcon>
</ListItem>
<Divider />

{auth && (
  <>
    <ListItem>
      <ListItemIcon>
```

```
        <ListItemIcon>
            <ProfileIcon />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Profile</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
<ListItem>
    <ListItemButton onClick={() => setAuth(null)}>
        <ListItemIcon>
            <LogoutIcon color="error" />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Logout</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
</>
)}

{!auth && (
<>
<ListItem>
    <ListItemButton>
        <ListItemIcon>
            <RegisterIcon />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Register</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
<ListItem>
    <ListItemButton onClick={() => setAuth(true)}>
        <ListItemIcon>
            <LoginIcon />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Login</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
```

```

        </>
    )}
</List>
<Drawer>
</div>
);
}
}

```

ပါတဲ့ကုဒ်တွေ အတော်များပေမယ့် နားလည်ရခက်နိုင်တာတော့ မပါပါဘူး။ ကုဒ်တွေကို လိုက်ဖတ်ကြည့် စေချင်ပါတယ်။ MUI ရဲ့ Drawer Component ကို သုံးလိုက်တာပါ။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ showDrawer , setShowDrawer , auth နဲ့ setAuth တို့ကို useApp() ကနေ ယူသုံးထားတာကို သတိပြုပါ။ ဒါ ကြောင့် ThemedApp မှာ အဲဒီ State တွေ သွားထည့်ဖို့လိုပါလိမ့်မယ်။

Drawer အဖွင့်အပိတ်ကို open Props နဲ့ ထိမ်းထားတာပါ။ ဒါကြောင့် showDrawer က true ဖြစ်နေ ရင် Drawer ကိုပြမှာဖြစ်ပြီး false ဖြစ်နေရင် ဖျောက်ထားပေးမှာပါ။ onClose မှာ setShowDrawer(false) နဲ့ ပိတ်တဲ့အချိန် Drawer ကို ပြန်ဖျောက်ခိုင်းထားပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါ စောစောက ကြညာခဲ့တဲ့ banner Color ကိုသုံးပြီး Box တစ်ခုနဲ့ အဲဒီ Box ထဲမှာ Avatar တစ်ခု Typography တစ်ခုထည့်ထားပါတယ်။ လောလောဆယ် အသေပါပဲ။ နောက်မှ Login ဝင်ထားတဲ့ User ရဲ့ အချက်အလက်အမှန်နဲ့ အစားထိုးပြကြပါမယ်။

Banner Box ရဲအောက်မှာ List တစ်ခုနဲ့ Home , Register , Login , Profile , Logout ဆ လုပ်တွေ တန်းစီပြီးထည့်ထားပါတယ်။ Register နဲ့ Login ကို auth က false ဖြစ်မှပြောပါ။ Profile နဲ့ Logout ကိုတော့ auth က true ဖြစ်နေမှ ပြောပါ။ စမ်းလိုဂောင် Login မှာ setAuth(true) လုပ်ပေးထားပြီး Logout မှာ setAuth(false) လုပ်ပေးထားပါတယ်။

ဒါ AppDrawer Component ကို ThemedApp မှာ ထည့်သုံးမှာပါ။ AppDrawer ပါဝင်ပြီး ThemedApp.jsx ရဲ ကုဒ်အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။ ကူးယူထည့်သွင်းလိုက်ပါ။

React - src/ThemedApp.jsx

```
import { useState, createContext, useContext, useMemo } from "react";

import {
  CssBaseline,
  ThemeProvider,
  createTheme,
  Snackbar,
} from "@mui/material";

import App from "./App";
import AppDrawer from "./components/AppDrawer";

import { deepPurple, grey } from "@mui/material/colors";

const ApplicationContext = createContext();

export function useApp() {
  return useContext(ApplicationContext);
}

export default function ThemedApp() {
  const [showDrawer, setShowDrawer] = useState(false);
  const [showForm, setShowForm] = useState(false);
  const [globalMsg, setGlobalMsg] = useState(null);
  const [auth, setAuth] = useState(null);
  const [mode, setMode] = useState("dark");

  const theme = useMemo(() => {
    return createTheme({
      palette: {
        mode,
        primary: deepPurple,
        banner: mode === "dark" ? grey[800] : grey[200],
        text: {

```

```
        fade: grey[500],
    },
},
});
}, [mode]);
```

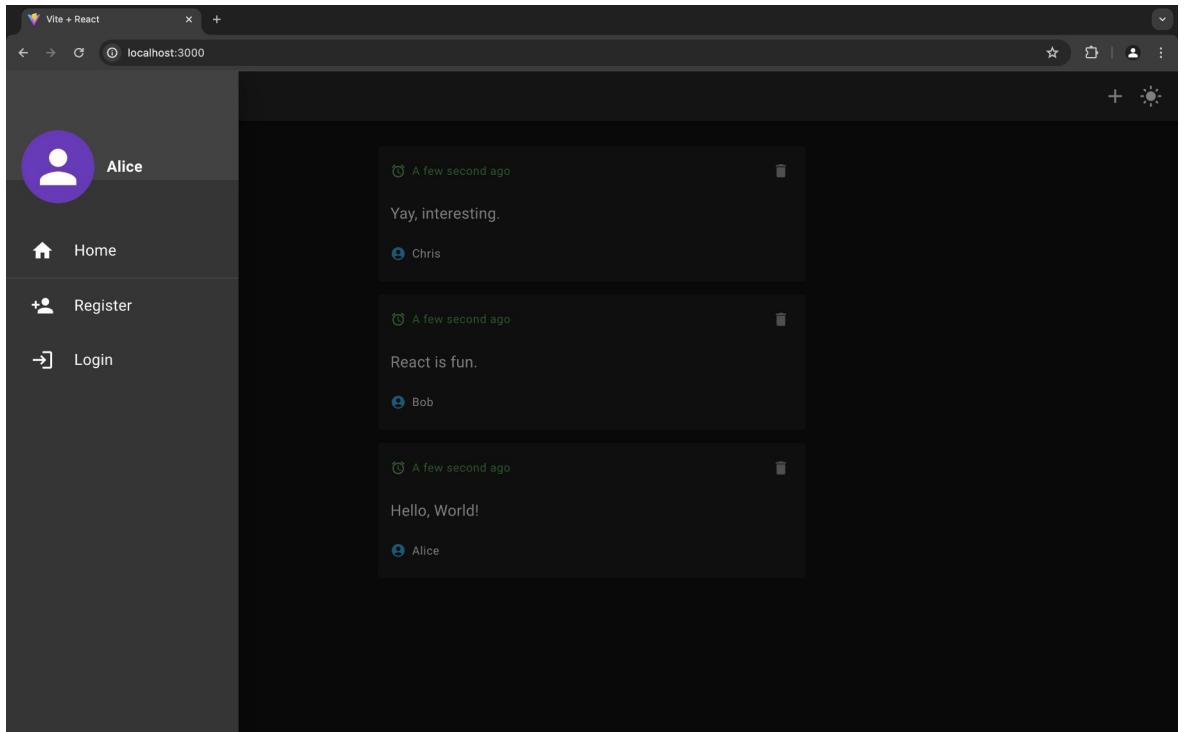

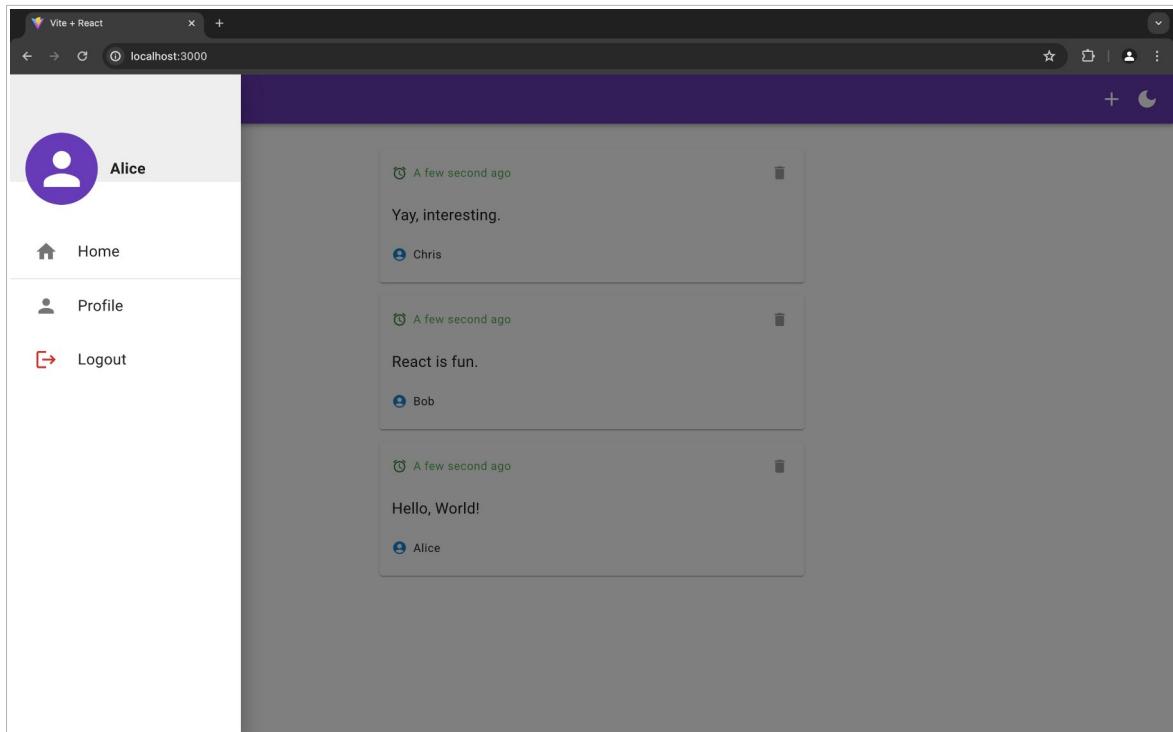
```
return (
<ThemeProvider theme={theme}>
<AppContext.Provider
value={{  
    showDrawer,  
    setShowDrawer,  
    showForm,  
    setShowForm,  
    globalMsg,  
    setGlobalMsg,  
    auth,  
    setAuth,  
    mode,  
    setMode,  
}}>  
<App />  
<AppDrawer />  
  
<Snackbar  
anchorOrigin={{  
    horizontal: "center",  
    vertical: "bottom",  
}}  
open={Boolean(globalMsg)}  
autoHideDuration={6000}  
onClose={() => setGlobalMsg(null)}  
message={globalMsg}  
/>
```

```
<CssBaseline />
</ApplicationContext.Provider>
</ThemeProvider>
);
}
```

showDrawer, setShowDrawer, auth, setAuth တွကို useState နဲ့ ကြညာပြီး Context Value မှာ ထည့်ပေးထားပါတယ်။ တစ်လက်စတဲ့ Snackbar Component နဲ့ Global Message တွေ ဖြစ်းထားပါတယ်။ ဒါနဲ့ Global Message တွကို ကြိုက်တဲ့နေရာကနဲ့ Manage လုပ်လို ရအောင် globalMsg နဲ့ setGlobalMsg တို့ကိုလည်း တစ်ပါတဲ့ ထည့်ကြညာချိတ်ဆက်ပေးထားတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စမ်းကြည့်ရင်ရမယ့် ရလဒ်တွေက ဒီလိုပါ -

Global Message တွေလည်း စမ်းကြည့်လိုရအောင် App.jsx မှာအခါလို ထည့်ကြည့်ပါ။

React - src/App.jsx

```
// imports

export default function App() {
  const { showForm, setGlobalMsg } = useApp();

  const [data, setData] = useState([...]);

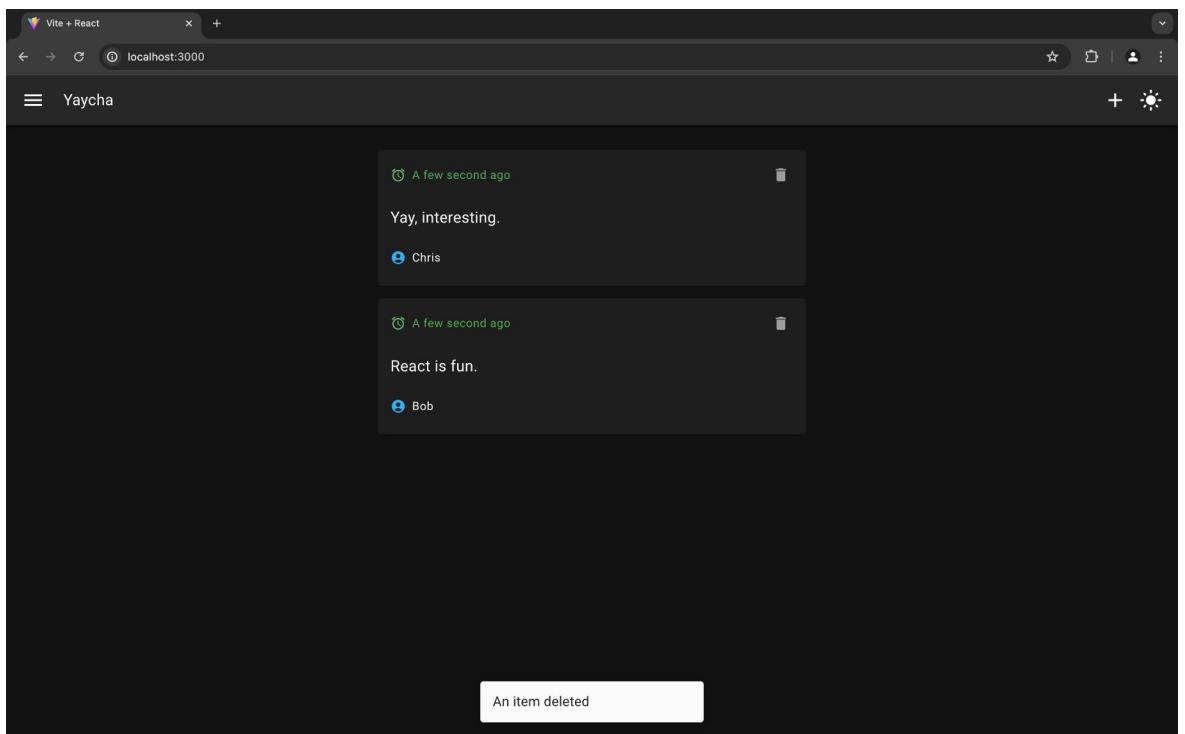
  const remove = id => {
    setData(data.filter(item => item.id !== id));
    setGlobalMsg("An item deleted");
  };

  const add = (content, name) => {
    const id = data[0].id + 1;
```

```
    setData([{ id, content, name }, ...data]);
    setGlobalMsg("An item added");
};

...
}
```

add နဲ့ remove Function တွေမှာ setGlobalMsg နဲ့ ပြစ်ချင်တဲ့ Message လေးတွေထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ Global Message အတွက်သုံးထားတဲ့ ThemedApp က Snackbar မှာ autoHideDuration ထည့်ထားတာကို သတိပြုပါ။ ဒါကြောင့် Message က ပေါ်လာပြီး အချိန်ဖြည့်တဲ့အခါ အလိုလို ပြန်ပျောက်သွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ -

အခန်း (၈) - React - React Router

ဒီအခန်းမှာ UI အတွက် လိုအပ်တဲ့ Page တွေကို ရေးသားစီမံတဲ့ နေရာမှာ အသုံးဝင်တဲ့ React Router ကို လေ့လာကြမှာပါ။ လူသုံးများတဲ့ နည်းပညာတစ်ခုပါပဲ။ အသုံးပြုရလွယ်ကူပါတယ်။ လက်တွေစမ်းလိုရတဲ့ ကုဒ်တွေမရေးခင်၊ သူရဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံကို ရှင်းပြတဲ့ အနေနဲ့ နမူနာကုဒ်လေးတရာ့၏ ရေးပြပါမယ်။

အရင်ဆုံး လိုအပ်တဲ့ Package ကို ထည့်သွင်းရပါမယ်။

```
npm install react-router-dom
```

React Router မှာ Browser Router, Native Router, Hash Router စသည်ဖြင့် မူကွဲအမျိုးမျိုးရှိလို့
Install လုပ်ရတဲ့ Package အမည်က react-router မဟုတ်ဘဲ react-router-dom ဖြစ်နေတာ
ပါ။ ဒီ Package ကနေ လိုအပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို အခုလို Import လုပ်ယူရပါမယ်။

React

```
const { createBrowserRouter, RouterProvider } from "react-router-dom";
```

Home, About, Contact ဆိုတဲ့ Component (၃) ခုရှိတယ်လို့ သဘောထားပါ။ ဒီ Component
တွေကို URL Route ပေါ်မှုတည်ပြီး ပြန့်အတွက် အခုလို သတ်မှတ်ထားနိုင်ပါတယ်။

React

```
const router = createBrowserRouter([
  {
    path: "/",
    element: <Home />,
  },
  {
    path: "/about",
    element: <About />,
  },
  {
    path: "/contact",
    element: <Contact />,
  },
]);

```

ကုဒ်မှာတင် အမိန့်ပေါ်လွင်ပါတယ်။ / URL အလွတ်ဆိုရင် Home Component ကိုပြပေးပြီး၊ /about ဆိုရင် About Component ကို ပြပေးမှာပါ။ /contact ဆိုရင်တော့ Contact Component ကို ပြပေးပါလိမ့်မယ်။ React Router က လက်ရှိ URL ပေါ်မှာ မူတည်ပြီး မလိုတဲ့ Component တွေကို Unmount လုပ်ပြီး၊ လိုတဲ့ Component ကို Mount လုပ်ပေးမှာပါ။ Mount လုပ်တယ်ဆိုတာ ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးလိုက်တာပါပဲ။

ဒါကြောင့် အသုံးပြုတဲ့အခါ Home, About, Contact စသည်ဖြင့် Component တစ်ခုချင်းစီ ထည့်သုံးစရာမလိုတော့ပါဘူး။ ဒီ Component တွေအားလုံး စုစည်းပါဝင်တဲ့ RouterProvider Component ကို အခုလို အသုံးပြုရမှာဖြစ်ပါတယ်။

React

```
function App() {
  return <RouterProvider router={router} />
}

```

သူရဲ့အသုံးပြနည်း အနှစ်ချုပ်က ဒါပါပဲ။ Route တွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု Navigate လုပ်ပုံလုပ်နည်းတွေ ဆက်ကြည့်ရပါမယ်။ ဒီအတွက် အခြေခံကျတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်နှစ်ခုရှိပါတယ်။

React

```
import { Link, useNavigate } from "react-router-dom";
```

Link က HTML <a> Element ထို Component တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ - Home Component မှာ ဒီလိုရေးသားထားတယ်ဆိုပါစို့။

React

```
function Home() {
  return <div>
    <h1>Home</h1>
    <Link to="/about">About</Link>
  </div>
}
```

ဒါဟာ <Link> ကိုအသုံးပြုပြီး About Component ကိုသွားလို့ရတဲ့ Link တစ်ခုထည့်သွင်းလိုက်တာပဲ။ ရှိုးရိုး HTML <a> Element ကိုသုံးပြီး လို့ရေးရင်တောင် အလုပ်လုပ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် Page Reload ဖြစ်မှာပါ။ ဒါကြောင့် <a> ကိုတော့ မသုံးရပါဘူး။ သူအစား <Link> ကိုသုံးပေးရတဲ့ သဘောပါ။

useNavigate() ကတော့ Component အနေနဲ့ မဟုတ်ဘဲ ကုပ်အနေနဲ့ Navigate လုပ်လိုတဲ့အခါ သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ - Contact Component မှာ အခုလိုရေးသားတယ်ဆိုပါစို့။

React

```
function Contact() {
  const navigate = useNavigate();

  return <form>
    <input type="text" />
    <button type="submit">Submit</button>
    <button type="button" onClick={() => {
      navigate("/");
    }}>
      Go Home
    </button>
  </form>
}
```

useNavigate ကိုသုံးပြီး navigate ကို ကြေညာထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ Button onClick မှာ navigate("/") လိုပြောထားတဲ့အတွက် အဲဒီ Button ကို နှစ်လိုက်ရင် Home ကို ရောက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ Route တစ်ခုနဲ့တစ်ခု အပြန်အလှန်သွားချင်ရင် <Link> သို့မဟုတ် useNavigate ကို အသုံးပြုနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ်မှတ်သားစရာကတော့ Dynamic Route ဖြစ်ပါတယ်။ Router တွေ Create လုပ်စဉ်မှာ အခုလိုရေးလိုရပါတယ်။

React

```
const router = createBrowserRouter([
  {
    path: "/profile/:id",
    element: <Profile />
  }
]);
```

နမူနာမှာ path ကို /profile/:id လို့ ပြောထားပါတယ်။ နောက်က :id ဟာ Dynamic Route Parameter ဖြစ်ပါတယ်။ :id နေရာမှာ လိုအပ်တဲ့ Value တွေထည့်သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ - /profile/123 ဆိုရင်လည်း <Profile> ကိုပဲ ပြမာဖြစ်ပြီး /profile/789 ဆိုရင်လည်း <Profile> ကိုပဲပြမာပါ။ ရှုံးက /profile ကအသေဖြစ်ပြီး၊ နောက်က :id က နှစ်သက်ရာ Value ဖြစ်လိုက်တယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် Component တွေထဲမှာ Dynamic Route Value တွေကို အသုံးပြုဖို့ လိုပါတယ်။ အခုလို အသုံးပြုရပါတယ်။

React

```
import { useParams } from "react-router-dom";

function Profile() {
  const { id } = useParams();

  return <div>
    <h1>Profile {id}</h1>
  </div>
}
```

useParams ကိုသုံးပြီး Dynamic Route Value တွေကို Component ထဲမှာ ပြန်ယူသုံးလိုက်သွားတာပါ။ နောက်ဆုံးတစ်ခုအနေနဲ့ Template သို့မဟုတ် Nested Route အကြောင်းကြည့်ရပါမယ်။ အရင်ဆုံး Template Component ရှိတယ်ဆိုကြပါစို့။

React

```
import { Outlet } from "react-router-dom";

function Template() {
  return <div>
    <h1>App</h1>
    <Outlet />
  </div>
}
```

Template Component မှာ Outlet လိုက်တဲ့ React Router ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်ကို သုံးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ စစချင်းရေးခဲ့တဲ့ router ကို အခုလို ဖြင့်ရေးလိုက်ပါမယ်။

React

```
const router = createBrowserRouter([
  {
    path: "/",
    element: <Template />
    children: [
      {
        path: "/",
        element: <Home />,
      },
      {
        path: "/about",
        element: <About />,
      },
      {
        path: "/contact",
        element: <Contact />,
      },
    ]
  }
]);
```

နမူနာအရ <Template> က အဓိက Component ဖြစ်သွားပြီး Home, About, Contact တိုက သူ့ရဲ့ Children တွေဖြစ်သွားတာပါ။ ဒါကြောင့် Home, About, Contact တို့ကို Template ရဲ့ <Outlet /> နေရာမှာ ထည့်ပြပေးသွားမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ URL က / အလုတ်ဆိုရင် Template တဲ့မှာ Home Component ကိုထည့်ပြပေးမှာပါ။ URL က /about ဆိုရင်တော့ Template ထဲမှာ About Component ကိုထည့်ပြမှာ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါဟာလည်း လိုအပ်လေ့ရှိတဲ့ အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေထဲမှာ တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။

Adding Router

ဒီလောက်ဆိုရင် လုပ်လက်စပော်ဂျက်မှာ React Router ကိုသုံးပြီး လိုအပ်မယ့် Route တွေ Page တွေ ထည့်လို ရသွားပါပြီ။ လိုအပ်တဲ့ ဖိုင်တွေ အရင်ထည့်ကြပါမယ်။ ဒီလိုပါ -

```
yaycha
├── node_modules/
├── README.md
├── index.html
├── package-lock.json
└── package.json
├── public/
└── src/
    ├── Template.jsx
    ├── ThemedApp.jsx
    ├── assets/
    ├── components/
    │   ├── AppDrawer.jsx
    │   ├── Form.jsx
    │   ├── Header.jsx
    │   ├── Item.jsx
    │   └── UserList.jsx
    ├── main.jsx
    └── pages/
        ├── Comments.jsx
        ├── Home.jsx
        ├── Likes.jsx
        ├── Login.jsx
        ├── Profile.jsx
        └── Register.jsx
vite.config.js
```

src ထဲမှာ Template.jsx တိုးလာပြီး components ထဲမှာ UserList.jsx ဖိုင်တစ်ခု ထပ်တိုး သွားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ pages အမည်နဲ့ ဖိုဒါအသစ်တစ်ခု ထပ်ထည့်ပြီး Comments.jsx, Home.jsx, Likes.jsx, Login.jsx, Profile.jsx, Register.jsx အမည်တွေနဲ့

ဖိုင် (၆) ခဲ့ထပ်တိုးထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး React Router ကို ပရောဂျက်ထဲမှာ အခုလို Install လုပ်ပေးလိုက်ပါ။

```
npm install react-router-dom
```

မူလက App.jsx မှာ ရေးထားတဲ့ ကုဒ်တွေကို Template.jsx နဲ့ pages/Home.jsx တိုတဲ့မှာ နှစ် ပိုင်းခဲ့ထုတ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Template.jsx မှာပါဝင်ရမယ့် ကုဒ်တွေက ဒီလိုပါ။

React - src/Template.jsx

```
import { Box, Container, Snackbar } from "@mui/material";

import { Outlet } from "react-router-dom";

import Header from "./components/Header";
import AppDrawer from "./components/AppDrawer";

import { useApp } from "./ThemedApp";

export default function Template() {
    const { globalMsg } = useApp();

    return (
        <Box>
            <Header />
            <AppDrawer />

            <Container maxWidth="sm" sx={{ mt: 4 }}>
                <Outlet />
            </Container>
    );
}
```

```

<Snackbar
  anchorOrigin={{{
    horizontal: "center",
    vertical: "bottom",
  }}}
  open={Boolean(globalMsg)}
  autoHideDuration={6000}
  onClose={() => setGlobalMsg(null)}
  message={globalMsg}
/>
</Box>
);
}

```

<Outlet> ပါသွားတာကို သတိပြုပါ။ တစ်ခု Page တွေကို ဒီ Template ရဲ့ <Outlet> နေရာမှာ ပြပေးမယ့်သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ မူလက ThemedApp ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ AppDrawer နဲ့ Snackbar တိုကို လည်း Template ထဲမှာ ချွေပြောင်း ထည့်သွင်းထားပါတယ်။ ဒီလုပ်ဆောင်ချက်တွေက Template ဆဲ မှာရှိမှ ပိုသဘာဝကျမှာမြှိုလိုပါ။ Home.jsx မှာတော့ အခုလိုရေးပေးရမှာပါ။

React - src/pages/Home.jsx

```

import { useState } from "react";

import { Box } from "@mui/material";

import Form from "../components/Form";
import Item from "../components/Item";

import { useApp } from "../ThemedApp";

export default function Home() {
  const [showForm, setGlobalMsg] = useApp();

```

```

const [data, setData] = useState([
  { id: 3, content: "Yay, interesting.", name: "Chris" },
  { id: 2, content: "React is fun.", name: "Bob" },
  { id: 1, content: "Hello, World!", name: "Alice" },
]);

const remove = id => {
  setData(data.filter(item => item.id !== id));
  setGlobalMsg("An item deleted");
};

const add = (content, name) => {
  const id = data[0].id + 1;
  setData([{ id, content, name }, ...data]);
  setGlobalMsg("An item added");
};

return (
  <Box>
    {showForm && <Form add={add} />}

    {data.map(item => {
      return (
        <Item key={item.id} item={item} remove={remove} />
      );
    })}
  </Box>
);
}

```

မူလက App.jsx မှာ ရေးထားတဲ့ <Form> နဲ့ <Item> တွေဖော်ပြတဲ့ ကုဒ်တွေပါပဲ။ ဒီလို လိုအပ်တဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံရပြီဆိုရင် Route တွေစရေးလိုပါပြီ။ ဖိုင်တစ်ခု သီးခြားရေးရင်လည်း ရနိုင်ပေမယ့် ThemedApp ထဲမှာပဲ ရေးလိုက်ပါတော့မယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```
import { useState, createContext, useContext, useMemo } from "react";
import {
  CssBaseline,
  ThemeProvider,
  createTheme,
} from "@mui/material";
import {
  createBrowserRouter,
  RouterProvider,
} from "react-router-dom";

import { deepPurple, grey } from "@mui/material/colors";

import Template from "./Template";
import Home from "./pages/Home";

const ApplicationContext = createContext();

export function useApp() {
  return useContext(ApplicationContext);
}

const router = createBrowserRouter([
{
  path: "/",
  element: <Template />,
  children: [
    {
      path: "/",
      element: <Home />,
    }
  ],
},
]);
```

```
export default function ThemedApp() {
  const [showDrawer, setShowDrawer] = useState(false);
  const [showForm, setShowForm] = useState(false);
  const [globalMsg, setGlobalMsg] = useState(null);
  const [auth, setAuth] = useState(null);
  const [mode, setMode] = useState("dark");

  const theme = useMemo(() => {
    return createTheme({
      palette: {
        mode,
        primary: deepPurple,
        banner: mode === "dark" ? grey[800] : grey[200],
        text: { fade: grey[500] },
      },
    });
  }, [mode]);

  return (
    <ThemeProvider theme={theme}>
      <ApplicationContext.Provider
        value={{{
          showDrawer, setShowDrawer,
          showForm, setShowForm,
          globalMsg, setGlobalMsg,
          auth, setAuth,
          mode, setMode,
        }}}>
        <RouterProvider router={router} />
        <CssBaseline />
      </ApplicationContext.Provider>
    </ThemeProvider>
  );
}
```

`createBrowserRouter` နဲ့ `RouterProvider` တိုကို `react-router-dom` ကနေ Import လုပ်ယူပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ `createBrowserRouter` နဲ့ `router` တစ်ခုဖန်တီးပါတယ်။ `<Template>` ရဲ့ `Children` အဖြစ် `<Home>` ကိုသတ်မှတ်ပေးလိုက်တာပါ။ `App` ကို ဆက်မသုံးတော့ပါဘူး။ ဖျက်ချင်ရင် ဖျက်လိုက်လို့ ရပါတယ်။ `App` အစား `RouterProvider` ကို အမိက `Component` အနေနဲ့ ထည့်သုံးပေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုနေ စမ်းကြည့်ရင် မူလအတိုင်း အလုပ်လုပ်သွားကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ရလဒ်မှာ အပြောင်းအလဲ မရှိသေးပေမယ့် လိုအပ်တဲ့ `Router` ကို `Setup` လုပ်ပြီမို့လို့ တွေ့ရမယ့် Page တွေ ထပ်ထည့်လို့ ရသွားပြီဖြစ်ပါတယ်။

Other Pages

ဆက်ရေးမယ့် Page တွေများလို့ ကုဒ်တွေလည်း များပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် အသစ်အဆန်းတွေတော့ ပါမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ သိပြီးသားတွေ များပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် လိုက်ရေးရင်တော့ ရေးကျင့်ရပါလိမ့်မယ်။ သိပြီး သားတွေများလို့ လိုက်မရေးချင်တော့ရင်လည်း အားလုံးပါပြီးသားကို ဒီလင့်ကနေ `Download` လုပ်ယူလိုက်လို့ ရပါတယ်။

<https://github.com/eimg/rsd25/tree/main/chapter-8/>

ရေးရမယ့်ကုဒ်တွေကိုလည်း တစ် Page ချင်း ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။ လိုက်ဖတ်ကြည့်သင့်ပါတယ်။

Login Page

React - src/pages/Login.jsx

```
import { Alert, Box, Button, TextField, Typography } from "@mui/material";

import { useNavigate } from "react-router-dom";
import { useApp } from "../ThemedApp";

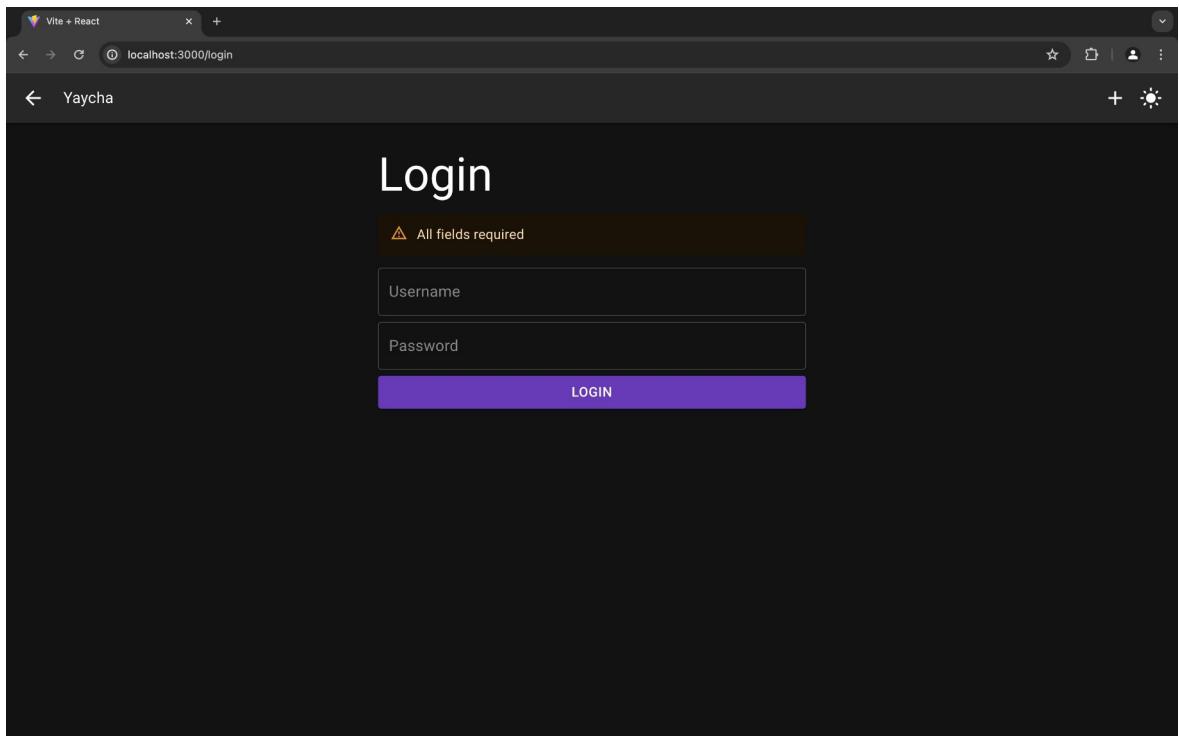
export default function Login() {
  const navigate = useNavigate();
  const { setAuth } = useApp();
```

```
return (
  <Box>
    <Typography variant="h3">Login</Typography>

    <Alert severity="warning" sx={{ mt: 2 }}>All fields required</Alert>

    <form onSubmit={e => {
      e.preventDefault();
      setAuth(true);
      navigate("/");
    }}>
      <Box
        sx={{ display: "flex", flexDirection: "column", gap: 1, mt: 2, }}>
        <TextField placeholder="Username" fullWidth />
        <TextField type="password" placeholder="Password" fullWidth />
        <Button type="submit" variant="contained" fullWidth>
          Login
        </Button>
      </Box>
    </form>
  </Box>
);
```

Textfield (၂) ခုနဲ့ Button (၁) ခုပါတဲ့ Login Form ကိုဖြပေးတဲ့ကုတ်ဖြစ်ပါတယ်။ Login Error တွေရှိရင်ပြနိုင် Alert (၁) ခုလည်း ထည့်ထားပါသေးတယ်။ လောလောဆယ် Button ကိုနှိမ်လိုက်ရင် အချက်အလက်တွေ မှန်မမှန် မစစ်သေးဘဲ setAuth ကို true လုပ်ပေးလိုက်ပြီး navigate နဲ့ Home ကို သွားခြင်းထားပါတယ်။ သူရဲ့ဖော်ပြုပုံက အခုံလိုဖြစ်မှာပါ။

Register Page

React - src/pages/Register.jsx

```
import { Box, Button, TextField, Typography, Alert } from "@mui/material";

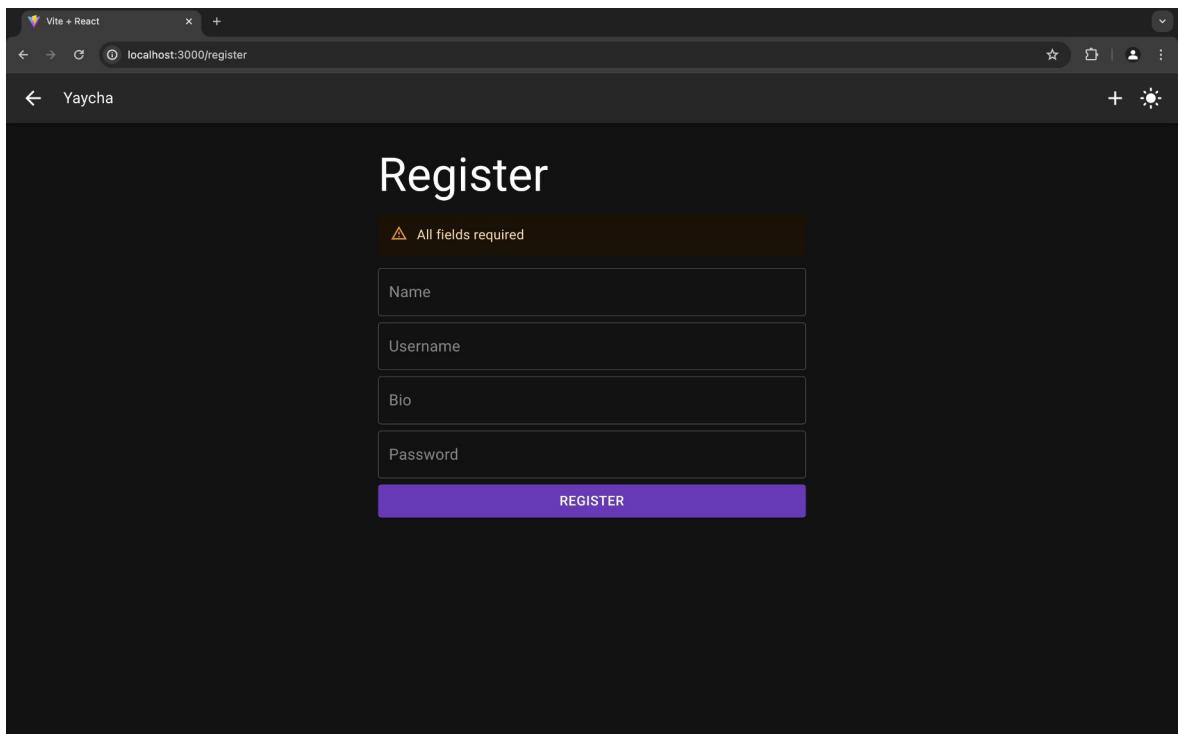
export default function Register() {
  return (
    <Box>
      <Typography variant="h3">Register</Typography>

      <Alert severity="warning" sx={{ mt: 2 }}>All fields required</Alert>

      <form>
        <Box
          sx={{ display: "flex", flexDirection: "column", gap: 1, mt: 2, }}>
          <TextField placeholder="Name" fullWidth />
          <TextField placeholder="Username" fullWidth />
          <TextField placeholder="Bio" fullWidth />
        </Box>
      </form>
    </Box>
  );
}
```

```
<TextField type="password" placeholder="Password" fullWidth />
<Button type="submit" variant="contained" fullWidth>
  Register
</Button>
</Box>
</form>
</Box>
);
}
```

ഈയോറു ലോഗിൻ പേജ് എല്ലാം തീരുമാനിച്ചിരുന്നതുപോലെ കൂടാൻ വേണ്ടിയുള്ള ഫീൽഡുകൾ മുൻപു സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. അതുപോലെ കൂടാൻ വേണ്ടിയുള്ള ബോട്ടാനും കൂടാൻ വേണ്ടിയുള്ള ഫീൽഡുകൾ മുൻപു സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്.

Profile Page

React - src/pages/Profile.jsx

```
import { Avatar, Box, Typography } from "@mui/material";
import { pink } from "@mui/material/colors";

import Item from "../components/Item";

export default function Profile() {
  return (
    <Box sx={{ bgcolor: "banner", height: 150, borderRadius: 4 }}></Box>
    <Box
      sx={{
        mb: 4,
        marginTop: "-60px",
        display: "flex",
        flexDirection: "column",
        justifyContent: "center",
        alignItems: "center",
        gap: 1,
      }}>

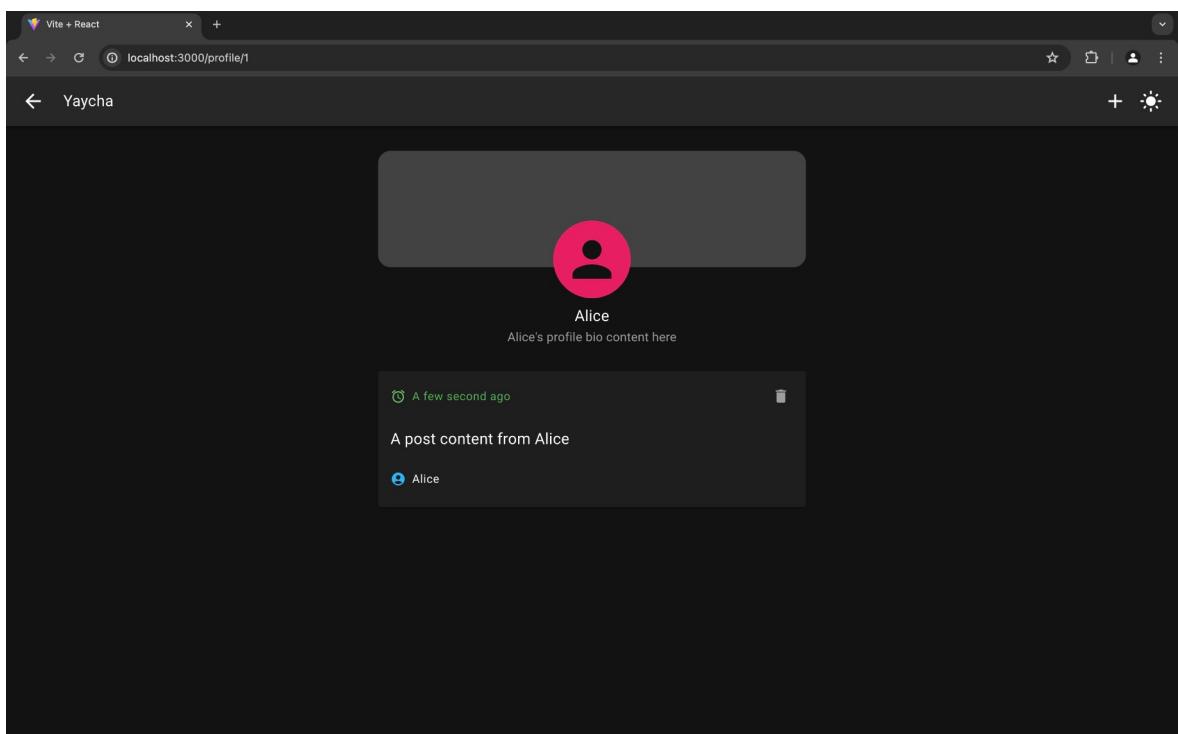
      <Avatar sx={{ width: 100, height: 100, bgcolor: pink[500] }} />

      <Box sx={{ textAlign: "center" }}>
        <Typography>Alice</Typography>
        <Typography sx={{ fontSize: "0.8em", color: "text.fade" }}>
          Alice's profile bio content here
        </Typography>
      </Box>
    </Box>

    <Item
      key={1}
      remove={() => {}}>
```

```
item={{  
    id: 1,  
    content: "A post content from Alice",  
    name: "Alice",  
}}  
/>  
</Box>  
);  
}
```

ဒါလည်းပဲ အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါဘူး။ Item Component ကို ယူသုံးထားတာပဲ သတိပြုပါ။ နမူနာ သက်သက်ပါပဲ။ နောက်တော့မှ တကယ့် Data အမှန်နဲ့ ချိတ်ကြပါမယ်။ User တစ်ယောက် Login ဝင် လိုက်ရင် သူရဲ့ Profile မှာ သူထည့်သွင်းထားတဲ့ Item တွေကို ပြချင်တာပါ။ သူရဲ့ဖော်ပြပုံက ဒီလိုပါ။

Comments Page

React - src/pages/Comments.jsx

```
import { Box, Button, TextField } from "@mui/material";
import Item from "../components/Item";

export default function Comments() {
  return (
    <Box>
      <Item
        primary
        key={1}
        item={{
          id: 1,
          content: "Initial post content from Alice",
          name: "Alice",
        }}
        remove={() => {}} />

      <Item
        key={2}
        item={{
          id: 2,
          content: "A comment from Bob",
          name: "Bob",
        }}
        remove={() => {}} />

      <Item
        key={3}
        item={{
          id: 3,
          content: "A comment reply from Alice",
          name: "Alice",
        }}
        remove={() => {}} />
    
  );
}
```

```

<form>
  <Box
    sx={{ display: "flex", flexDirection: "column", gap: 1, mt: 3, }}>
    <TextField multiline placeholder="Your Comment" />
    <Button type="submit" variant="contained">Reply</Button>
  </Box>
</form>
</Box>
);
}

```

Home Page ကနေ Post တစ်ခုကို နှိပ်လိုက်ရင်၊ အဲဒီ Post နဲ့အတူရှိနေတဲ့ Comments တွေကို ပြချင်တာပါ။ Post အတွက်ရော၊ Comments အတွက်ပါ။ Item Component ကိုပဲ အတူတူသုံးထားတာ သတိပြုပါ။ မတူအောင် ခွဲထားရင် ပိုကောင်းပေမယ့် ကုဒ်တွေလည်း များနေပြီမြို့လို မခွဲတော့ပါဘူး။ တစ်ခုထဲကိုပဲ သုံးလိုက်ပါတော့မယ်။ ဒါကြောင့် ကဲဖြားသွားအောင် Post အတွက် Item မှာ primary ဆိုတာလေး ပါသွားတာကို သတိပြုပါ။ အောက်ဆုံးမှာ Comment အသစ်တွေထည့်စရာ Form တစ်ခုလည်း ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ဒီကုဒ်နဲ့ ချိတ်ဆက်အလုပ်လုပ်တာ မှန်သွားအောင် components/Item.jsx မှာ အခုလိုလေး ပြင်ပေးဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။

React - src/components/Item.jsx

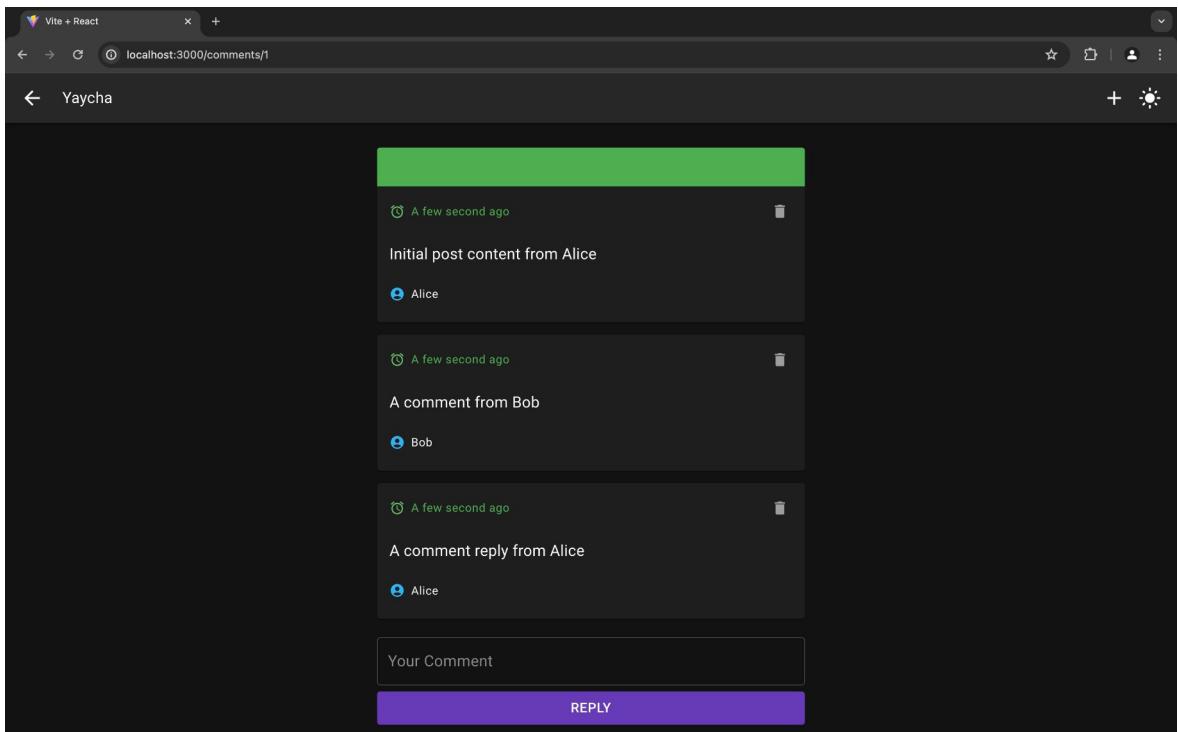
```

import { ... , CardMedia } from "@mui/material";
// Other Imports
import { green } from "@mui/material/colors";

export default function Item({ item, remove, primary }) {
  return <Card sx={{ mb: 2 }}>
    {primary && <Box sx={{ height: 50, bgcolor: green[500] }} />}
    ...
  </Card>;
}

```

primary Props သာ ရှိခဲ့မယ်ဆိုရင် သူများနဲ့မတူဘဲ ထင်ရှားအောင် Box နဲ့ နဖူးစီးအရောင်လေး ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ အဲဒီနေရာမှာ နောက်ပိုင်း ပုံတွေ၊ စီဒီယိုတွေနဲ့ ပြချင်ရင်လည်း ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါလေးပြင် ဖြီးရင် Comments Page လဲဖော်ပြပုံက အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

Likes Page

React - src/pages/Likes.jsx

```
import UserList from "../components/UserList";

import { Box } from "@mui/material";

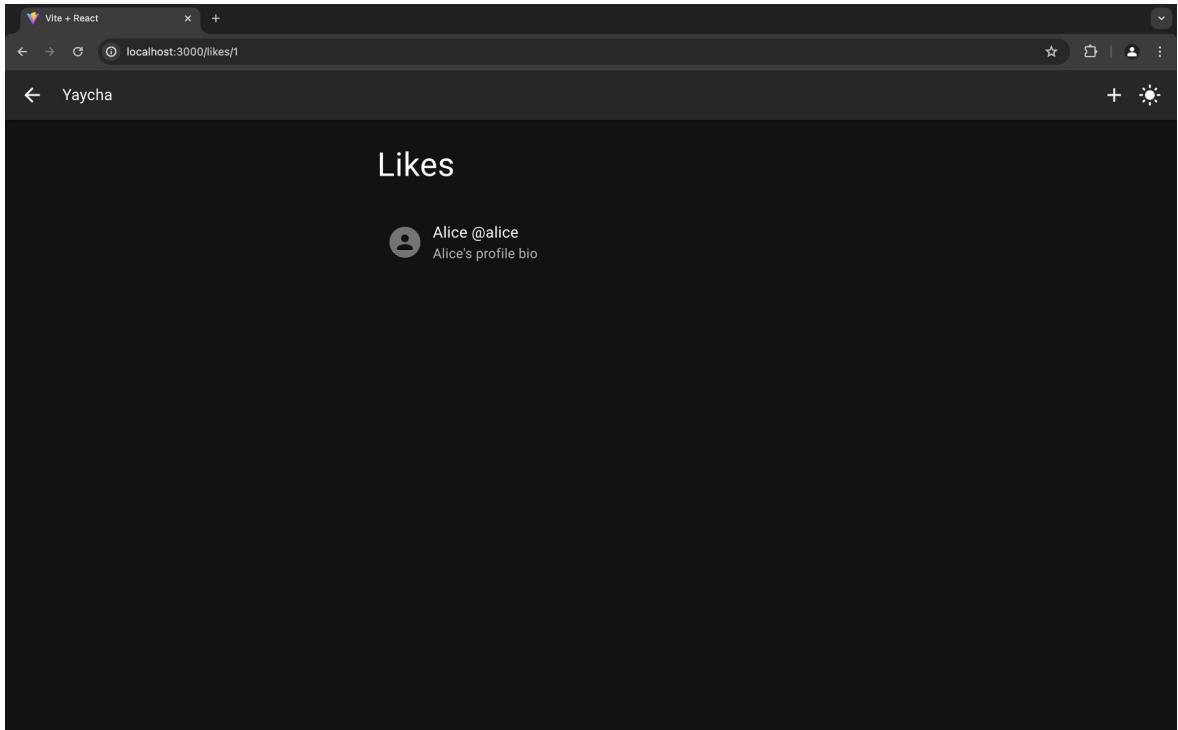
export default function Likes() {
  return <Box>
    <UserList title="Likes" />
  </Box>
}
```

ဒီကုဒ်ကတေသာ တို့ပါတယ်။ Post တွေ Comment တွေမှာ Like လုပ်ထားတဲ့ User စာရင်းကို ပြပေးချင်တာပါ။ <UserList> ကို ခေါ်သုံးထားတာ သတိပြုပါ။ ဒါကြောင့် components/UserList.jsx မှာ အခုလို ရေးပေးရပါမယ်။

React - src/components/UserList.jsx

```
import {  
  Box,  
  Typography,  
  List,  
  ListItem,  
  Avatar,  
  ListItemText,  
  ListItemAvatar,  
} from "@mui/material";  
  
export default function UserList({ title }) {  
  return (  
    <Box>  
      <Typography variant="h4" sx={{ mb: 3 }}>  
        {title}  
      </Typography>  
      <List>  
        <ListItem>  
          <ListItemAvatar><Avatar /></ListItemAvatar>  
          <ListItemText  
            primary="Alice @alice"  
            secondary="Alice's profile bio"  
          />  
        </ListItem>  
      </List>  
    </Box>  
  );  
}
```

List ကဲ့ ListItem တွေကိုသုံးပြီး User တွေကို စာရင်းနဲ့ ပြန့်အတွက် ပြင်ဆင်ထားတာပါ။ ထုံးစံ အတိုင်း Data အမှန်နဲ့ နောက်မှချိတ်ကြပါမယ်။ ဒါတွေရေးပြီးရင် Likes Page ရဲ့ဖော်ပြပုံက ဒီလိုဖြစ်မှာပါ။

ပါရမယ့် ကုဒ်တွေစုစုပေါ်ပြီ။ ဒါကြောင့် စမ်းကြည့်လို့ရအောင် Route တွေထပ်ဖြည့်ကြပါမယ်။ ThemedApp ရဲ့ router က အခုလိုပုံစံ ဖြစ်ရပါမယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```
import Template from "./Template";

import Home from "./pages/Home";
import Login from "./pages/Login";
import Register from "./pages/Register";
import Likes from "./pages/Likes";
import Profile from "./pages/Profile";
import Comments from "./pages/Comments";
```

```
const router = createBrowserRouter([
  {
    path: "/",
    element: <Template />,
    children: [
      {
        path: "/",
        element: <Home />,
      },
      {
        path: "/login",
        element: <Login />,
      },
      {
        path: "/register",
        element: <Register />,
      },
      {
        path: "/comments/:id",
        element: <Comments />,
      },
      {
        path: "/profile/:id",
        element: <Profile />,
      },
      {
        path: "/likes/:id",
        element: <Likes />,
      },
    ],
  },
]);
```

ဒါလည်း လုပ်ဆောင်ချက်အသစ်မပါဘဲ လိုအပ်တဲ့ Component တွေကို Import လုပ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ path တွေနဲ့ တွဲပေးလိုက်တာပါပဲ။ comments, profile နဲ့ likes တို့မှာ Dynamic Route Parameter တွေ ပါသွားတာကို သတိပြုပါ။

ဆက်လက်ပြီး components/AppDrawer.jsx မှာပါတဲ့ List Item တွေက အခုလိုဖြစ်ရပါမယ်။

React - src/components/AppDrawer.jsx

```
<List>
  <ListItem>
    <ListItemIcon onClick={() => navigate("/")}>
      <HomeIcon />
    </ListItemIcon>
    <ListItemText>Home</ListItemText>
  </ListItemIcon>
  <Divider />

{auth && (
  <>
    <ListItem>
      <ListItemIcon onClick={() => navigate("/profile/1")}>
        <ProfileIcon />
      </ListItemIcon>
      <ListItemText>Profile</ListItemText>
    </ListItemIcon>
    <ListItem>
      <ListItemIcon onClick={() => setAuth(null)}>
        <ListItemIcon>
          <LogoutIcon color="error" />
        </ListItemIcon>
      </ListItemIcon>
    </ListItem>
  </>
)}
```

```
        <ListItemText>Logout</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
</>
)}

{!auth && (
<>
<ListItem>
    <ListItemButton onClick={() => navigate("/register")}>
        <ListItemIcon>
            <RegisterIcon />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Register</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
<ListItem>
    <ListItemButton onClick={() => navigate("/login")}>
        <ListItemIcon>
            <LoginIcon />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Login</ListItemText>
    </ListItemButton>
</ListItem>
</>
)
}

</List>
```

onClick တွေထည့်ပေးလိုက်ပြီး navigate နဲ့ သက်ဆိုင်ရာ path ကိုသွားခိုင်းလိုက်တာပါ။ Profile အတွက် path က /profile/1 ဖြစ်တာကိုသတိပြုပါ။ Dynamic Parameter ကို ယာယို 1 နဲ့ခဏ ထည့်စမ်းလိုက်တာပါ။ navigate ကိုသုံးလိုရနိုင်အတွက် လိုတဲ့နေရာမှာ အခုလိုတွေ ချိတ်ဆက်ပေးဖိုလို တာကို မမေ့ပါနဲ့။

```
import { useNavigate } from "react-router-dom";
```

```
const navigate = useNavigate();
```

ဒါဆိုရင် Login, Register, Profile နဲ့ Home Route တွေကို စမ်းကြည့်လိုက်ရသွားပါမြို့။ Comment ကို စမ်းကြည့်လိုဖို့အတွက် components/Item.jsx ကိုအချင်းပြင်ပေးပါ။

React - src/components/Item.jsx

```
// Other imports

import { useNavigate } from "react-router-dom";

export default function Item({ item, remove, primary }) {
  const navigate = useNavigate();

  return (
    <Card sx={{ mb: 2 }}>
      {primary && <CardMedia sx={{ height: 50, bgcolor: green[500] }} />

      <CardContent onClick={() => navigate("/comments/1")}>
        <Box ...>
          ...
        <IconButton
          sx={{ color: "text.fade" }}
          size="small"
          onClick={e => {
            remove(item.id);
            e.stopPropagation();
          }}>
        <DeleteIcon
          color="inherit"
          fontSize="inherit"
```

```

        />
      </IconButton>
    </Box>
    ...
  </CardContent>
</Card>
);
}

```

CardContent မှာ onClick နဲ့ Comments Page ကို navigate လုပ်ထားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းတာက Delete ဆလုပ်မှာ ပြင်လိုက်တဲ့ကုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။ Delete ဆလုပ်ဟာ CardContent ထဲမှာ ရှုနေလို့ Delete ကို နှိပ်ရင် CardContent ကိုနှိပ်သလိုလည်း ဖြစ်နေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Delete ဆလုပ်မှာ stopPropagation() နဲ့ ကျန်တဲ့ Event တွေ ဆက်မလုပ်ဖို့ သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ မဟုတ်ရင် Delete နှိပ်လိုက်တိုင်း Item လည်းပျက်သွားမယ်၊ Comments Page ကိုလည်း ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ သဘာဝမကျပါဘူး။ ဒါကြောင့် Delete လုပ်ပြီးရင် ရပ်ခိုင်းလိုက်တာပါ။

ဒီနေရာမှာ ဒီလောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပါပြီ။ Likes Page ကလွှဲရင် Route အားလုံးကို UI မှာပဲ တစ်ခုပြီး တစ်ခု နှိပ်ပြီးစမ်းကြည့်လို့ရသွားပါပြီ။

ဒီအထိ အားလုံးကူးယူရေးသားခဲ့ရင် ချီးကျျိုးပါတယ်။ Repetitive ဖြစ်နေတဲ့ ကုဒ်တွေရေးရတာ ပျင်းဖို့ ကောင်းပေမယ့် အလေ့အကျင့်ဆိုတာ လေ့ကျင့်ယူမှုပဲ ရတာပါ။ ရလိုက်တဲ့ အလေ့အကျင့်က အလကားမ ဖြစ်ပါဘူး။ ရေးရင်းနဲ့ ဘယ်နားကျန်သွားလည်း မသိဘူး။ ပြန်စမ်းတာ အဆင်မပြတော့ဘူးဆိုရင်တော့ အားလုံးမှန်အောင် စမ်းထားပြီးသား ကုဒ်ကို အောက်ကလုံးမှာ ရယူပြီး နောက်သင်ခန်းစာတွေကို လိုက်လုပ်နိုင်ပါတယ်။

<https://github.com/eimg/rsd25/tree/main/chapter-8/>

အခန်း (၉) - JavaScript - Promises, async / await

JavaScript ဟာ Single Threaded Language ဖြစ်ပါတယ်။ Single Threaded Language တွေဟာ ကား တွေက တစ်စီးပြီးတစ်စီး ရှုံးနောက် တန်းစီပြီးသွားရတဲ့ တစ်လမ်းမောင်း လမ်းတစ်ခုလိုပါပဲ။ A, B, C ကား သုံးစီးမှာ အလယ်က B နေးနေ့ရင် သူ့နောက်က C က ကျော်တက်လိုမရဘဲ စောင့်ပြီးလိုက်ရမှာပါ။ ဥပမာ - ဒါ PHP ကုဒ်ကို လေ့လာကြည့်ပါ။

PHP - sync.php

```
<?php

function A() {
    echo "Function A \n";
}

function B() {
    sleep(2);
    echo "Function B \n";
}

function C() {
    echo "Function C \n";
}
```

A();
B();
C();

A, B, C Function သုံးချိန်ရာမှာ Function B က အချိန်ယူပြီး အလုပ်လုပ်ဖို့လိုတဲ့ နေးတဲ့ Function ပါ။ ဒါကို Run ကြည့်လိုက်ရင် ရမယ့်ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

```
php sync.php  
Function A  
Function B  
Function C
```

A အလုပ်လုပ်တယ်။ ပြီးတဲ့အခါ B အလုပ်လုပ်တယ်။ ခဏစောင့်ရပါလိမ့်မယ်။ ပြီးမှ C ကို ဆက်အလုပ်လုပ်သွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

PHP က Single Threaded Language တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် Web Server နဲ့ ပူးတွဲအသုံးပြုတဲ့ အခါ Web Server ရဲ့အကန်းအသတ်ကြောင့် အများအားဖြင့် Single Threaded ပုံစံပဲ အလုပ်လုပ်လေ့ရှိပါတယ်။

JavaScript ကတေသာ Single Threaded Language ဆိုပေမယ့် Event Loop ၏ ထူးခြားတဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခု ပါဝင်ပါတယ်။ ဒီလုပ်ဆောင်ချက်ရဲ့အကုအညီနဲ့ နေးတဲ့အလုပ်တွေကို ဘေးခဏ္ဍာထားလိုပုံသွားပါတယ်။ တစ်လမ်းမောင်း ဥပမာနဲ့ ဆက်ကြည့်ရင် A, B, C ကားသုံးစီးမှာ B ကနေးနေတယ် ဆိုရင် ဘေးခဏ္ဍာ ဖယ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် C က နေးတဲ့ B ကို စောင့်စရာမလိုတော့ဘဲ ကျော်တက်ပြီးသွားလို ရသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ JavaScript ကုဒ်ကို လေ့လာကြည့်ပါ။

JavaScript - sync.js

```
function A() {  
    console.log("Function A");  
}
```

```

function B() {
    return setTimeout(() => {
        console.log("Function B");
    }, 2000);
}

function C() {
    console.log("Function C");
}

A();
B();
C();

```

စောစောကလိပါပဲ။ Function A, B, C (၃) ခုရှိတာမှာ B က အချိန်ယူပြီးအလုပ်လုပ်ဖို့လိုတဲ့ Function ဖြစ်ပါတယ်။ သူကို Run ကြည့်လိုက်ရင် အခုလိုရလဒ်ကို ရပါလိမ့်မယ်။

```
node sync.js
```

```

Function A
Function C
Function B

```

နေးတဲ့ Function B ကို စောင့်စရာမလိုဘဲ Function C က ကျော်တက်ပြီး အလုပ်လုပ်သွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနောရာမှာ အရေးကြီးတာက Function B တစ်ခုလုံးကို ဘေးဖယ်ပေးလိုက်တာ မဟုတ်ဘဲ၊ Function B ထဲမှာပါတဲ့ အချိန်ကြာတဲ့ setTimeout ရဲ့ Callback Function ကို ဘေးဖယ်ပေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

JavaScript က Run တဲ့အချိန်မှာ အလုပ်လုပ်ရမယ့် မူလ Function တွေကို Call Stack ခေါ် စာရင်းတစ်ခုထည့်ထားပြီး၊ ဘေးဖယ်ထားလိုရှုတဲ့ Callback Function တွေကို Task Queue ခေါ် သီးခြား စာရင်းထဲမှာ ထည့်ထားလိုက်မှာပါ။ Event Loop က Call Stack ကို စောင့်ကြည့်ပြီး Call Stack ထဲမှာ လုပ်စရာ

အလုပ် ကုန်ပြုဆိုရင် Task Queue ထဲက Callback တွေကို Call Stack ထဲရွှေ့ပြီး ဆက်အလုပ်လုပ်စေပါတယ်။

ဒါတွေနားရှုပ်တယ်ထင်ရင် အထက်မှာပြောခဲ့သလိုဘဲ၊ တစ်လမ်းမောင်းလမ်းမှာ နှေးနေတဲ့ကားကို ဘေးခဏျေပေးပြီး နောက်ကားက ကျော်တက်ခွင့်ပြုလိုက်တယ်။ ပြီးမှ ဘေးခဏျေားတဲ့ကားက နောက်ကနေ ဆက်လိုက်သွားတယ်လို့ မြင်ကြည့်ရင်ရပါတယ်။

ဒီနည်းကို သုံးတဲ့အတွက် Synchronous ပုံစံ အစီအစဉ်အတိုင်း တစ်ခုပြီးမှတစ်ခု အလုပ်လုပ်ရတဲ့ Single Threaded JavaScript မှာ၊ လိုအပ်ရင် အလုပ်တွေကို Asynchronous ပုံစံ တစ်ခုကိုတစ်ခု စောင့်စရာမလို ဘဲလုပ်ခိုင်းလို့ ရသွားပါတယ်။

Promises

Promises ဟာ Asynchronous ကုဒ်တွေကို စီမံလိပိုကောင်းတဲ့ ရေးနည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ - စောင့်က ကုဒ်နှမူနာကို အခုလို ပြင်ရေးကြည့်ပါမယ်။

JavaScript - promise.js

```
function A() {
    return "Function A";
}

function B() {
    return new Promise((resolve, reject) => {
        setTimeout(() => {
            resolve("Function B");
        }, 2000);
    });
}

function C() {
    return "Function C";
}
```

```
console.log(A());
console.log(B());
console.log(C());
```

Function B က Promise Object တစ်ခုကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကုတ်ကို Run ကြည့်ရင် ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်နေမှာပါ။

```
node promise.js
Function A
Promise { <pending> }
Function C
```

Function B ကိုအလုပ်လုပ်တာ မပြီးသေးလို့ Pending ဖြစ်နေပေမယ့် Function C က ဆက်အလုပ်လုပ် သွားပါတယ်။ Function B အလုပ်လုပ်လို့ ပြီးသွားတဲ့အခါ ဘာဆက်လုပ်ရမလဲ မပြောရသေးပါဘူး။

Function B ထဲက Promise ကုတ်ကို လေ့လာကြည့်ပါ။ `resolve` နဲ့ `reject` လိုပေါ်တဲ့ Parameter နှစ်ခုပါဝင်တာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီနှစ်ခုလုံးက Function တွေဖြစ်ကြပါတယ်။ Success ဖြစ်ရင် `resolve()` ကို သုံးပြီး `Fail` ဖြစ်ခဲ့ရင် `reject()` ကို သုံးရတာပါ။ ရှုပ်ထွေးပြီး မျက်စိလည်စရာကိစ္စ ဖြစ်နေလို့ `reject` အကြောင်းကို မပြောသေးဘဲ ချုန်ထားချင်ပါတယ်။ `resolve` အကြောင်းပဲ ကြည့်ကြပါမယ်။

နမူနာအရ Function B ကို ခေါ်လိုက်ရင် Promise Object ကို ပြန်ရမှာပါ။ ဒီ Object ပေါ်မှာ Success ဖြစ်ရင်လုပ်ရမယ့် အလုပ်ကို `then()` နဲ့ ပေးနိုင်ပါတယ်။ `then()` နဲ့ ပေးလိုက်တဲ့ Function ဟာ Promise ရဲ့ `resolve()` ဖြစ်သွားမှာပါ။ ဒါကြောင့် အခုလို ပြင်စမ်းကြည့်ရမှာပါ။

JavaScript - promise.js

```
console.log(A());
B().then(res => console.log(res));
console.log(C());
```

`then()` နဲ့ ပေးလိုက်တဲ့ Function ဟာ Promise ရဲ့ `Resolve` ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် လုပ်စရာရှိတဲ့ အလုပ်တွေ လုပ်ပြီးတဲ့တော့မှ ရလဒ်ကို Output အနေနဲ့ ရှိက်ထုတ်ပေးမှာဖြစ်လို စမ်းကြည့်ရင် အခုလိုပါလိမ့်မယ်။

node promise.js

```
Function A
Function C
Function B
```

Promise မပါဘဲ ရေးထားတဲ့ ရှိုးရှိုး `setTimeout` ကုံးနဲ့ ရလဒ်တူသွားတာပါ။ ဒါများ ဘာထူးလိုလည်း။ ထူးပါတယ်။ လိုအပ်ရင် အခုလို ပြင်ရေးလိုရွားပါတယ်။

JavaScript - promise.js

```
console.log(A());
B().then(res => {
    console.log(res);
    console.log(C());
});
```

C ကို ကြိုးမလုပ်ခိုင်းတော့ဘဲ B အလုပ်လုပ်လို ပြီးမှာသာ ဆက်လုပ်ဖို ရေးပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် ရလဒ်က အခုလို အစီအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

```
node promise.js
```

```
Function A
Function B
Function C
```

အပေါ်ယံ့ကြည့်ရင် ဘာမှမထူးဘူးလို ထင်ရပေမယ့် ပြိုင်တူအလုပ်လုပ်တဲ့ Asynchronous ကုဒ်တွေရေးတဲ့
အခါ အခုလို စောင့်သင့်တဲ့အလုပ်ကိုစောင့်ပြီး၊ စောင့်စရာမလိုတဲ့အလုပ်တွေကို မစောင့်ဘဲ အလုပ်လုပ်
အောင်၊ စီမံရေးသားလို့ရွှင်းဟာ အလွန်အသုံးဝင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။

Reject စမ်းကြည့်ချင်ရင် Function B ကို အခုလို ပြင်ရေးလိုက်လို ရပါတယ်။

JavaScript - promise.js

```
function B(ok) {
    return new Promise((resolve, reject) => {
        setTimeout(() => {
            if(ok) {
                resolve("Function B OK");
            } else {
                reject("Function B Fails");
            }
        }, 2000);
    });
}
```

ok ၏ true ဖြစ်ရင် resolve လုပ်ပေးပြီး false ဖြစ်ရင် reject လုပ်ပေးမှာပါ။ အခုလိုစမ်းကြည့်
နိုင်ပါတယ်။

JavaScript - promise.js

```
B(true)
  .then(res => console.log(res))
  .catch(rej => console.log(rej));      // Function B OK

B(false)
  .then(res => console.log(res))
  .catch(rej => console.log(rej));      // Function B Fails
```

`then()` အတွက်ပေးလိုက်တဲ့ Function ကို `resolve` အဖြစ်သုံးပြီး `catch()` အတွက်ပေးလိုက်တဲ့ Function ကို `reject` အဖြစ် သုံးလိုက်တာပါ။ ဒီနည်းနဲ့ Success ဖြစ်ရင် ဘာလုပ်ရမလဲ၊ Fail ဖြစ်ရင် ဘာလုပ်ရမလဲ ဆိုတာကို အသုံးပြုစဉ်မှာ ပြောလိုက်လိုရသွားပါတယ်။

async / await

`async / await` ဆိုတာ အခြေခံအားဖြင့် `Promise` သုံးနည်း နောက်တစ်နည်းပါပဲ။ စောစောက `then()` နဲ့ ရေးလိုက်တဲ့ ကုဒ်ကို အခုလို ရေးလိုလည်း ရပါတယ်။

JavaScript - async.js

```
A();
await B();
C();
```

B ကို `await` ခံပြီးရေးထားတဲ့အတွက် B အလုပ်လုပ်လို ပြီးမှသာ C ကို ဆက်လုပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ `then()` တွေ `catch()` တွေနဲ့ ရေးရတာထက်စာရင် အများကြီးပိုရှင်းသွားတာပါ။ ဒါပေမယ့် `await` Statement ဟာ `async` Function အတွင်းမှာပဲ သုံးခွင့်ရှိပါတယ်။ နောက်ဆိုရင် `async` Function မပါဘဲ ရေးလိုရအောင် လုပ်နေကြပေမယ့် အခြေခံမှုအားဖြင့် `await` ဆိုတာ `async` Function အတွင်းမှာပဲ သုံးရတာပါ။ ဒါကြောင့် စမ်းလက်စကုဒ်ကို အခုလို ပြင်ပြီး စမ်းကြည့်လိုရပါတယ်။

JavaScript - async.js

```
async function app() {
    console.log(A());
    console.log(await B());
    console.log(C());
}

app();
```

မှတ် Function A, B, C တို့ကို ပြောင်းစရာမလိုပါဘူး။ ခေါ်သုံးပုံပဲ ပြောင်းသွားတာပါ။ အားလုံးကို async Function တစ်ခုထဲမှာ ခေါ်သုံးထားပါတယ်။ await B() လိုပြောထားတဲ့အတွက် စမ်းကြည့်လိုက်ရင် ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

```
node async.js
```

```
Function A
Function B
Function C
```

B အလုပ်လုပ်လိုပြီးအောင် စောင့်ပြီးမှ C က ဆက်အလုပ်လုပ်သွားတာပါ။ async / await မှာ catch လိုမျိုး Reject ဖြစ်ခဲ့ရင် ဘာလုပ်ရမလဲဆိုတာတော့ မပါပါဘူး။ ဒါကြောင့် လိုအပ်ရင် ဒီလိုရေးလိုရ ပါတယ်။

JavaScript - async.js

```
async function app() {
    console.log(A());

    try {
        console.log(await B());
    } catch (e) {
        console.log(e);
    }
}
```

```
    console.log(C());
}
```

try ... catch Statement ကို သုတေသနပြီး await Statement ကို ရေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် Resolve ဖြစ်ရင် ပုံမှန်အတိုင်းဆက်အလုပ်လုပ်ပြီး Reject ဖြစ်ခဲ့ရင် catch Statement အလုပ်လုပ်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

async Function ကို သပ်သပ်ရေးပြီးမှ ပြန်ခေါ်တာမျိုး မလုပ်ချင်ရင်လည်း IIFE ရေးနည်းကို သုံးလိုက်လို့ရနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ –

JavaScript - async.js

```
(async () => {
  console.log(A());
  console.log(await B());
  console.log(C());
})();
```

Function ရေးပြီးမှ ပြန်ခေါ်သုံးတာမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ၊ တစ်ခါတဲ့ရေး တစ်ခါထဲ Run လိုက်တာပါ။

Asynchronous Programming က ခက်ပါတယ်။ ပေးထားတဲ့ကုဒ်လေးတွေ ချရေးကြည့်၊ စမ်းကြည့်ရင်းနဲ့ သူသဘောကို ကောင်းကောင်းနားလည်အောင် ကြိုးစားရမှာပါ။ ဒီသဘာသဘာဝကို သိထားမှ ရေရှည် အတွက် ကောင်းမှာမြှို့လို့ အခုလို့ အခန်းတစ်ခန်းယူပြီး ရှည်ရည်ဝေးဝေး ရှင်းပြန်ပေမယ့် လက်တွေ အသုံးပြုတဲ့အခါ ဒီလောက်တော့လည်း မခက်လှဘူးဆိုတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

အခန်း (၁၀) - Database - SQLite, Prisma ORM

အရင်က Rockstar Developer စာအုပ်နဲ့ သင်ခန်းစာတွေမှာ Database အတွက် NoSQL Database နည်းပညာတစ်ခုဖြစ်တဲ့ MongoDB ကို အစဉ်အဆက် အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ အစဉ်ငြင်းမှာ အနာဂတ်နည်းပညာတစ်ခုရယ်လို့ အရမ်းဟောနေတဲ့ အတွက် မဖြစ်မနေသိထားသင့်လို့ အသုံးပြုခဲ့တာပါ။ နောက်ငြင်း လူပြောနည်းလာပေမယ့် သူနေရာနဲ့ သူအသုံးဝင်ဆဲဖြစ်လို့ MongoDB ကိုပဲ ဆက်လက်အသုံးပြုခဲ့ပါသေးတယ်။

ဒီစာအုပ်မှာတော့ SQLite ကို ပြောင်းလဲအသုံးပြု ဖော်ပြသွားမှာပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အစောင့်းမှာ မတူကဲပြားတဲ့ နည်းပညာတစ်ခုအနေနဲ့ အစပြုခဲ့ပေါမယ့် လက်ရှိအချိန်မှာ MongoDB ကိုလည်း Schema တွေ Relationship တွေနဲ့ နိုးရှိုး Relational Database တစ်ခုဆန်ဆန် သုံးလာကြပါတယ်။ Relational Database နည်းပညာတွေကလည်း MongoDB မှာလို့ Unstructured Data တွေကို စီမံနှင့်လာကြပါတယ်။ တစ်မျိုးရဲ့ အားသာချက်ကို နောက်တစ်မျိုးမှာလည်း ရနိုင်လာပြီဖြစ်လို့ NoSQL နဲ့ RDBMS ဆိုတာပိုးအရင်တုံးကလို့ ဘာမှမဆိုင်တဲ့ ဆန်ကျင်ဘက်နည်းပညာတွေ မဟုတ်ကြတော့ပါဘူး။

ပြီးတော့ ORM (Object Relational Mapping) နည်းပညာတစ်ခုကို ကြားခံထားပြီး လေ့လာသွားကြမှာ ဖြစ်လို့ နောက်ကွယ်က Database က သိပ်ပြဿနာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ Database ကို တိုက်ရှိက်ကိုင်တွယ်စရာလည်း သိပ်လို့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ကွယ်က Database က ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် လေ့လာမှုပုံစံက အတူတူပဲ ဖြစ်သွားမှာပါ။ အချေးမှားသွားရင် ဘယ်လို့လုပ်မလဲ ဆိုတာမျိုးကိုလည်း သိပ်စိတ်ပူစရာ မလိုပါဘူး။ ဥပမာ - ပရောဂျက်စခါဓမ္မ၊ SQLite လို့ ပေါ့ပါးလွယ်ကူးတဲ့ Database လေးနဲ့စလိုက်ပြီး နောက်မှ PostgreSQL (သို့မဟုတ်) MongoDB ပြောင်းသုံးဖို့လို့အပ်လာတယ် ဆိုတာမျိုး ဖြစ်လာရင် လည်း၊ ရေးထားတဲ့ ကုဒ်တွေကို သိပ်အများကြီးပြင်စရာမလိုဘဲ အလွယ်တကူ ပြောင်းသုံးလို့ရနိုင်မှာ ဖြစ်ပါ

တယ်။ ထိုအပ်တဲ့ အပြောင်းအလဲ Migration ကို ORM က လုပ်ပေးနိုင်တဲ့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် စခါစမှာ သိပ်ခေါင်းစားစရာမလိုဘဲ ပေါ်ပါးလွယ်ကူတာနဲ့ စချင်တဲ့အတွက် SQLite ကိုအသုံးပြုဖို့ ရွေးချယ်တာပါ။ SQLite ဟာ ဖိုင်ကိုအခြေခံတဲ့ Standalone Database ဖြစ်လို့ Server Installation တွေ Setup တွေလုပ်စရာ မလိုအပ်ပါဘူး။ Database ဖိုင်ကို ပရောဂျက်ထဲမှာထားပြီး ချိတ်ဆက်အသုံးပြုလိုက် ယုပါပဲ။ တော်တော်လေး ရိုးရှင်းအဆင်ပြေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ပရောဂျက်စခါစမှာ SQLite နဲ့စလိုက်မယ်လိုသာ ပြောတာပါ၊ အခုခြီးစာရေးနေစဉ် ကာလ မှာ SQLite ကို User သန်းပေါင်းများစွာ အသုံးပြုနေကြတဲ့ Production ပရောဂျက်တွေထိ လက်တွေ့သုံး လိုဂျာတယ်ဆိုတာကို သုံးပြတဲ့သူတွေ ရှိနေပါတယ်။ Cloud Database တွေရဲ့ ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှု၊ လိုအပ်တာထက် ပိုမိုရှုပ်တွေးနေမှုတွေကို လူတွေစိတ်ကုန်နေကြချိန်နဲ့ SSD Storage တွေ ဈေးသက်သာချိန်တိုက်ဆိုင်ပြီး၊ အခုဆိုရင် SQLite ကို Production မှာသုံးဖို့ထိ စိတ်ဝင်စားမှု များနေပါတယ်။

SQLite ကို Prisma ORM နည်းပညာနဲ့ တွဲသုံးကြပါမယ်။ စာဖတ်သူက SQL Query တွေ သိထားပြီးဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် SQL Query တွေ တိုက်ရှိကြရေးပြီး အခြေခံတွေ ပြန်လေ့လာမယ့်အစား လိုချင်တဲ့ရလဒ်ကို ပိုမြန်မြန်ရနိုင်တဲ့ Prisma ORM ကို အသုံးပြုဖို့ ရွေးချယ်ထားတာပါ။

Prisma ORM

Prisma ဟာ အသုံးပြုရလွယ်ကူပြီး MySQL, PostgreSQL, MSSQL, SQLite, MongoDB စသည်ဖြင့် Database နည်းပညာအမျိုးမျိုးနဲ့ ပူးတွဲအသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ စမ်းသပ်လေ့လာနိုင်ဖို့အတွက် နှစ်သက်ရာ အမည်နဲ့ ဖို့ဒါအသစ်တစ်ခု ဆောက်လိုက်ပါ။ ပြီးတဲ့အခါ အခုလို့ Install လုပ်ပြီး စမ်းကြည့်လို့ရပါတယ်။

```
npm i prisma
```

Install လုပ်ပြီးရင် Prisma ကို အခုလို အစပြုပေးရပါတယ်။

```
npx prisma init --datasource-provider sqlite
✓ Your Prisma schema was created at prisma/schema.prisma
  You can now open it in your favorite editor.
  ...

```

နမူနာမှာ Datasource အဖြစ် sqlite ကို သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ ဒီ Command ကို Run လိုက်တဲ့အခါ သူ၏ Output မှာပြောထားတဲ့အတိုင်း prisma/schema.prisma ဆိတဲ့ ဖိုင်တစ်ခုနဲ့အတူ .env ဖိုင်တစ်ခုလည်း ရရှိသွားပါလိမ့်မယ်။ .env ဖိုင်ကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင် အခုလို တွေ့ရမှာပါ။

.env

```
DATABASE_URL="file:./dev.db"
```

Database ဖိုင်တဲ့ တည်နေရာအဖြစ် prisma ဖိုဒါထဲမှာ dev.db အမည်ကို သတ်မှတ်ပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ မိမိနှစ်သာရာတည်နေရာနဲ့ အမည်ကို ပေးမယ်ဆိုရင် ပေးလို့ရပါတယ်။

prisma/schema.prisma ဖိုင်ကို ဖွင့်ကြည့်ရင်တော့ အခုလို တွေ့ရမှာပါ။

Prisma - prisma/schema.prisma

```
// This is your Prisma schema file,
// learn more about it in the docs: https://pris.ly/d/prisma-schema

generator client {
  provider = "prisma-client-js"
}

datasource db {
  provider = "sqlite"
  url      = env("DATABASE_URL")
}
```

datasource အဖြစ် sqlite နဲ့အတူ env() Function နဲ့ .env ဖိုင်ကိုဖတ်ပြီး Database ဖိုင်တည်နေရာကို သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ စမ်းကြည့်နိုင်ဖို့အတွက် အဲဒီဖိုင်ထဲမှာ အခုလို ရေးပေးလိုက်ပါ။

Prisma - schema.prisma

```
model User {
    id      Int      @id @default(autoincrement())
    name   String
    bio    String?
    posts Post[]
}

model Post {
    id      Int      @id @default(autoincrement())
    content String
    user   User     @relation(fields: [userId], references: [id])
    userId Int
}
```

User နဲ့ Post ဆိုတဲ့ Model နှစ်ခု သတ်မှတ်ပေးလိုက်တာပါ။ Table Relationship အကြောင်း အခြေခံလောက် သိတယ်ဆိုရင် အများကြီးရင်းပြနေစရာမလိုဘဲ ရေးထားတဲ့ ကုဒ်ကို ဖတ်ကြည့်ယုံနဲ့တင် အမိပါယ်ပေါ်လွင်နိုင်ပါတယ်။ ထူးခြားချက် တချို့တော့ ရှိနေပါတယ်။

User Model မှာ id, name, bio, posts ဆိုတဲ့ အမည်တွေနဲ့ Field (ငါ) ခုပါဝင်ပါတယ်။ id ဟာ Field Type Integer ဖြစ်ပြီး @id Function နဲ့ Primary Key ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ @default Function နဲ့ Auto Increment လည်း သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။

name ကတော့ Field Type String ဖြစ်ပါတယ်။ Prisma က အသုံးပြုမယ့် Database အမျိုးအစားပေါ်မှုတည်ပြီး VARCHAR သို့မဟုတ် TEXT ကို သုံးပေးသွားမှာပါ။ လက်ရှု SQLite ကိုရွေးထားတာဖြစ်လို့ name ရဲ့ Type က Database ဘက်မှာ TEXT ဖြစ်သွားမှာပါ။ bio အတွက် String? လို့သတ်မှတ်တဲ့ နေရာမှာ ? လေးပါသွားတာကို တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ Optional ဆိုတဲ့အမိပါယ်ဖြစ်လို့ bio မပါခဲ့ရင်လည်း လက်ခံပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ Null လက်ခံလိုက်တဲ့ သဘောပါပဲ။

`posts` ကတေသာ `Integer` တို့ `String` တို့လို `Database Column Type` တွေ မဟုတ်တော့ဘဲ `Post[]` ဖြစ်သွားပါတယ်။ `User` မှာ `Post` တွေအများကြီးရှိမယ်လို့ သတ်မှတ်လိုက်တာပါ။ One to Many Relationship တစ်ခုကို သတ်မှတ်လိုက်တာပါ။

ဒါကြောင့် `Post` Model ရဲဖွဲ့စည်းပုံကိုလည်း ဆက်ပြီး သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ အဓိကအကျခုံးထူးခြား ချက်က `user` Field ဖြစ်ပါတယ်။ သူလည်း `Database Column Type` မဟုတ်ဘဲ `User` Model ကို ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် `Post` မှာ `User` ရှိမယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီ Relationship အတွက် လိုအပ်တဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေကို `@relation Function` နဲ့ ပြောပေးထားပါတယ်။ `Post` ရဲ `userId` နဲ့ `User` ရဲ `id` တို့ကို ချိတ်ဆက်ပေးရမှာပါ။

ဒီ Model Schema ကို သုံးပြီးလိုအပ်တဲ့အလုပ်တွေ လုပ်ပေးနိုင်ဖို့ အခုလို `Run` ရပါမယ်။

```
npx prisma migrate dev --name=init

Environment variables loaded from .env
Prisma schema loaded from prisma/schema.prisma
Datasource "db": SQLite database "dev.db" at "file:./dev.db"

Applying migration `20240624133519_init`

The following migration(s) have been created and applied from new
schema changes:

migrations/
  └── 20240624133519_init/
    └── migration.sql

Your database is now in sync with your schema.

✓ Generated Prisma Client (v5.15.1) to ./node_modules/@prisma/client
in 29ms
```

`migrate Command` က Schema ကိုသုံးပြီး လိုအပ်တဲ့ Table တွေဆောက်ပေးမှာပါ။ `dev Option` က လိုအပ်တဲ့ Migration SQL Query တွေကို Record လုပ်ပြီးသိမ်းပေးစေဖို့အတွက်ပါ။ နောက်ဆုံးက --

name Option ကိုမထည့်ရင် ပေးဖို့လာတောင်းပါလိမ့်မယ်။ မြန်သွားအောင် တစ်ခါထဲ ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ Migration Query တွေကို သိမ်းတဲ့အခါ အသုံးပြုပေးမယ့် အမည်ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ Command ကဲ Table တွေ Query တွေသာမက၊ Prisma Client ကိုပါ Generate လုပ်ပေးသွားမှာပါ။ သူ Generate လုပ်ပေးတဲ့ Prisma Client ကိုသုံးပြီး Data တွေကို Manage လုပ်ရမှာဖြစ်ပြီး ခဏနေမှ ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။

ဒါ Command ကို Run လိုက်တဲ့အခါ prisma/migrations ဆိုတဲ့ ဖိုဒါတစ်ခုနဲ့အတူ Migration မှတ်တမ်းတွေ သိမ်းပေးသွားတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီထဲက SQL ဖိုင်ကိုဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင် အခုလို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

Output - SQL

```
-- CreateTable
CREATE TABLE "User" (
    "id" INTEGER NOT NULL PRIMARY KEY AUTOINCREMENT,
    "name" TEXT NOT NULL,
    "bio" TEXT
);

-- CreateTable
CREATE TABLE "Post" (
    "id" INTEGER NOT NULL PRIMARY KEY AUTOINCREMENT,
    "content" TEXT NOT NULL,
    "userId" INTEGER NOT NULL,
    CONSTRAINT "Post_userId_fkey" FOREIGN KEY ("userId") REFERENCES
    "User" ("id") ON DELETE RESTRICT ON UPDATE CASCADE
);
```

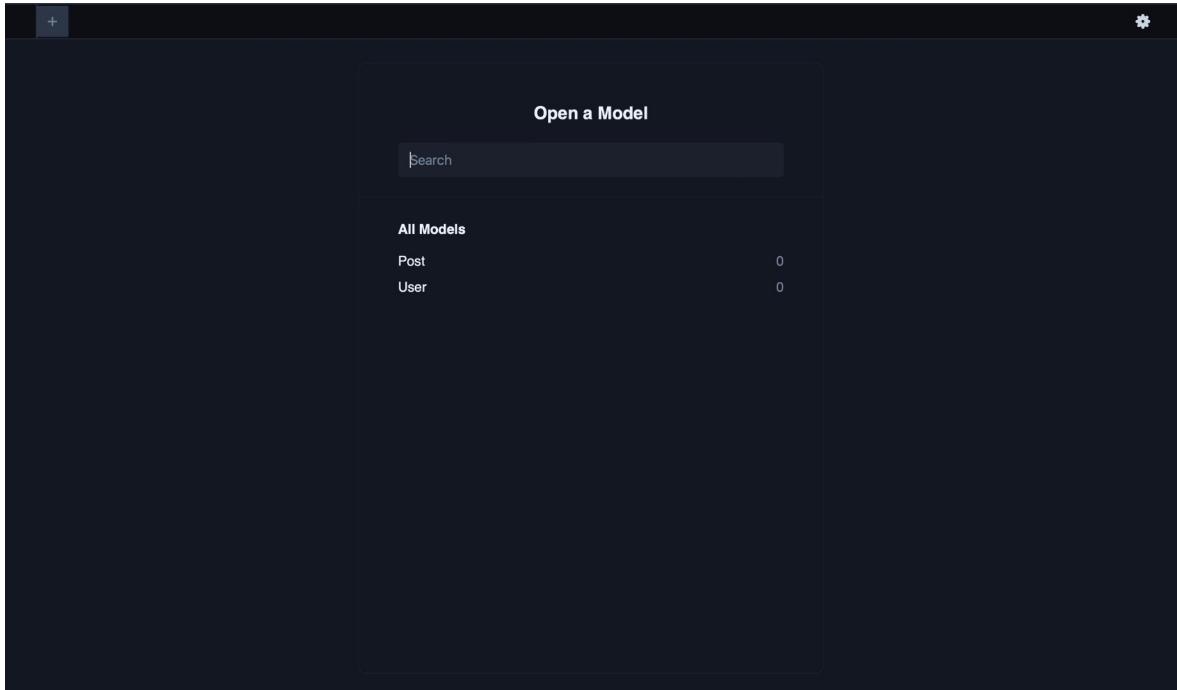
User Table နဲ့ Post Table တို့ကို တည်ဆောက်ရာမှာ အသုံးပြုသွားတဲ့ Query ဖြစ်ပါတယ်။ သတိပြုကြည့်ရင် User Table မှာ id, name, bio (၃) ခုပဲပါပါတယ်။ posts မပါပါဘူး။ Post တွေက User မှာ ထည့်သိမ်းစရာမလိုလိုပါ။ Post Table မှာလည်း id, content, userId (၃) ခုပဲပါပါတယ်။

user မပါပါဘူး။ ဒါပေမယ့် Table နှစ်ခုချိတ်ဆက်အလုပ်လုပ်ဖို့အတွက် Foreign Key Relationship Index ကို တစ်ခါထဲ ထည့်ပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ်ထူးခြားချက်ကတော့ Model Name နဲ့ Table Name ကို အတူတူပဲ ပေးထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ တချို့ ORM စနစ်တွေမှာ Naming Convention မတူတာမျိုးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ User Model အတွက် Table Name က users ဖြစ်ပြီး Post Model အတွက် Table Name က posts ဖြစ်နိုင်တာ မျိုးပါ။ Prisma မှာတော့ အဲဒီလို Convention မျိုးကိုမသုံးဘဲ Model Name နဲ့ Table Name ကို အတူတူ ပဲ ပေးပါတယ်။ Migrate Command Run ပြီးရင် လိုအပ်တဲ့ Table တွေ တည်ဆောက်လို့ ပြီးပါပြီ။ Prisma မှာ Table တွေ Data တွေကို Manage လုပ်လိုရတဲ့စနစ် တစ်ခါထဲ ပါဝင်ပါတယ်။ အခုလို စမ်းကြည့်နိုင်ပါ တယ်။

```
npx prisma studio
```

ရလဒ်ကအခုလိုဖြစ်မှာပါ။

User နဲ့ Post Table နှစ်ခုရှိနေပြီး သူတို့မှာပါဝင်တဲ့ Column တွေ မှန်မမှန် စစ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ လောလောဆယ် Data တော့ ရှိနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ Prisma နဲ့ အခြေခံ CRUD လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ဘယ်လိုလုပ်ရလဲ ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။

Create

create.js အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခုတည်ဆောက်ပြီး အခုလိုရေးပေးလိုက်ပါ။

JavaScript - create.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

prisma.user
  .create({
    data: {
      name: "Bob",
      bio: "profile bio",
      posts: {
        create: [
          { content: "First Post" },
          { content: "Second Post" },
        ],
      },
    },
  });
}
```

ရေးထားတဲ့ ကုဒ်မှာတင် အမိပါယ်ပေါ်လွင်ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ Prisma Client ကို Import လုပ်ပါတယ်။ ပြီးတဲ့ အခါ prisma.user.create() နဲ့ User Model ထဲမှာ ထည့်ချင်တဲ့ Data တွေပေးလိုက်တာပါ။

ထူးခြားချက်ကတေသာ User ကိုထည့်ရင်းနဲ့ တစ်ခါတဲ Post တွေပါ တွဲထည့်လိုက်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

create() အပါအဝင် Prisma Function တွေဟာ Promise ကို အသုံးပြုဖြီး အလုပ်လုပ်တဲ့ Function တွေပါ။ ဒါကြောင့် Error Handling တွေဘာတွေ သေချာလုပ်ချင်ရင် အခုလိုရေးလိုရပါတယ်။

JavaScript - create.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

prisma.user
  .create({
    data: {
      name: "Bob",
      bio: "profile bio",
      posts: {
        create: [
          { content: "First Post" },
          { content: "Second Post" },
        ],
      },
    },
  })
  .then(() => {
    console.log("Inserted User Bob with Posts");
  })
  .catch(e => {
    console.error(e);
    process.exit(1);
  })
  .finally(() => {
    prisma.$disconnect();
  });
}
```

`then()` နဲ့ `Success` ဖြစ်ရင် ဆက်လုပ်ရမယ့်အလုပ်ကို ပြောထားပါတယ်။ `catch()` နဲ့ `Error` ရှိခဲ့ရင် လုပ်ရမယ့် အလုပ်ကို ပြောထားပါတယ်။ `finally()` နဲ့ `Success` ပဲဖြစ်ဖြစ် `Error` ပဲဖြစ်ဖြစ် ဘာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဆက်လုပ်ရမယ့် အလုပ်ကို ပြောထားပါတယ်။

ရေးထားတဲ့ ကုဒ်ကို အခုလို `Run` ပေးလိုက်ပါ။

```
node create.js
```

```
Inserted User Bob with Posts
```

Table တွေထဲမှာ ပေးလိုက်တဲ့ Data တွေကို ထည့်ပေးသွားမှာပါ။ ပေးလိုက်တာ မပြည့်စုံရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ မှားနေရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ သင့်တော်တဲ့ `Error` တွေကို ပြောပါလိမ့်မယ်။

Read

Data တွေပြန်ထုတ်ယူနှိုးအတွက် `findMany()`, `findFirst()`, `findUnique()` စတဲ့ Function တွေကို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

JavaScript

```
prisma.user.findMany().then(data => console.log(data));
```

`async / await` နဲ့ရေးချင်ရင်တော့ ဒီလိုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

JavaScript

```
async function read() {
  const data = await prisma.user.findMany();
  console.log(data);
}

read();
```

နောက်တစ်ခန်းမှာ Back-end API တစ်ခုရေးသားပုံကို ဆက်လက်လေ့လာတဲ့အခါ လိုအပ်သလို ဖြည့်စွက် လေ့လာသွားကြပါမယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ အခြေခံအသုံးပြုပုံလောက် စမ်းကြည့်ထားရင် ရပါတယ်။ `read.js` အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခုတည်ဆောက်ပြီး ဒီကုဒ်တွေကို ရေးစမ်းကြည့်ပါ။

JavaScript - `read.js`

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

prisma.user
  .findFirst({
    where: { id: 1 },
    include: { posts: true },
  })
  .then(data => console.log(data))
  .catch(e => {
    console.error(e);
    process.exit(1);
  })
  .finally(() => {
    prisma.$disconnect();
  });
}
```

ဒီတစ်ခါ `findFirst()` ကိုသုံးထားပြီး `where` နဲ့ Filter Option ထည့်ပေးထားပါတယ်။ အဓိကကျတဲ့ ထူးခြားချက်ကတော့ `include` Option နဲ့ Relationship Data တွေကိုပါ တစ်ခါထဲ ထုတ်ယူရရှိနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ Run ကြည့်လိုက်ရင် အခုလို ရပါလိမ့်မယ်။

```
node read.js

{
  id: 1,
  name: 'Bob',
  bio: 'profile bio',
```

```
posts: [
  { id: 1, content: 'First Post', userId: 1 },
  { id: 2, content: 'Second Post', userId: 1 }
]
```

သက်ဆိုင်ရာ User Data နဲ့အတူ Related Posts တွေကိုလည်း တစ်ခါတဲရရှိသွားပါဖြီ။

Update

Data တွေ Update လုပ်ဖို့အတွက် update(), updateMany(), upsert() စသဲ Function တွေကို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ။

JavaScript

```
prisma.user.update({
  where: { id: 1 },
  data: { name: "Bobby" }
});
```

နမူနာအရ User 1 ရဲ name ကို Bobby လိုပြောင်းပေးလိုက်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ထူးခြားပြီး အသုံးဝင်တာက upsert() Function ပါ။ သူက ပေးလိုက်တဲ့ where ကိုကြည့်ပြီး မရှိသေးရင် အသစ်ထည့်ပေးပါတယ်။ ရှိပြီးသားဆိုရင် Update လုပ်ပေးပါတယ်။ update.js အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်ပြီး အခုလို ရေးစမ်းကြည့်ပါ။

JavaScript - update.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

prisma.user
  .upsert({
    where: { id: 1 },
```

```

    update: { name: "Bobby" },
    create: { name: "Bobby", bio: "Bobby's bio" },
  })
  .then(result => {
    console.log(result);
  })
  .catch(e => {
    console.log(e);
    process.exit(1);
  })
  .finally(() => {
    prisma.$disconnect();
  });

```

နမူနာအရ id: 1 ကို ရှာဖြီး တွေ့ရင်ပြင်ရမယ့် Data နဲ့ မတွေ့ရင် ထည့်ရမယ့် Data တွေကိုပေးလိုက်
တာပါ။ စမ်းကြည့်ရင် အခုလိုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

```

node update.js
{ id: 1, name: 'Bobby', bio: 'profile bio' }

```

ရှိနေဖြီးဖြစ်လို့ Update လုပ်ပေးသွားတာပါ။

Delete

Delete လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် delete.js အမည်နဲ့ အခုလိုရေးစမ်းကြည့်ပါ။

JavaScript - delete.js

```

const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

```

```
prisma.user
  .delete({
    where: { id: 1 },
  })
  .then(() => console.log("Deleted User 1"))
  .catch(e => {
    console.error(e);
    process.exit(1);
  })
  .finally(() => {
    prisma.$disconnect();
  });
}
```

ပြီးရင် စမ်းကြည့်လိုက်ပါ။

```
node delete.js
```

```
PrismaClientKnownRequestError: Invalid `delete()` invocation in ...
```

အဆင်မပြေပါဘူး။ User ကိုယျက်ဖို့ကြိုးစားပေမယ့် အဲဒီ User ကို Reference လုပ်ပြီးသုံးထားတဲ့ Post တွေရှိနေလို ဖျက်ခွင့်မပေးတာပါ။ ဖြစ်သင့်တဲ့ Error ပါပဲ။ ဒီအတိုင်းပဲ ထားသင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို မပေးဘဲ ဖျက်လို့ရချင်ရင် Schema မှာ အခုလို သတ်မှတ်ထားခဲ့လို ရပါတယ်။

Prisma

```
model Post {
  id      Int      @id @default(autoincrement())
  content String
  user    User?    @relation(fields: [userId], references: [id])
  userId  Int
}
```

User? ဖြစ်သွားပါပြီ။ သက်တလေး ပါသွားတာပါ။ ဒါဆိုရင်တော့ Relationship က Optional ဖြစ်သွားလို့ Reference ရှိနေလည်း ဖျက်လို့ရသွားပါလိမ့်မယ်။ နောက်တစ်နည်းကတော့ Cascade Delete ကို အသုံးပြုလိုက်ခြင်းပါပဲ။ ဒီလိပါ -

Prisma

```
model Post {
    id      Int @id @default(autoincrement())
    content String
    user   User @relation(fields: [userId], references: [id], onDelete: Cascade)
    userId  Int
}
```

`onDelete:` Cascade ပါသွားလို့ User ကို ဖျက်လိုက်ရင် User ရော သူနဲ့ဆိုင်တဲ့ Post တွေပါ အကုန်တစ်ခါထဲ ပျက်သွားမှာပါ။ ရနိုင်တဲ့ နည်းတွေကို ပြောပြတာပါ။ လောလောဆယ် ဒီနည်းတွေကို မသုံးသေးပါဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာပဲ Manual ဖျက်လိုက်ပါမယ်။ `delete.js` ကို အခုလိုပြင်စမ်းကြည့်ပါ။

JavaScript - delete.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

prisma.post.deleteMany({
    where: { userId: 1 }
}).then(() => {
    prisma.user
        .delete({
            where: { id: 1 },
        })
        .then(() => {
            console.log("Deleted User 1 and their posts");
        });
});
```

```
}).finally(() => {
    prisma.$disconnect();
});
```

User 1 ရဲ Post တွေကို အရင်ဖျက်လိုက်ပြီးမှ User 1 ကို ဖျက်လိုက်တာပါ။ စမ်းကြည့်လိုက်ရင် အကုန် ပျက်ပြီး အလုပ်လုပ်သွားတပ်ဆိုတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

Back-end API

နောက်တစ်ခန်းမှာ Back-end API တစ်ခု ဖန်တီးကြမှာပါ။ Prisma ORM ကို ပူးတွဲအသုံးပြုမှာဖြစ်လို့ အခုကုန် ကတည်းက လိုအပ်တဲ့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုတွေကို လုပ်ခဲ့ချင်ပါတယ်။ **yaycha-api** အမည်နဲ့ ပရောဂျက် ဖိုဒါသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်ပါ။ ပြီးတဲ့အခါ သူထဲမှာ အခုလို လိုအပ်တာတွေ တန်းစီပြီး Run ပေးလိုက်ပါ။

```
npm init -y
npm i prisma @faker-js/faker bcrypt
npx prisma init --datasource-provider sqllit
```

prisma အပြင် faker နဲ့ bcrypt တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါတယ်။ ဒီနည်းပညာတွေကိုသုံးပြီး နဲ့နာ Sample Data တွေ တစ်ခါထဲထည့်သွားမှာမူးလိုပါ။ ရရှိလာတဲ့ prisma/schema.prisma ဖိုင်ထဲမှာ ဒီကုဒ်ကို ကူးယူပြီး ထပ်တိုးပေးလိုက်ပါ။

Prisma - prisma/schema.prisma

```
model User {
    id      Int      @id @default(autoincrement())
    name    String
    username String    @unique
    bio     String?
    password String
    posts   Post[]
    comments Comment[]
}
```

```

    created DateTime @default(now())
}

model Post {
    id      Int      @id @default(autoincrement())
    content String
    user    User     @relation(fields: [userId], references: [id])
    userId  Int
    comments Comment[]
    created DateTime @default(now())
}

model Comment {
    id      Int      @id @default(autoincrement())
    content String
    user    User     @relation(fields: [userId], references: [id])
    userId  Int
    post    Post     @relation(fields: [postId], references: [id])
    postId  Int
    created DateTime @default(now())
}

```

User, Post နဲ့ Comment ဆိုတဲ့ Model (၃) ခုဖြစ်ပါတယ်။ User မှာ လိုအပ်မယ့် username တွေ password တွေလည်း ပါသွားပါပြီ။ username ကို unique လုပ်ပေးထားတာ သတိပြုပါ။ ပြီးတော့ User မှာ Post[] တွေရော Comment[] တွေရော Relationship အနေနဲ့ ပါဝင်ပါသေးတယ်။

Post ရဲ့ ထူးခြားချက်က သူမှာလည်း Comment[] တွေ Relationship အဖြစ် ချိတ်ဆက်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Comment အတွက် User နဲ့ရော Post နဲ့ပါ Relationship ရှိနေမှာဖြစ်ပါတယ်။ Comment Model မှာ လိုအပ်တဲ့ Relationship နှစ်မျိုးလုံးကို ထည့်ရေးပေးထားပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါ Migrate လုပ်ပေးလိုက်ပါ။

```
npx prisma migrate dev --name=init
```

လိုအပ်တဲ့ Model Schema တွေ Table တွေ ရသားပါပြီ။ နမူနာ Data တရာ့၏ တစ်ခါတဲ့ ထည့်လိုက်ပါမယ်။ prisma ဖိုဒါတဲ့မှာ seeds အမည်နဲ့ ဖိုဒါတာစ်ခု ဆောက်ပေးပါ။ ပြီးတဲ့အခါ seeds ဖိုဒါတဲ့မှာ UserSeeder.js, PostSeeder.js, CommentSeeder.js နဲ့ main.js ဆိုတဲ့ ဖိုင် (၄) ခု ထပ်ဆောက်ပေးပါ။ ဒါကြောင့် ပရောဂျက်ဖိုဒါရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံက အခုလိုဖြစ်နေရပါမယ်။

```
yaycha-api
├── node_modules/
├── package-lock.json
└── package.json
└── prisma/
    ├── dev.db
    ├── dev.db-journal
    └── migrations/
        └── schema.prisma
    └── seeds/
        ├── CommentSeeder.js
        ├── PostSeeder.js
        ├── UserSeeder.js
        └── main.js
```

UserSeeder.js တဲ့မှာ ဒီကုဒ်ကိုရေးပေးပါ။

JavaScript - prisma/seeds/UserSeeder.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");
const { faker } = require('@faker-js/faker');
const bcrypt = require("bcrypt");

const prisma = new PrismaClient();

async function UserSeeder() {
    const password = await bcrypt.hash("password", 10);
```

```

console.log("User seeding started...");

for (let i = 0; i < 10; i++) {
    const firstName = faker.person.firstName();
    const lastName = faker.person.lastName();

    const name = `${firstName} ${lastName}`;
    const username = `${firstName}${lastName[0]}`.toLocaleLowerCase();
    const bio = faker.person.bio();

    await prisma.user.upsert({
        where: { username },
        update: {},
        create: { name, username, bio, password },
    });
}

console.log("User seeding done.");

}

module.exports = { UserSeeder };

```

User အတွက် for Loop နဲ့ Record (၁၀) ခုထည့်ပေးတဲ့ကုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ bcrypt နဲ့ "password" ကို hash လုပ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သိမ်းတဲ့အခါ hash တွေကိုသိမှာဖြစ်ပြီး User အားလုံးရဲ့ Password က password ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ name, username နဲ့ bio တို့ကိုတော့ faker ရဲ့ အကူအညီနဲ့ Random Name တွေ Random Bio တွေ အသုံးပြုထားပါတယ်။

နောက်ထပ်သတိပြုရမှာက create() နဲ့မထည့်ဘဲ upsert() နဲ့ထည့်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ username က Unique ဖြစ်တဲ့အတွက် username တူ ရှိနေရင် ထပ်မထည့်စေချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ upsert အတွက် { } အလုပ်ပေးထားတာကို တွေ့ရပါတိမှုမယ်။

ဆက်လက်ပြီး PostSeeder.js ဖိုင်မှာ ဒီကုဒ်ကို ရေးပေးပါ။

JavaScript - prisma/seeds/PostSeeder.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");
const { faker } = require("@faker-js/faker");

const prisma = new PrismaClient();

async function PostSeeder() {
    const data = [];

    for (let i = 0; i < 20; i++) {
        const content = faker.lorem.paragraph();
        const userId = faker.number.int({ min: 1, max: 10 });

        data.push({ content, userId });
    }

    console.log("Post seeding started...");
    await prisma.post.createMany({ data });
    console.log("Post seeding done.");
}

module.exports = { PostSeeder };
```

အလားတူပဲ for Loop နဲ့ Post Record (jo) ထည့်ထားတာပါ။ content အတွက် faker Paragraph ကို သုံးထားပြီး userId အတွက် Random 1-10 ကို ပေးထားပါတယ်။ စောစောက User (၁၀) ခုထည့်ခဲ့တာနဲ့ ချိတ်ဆက်သွားစေဖိုပါ။

ဆက်လက်ပြီး CommentSeeder.js မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

JavaScript - prisma/seeds/CommentSeeder.js

```

const { PrismaClient } = require("@prisma/client");
const { faker } = require("@faker-js/faker");

const prisma = new PrismaClient();

async function CommentSeeder() {
    const data = [];

    for (let i = 0; i < 40; i++) {
        const content = faker.lorem.paragraph();
        const userId = faker.number.int({ min: 1, max: 10 });
        const postId = faker.number.int({ min: 1, max: 20 });

        data.push({ content, userId, postId });
    }

    console.log("Comment seeding started...");
    await prisma.comment.createMany({ data });
    console.log("Comment seeding done.");
}

module.exports = { CommentSeeder };

```

သူလည်း ပုံစံတူရေးနည်းနဲ့ Comment အခု (၄၀) ထည့်ပေးတဲ့ကုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကုဒ်တွေအားလုံးကို ချိတ်ဆက်အလုပ်လုပ်တဲ့ ကုဒ်ကို main.js မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

JavaScript - prisma/seeds/main.js

```

const { PrismaClient } = require("@prisma/client");

const prisma = new PrismaClient();

const { UserSeeder } = require("./UserSeeder");

```

```

const { PostSeeder } = require("./PostSeeder");
const { CommentSeeder } = require("./CommentSeeder");

async function main() {
  try {
    await UserSeeder();
    await PostSeeder();
    await CommentSeeder();
  } catch (e) {
    console.error(e);
    process.exit(1);
  } finally {
    await prisma.$disconnect();
  }
}

main();

```

ထပ်တိုးလုပ်ဆောင်ချက်တွေ မပါပါဘူး။ ရေးပြီးသား UserSeeder, PostSeeder နဲ့ CommentSeeder တိုကို ချိတ်ဆက်ပြီး Run ပေးလိုက်တာပါ။ ဒီကုဒ်တွေကို Prisma က Run ပေးနိုင်အောင် package.json မှာ အခုလို ထည့်သွင်းပေးဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

JSON - package.json

```

"prisma": {
  "seed": "node prisma/seeds/main.js"
},

```

ဒါဆိုရင် Prisma က Sample Data ထည့်ဖို့အတွက် ဘယ်ကုဒ်ကို Run ရမလဲ သိသွားပါပြီ။ နည်းလမ်းနစ်မျိုးနဲ့ Run နိုင်ပါတယ်။

```
npx prisma db seed
```

(သိမဟုတ်)

```
npx prisma migrate reset
```

db seed က Seed ကုဒ်တွက်ပဲ Run ပြီး Sample Data တွက် ထည့်ပေးသွားမှာပါ။ migrate reset ကတော့ Migration တွက်ပါ အစအဆုံးပြန် Run ပြီး Seed ကုဒ်တွက်လည်း တစ်ခါတဲထည့် Run ပေးသွားမှာပါ။ migrate reset က ပိုအသုံးဝင်ပါတယ်။ ပရောဂျက်ကို စမ်းချင်သလို စိတ်တိုင်းကျေစမ်းပြီး migrate reset Run လိုက်တဲ့အခါ Table တွေ Sample Data တွေအားလုံး မူလ အတိုင်း အသစ်ပြန်ဖြစ်သွားမှာဖြစ်လို့ အသုံးဝင်တာပါ။ ဒါကြောင့် Run ကြည့်လိုက်ပါ။

```
npx prisma migrate reset
```

```
Environment variables loaded from .env
Prisma schema loaded from prisma/schema.prisma
Datasource "db": SQLite database "dev.db" at "file:./dev.db"
```

```
✓ Are you sure you want to reset your database? All data will be lost.
... yes
```

```
Applying migration `20240625025853_init`
```

```
Database reset successful
```

```
The following migration(s) have been applied:
```

```
migrations/
  └── 20240625025853_init/
    └── migration.sql
```

```
✓ Generated Prisma Client (v5.15.1) to ./node_modules/@prisma/client
in 30ms
```

```
Running seed command `node prisma/seeds/main.js` ...
User seeding started...
User seeding done.
Post seeding started...
Post seeding done.
```

```
Comment seeding started...
Comment seeding done.

👉 The seed command has been executed.
```

Reset လုပ်မှာ သေချာလားလို့ Confirmation တောင်းပါလိမ့်မယ်။ Yes လို့ ပြောပေးလိုက်ရင် Migration တွေရော Sample Data ထည့်တဲ့ Seed ကုဒ်တွေကိုပါ အကုန် Run ပေးသွားမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လိုအပ်တဲ့ Table တွေရော Data တွေရော ရသွားပါပြီ။

```
npx prisma studio
```

	id #	name A	username A	bio A?	password A	posts []	comments []
	1	Prince Heidenreich	princeh	dreamer, public speak...	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	3 Post	6 Comment
	2	Derek O'Reilly	derek0	teacher	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	0 Post	3 Comment
	3	Willis Huels	willish	filmmaker	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	3 Post	0 Comment
	4	Steve Cassin	stevec	traditionalism enthus...	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	4 Post	5 Comment
	5	Newton Rohan	newtonr	reward devotee	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	1 Post	3 Comment
	6	William Schultz	williams	grad, artist, patriot...	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	3 Post	6 Comment
	7	Darryl Hand	darrylh	friend, teacher, frie...	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	2 Post	3 Comment
	8	Garnett Johns	garnettj	philosopher, teacher,...	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	2 Post	1 Comment
	9	Solon Kling	solonk	touch fan, dreamer	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	1 Post	11 Comment
	10	Estell Jones	estellj	vice junkie, educator...	\$2b\$10\$qw7uaQcMUQuF6S...	1 Post	2 Comment

Prisma Studio မှာ Table Structure တွေ Data တွေမှန်မှန် ပြန်စစ်ကြည့်ပါ။ အကယ်၍ အမှား တစ်စုံတစ်ရာပါသွားခဲ့ရင်လည်း Schema တွေ Seed တွေကို လိုသလိုပြင်ပြီး migrate reset ကို ပြန် Run ပေးလိုက်ယုံပဲဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၁၁) - Express - Back-end API

Express ဟာ သူအမည်အတိုင်းပဲ Back-end API တွေကို လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ အလျင်အမြန် ဖန်တီးလိုက်တဲ့ နည်းပညာပါ။ နောက်ပိုင်းမှာ သူထက်ပိုခေတ်မြှိမ်း ပိုပြည့်စုံတဲ့ နည်းပညာတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ထွက်ပေါ်လာပေမယ့်၊ အခုချိန်ထိ Back-end API တစ်ခုဖန်တီးချင်တယ်ဆိုရင် Express က အသင့်တော်ဆုံး နည်းပညာ ဖြစ်နေလဲပါပဲ။ Express နဲ့ API Service တစ်ခုကို အခုလို အလျင်အမြန်ဖန်တီးနိုင်ပါတယ်။

JavaScript

```
const express = require("express");
const app = express();

app.get("/info", (req, res) => {
    res.json({ msg: "Express API" });
});

app.listen(8000, () => {
    console.log("Express API started at 8000...");
});
```

ဒါပါပဲ။ သူထက် တိုတာ ရှင်းတာတော့ မရှိတော့ပါဘူး။ Express ကို Import လုပ် Run လိုက်ပြီး app Object တစ်ခုတည်ဆောက်ပါတယ်။ /info အမည်နဲ့ URL Route တစ်ခု သတ်မှတ်လိုက်ပြီး listen(8000) နဲ့ Port နံပါတ် 8000 မှာ API Server တစ်ခု Run လိုက်တာပါပဲ။

အခေါ်အတော်အမှန်ကတော့ Run နေတဲ့ Express Program ကို Service လိုခေါ်ပြီး၊ သူကိုဆက်သွယ်လိုရတဲ့ /info ဆိုတဲ့ URL ကို API လိုခေါ်တာပါ။ အားလုံးကို ပေါင်းပြီး API လိုပဲ ခေါ်ကြ ပြောကြလေ့ရှိပါတယ်။ သိသင့်တာလေးတချို့ ထည့်ကြည့်ကြပါမယ်။

API Route တွေ သတ်မှတ်တဲ့အခါ GET, POST, PUT, PATCH, DELETE စတဲ့ HTTP Method တွေကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ဒီ Method တွေ အသုံးများမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- app.get()
- app.post()
- app.put()
- app.patch()
- app.delete()

app.get() နဲ့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ Route ကို ဆက်သွယ်ချင်ရင် HTTP GET Method နဲ့ ဆက်သွယ်ရမှာ ဖြစ်ပြီး app.post() နဲ့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ Route ကို ဆက်သွယ်ချင်ရင် HTTP POST Method နဲ့ ဆက်သွယ်ရမှာပါ။ အချက်အလက်တွေ ရယူတဲ့အလုပ်တွေအတွက် get() ကိုသုံးရပြီး အသစ်ထည့်သွင်းတဲ့ အလုပ်တွေအတွက် post() ကို သုံးရပါတယ်။ ပြင်ဆင်မှုတွေ ပြုလုပ်လိုတဲ့အခါ put() သို့မဟုတ် patch() ကိုသုံးကြပါတယ်။ ပြန်ဖျက်တဲ့အလုပ်တွေအတွက် delete() ကို သုံးရပါတယ်။

API အကြောင်း ဒီထက်ပိုအသေးစိတ်ကို API လိုတိုက်ရှင်း စာအပ်မှာ လေ့လာနိုင်ပါတယ်။ အောက်က လိပ်စာမှာ ရယူပါ။ ဒီနေရာမှာတော့ လိုသလောက်ကိုပဲ ခပ်မြန်မြန်ရွေးထုတ်ပြီး ပြောလိုက်တာပါ။

<https://eimaung.com/api>

ဒါတွေက မဖြစ်မနေလိုက်နာရမယ့် သတ်မှတ်ချက်တွေ မဟုတ်ဘဲ အလေ့အကျင့်ကောင်းအနေနဲ့ လိုက်နာကြတဲ့ Convention တွေပါ။ ဥပမာ get() ကိုသုံးပြီး ဖျက်တဲ့အလုပ်တွေ လုပ်ဖို့ရေးထားတဲ့ ရေးတဲ့ အတိုင်း အလုပ်လုပ်ပေးသွားမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူနေရာနဲ့သူ မှန်အောင်သုံးရင် ပိုပြီးအသုံးပြုလိုကောင်းတဲ့ API တွေကိုရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

URL Route တွေသတ်မှတ်တဲ့အခါ Dynamic Route တွေလည်း သတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ။

JavaScript

```
app.get("/users/:id", (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  res.json({ user: `User ${id}` });
});
```

နူးနာအရ URL မှာ :id ခေါ် Dynamic Parameter ပါဘားတာပါ။ /users/1 ဆိုရင် :id 1 ဖြစ်ပြီး /users/99 ဆိုရင် :id 99 ဖြစ်ပါတယ်။ :id နေရာမှာ ကြိုက်တဲ့ Value ကို ပေးလိုရတဲ့သဘော ဖြစ်သွားတာပါ။ :id အပါအဝင် URL မှာပါလာတဲ့ Dynamic Parameter Value တွေကို လိုချင်ရင် နူးနာမှာ ပြထားသလို req.params ကနေ ယူလိုပါတယ်။

Response နဲ့ပက်သက်ရင် အသုံးများမှာက -

- `res.json()`
- `res.status().json()`
- `res.sendStatus()`

တို့ဖြစ်ပါတယ်။ JSON ကို Standard Data Format အနေနဲ့ သုံးကြလို့ အများအားဖြင့် API က Data တွေ ပြန်ပေးချင်တဲ့အခါ `res.json({ })` နဲ့ပဲ ပေးတာများမှာပါ။ ရုံဖန်ရုံခါ လိုအပ်ရင်တော့ Status Code တွေ ထည့်သွေးမှတ်ပြီး ပေးလိုရပါတယ်။ ဥပမာ - `res.status(201).json({ })` ဆိုရင် Response Code 201 နဲ့အတူ Data ကို ပြန်ပေးလိုက်တာပါ။ အသုံးများတဲ့ Status Code တွေကတော့ -

- `200 OK`
- `201 Created`
- `204 No Content`
- `400 Bad Request`
- `401 Unauthorized`
- `403 Forbidden`

- 404 Not Found
- 500 Internal Server Error

ကျယ်ပြန်တဲ့ အကြောင်းအရာဖြစ်လို့ အသေးစိတ်သိချင်ရင် API လိုတိုဂျင်း စာအုပ်မှာ ဆက်လက်လေ့လာပါ။ ဒီနေရာမှာ အသုံးများတာတွေကိုပဲ ရွေးထုတ်ဖော်ပြထားပါတယ်။ 200 OK က အားလုံးအဆင်ပြေတဲ့ အခါ အသုံးပြုတဲ့ Default Status Code ဖြစ်ပါတယ်။ 2 နဲ့စတဲ့ကုဒ်တွေအားလုံးက Success ကုဒ်တွေပါ။ 4 နဲ့ စတဲ့ကုဒ်တွေက Error ကုဒ်တွေပါ။ Client Error လိုခေါ်ပါတယ်။ API ကြောင့် မဟုတ်ဘဲ Client ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ Error တွေမှာ 4 နဲ့စတဲ့ ကုဒ်တွေကို သုံးကြပါတယ်။ 5 နဲ့စတဲ့ကုဒ်တွေကတော့ Server Error ပါ။ စာရင်းထဲမှာ တစ်ခုပဲ ပေးထားပါတယ်။ အသုံးပြုပုံကို သူနေရာသူ ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။

Project

လက်တွေ့စမ်းကြည့်လို့ရအောင် လုပ်လက်စ **yaycha-api** ပရောဂျက်ဖို့အဲမှာ လိုအပ်တဲ့ Package တွေကို အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npm i express cors nodemon
```

အမိကအသုံးပြုချင်တာက express ပါ။ အသုံးလိုမှုမျိုးလို့ ကြိုထည့်လိုက်တဲ့ တွေား Package တွေ အကြောင်းကိုတော့ သူနေရာနဲ့သူ ထည့်ပြောပေးသွားပါမယ်။ Package တွေထည့်ပြီးရင် index.js အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်ပြီး အခုလို ရေးပေးပါ။

JavaScript - API - index.js

```
const express = require("express");
const app = express();

const cors = require("cors");
app.use(cors());

app.get("/info", (req, res) => {
    res.json({ msg: "Yaycha API" });
});
```

```
app.listen(8000, () => {
  console.log("Yaycha API started at 8000...");  
});
```

နမူနာမှာအသုံးပြုထားတဲ့ cors ဆိုတာ Cross-Origin Resource Sharing ရဲအတိကောက်ပါ။ Security နည်းပညာတစ်ခုဖြစ်ပြီး Default အနေနဲ့ Browser ဘွေးက Host မတူရင် API ကို ဆက်သွယ်အသုံးပြုခဲ့မဖြစ်ပါဘူး။

အခုဖန်တီးမယ့် API ကို Host မတူတဲ့ React App က လာသုံးရင် အသုံးပြုခဲ့ပေးဖို့ လိုပါတယ်။ ဥပမာ API က localhost:8000 မှာ Run ပြီး React App က localhost:3000 မှာ Run မှာပါ။ localhost ချင်းတူပေမယ့် Port မတူပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလိုမတူတဲ့စနစ်ချင်း ဆက်သွယ်မှုကို ခွင့်ပြုပေးဖို့ လိုပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ ရေးစရာမလိုပါဘူး။ cors Package ကို ခေါ်ထည့်လိုက်ရင် ရပါတယ်။ Express မှာ app.use() နဲ့ ဖြည့်စွက် လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ထည့်ပေးလို့ ရပါတယ်။ app.use(cors()) ဆိုတာ လက်ရှိ app Object မှာ cors Package ကပေးတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ဖြည့်စွက်လိုက်တာပါပဲ။

/info Route သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ ဘာလုပ်ဆောင်ချက်မှ ဆန်းဆန်းပြားပြား မပါသေးပါဘူး။ စာတစ်ကြောင်းကို JSON Response အနေနဲ့ ပြန်ပေးထားပါတယ်။ အခုလို Run ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

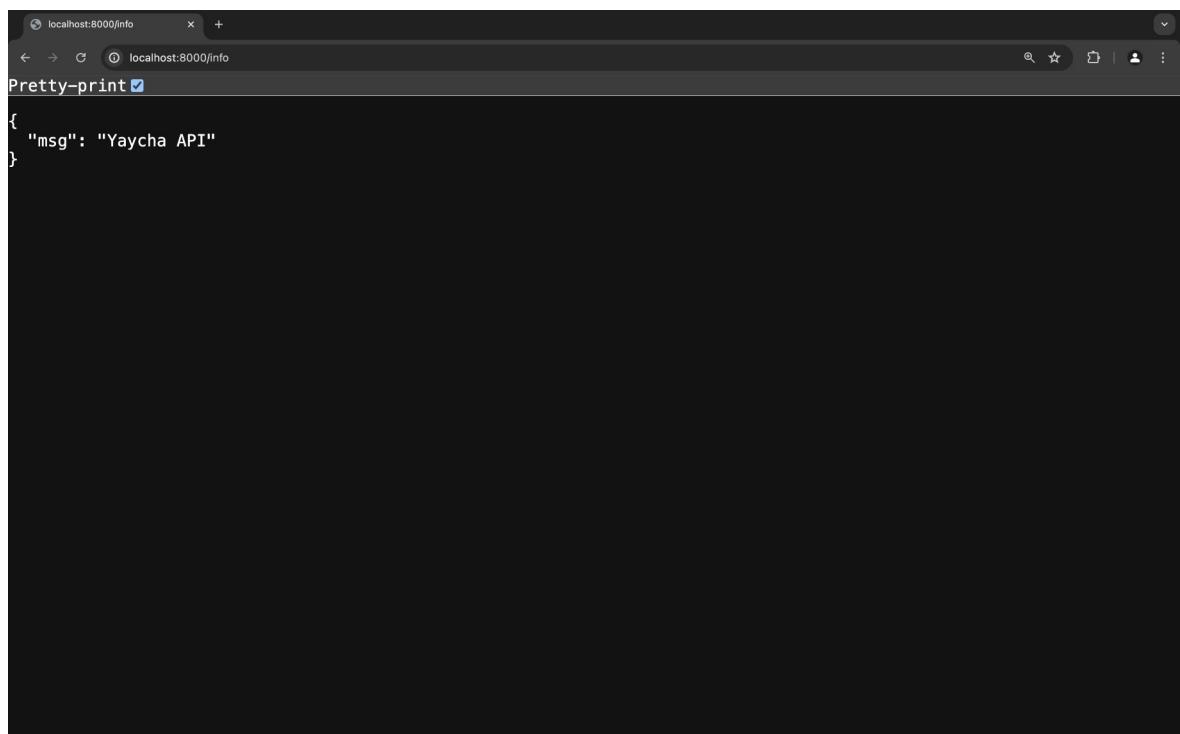
```
npx nodemon index.js  
  
[nodemon] 3.1.4  
[nodemon] to restart at any time, enter `rs`  
[nodemon] watching path(s): *.*  
[nodemon] watching extensions: js,mjs,cjs,json  
[nodemon] starting `node index.js`  
Yaycha API started at 8000...
```

Node နဲ့ မ Run ဘဲ စောစောက Install လုပ်လိုက်တဲ့ nodemon နဲ့ Run ထားပါတယ်။ ရှိုးရှိုး Node နဲ့ Run ဆိုရင် Run ပြီးနောက် ပြင်လိုက်တဲ့ကုဒ်တွေ အသက်ဝင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် တစ်ခုပြင်ပြီး

တိုင်း API Server ကို ရပ်ဖြီး ပြန် Run ပေးဖို့လိုပါတယ်။ nodemon ကတေသာ့ ကုဒ်ဖိုင်ကို ပြင်ပြီးသိမ်းလိုက် ရင် API Server ကို အလိုအလျောက် Restart လုပ်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ခုခုပြင်ပြီးတိုင်း ကိုယ့် ဘာသာ ပိတ်လိုက်ဖွင့်လိုက် လုပ်ပေးစရာမလိုတော့ပါဘူး။ နောက်ပိုင်း Node Version တွေမှာ အလားတူ လုပ်ဆောင်ချက် ပါလာပေမယ့် စမ်းသပ်အဆင့်ပဲရှုသေးလို့ nodemon ကိုပဲ အသုံးပြုလိုက်တာပါ။ Server Run ပြီးရင် Browser မှာ ဒီလိုရှိက်ထည့်လိုက်ပါ –

<http://localhost:8000/info>

အခုလိုရလဒ်ကို တွေ့မြင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး Prisma နဲ့ တွဲသုံးမှာဖြစ်လို့ လိုအပ်မယ့် လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ထပ်ထည့်ကြပါမယ်။ ပထမဗြိုး ဆုံး prismaClient.js အမည်နဲ့ ဖိုင်တစ်ခုဖန်တီးပြီး ဒီကုဒ်ကိုရေးပေးပါ။

JavaScript - API - prismaClient.js

```
const { PrismaClient } = require('@prisma/client');
const prisma = new PrismaClient();

module.exports = prisma;
```

ဘာလုပ်ဆောင်ချက်မှ ထူးထူးခြားမပါပါဘူး။ Prisma Client ကို လိုတဲ့နေရာကနေ ယူသုံးလိုရအောင် Export ထုတ်ပေးထားတာပါ။ index.js ကို အခုလို ပြင်ပေးလိုက်ပါ။

JavaScript - API - index.js

```
const express = require("express");
const app = express();

const prisma = require("./prismaClient");

const cors = require("cors");
app.use(cors());

app.get("/info", (req, res) => {
    res.json({ msg: "Yaycha API" });
});

const server = app.listen(8000, () => {
    console.log("Yaycha API started at 8000..."); 
});

const gracefulShutdown = async () => {
    await prisma.$disconnect();
    server.close(() => {
        console.log("Yaycha API closed.");
        process.exit(0);
    });
};
```

```
process.on("SIGTERM", gracefulShutdown);
process.on("SIGINT", gracefulShutdown);
```

SIGTERM တို့ SIGINT တို့လို Event တွေဟာ Ctrl + C နှိပ်ပြီး Server ကို ရပ်လိုက်ခြင်းအပါအဝင် API Server ကို Terminate လုပ်လိုက်ချိန်နဲ့ Interrupt လုပ်လိုက်ချိန်တွေမှာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ Service ကို ရပ်လိုက်ချိန်မှာ Prisma Client ကို အလိုအလျောက် Disconnect လုပ်ပေးဖို့ ထည့်ရေးပေးလိုက်တာပါ။ ဒါ ကြောင့် ကျွန်ုင် Prisma Operation တွေမှာ တစ်ခုချင်း Manual Disconnect လိုက်လုပ်ပေးနေဖို့ မလိုအပ်တော့ပါဘူး။

Routers

နောက်ပိုင်းမှာ လိုအပ်တဲ့ ဖြည့်စွက်လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ဆက်လုပ်ပါမယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ အခြေခံ CRUD လုပ်ဆောင်ချက်တွေနဲ့ စကြပါမယ်။ ကုဒ်တွေကို တစ်နေရာထဲမှာ အကုန်စုမရေးသဲ Router File တွေနဲ့ ခွဲပြီးရေးပါမယ်။ ဒါကြောင့် routers ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ဖို့ဒါတစ်ခုဆောက်ပြီး အထဲမှာ content.js နဲ့ user.js ဖိုင် (J) ခုဆောက်လိုက်ပါ။ **yaycha-api** ဖိုဒါရဲ့ ဖွဲ့စည်းပဲ အခုလို ဖြစ်သွားရပါမယ်။

```
yaycha-api
├── index.js
└── node_modules/
├── package-lock.json
└── package.json
└── prisma/
    ├── dev.db
    ├── migrations/
    ├── schema.prisma
    └── seeds/
        ├── CommentSeeder.js
        ├── PostSeeder.js
        ├── UserSeeder.js
        └── main.js
└── prismaClient.js
```

```

└── routers/
    ├── content.js
    └── user.js

```

ပြီးတဲ့အခါ content.js ထဲမှာ အခုံလို ရေးပေးလိုက်ပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```

const express = require("express");
const router = express.Router();

const prisma = require("../prismaClient");

router.get("/posts", async (req, res) => {
  try {
    const data = await prisma.post.findMany({
      include: {
        user: true,
        comments: true,
      },
      orderBy: { id: "desc" },
      take: 20,
    });

    res.json(data);
  } catch (e) {
    res.status(500).json({ error: e });
  }
});

module.exports = { contentRouter: router };

```

ဒီတစ်ခါ Express နဲ့ app Object ကို Create မလုပ်တော့ဘဲ router Object ကို Create လုပ်ထားပါတယ်။ ဒဲဒဲ Router ကိုသုံးပြီး /posts Route တစ်ခုရေးထားပါတယ်။ Express ၏ Router Function

အနေနဲ့ async Function ကို လက်ခံအလုပ်လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် async Function ဖြစ်တယ် ဆိုတာကို သတိပြုပါ။

Prisma Client ကို အသစ်မလုပ်ဘဲ ကြိုလုပ်ထားပြီးသား Client ကို Import လုပ်ယူပြီးသုံးထားပါတယ်။ Error တွေ Handle လုပ်ဖို့အတွက် try - catch Statement နဲ့ရေးပါတယ်။ Prisma နဲ့ Post တွေကို ထုတ်ယူတဲ့အခါ include Option ကိုသုံးပြီး သက်ဆိုင်ရာ User တွေ Comment တွေကိုပါ တစ်ခါထဲ ထုတ်ယူထားပါတယ်။ ဖြည့်စွက်ချက်အနေနဲ့ orderBy Option ကိုသုံးပြီး Post တွေကို id နဲ့ desc ပြောင်းပြန်စီထုတ်ယူပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ Post တွေများလာရင် မလိုအပ်ဘဲ Data တွေအရမဲ့များ မနေအောင် take: 20 နဲ့ Record အခါ (၂၀) ပဲ ကန်းသတ်ထုတ်ယူထားပါတယ်။

Success ဖြစ်မယ်ဆိုရင် res.json() နဲ့ ရလာတဲ့ Data တွေကို ပြန်ပေးပြီး၊ Error ရှိခဲ့မယ်ဆိုရင် 500 Status Code နဲ့အတူ Error တွေကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။ 500 Internal Server Error ကို အခုလို Database အပါအဝင် Server-Side Error တွေပြန်ဖို့တဲ့အခါ ပူးတဲ့အသုံးပြုသင့်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးမှာ router ကို contentRouter အမည်နဲ့ Export ထုတ်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် index.js မှာ သူကို အခုလို ချိတ်ဆက်ထည့်သွင်းပေးပါ။

JavaScript - API - index.js

```
const express = require("express");
const app = express();

const prisma = require("./prismaClient");

const cors = require("cors");
app.use(cors());

const { contentRouter } = require("./routers/content");
app.use("/content", contentRouter);

...
```

```
const server = app.listen(8000, () => {
  console.log("Yaycha API started at 8000...");
});

...

```

app.use() နဲ့ contentRouter ကို app မှာ ထည့်သုံးပေးလိုက်တာပါ။ အဲဒီလိုသုံးတဲ့အခါ ရှုက /content URL လေးထည့်ပေးထားတာကို သတိပြုပါ။ ဒါကြောင့် contentRouter ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို လိုအပ်တဲ့အခါ ရှုက /content နဲ့ စပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

API Server ကို မ Run ရသေးရင် Run လိုက်ပါ။ ပြီးတဲ့အခါ စမ်းကြည့်လိုရပါဖြီ။ စမ်းကြည့်တဲ့အခါ ရှုံးရှုံး Browser နဲ့စမ်းကြည့်တာထက် API Testing Software တစ်ခုခုနဲ့ စမ်းကြည့်တာက ပိုတိရောက်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီစာအုပ်မှာ Postman လိုပေါ်တဲ့ API Testing Software ကို အသုံးပြုဖော်ပြပါမယ်။ အောက်ပါလိပ်စာမှာ Download ရယူနိုင်ပါတယ်။

Postman – <https://www.postman.com>

Postman ရဲ့ Method မှာ GET ကိုရွေးပါ။ URL နေရာမှာ localhost:8000/content/posts ကိုထည့်သွင်းပြီး Send လုပ်လိုက်ရင် အခုလိုရလဒ်ကို ရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

The screenshot shows the Postman application interface. At the top, there are navigation links for Home, Workspaces, and Explore, along with a search bar and a sign-in button. The main area displays a GET request to `localhost:8000/content/posts`. The response body is shown as a JSON object with two items, each representing a post. The first post has an ID of 20, a content block with Latin text, and a user object with ID 4, name "Steve Cassin", and a password hash. The second post has an ID of 19 and a content block with Latin text.

```
GET /content/posts

200 OK 26 ms 16.15 KB Save Response

Pretty Raw Preview Visualize JSON

1 {
2   "id": 20,
3   "content": "Minus deduco cetera delectus averto consequatur
4   victus. Ad animus tametsi utroque asperiores tonsor creo
5   ustulo ulterius vesper. Versus civitas laborum amor
6   corrumpto curio vigor error amoveo amplius.",
7   "userId": 4,
8   "user": {
9     "id": 4,
10    "name": "Steve Cassin",
11    "username": "stevec",
12    "bio": "traditionalism enthusiast, author 📖",
13    "password": "$2b$10$qw7ua0cMUQuF6StBVtBC.
14    UGyrJxlrHy7FrauJW/FE5yvxu0UK",
15    "created": "2024-06-25T03:22:55.995Z"
16  },
17  "comments": []
18 },
19 {
20   "id": 19,
21   "content": "Delicate color delectatio cunabula curtus.
22   Voluptatum thesaurus quod adipiscor cassio sophismata
23   benevolentia. Comitatus vis voluptate volo carus vorax
24   cogo demens.",
```

Post အခု (၂၀) ကို ပြောင်းပြန်စီပြီးရရှိခြင်းနဲ့အတူ သက်ဆိုင်ရာ User တွေ Comment တွေလည်း ပါလာတယ်ဆိုတာကို တွေ့ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ User Data တွေပါလာတဲ့အခါ Password လို့ Sensitive ဖြစ်တဲ့ အရာတွေလည်း ပါနေပါလိမ့်မယ်။ ပါမလာအောင် ချုန်ခဲ့လိုက်တဲ့နည်းတွေ ရှိပေမယ့် ဒီနေရာမှာ ထည့်မကြည့်သေးပါဘူး။

အကယ်၏ ကုဒ်မှာ အမှားတစ်ခုခုရိုခဲ့ရင်တော့ အခုလိုရလဒ်ကို ရနိုင်ပါတယ်။

The screenshot shows the Postman application interface. At the top, there are navigation links for Home, Workspaces, Explore, and a search bar labeled "Search Postman". On the right, there are buttons for "Sign In" and "Create Account". Below the header, a request card is displayed with the method "GET", URL "localhost:8000/content/posts", and a status indicator showing "500 Internal Server Error" with a response time of "22 ms" and size "359 B". The "Body" tab is selected, showing a JSON response with a single line of code:

```

1 "error": {
2   "name": "PrismaClientValidationError",
3   "clientVersion": "5.15.1"
4 }
5
6
    
```

Below the main request card, there are tabs for Params, Auth, Headers, Body, Pre-req., Tests, and Settings. A "Query Params" section is also visible. At the bottom of the interface, there are icons for Console, Not connected to a Postman account, and other settings.

content.js မှာ အခုလို ရေးဖြည့်ပေးလိုက်ပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```

router.get("/posts/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  try {
    const data = await prisma.post.findFirst({
      where: { id: Number(id) },
      include: {
        user: true,
        comments: {
          include: { user: true },
        },
      },
    });
  }
}); 
```

```

    res.json(data);
} catch (e) {
    res.status(500).json({ error: e });
}
});

```

ဒီတစ်ခါ Dynamic Route ဖြစ်သွားပါ။ `findFirst()` နဲ့ Post တစ်ခုထုတ်ယူပါတယ်။ လက်ခံရရှိတဲ့ `id` Route Parameter က String ဖြစ်မှာပါ။ String အတိုင်းပေးလို့မရတဲ့အတွက် `Number(id)` နဲ့ `Number` ပြောင်းပြီးပေးထားတာကို သတိပြုရပါမယ်။ Prisma က Type Sensitive ဖြစ်ပါတယ်။

`include` နဲ့ ရေးထားတဲ့ `post` → `comment` Relationship ကို သတိပြုကြည့်ပါ။ ထပ်ဆင့် `include` နဲ့ `comment` → `user` Relationship Data တွေကိုပါ တစ်ခါထဲ ယူထားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

```

1 "id": 19,
2   "content": "Cernuum spes tabula ut. Vomica cuppedia adflicto.
3     Tempore aestus sapiente congregatio officiis vito similique
4       aggero sordeo possimus.",
5   "userId": 2,
6   "created": "2024-07-15T05:29:32.781Z",
7   "user": {
8     "id": 2,
9     "name": "Fiona Thompson",
10    "username": "fionat",
11    "bio": "tulip devotee, foodie 🌿",
12    "password": "$2b$10$xltrUipeT.uVOH/"
13  },
14  "comments": [
15    {
16      "id": 18,
17      "content": "Bene asperiores thermae cunctatio blandior
18        creptio uberrime quo complectus. Barba complectus
19          viduo viscus theologus turbo. Desidero varius
20            timidus cunctatio comburo.",
21      "userId": 10,
22      "postId": 19,
23      "created": "2024-07-15T05:29:32.783Z",
24      "user": {
25        "id": 10,
26        "name": "Fiona Thompson",
27        "username": "fionat",
28        "bio": "tulip devotee, foodie 🌿",
29        "password": "$2b$10$xltrUipeT.uVOH/"
30      }
31    }
32  ]
33 }

```

နမူနာမှာ URL ကို `localhost:8000/content/posts/19` နဲ့စမ်းပြထားပါတယ်။ Post 19 နဲ့ အတူ ထုံးစံအတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ User တွေ Comment နဲ့ Comment User တွေကို တစ်ခါလဲ ပြန်ရတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပိုစိတွေ အများကြီးလိုချင်ရင်လည်း ရပါဖြီ။ တစ်ခုထဲကို `id` နဲ့ အတိအကျလိုချင်ရင် လည်း ရသွားပါဖြီ။

အလားတူလုပ်ဆောင်ချက်မျိုး User အတွက်လည်း ရသွားအောင် `user.js` မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

JavaScript - API - routers/user.js

```
const express = require("express");
const router = express.Router();

const prisma = require("../prismaClient");

router.get("/users", async (req, res) => {
  const data = await prisma.user.findMany({
    include: {
      posts: true,
      comments: true,
    },
    orderBy: { id: "desc" },
    take: 20,
  });

  res.json(data);
});

router.get("/users/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  const data = await prisma.user.findFirst({
    where: { id: Number(id) },
    include: {
      posts: true,
```

```

    comments: true,
},
});

res.json(data);
};

module.exports = { userRouter: router };

```

`content.js` မှာ ရေးခဲ့တဲ့ကုဒ်နဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်ပါပဲ။ Error Handle လုပ်တဲ့ `try - catch` တွေတော့ အပြည့်အစုံမရေးတော့ပါဘူး။ ဖော်ပြတဲ့ကုဒ်တွေ တို့ပြီးဖတ်ရလွယ်အောင် ခဏချွန်လို့ရတဲ့ကုဒ်တွေ ချိန် လိုက်တဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ နောက်မှ ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ရေးလိုက်ပါ။

နောက်တစ်ချက် သတိပြုသင့်တာကတော့ User နဲ့ဆိုင်တဲ့ Post တွေ Comment တွေကိုပါ တစ်ခါထဲ ထုတ်ယူထားတဲ့အတွက် Post တွေ Comment တွေ အရမ်းများနေရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတဲ့ အချက်ပါ။ အဲဒေါကိုလည်း ကန်သတ်လို့ရပေမယ့် ဒီနေရာမှာတော့ ထည့်ကန်သတ်မထားပါဘူး။

စမ်းကြည့်ဖို့အတွက် `userRouter` ကို `index.js` မှာ ချိတ်ပေးဖို့လိုပါသေးတယ်။

JavaScript - API - index.js

```

const express = require("express");
...

app.use(express.json());
app.use(express.urlencoded({ extended: true }));

const { userRouter } = require("./routers/user");
app.use("/", userRouter);

const { contentRouter } = require("./routers/content");
app.use("/content", contentRouter);

```

```
const server = app.listen(8000, () => {
  console.log("Yaycha API started at 8000...");  
});
```

• • •

နှစ်ချက်သတိပြုပါ။ `useRouter` ကို ချိတ်တဲ့အခါ ရှေ့က `Route` URL ထပ်မပေးတော့ပါဘူး။ " / " အလွတ်ထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စမ်းကြည့်တဲ့အခါ `localhost:8000/users` နဲ့ စမ်းကြည့်ရမှာပါ။

လက်စန္ဒု express.json() နဲ့ express.urlencoded() တို့ကိုလည်း ချိတ်ပေးထားပါတယ်။ ရှုံးဆက်ရေးတဲ့ အခါ ဒီလုပ်ဆောင်ချက်တွေ လိုအပ်မှုမြို့လိုပါ။ Client က Request Data တွေကို ပိုတဲ့ အခါ Form Data, URL Encoded, JSON စသည်ဖြင့် Format အမျိုးမျိုးနဲ့ ပိုလာနိုင်ပါတယ်။ express.json() က Request နဲ့ပါလာတဲ့ JSON Data တွေကို လက်ခံအလုပ်လုပ်ပေးပါတယ်။ express.urlencoded() ကတော့ Request နဲ့ပါလာတဲ့ x-www-form-urlencoded Data တွေကို လက်ခံအလုပ်လုပ်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ API က JSON နဲ့ x-www-form-urlencoded ဆိုတဲ့ Request Data နစ်မျိုးကို လက်ခံအလုပ်လုပ်နိုင်သွားပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

`urlencoded()` အတွက်ပေးလိုက်တဲ့ { `extended: true` } Option က ဘာအတွက်လဲဆိုတာ
တော့ ထည့်မပြောတော့ပါဘူး။ နောင်လိုအပ်မှပဲ ဆက်လေ့လာကြည့်လိုက်ပါ။ လောလောဆယ် ဒီအတိုင်း
ရေးရတယ်လို့ပဲ ပုံသေမှတ်ထားပေးပါ။

User အသစ်တွေထပ်ထည့်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် user.js မှာ အခလို ရေးဖြည့်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/user.js

```

router.post("/users", async (req, res) => {
  const { name, username, bio, password } = req.body;

  if (!name || !username || !password) {
    return res
      .status(400)
      .json({ msg: "name, username and password required" });
  }

  const hash = await bcrypt.hash(password, 10);
  const user = await prisma.user.create({
    data: { name, username, password: hash, bio },
  });

  res.json(user);
});

```

ဒီတစ်ခါ အသစ်ထည့်တဲ့အလုပ်မို့လို့ router.post() ကိုသုံးတာ ဖြစ်သွားပါပြီ။ စောစောက index.js မှာ ကြိုးရေးခဲ့တဲ့ကုဒ်အရ Request နဲ့အတူပါလာတဲ့ JSON Data တွေ URL Encoded Data တွေမှာ req.body မှာ ရှိနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် name, username, bio နဲ့ password တို့ကို req.body ကနေရယူပါတယ်။

Validation စစ်တဲ့သဘောမျိုးနဲ့ name, username နဲ့ password မပါရင် 400 Bad Request Status Code နဲ့ ဆက်အလုပ်မလုပ်အောင် return ပြန်ပေးထားပါတယ်။ ပိုပြည့်စုံတဲ့ Validation လုပ်ဆောင်ချက် တွေ လိုအပ်ရင်တော့ Express Validator လို့ Package မျိုးကို အသုံးပြုလိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ရိုးရိုးပဲ if နဲ့ စစ်ထားပါတယ်။ password ကို bcrypt နဲ့ Hash လုပ်ထားတာကိုလည်း သတိပြုပါ။ ပြီး တဲ့အခါ prisma.create() နဲ့ Data တွေကိုသိမ်းလိုက်ပြီး ပြန်ရလာတဲ့ရလဒ်ကို Response အဖြစ်ပြန်ပေးထားပါတယ်။ စမ်းကြည့်လိုပါပြီ။ Method ကို POST ရွေးပြီး localhost:8000/users ကို သွားလိုက်တဲ့အခါ 400 Bad Request ပြန်လာတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

The screenshot shows the Postman interface with a failed API call. The URL is `localhost:8000/users`. The response body is:

```

1  "msg": "name, username and password required"

```

ലീഡർത്തോടു Data ടോമ്പിലീഡർപി|| തിരെക്കാടു Body → x-www-form-urlencoded കുറേപ്രൈസ് വാട്ടുനേര് തോടുഓവുന്നാലുന്നതോ താഴെപ്പേരിന്റെതോ ആവുള്ള രാജാംഗമുണ്ടുന്ന രാജിമാപി||

The screenshot shows the Postman interface with a successful API call. The URL is `localhost:8000/users`. The response body is:

```

1  {
2     "id": 11,
3     "name": "Alice",
4     "username": "alice",
5     "bio": "I love express",
6     "password": "$2b$10$H0v/e9HllyaoXbPVRGt0Zj01dP8c5ZsDrdu2DH2gJGkT9axidsCp",
7     "created": "2024-06-26T08:03:59.717Z"
8 }

```

ဒီနည်းနဲ့ User တွေ အသစ်ထည့်တဲ့လုပ်ဆောင်ချက်ရ သွားပါဖြူ။ ပြန်ဖျက်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်စမ်းကြည့်ဖို့ အတွက် content.js မှာ အခုလိုရေးကြည့်ပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.delete("/posts/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  await prisma.comment.deleteMany({
    where: { postId: Number(id) },
  });

  await prisma.post.delete({
    where: { id: Number(id) },
  });

  res.sendStatus(204);
});

router.delete("/comments/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  await prisma.comment.delete({
    where: { id: Number(id) },
  });

  res.sendStatus(204);
});
```

ပြန်ဖျက်ချင်တာဖြစ်လို့ router.delete() ကိုသုံးထားပါတယ်။ Post Delete အတွက် သူနဲ့ဆိုင်တဲ့ Comment တွေကို အရင်ဖျက်ပြီးမှ Post ကိုဖျက်ထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ Success ဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောချင်ပေမယ့် ဘာ Data မှုလည်းပြန်မပေးချင်တဲ့အတွက် res.sendStatus() နဲ့ 204 No Content ကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။

The screenshot shows the Postman application interface. At the top, there are navigation links for Home, Workspaces, and Explore, along with a search bar and account options for Sign In and Create Account. Below the header, a URL bar displays a DELETE request to `localhost:8000/content/posts/19`. The main workspace shows a DELETE operation selected. The request URL is `localhost:8000/content/posts/19`. The Headers tab shows six entries. The Body tab is selected and contains a table for x-www-form-urlencoded data, with one row added: Key (Key) and Value (Value). The response pane shows a status of 204 No Content with a time of 31 ms and a size of 207 B. There are tabs for Pretty, Raw, Preview, Visualize, and Text, with Pretty selected. A Save button is visible at the top right. The bottom navigation bar includes icons for Console, Not connected to a Postman account, and other account-related options.

ဒီအခန်းမှာ ဒီလောက်ပဲ လုပ်ကြပါမယ်။ ကျွန်ုတ်အပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို နောက်အခန်းတွေမှာ လိုအပ်သလို ဆက်ဖြည့်သွားကြမှာပါ။

အခန်း (၁၂) - React - React Query

အခုခံရင် React, MUI နဲ့ React Router ပေါင်းစပ်ပြီး Front-end App လေးတစ်ခုလည်း လုပ်လက်စရိန်ပြီ။ Express နဲ့ Prisma ကို ပေါင်းစပ်ပြီး Back-end API လေးလည်း ရနေပြီ။ ဒီနှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ကြပါမယ်။ React မှာ API နဲ့ချိတ်ဆက်ဖို့အတွက် Data Fetching Pattern တွေ အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။

ပထမဆုံးနည်းလမ်းကတော့ သီးမြားနည်းပညာတွေမပါဘဲ fetch() ကိုပဲ React ရဲ့ useState(), useEffect(), useState() Hook တွေနဲ့ ပူးတဲ့အသုံးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနည်းဟာ အစစအရာအရာ ကိုယ့်ဘာသာ Manual လုပ်ရတဲ့သဘောဖြစ်လို့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေများတဲ့ ပရောဂျက်ကြီးတွေမှာ အခက်အခဲရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခြေခံအကျဆုံးနည်းလမ်း ဖြစ်တဲ့အတွက် သိထားသင့်ပါတယ်။ ခဏနေတော့ လက်တွေ့ကုဒ်နမူနာတာချို့ ရေးကြည့်ကြပါမယ်။

နောက်တစ်နည်းကတော့ React Query တို့ SWR တို့လို့ Data Fetching Library တွေ အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနည်းမှာ အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေကို Library တွေက အလိုအလျောက်လုပ်ပေးလို့ နေရာတကာ ကိုယ့်ဘာသာ အကုန်လိုက်လုပ်စရာ မလိုတော့ပါဘူး။ React Query အကြောင်းကိုလည်း မကြာခင် ဆက်လက်လေ့လာကြပါမယ်။

နောက်တစ်နည်းကတော့ Router ရဲ့ Data Loading လုပ်ဆောင်ချက်ကို အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ လက်ရှိအသုံးပြုထားတဲ့ React Router မှာ အခုလိုရေးလိုရပါတယ်။

React

```
const router = createBrowserRouter([
  {
    path: "/",
    loader: async () => {
      // fetch and return data
    },
    element: <Home />
  }
]);
```

Loader Option နဲ့ လိုအပ်တဲ့ Data ကို ယူထားတာပါ။ ဒီလိုယူထားတဲ့ Data ကို Component မှာ အခုံ လို ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။

React

```
function Home() {
  const data = useLoaderData();
  // ...
}
```

ဒီနည်းနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ Route Element ကို Render မလုပ်ခင် လိုအပ်တဲ့ Data ကို ကြိုယူဖြီးဖြစ်လို Component မှာ Effect တွေ State တွေနဲ့ သပ်သပ်ထပ် ယူစရာမလိုတော့ပါဘူး။ React Query လို နည်းပညာမျိုးနဲ့ အခြေခံ သဘောသဘာဝ တူညီပေမယ့်၊ မတူကွဲပြားတဲ့ ရေးနည်းဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒီနည်းကို နှစ်သက်သူတွေလည်း အများအပြား ရှိကြပါတယ်။

နောက်ဆုံးနည်းလမ်းကတော့ Server-side Data Fetching ဖြစ်ပါတယ်။ Client App က API ကို လှမ်း Fetch လုပ်တာမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ၊ လိုအပ်တဲ့ Data တွေကို Server-side မှာကတည်းက ယူလာတဲ့နည်းလို ဆိုရပါမယ်။ Next.js နဲ့ React Server Component တို့လို နည်းပညာတွေကို အသုံးပြုရပါတယ်။ ဒီအကြောင်းတွေကို နောက်ပိုင်းအခန်းတွေမှာ ဆက်လက်လေ့လာကြပါမယ်။

Data Fetching

ရှေ့ဆက်ပြီး အဓိကထား လွှဲလာအသုံးပြုသွားချင်တာက React Query ပါ။ ဒါပေမယ့် ရိုးရိုး Manual ရေးနည်းကိုလည်း သိထားဖို့လိုပါတယ်။ အခြေခံကျကျ သိထားမှ ရှိနေတဲ့ အခက်အခဲတွေကို ပိုမြင်ပြီး ထိရောက်အောင်အသုံးချိန်မှာပါ။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ **yaycha-api** Server ကို Run ထားဖို့ မမေ့ပါနဲ့။ ပြီးတဲ့အခါ လုပ်လက်စ **yaycha** App မှာ .env အမည်နဲ့ဖိုင်တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး အခုလိုရေးပေးပါ။

.env

```
VITE_API="http://localhost:8000"
```

ပရောဂျက်အတွင်း လိုတဲ့နေရာကနေ ခေါ်သုံးလို့ရတဲ့ Environment Variable တစ်ခု သတ်မှတ်လိုက်တာပါ။ Vite ကို အသုံးပြုစီမံနေတဲ့ ဒီပရောဂျက်မှာ Environment Variable တွေဟာ ရှေ့က VITE_ နဲ့စပေးရပါတယ်။ ဒါက Vite ကသတ်မှတ်ထားတာပါ။ အဲဒီလိုစပေးမှ ပြန်ယူသုံးလို့ရပါတယ်။ ဒီလို Environment Variable အနေနဲ့ ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားလို့ လိုတဲ့နေရာက ယူသုံးလို့ရသွားတဲ့အပြင် နောင်လိုအပ်လို့ ပြင်ချင်ရင်လည်း တစ်နေရာထဲမှာပဲ ပြင်ဖို့လိုအပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး pages/Home.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React - src/pages/Home.jsx

```
import { useState, useEffect } from "react";

// other imports

export default function Home() {
  ...

  const [data, setData] = useState([]);

  useEffect(() => {
    const api = import.meta.env.VITE_API;
```

```

    fetch(`$api}/content/posts`).then(async res => {
      setData(await res.json());
    });
  }, []);
}

...
}

```

State ရဲ Default Data တွေ ဖယ်ထုတ်လိုက်ပါပြီ။ မလိုအပ်တော့ပါဘူး။ သူအစား useEffect() တဲမှာ fetch() နဲ့ API ကို လှုစ်းခေါ်ထားပါတယ်။ fetch() က Response Object ကို Promise အနေနဲ့
ပြန်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် then Statement နဲ့ Response ပြန်ရလာတဲ့အခါ ရလာတဲ့ Response ကို
JSON ပြောင်းလုပ်းထားပါတယ်။ API က ပြန်ပေးကတည်းက JSON အနေနဲ့ ပြန်ပေးပြီးသားပါ။ ဒါပေမယ့်
JSON String ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကို JSON Object ပြောင်းပေးဖိုလိုတာပါ။

res.json() က Response JSON String ကို JSON Object ပြောင်းပေးမယ်ဆိုတဲ့ Promise ပဲ ပြန်
ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် then Statement နဲ့ ပြောင်းပြီးရင် ဘာဆက်လုပ်ရမလဲ ဆက်လက်သတ်မှတ်
ပေးရမှာပါ။ နမူနာမှာတော့ then ကိုမသုံးတော့ဘဲ async / await နဲ့ ပြန်ရလာတဲ့ JSON ကို
setData() နဲ့ State Data ထဲ ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီကုဒ်ကို ရေးမယ်ဆိုရင် အခုလိုရေးရမှာပါ။

JavaScript

```

// method 1
fetch(api)
  .then(res => res.json())
  .then(json => setData(json));

```

JavaScript

```

// method 2
async function fetchPosts() {
  const res = await fetch(api);
  const json = await res.json();

```

```

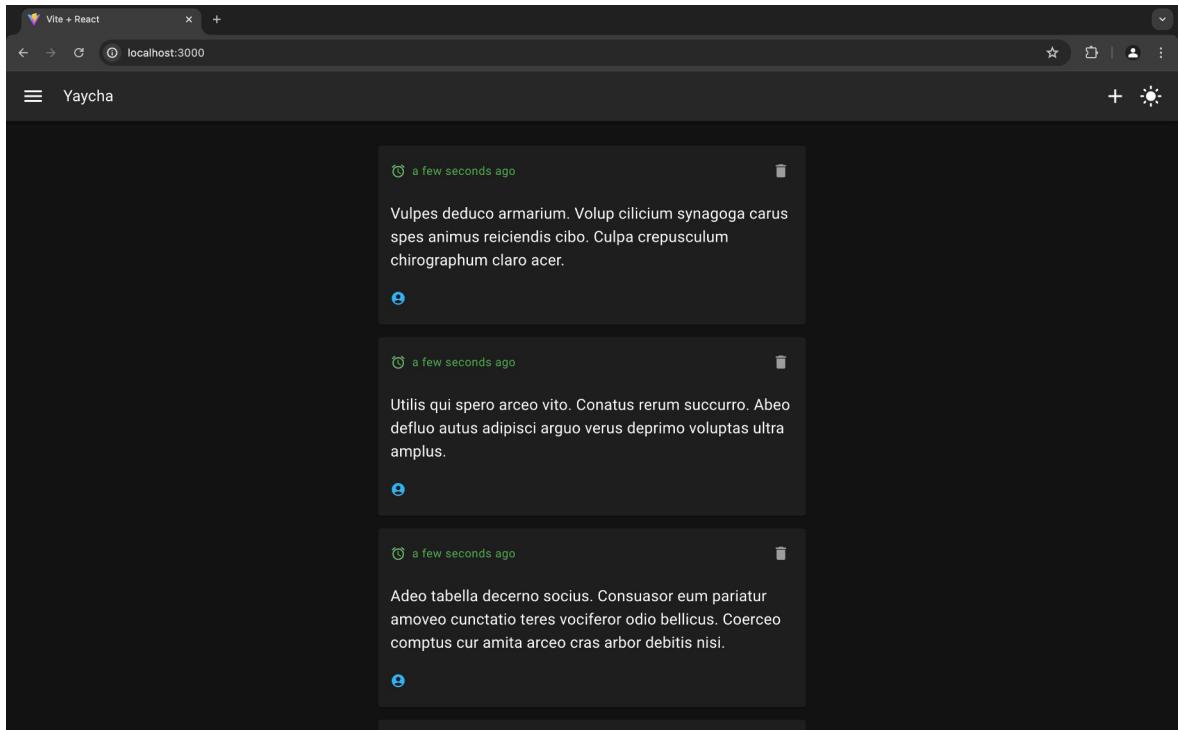
    setData(json);
}

fetchPosts();

```

ပထမရေးနည်းက ရှိုးရှိုး then() Statement တွေချည်းပဲ သုံးလိုက်တာဖြစ်လို ကုဒ် Flow က သိပ်ဖတ်လို မကောင်းပါဘူး။ ဒုတိယရေးနည်းက async / await နဲ့ ကုဒ် Flow က Step-by-Step ဖြစ်သွားလို ဖတ်လိုကောင်းပေမယ့် async function တစ်ခု သပ်သပ်ရေးနေရပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်တွေ့ရေးဖို့ပေး ထားတဲ့ နမူနာမှာ နှစ်မျိုးရောသုံးလိုက်တာပါ။ မိမိနှစ်သက်ရာရေးနည်းကို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။

စမ်းကြည့်လိုက်ရင် အခုလိုဂုဏ်လိမ့်မယ်။

API ကပြန်ပေးတဲ့ Post အခု (၂၀) ကို ပြပေးနေပါပြီ။ စုတေသနမစုံသေးပါဘူး။ Item Component ကို နည်းပြင်ရပါ၌ဗီးမယ်။ အရင်ဆုံး လိုအပ်တဲ့ Package တစ်ခုကို အခုလို Install လုပ်လိုက်ပါ။

```
npm i date-fns
```

Data ကုံ Time တွက် Manage လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ Package ပါ။ ပြီးတဲ့အခါ components/Item.jsx ကို အချင်းပြင်ပေးပါ။

```
React - src/components/Item.jsx
```

```
// other imports

import { formatRelative } from "date-fns";

export default function Item({ ... }) {
  ...

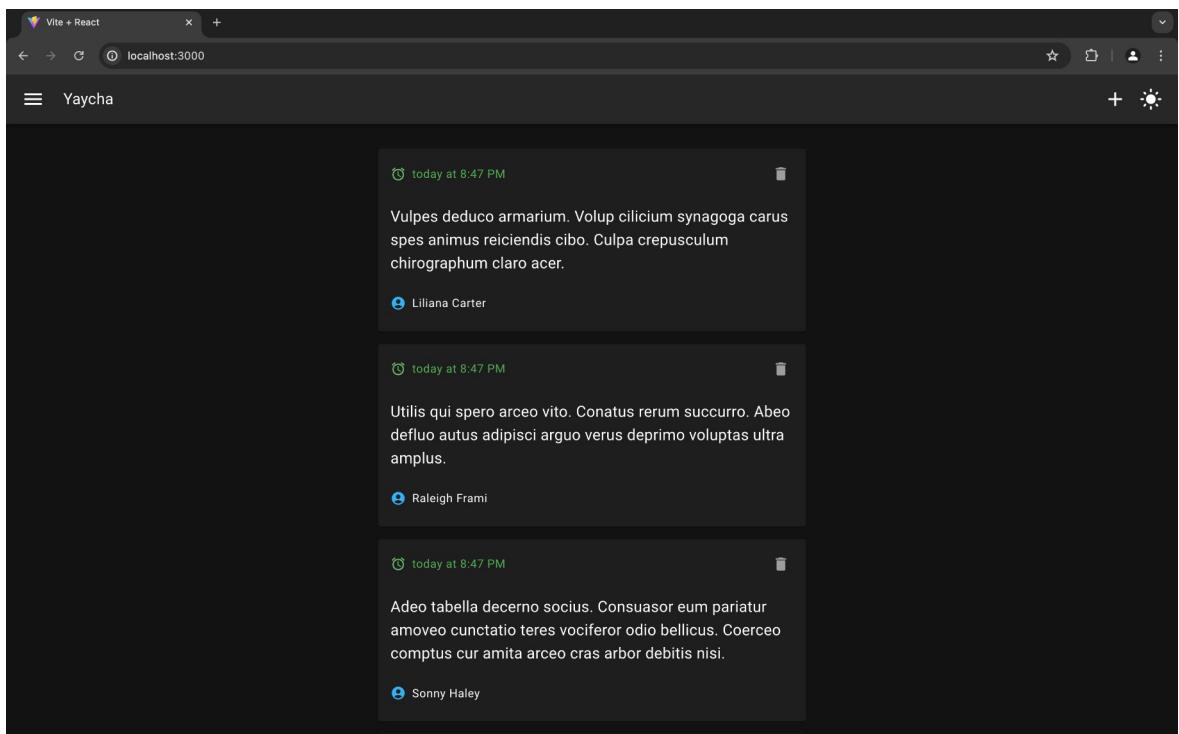
  return (
    <Card sx={{ mb: 2 }}>
      ...
      <CardContent ...>
        <Box
          sx={{ ... }}>
          <Box
            sx={{ ... }}>
              <TimeIcon ... />
              <Typography ... >
                {formatRelative(item.created, new Date())}
              </Typography>
            </Box>
          ...
        </Box>
        <Typography sx={{ my: 3 }}>{item.content}</Typography>
    </Card>
  )
}
```

```

<Box
  sx={{ ... }}
>
  <UserIcon ... />
  <Typography variant="caption">{item.user.name}</Typography>
</Box>
</CardContent>
</Card>
);
}

```

formatRelative ကို date-fns ကနေ Import လုပ်ယူပြီး created ရဲ့ မူလ DateTime ကို Relative Time ဖြစ်အောင် ပြောင်းပြီး ပြနိုင်းထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ item.name အစား item.user.name နဲ့ မှန်အောင် ပြင်ပေးထားပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဖြည့်စက်စဉ်းစားစရာတွေ ရှိပါတယ်။ အခုလက်ရှိ ကိုယ့်စက်ထဲမှာပဲ စမ်းနေလို့ API Data ကို ချက်ချင်းလိုလိုရပါတယ်။ လက်တွေ့မှာ API Server ကနေ Client App ဆီ Data ရောက်ဖို့ အချိန်ကာလ

တစ်ခု စောင့်ရတာမျိုး ရှိနိုင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ API Server က ဒေါင်းနေတာတို့၊ ဆက်သွယ်မှု ကြားထဲမှာ တစ်ခုခုအဆင်မပြေတာတို့လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကိုနူးနာစမ်းကြည့်လို့ရအောင် yaycha-api ရဲ့ routers/content.js မှာ အခုလိုပြင်ကြည့်ပါ။

JavaScript - API - routers/content.jsx

```
router.get("/posts", async (req, res) => {
  try {
    const data = await prisma.post.findMany({
      include: {
        user: true,
        comments: true,
      },
      orderBy: { id: "desc" },
      take: 20,
    });

    setTimeout(() => {
      res.json(data);
    }, 2000);

  } catch (e) {
    res.status(500).json({ error: e });
  }
});
```

Response ကို ချက်ခြင်းပြန်မပိုဘဲ setTimeout နဲ့ ၂ စက္ကနဲ့လောက်စောင့်ပြီးမှ ပြနိုင်ထားတာပါ။ ဒါကြောင့် React App ဘက်မှာ ပြန်စမ်းကြည့်ရင် Post တွေက ချက်ခြင်းမပေါ်ဘဲ ခဏနေမှ ပေါ်လာတာ မကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ချက်ခြင်းမပေါ်တာထက် ပိုဆိုးတဲ့ ပြဿနာလည်း ရှုပါသေးတယ်။ တချို့ နေရာတွေမှာ Data မရောက်သေးဘဲ Component ကို အသုံးပြုမိရင် Error တက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြဿနာကို ထည့်ပြေရင်းဖိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် Home.jsx ကို အခုလိုပြင်လိုက်ပါ။

React - src/pages/Home.jsx

```
import { Alert, Box } from "@mui/material";

// other imports

export default function Home() {
  ...

  const [data, setData] = useState([]);
  const [loading, setLoading] = useState(true);
  const [error, setError] = useState(false);

  useEffect(() => {
    const api = import.meta.env.VITE_API;
    fetch(` ${api}/content/posts`)
      .then(async res => {
        if (res.ok) {
          setData(await res.json());
          setLoading(false);
        } else {
          setError(true);
        }
      })
      .catch(() => {
        setError(true);
      });
  }, []);

  ...

  if (error) {
    return (
      <Box>
        <Alert severity="warning">Cannot fetch data</Alert>
      </Box>
    );
  }
}
```

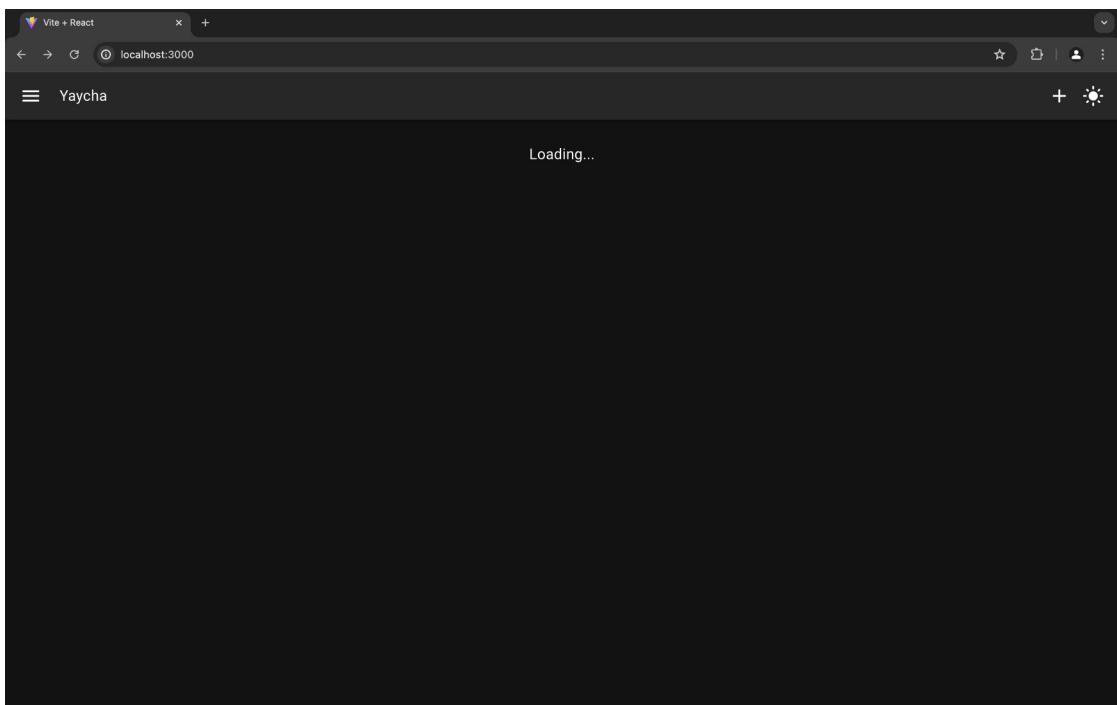
```
    );
}

if (loading) {
  return <Box sx={{ textAlign: "center" }}>Loading...</Box>;
}

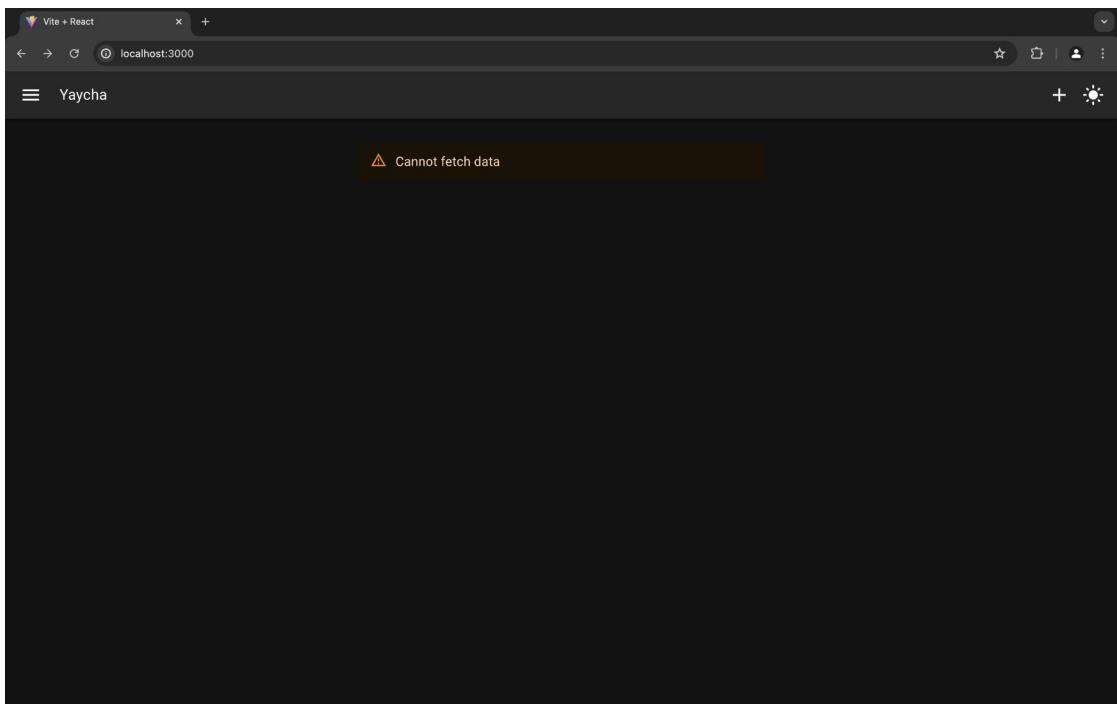
return (
  <Box>
  ...
</Box>
);
}
```

loading နဲ့ error ဆိုတဲ့ State နှစ်ခု ကြညာထားပါတယ်။ loading က true ဖြစ်ပြီး error က false ပါ။ fetch() နဲ့ API ကို ဆက်သွယ်တဲ့နေရာမှာ catch() Statement ပါသားပါပြီ။ ဒါ ကြောင့် Network Error တစ်ခုခုရှိခဲ့ရင် error က true ဖြစ်သွားမှာပါ။ ပြီးတော့ res.ok ကို စစ်ပြီး ပြန်ရတဲ့ API Response မှာ တစ်ခုခုအဆင်မပြုခဲ့ရင်လည်း error က true ဖြစ်မှာပါ။ အားလုံး အဆင်ပြုလို့ setData() နဲ့ လိုအပ်တဲ့ Data ရပြီဆိုမှ loading ကို false လုပ်ထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး error ရှိနေရင် ကျွန်ုတာတွေဆက်မလုပ်ဘဲ <Alert> နဲ့ Error Message တစ်ခုပြခိုင်း ထားပါတယ်။ အလားတူပဲ loading လုပ်နေဆဲဆိုရင် Loading... ဆိုတာ စာလေးပြခိုင်းထားပါတယ်။ စမ်းကြည့်ရင် အခုလို Loading... လေးကိုအရင်ပြပြီး Data ရတော့မှ သက်ဆိုင်ရာ Data တွေကို ပြပေးမှာ ပါ။

API Server ကို ခဏေခေါင်းပြီး စမ်းကြည့်ရင်တော့ အခုလို Error Message ကို တွေ့မြင်ရမှာပါ။

ဒီကိစ္စတွေက အမြဲလိုလို ထည့်သွင်းဖြေရှင်းရမယ့် ကိစ္စတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Data Fetching လုပ်ဆောင်ချက်ကို အခုလိုကိုယ့်ဘာသာ လုပ်မယ့်အစား Data Fetching Library တစ်ခု၊ အကူအညီကို ယူလိုက်ရင်တော့ ပိုအဆင်ပြေသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရေးလက်စကုဒ်ကို React Query နဲ့ ပြောင်းသုံးကြပါမယ်။ ပထမဦးဆုံး React Query ကို အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npm i react-query
```

ပြီးတဲ့အခါ ThemedApp.jsx ကို အခုလို ဖြင်လိုက်ပါ။

```
React - src/ThemedApp.jsx
```

```
...
```

```
import { QueryClientProvider, QueryClient } from "react-query";
```

```
...
```

```
export const queryClient = new QueryClient();
```

```
export default function ThemedApp() {
```

```
...
```

```
return (
```

```
  <ThemeProvider theme={theme}>
```

```
    <AppContext.Provider
```

```
      value={{
```

```
      ...
```

```
    }}>
```

```
    <QueryClientProvider client={queryClient}>
```

```
      <RouterProvider router={router} />
```

```
    </QueryClientProvider>
```

```

        <CssBaseline />
      </ApplicationContext.Provider>
    </ThemeProvider>
  );
}

```

QueryClient နဲ့ QueryClientProvider တိုကို react-query ကနေ Import လုပ်ယူထားပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး queryClient Object တစ်ခုတည်ဆောက်ပြီး လိုအပ်ရင် ဖြန့်သုံးလိုရအောင် Export ပေးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ App တစ်ခုလုံးကို QueryClientProvider ထဲမှာ ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီလိုထည့်ပေးမှ လိုအပ်တဲ့နေရာကနေ React Query ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ယူသုံးလို ရမှာပါ။

Home.jsx မှာ ရေးထားတဲ့ Data Fetching လုပ်ဆောင်ချက်ကို React Query နဲ့ အခုလို ပြင်ရေးလိုက်လိုပေါ်ပြီ။ ကုဒ်အပြည့်အစုံ ဖြန့်ပြထားပါတယ်။

React - src/pages/Home.jsx

```

import { Alert, Box } from "@mui/material";

import Form from "../components/Form";
import Item from "../components/Item";

import { useApp } from "../ThemedApp";
import { useQuery } from "react-query";

const api = import.meta.env.VITE_API;

export default function Home() {
  const { showForm, setGlobalMsg } = useApp();
  const { isLoading, isError, error, data } = useQuery("posts",

```

```
async () => {
  const res = await fetch(`$api}/content/posts`);
  return res.json();
};

const remove = id => {
  setData(data.filter(item => item.id !== id));
  setGlobalMsg("An item deleted");
};

const add = (content, name) => {
  const id = data[0].id + 1;
  setData([{ id, content, name }, ...data]);
  setGlobalMsg("An item added");
};

if (isError) {
  return (
    <Box>
      <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
    </Box>
  );
}

if (isLoading) {
  return <Box sx={{ textAlign: "center" }}>Loading...</Box>;
}

return (
  <Box>
    {showForm && <Form add={add} />}
    {data.map(item => {
      return (
        <Card key={item.id}>
          <Image alt={item.name} src={item.image}>
            <CardBody>
              <CardTitle>{item.name}</CardTitle>
              <CardText>{item.content}</CardText>
              <CardActions>
                <button onClick={() => remove(item.id)}>Delete</button>
                <button onClick={() => add(item.name, item.content)}>Edit</button>
              </CardActions>
            </CardBody>
          </Image>
        </Card>
      );
    })}
  </Box>
);
```

```

<Item
  key={item.id}
  item={item}
  remove={remove}
/>
);
})}
</Box>
);
}

```

useState နဲ့ useEffect တွေ မလိုအပ်တော့လို ထည့် Import မလုပ်ထားပါဘူး။ useQuery ကို
တော့ react-query ကနဲ့ Import လုပ်ယူထားပါတယ်။

Component Function ထဲမှာ useQuery ကပြန်ပေးတဲ့ Query Object ကနဲ့ လိုချင်တဲ့ isLoading, isError, error နဲ့ data တို့ကို လက်ခံယူထားပါတယ်။ useQuery အတွက် ပထမ Parameter
အနေနဲ့ Query Key ကို ပေးရပါတယ်။ နှစ်သက်ရာအမည်ကို ပေးလို့ရပါတယ်။ နောင်ဒီ Key နဲ့ Query
Cache တွေကို Manage လုပ်ရမှာပါ။ ဒါကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ရှုပြီး မှတ်ရလွယ်တာကို ပေးရပါမယ်။ ဒုတိယ
Parameter အနေနဲ့ Data Fetching Function ကို ပေးရပါတယ်။ fetch() ကိုပဲ ပြန်သုံးထားပါတယ်။
Data Fetching Function က Promise ဖြစ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် return res.json() နဲ့ Promise
ကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။ return await res.json() မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလိုရေးရင် Promise
Resolve ဖြစ်ပြီးသား ရုလဒ်ကို ပြန်ပေးသလို ဖြစ်သွားမှာပါ။

Error Handle လုပ်တာတွေ Loading Handle လုပ်တာတွေ React Query က လုပ်သွားပါလိမ့်မယ်။
ကိုယ်ဘာသာ လိုက်စစ်နေစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ တစ်ခုတော့ ရှိပါတယ်။ Error ဆိုတဲ့နေရာမှာ Network
Error ကိုပဲ Handle လုပ်ပေးမှာပါ။ API Error ကိုတော့ Handle လုပ်ပေးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါကြောင့်
React Query ကြောင့်မဟုတ်ပါဘူး။ fetch() ကြောင့်ပါ။ fetch() က 400, 500 စသည်ဖြင့် Error
Code တွေရှိနေရင်တောင် Reject မလုပ်ဘဲ Resolve ပဲ လုပ်ပေးမှာပါ။

Error ရှိတဲ့အခါမှာလည်း error.message နဲ့ မူလ Error Message ကိုပဲ ပြန်ပြထားတာ သတိပြုပါ။ ကျန်အလုပ်လုပ်ပုံတွေက မူလအတိုင်း အတူတူပဲ ဆက်လက်အလုပ်လုပ်နေတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

React Query ၏ Data Fetching မှာ Error တွေ Loading တွေကို Handle လုပ်ပေးယုံမကပါဘူး။ တခြား လုပ်ပေးတာတွေ အများကြီးရှိပါသေးတယ်။

- Network Timeout ဖြစ်နေရင် Retry (၃) ကြိမ်လုပ်ပေးပါတယ်။ အကြိမ်အရေအတွက်ကို ကိုယ့် ဘာသာ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်လိုလည်း ရပါတယ်။
- Fetch လုပ်ထားတဲ့ ရလဒ်ကို Cache လုပ်ပြီး သိမ်းပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် Fetch ထပ်လုပ် ဖို့ လိုအပ်လာတဲ့အခါ စောင့်စရာမလိုဘဲ သိမ်းထားပေးတဲ့ Data တွေကို ယာယီအသုံးပြုပေးနိုင်ပါ တယ်။ Update ရပြီဆိုတော့မှ Update နဲ့ အစားထိုးပေးလိုက်မှာပါ။
- App ကို Focus ဖြစ်သွားတဲ့အခါ အလိုအလျောက် Revalidate လုပ်ပေးပါတယ်။ အလိုအလျောက် Data Fetch ပြန်လုပ်ပေးတယ်လို ဆိုလိုတာပါ။ ဒါကြောင့် App ကို ဖွင့်ထားပြီး တခြားနေရာတွေ လျောက်သွားနေရာပြီးမှ ပြန်လာသုံးတဲ့အချိန်မှာ Data တွေက Outdate ဖြစ်နေတာမျိုး မဖြစ် တော့ပါဘူး။
- Network Restore ဖြစ်တဲ့အခါမှာလည်း အလိုအလျောက် Revalidate လုပ်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် လိုင်းခဏကျနေပြီး ပြန်တက်လာချိန်မှာ Update ကို ရသွားမှာပါ။

စသည်ဖြင့် နောက်ကွယ်ကနေ အလိုအလျောက်လုပ်ပေးသွားတာတွေ ရှိနေပါတယ်။ ဒါတွေကို ကိုယ့် ဘာသာ အကုန်လိုက်လုပ်ရရင် မလွယ်ပါဘူး။

ဒါက Data Fetching ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ Add တို့ Delete တို့လို Data ကိုပြောင်းလဲစေတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် တွေ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။ Home.jsx မှာ useMutation နဲ့ queryClient တို့ကို အခုလိုထည့် Import လုပ်ပေးပါ။

React - src/pages/Home.jsx

```
import { useQuery, useMutation } from "react-query";
import { queryClient } from "../ThemedApp";
```

ပြီးရင် အရင်ရေးလက်စ remove Function အခုလို ပြင်ရေးရပါမယ်။

React - src/pages/Home.jsx

```
const remove = useMutation(
  async id => {
    await fetch(`$api}/content/posts/${id}`, {
      method: "DELETE",
    });
  },
  {
    onMutate: id => {
      queryClient.cancelQueries("posts");
      queryClient.setQueryData("posts", old =>
        old.filter(item => item.id !== id)
      );
      setGlobalMsg("A post deleted");
    },
  }
);
```

useMutation အတွက် Parameter နှစ်ခုပေးထားပါတယ်။ ပထမတစ်ခုက Data Fetch Function ပါ။ Data Fetch ဆိုပေမယ့် အသစ်ထည့်တာ၊ ပြင်တာ၊ ဖျက်တာလို အပြောင်းအလဲတစ်ခုခုကို ဖြစ်စေတဲ့ Fetch လုပ်ဆောင်ချက်တွေပါ။ API ကို DELETE Method နဲ့ Request လုပ်ပြီး Post ကို ဖျက်ထားပါတယ်။

ဒုတိယ Parameter က Side Effect Option တွေကို ပေးရတာပါ။ Data Fetch Success ဖြစ်တဲ့အခါ လုပ်စေခဲင်တဲ့ အလုပ်တွေရှိရင် onSuccess နဲ့ ရေးပေးလို ရပါတယ်။ နမူနာမှာ Success ဖြစ်အောင် စောင့်မနေဘဲ ချက်ခြင်းလုပ်စေခဲင်လို onMutate နဲ့ ရေးထားပါတယ်။ onMutate က Data Fetch Function ရဲ့ Variable တွေကို လက်ဆင့်ကမ်းယူလိုရတဲ့အတွက် id ကို ပြန်ယူသုံးထားပါတယ်။

queryClient ကိုသုံးပြီး posts Query Key အတွက် လက်ရှိလုပ်လက်စ Query တွေရှိရင် ရပိုင်း

ထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ setQueryData နဲ့ လက်ရှိ သိမ်းထားတဲ့ Data ကင် ဖယ်ထုတ်ချင်တဲ့ Item ကို filter နဲ့ ဖယ်ထုတ်ပြီး Update လုပ်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Data ကို အသုံးပြုဖော်ပြန်တဲ့ Component လည်း မလိုအပ်တဲ့ Item ကို ဖယ်ထုတ်ပြီး အလိုအလျောက် ပြပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စမ်းကြည့်လို့ရဖို့အတွက် <Item> အတွက် remove ကို Pass လုပ်ပုံလုပ်နည်း အခုလို ပြောင်းပေးဖို့ လိုပါသေးတယ်။

React - src/pages/Home.jsx

```
<Item
  key={item.id}
  item={item}
  remove={remove.mutate}
/>
```

useMutation() ၊ mutation Object ကိုပြန်ပေးမှာပါ။ ဒါကြောင့် ဒီအတိုင်းသုံးလို မရပါဘူး။ ပြန်သုံးတဲ့အခါ သူရဲ့ mutate() Method ကို သုံးရပါတယ်။ ဒါကြောင့် remove အတွက် remove.mutate ကို Pass လုပ်ပေးလိုက်ရမှာပါ။ စမ်းကြည့်လို့ရပါပြီ။

ဒါဟာ Server-side မှာ အပြောင်းအလဲတစ်ခုခုကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ API Request တွေကို React Query နဲ့ ပြုလုပ်ပုံပြုလုပ်နည်းပါဖြစ်ပါတယ်။ Post အသစ်တွေထည့်လို့ရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကိုလည်း အလားတူရေးပေးဖို့လိုပေမယ့် အသင့်မဖြစ်သေးပါဘူး။ နောက်မှ ဆက်ရေးကြပါမယ်။ အခု အလားတူလုပ်ဆောင်ချက်မျိုးတွေ Comments.jsx မှာ သွားရေးကြပါမယ်။ ဒီလိုပါ -

React - src/pages/Comments.jsx

```
import { Box, Button, TextField, Alert } from "@mui/material";

import Item from "../components/Item";

import { useParams, useNavigate } from "react-router-dom";
import { useQuery, useMutation } from "react-query";
import { queryClient } from "../ThemedApp";
```

```
import { useApp } from "../ThemedApp";

const api = import.meta.env.VITE_API;

export default function Comments() {
  const { id } = useParams();
  const navigate = useNavigate();

  const { setGlobalMsg } = useApp();

  const { isLoading, isError, error, data } = useQuery(
    "comments",
    async () => {
      const res = await fetch(` ${api}/content/posts/${id}`);
      return res.json();
    }
  );

  const removePost = useMutation(async id => {
    await fetch(` ${api}/content/posts/${id}`, {
      method: "DELETE",
    });
    navigate("/");
    setGlobalMsg("A post deleted");
  });

  const removeComment = useMutation(
    async id => {
      await fetch(` ${api}/content/comments/${id}` , {
        method: "DELETE",
      });
    },
    {
      onMutate: id => {
```

```
queryClient.cancelQueries("comments");
queryClient.setQueryData("comments", old => {
  old.comments = old.comments.filter(
    comment => comment.id !== id
  );
  return { ...old };
},
);
setGlobalMsg("A comment deleted");
},
);

if (isError) {
  return (
    <Box>
      <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
    </Box>
  );
}

if (isLoading) {
  return <Box sx={{ textAlign: "center" }}>Loading...</Box>;
}

return (
  <Box>
    <Item
      primary
      item={data}
      remove={removePost.mutate}
    />
    {data.comments.map(comment => {
      return (
        <Item
          comment
        >
      );
    });
  }
);
```

```

        key={comment.id}
        item={comment}
        remove={removeComment.mutate}
      />
    );
})}

<form>
  <Box
    sx={{
      display: "flex",
      flexDirection: "column",
      gap: 1,
      mt: 3,
    }}>
    <TextField
      multiline
      placeholder="Your Comment"
    />
    <Button
      type="submit"
      variant="contained">
      Reply
    </Button>
  </Box>
</form>
</Box>
);
}

```

တစ်ပိုင်းချင်း ခွဲမပြောတော့ဘဲ ရေးရမယ့်ကုဒ်တွေ အကုန်ထည့်ပေးထားပါတယ်။ useQuery နဲ့ Post တစ်ခုကို ယူလိုက်တဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ Comment တွေပါ ပါလာမှာပါ။ ဒါကြောင့် ပထမဆုံး <Item> တစ်ခုကို primary အနေဖြင့်လိုက်ပါတယ်။ ဤဦးတဲ့အခါ post.comments တွေကို map() လုပ်ပြီး comment <Item> တွေအနေဖြင့် ဆက်ပြထားပါတယ်။

useMutation နဲ့ removePost နဲ့ removeComment နှစ်ခုရေးထားပါတယ်။ removePost မှာ API ခေါ်ပြီး ဘာမှဆက်မလုပ်တော့ဘဲ Home ကိုပြန်သွားပါတယ်။ removeComment မှာ တော့ Home.jsx မှာ ရေးခဲ့တဲ့နည်းအတိုင်းပဲ queryClient အကူအညီနဲ့ Data ကို Update လုပ်ပေးလိုက်တာပါ။ ကျွန်ုင်ကုဒ်တွေကိုတော့ ကုဒ်အတိုင်းပဲ လိုက်ဖတ်ကြည့်လိုက်ရင် ရမယ်ထင်ပါတယ်။

စမ်းကြည့်လိုရဖို့အတွက် Item.jsx ကို နည်းနည်းပြင်ပါမြို့းမယ်။

React - src/components/Item.jsx

```
// other imports

import { useNavigate } from "react-router-dom";

export default function Item({ item, remove, primary, comment }) {
  const navigate = useNavigate();

  return (
    <Card sx={{ mb: 2 }}>
      ...
      <CardContent
        onClick={() => {
          if(comment) return false;
          navigate(`/comments/${item.id}`);
        }}
        sx={{ cursor: "pointer" }}
      >
      ...
    </CardContent>
  );
}
```

comment Props ကို ထပ်တိုးပြီး လက်ခံထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ CardContent ရဲ့ onClick မှာ navigate နဲ့ Comment Page ကို သက်ဆိုင်ရာ id နဲ့ သွားထားပါတယ်။ စမ်းကြည့်လို့ရပါပြီ။

ဒီလောက်ဆိုရင် React Query ရဲ့အခြေခံအသုံးပြုပုံရသွားပါပြီ။ Post အသစ်၊ Comment အသစ်ထည့်တာ တွေ အပါအဝင် ကျွန်ုန်းနေတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို နောက်အခန်းတွေမှာ ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။

React Query မှာ React Query Devtools ခေါ် အသုံးဝင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုလည်း ရှုပါသေးတယ်။ လက်ရှိ Run လက်စ Query တွေရဲ့အခြေအနေ၊ Cache Data တွေရဲ့အခြေအနေတွေကို စီစဉ်လေ့လာလိုရ ပါတယ်။ အသုံးပြုနည်းက လွယ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ ဒီလိပ်စာမှာ ဆက်လက်လေ့လာ စမ်းသပ်ကြည့်လိုက်ပါ။

<https://tanstack.com/query/latest/docs/framework/react/devtools>

အခန်း (၁၃) - React Native - Expo, Expo Router

React အကြောင်း သိသင့်တာလေးတွေ စုံသလောက် ဖြစ်သွားပါဖြီ။ လုပ်လက်စပေရောဂျက်လေး မပြီးသေး ပေမယ့် နောက်မှဆက်လုပ်ကြပါမယ်။ အခုကြားဖြတ်ပြီး React Native အကြောင်း လေ့လာကြပါမယ်။ React Native ဟာ React ကို အသုံးပြုပြီး Cross-Platform Mobile App တွေ ရေးသားဖို့ အသုံးပြုနိုင်တဲ့ နည်းပညာဖြစ်ပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် Mobile App တွေ ရေးသားဖန်တီးတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ Mobile Platform ရဲ့ SDK တွေကို အသုံးပြုဖန်တီးရမှာပါ။ ဥပမာ - Android SDK, iOS SDK စသည်ဖြင့်။

React Native မတိုင်ခင်က Appcelerator, Cordova စသည်ဖြင့် Web Technology တွေကိုအသုံးပြုပြီး Mobile App တွေ ဖန်တီးလို့ရတဲ့ Hybrid နည်းပညာတွေ ပေါ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အသင့်အတင့်လောက်ပဲ အဆင်ပြေပြီး ရေရှည်မှာ အဆင်မပြေခဲ့ကြပါဘူး။ ဒီနည်းပညာတွေက ရေးတဲ့အခါ Web Technology တွေ ကို အသုံးပြုရေးသားသလို့ အလုပ်လုပ်တဲ့အခါမှာလည်း Web App တစ်ခုကဲ့သို့ပဲ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ Browser တော့ မလိုပါဘူး။ ရိုးရိုး App တစ်ခုလို App Store ကနေ ဒေါင်းပြီး Install လုပ်လိုပါပေမယ့် အချိန်တန်တော့ Web App တစ်ခုကဲ့သို့ပဲ အလုပ်လုပ်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အားသာချက်အနေနဲ့ Cross-Platform ခေါ် တစ်ကြိမ်ရေးပြီး Mobile Device အမျိုးမျိုးမှာ Run လိုရနိုင်ပေမယ့်၊ အားနည်းချက် အနေနဲ့ သူသဘာဝ Native App တွေလောက် အသုံးပြုရတာ ချောချောမွေ့မွေ့ မရှိကြပါဘူး။

နောက်တော့ NativeScript, Xamarin, React Native, Flutter စသည်ဖြင့် အလားတူ နည်းပညာကို၊ မတူ တဲ့ ချဉ်းကပ်ပုံနဲ့ ပျိုးဆက်သစ် Framework တွေ ထွက်ပေါ်လာကြပါတယ်။ ဒီထဲကမှလက်ရှိ အမိကအကျ ဆုံး နည်းပညာများအဖြစ် React Native နဲ့ Flutter တို့က ရပ်တည်နေကြတာဖြစ်ပါတယ်။

React Native ဟာ သူရှေ့ကမျိုးဆက်လိုပဲ App တွေ ရေးသားဖန်တီးတဲ့အခါ JavaScript (React) ကို အသုံးပြုရေးသားနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ်လုပ်တဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ Mobile Platform ရဲ့ Native Component တွေကို အသုံးပြုပြီး အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ Web App က Native Mobile App တစ်ခုလို ဟန်ဆောင် အလုပ်လုပ်တာမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ၊ တစ်ကယ့် Native Component တွေနဲ့ အလုပ်လုပ် သွားတာပါ။ ဒါကြောင့် သူရှေ့ကမျိုးဆက်လို Native App နဲ့မတူတဲ့ ပြဿနာတွေ၊ အသုံးပြုရတာ ချေ ချောမွေ့မွေ့မရှိတဲ့ပြဿနာတွေ ပြောလည်သွားပါတယ်။

နောက်ဆက်တဲ့ ပြဿနာတစ်ခုတော့ ပါလာပါတယ်။ အရင်မျိုးဆက်လို ၁၀၀% Cross-Platform မဖြစ်နိုင် တော့ပါဘူး။ သက်ဆိုင်ရာ Mobile Platform ရဲ့ Native Component တွေကို အသုံးပြုအလုပ်လုပ်တာဖြစ် လို ပလက်ဖောင်းမတူတဲ့အခါ လုပ်ဆောင်ချက်ဆင်တူတာတွေ ရှိသလို လုံးဝမတူတာတွေ ရှိလာပါတယ်။ ဥပမာ - Android မှာပဲရှိပြီး iOS မှာမရှိတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကို အသုံးပြုရေးသားထားရင် ဒါ App ဟာ iOS မှာ အလုပ်လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ နှစ်ခုလုံးမှာ အလုပ်လုပ်စေချင်ရင် နှစ်ခုလုံးမှာရှိပြီး ဆင်တူတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကိုပဲ အသုံးပြုရပါမယ်။ ဒါဆိုရင်လည်း အကန်းအသတ်တွေ များသွားပြီး လွတ်လွတ် လပ်လပ် ကိုယ့်စိတ်ကူးရှိတဲ့အတိုင်း ဖန်တီးလိုရှိ ခက်သွားပါလိမ့်မယ်။

အားသာချက် အားနည်းချက်တွေကတော့ အားလုံးမှာ ကိုယ်စိန့်ပါပဲ။ အရည်အသွေးနဲ့ စွမ်းဆောင်ရည် Perfect ရမှုလိုချင်ရင် Native SDK တွေကို သုံးပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် Platform နှစ်ခု Support လုပ်ချင် ရင် နှစ်ခါရေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ရေးတဲ့အခါ ရေးပြီး ပြီးသွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆက်လက် Maintain လုပ်ရ ဦးမှာပါ။ Code Base နှစ်ခုနဲ့ နှစ်ကြိမ်လုပ်ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါတောင် Major Mobile Platform က နှစ်ခုပဲ ရှိလို တော်သေးတာပါ။

React Native နဲ့လည်း Platform နှစ်ခု Support လုပ်ချင်ရင် နှစ်ခါရေးမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အစအဆုံး အကုန်ပြန်ရေးစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ တော်တော်များများကို ပြန်သုံးလိုရနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် Mobile App တွေ ရေးသားဖန်တီးမှုနဲ့ပက်သက်ရင် နည်းလမ်းတစ်မျိုးထဲကိုပဲ အများစုံကြတယ်ဆိုတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ Native ပဲရေးကြသူတွေ၊ React Native သုံးကြသူတွေ၊ Flutter သုံးကြသူတွေ အားလုံး အချိုးကျ သူနေရာနဲ့သူ ရှိနေကြတဲ့သဘော ဖြစ်နေပါတယ်။

React Native က React အခြေခံရှိပြီးသူအတွက် အသုံးပြုရ လွယ်ကူပါတယ်။ သိပ်အများကြီး ထပ်လေ့လာစရာမလိုဘဲ ကောက်ကိုင်လို ရနိုင်ပါတယ်။ ထူးခြားချက်လေးတွေ သတိပြုဖို့ပါပဲ။ ပထမဆုံး ထူးခြားချက်ကတော့ ရိုးရိုး React ပရောဂျက်တွေမှာ Component တွေလိုအပ်ရင် ကြိုက်တဲ့ HTML Element ကို ကောက်သုံးလိုက်လို ရနိုင်ပေမယ့် React Native မှာ HTML Element တွေကို အသုံးပြုလို ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ သူသတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ Component တွေကိုပဲ အသုံးပြုလိုရမှာပါ။

အခြေခံအကျဆုံး Component တွေကတော့ <View> နဲ့ <Text> ဖြစ်ပါတယ်။ စာမျက်သမျှ <Text> နဲ့ ပြရပါတယ်။ <Text> မပါဘဲ စာတွေထည့်လို မရပါဘူး။ <View> ကိုတော့ <div> Element နဲ့ဆင်တူ တယ်လို သဘောထားနိုင်ပါတယ်။ လိုတဲ့နေရာတိုင်းများ အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။

နောက်ထပ်ဖြည့်စွက်မှတ်သားရမယ့် အခြေခံ Component တွေကတော့ <Image> နဲ့ StyleSheet ဖြစ်ပါတယ်။ <Image> ကို ပုံတွေပြနိုင် အသုံးပြုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ React Native Component တွေကို CSS နဲ့ ဆင်တူတဲ့ရေးနည်းအတိုင်း အသွင်အပြင်ဖော်ပြပုံတွေ စိတ်တိုင်းကျ သတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါ အတွက် StyleSheet ကို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ အများအားဖြင့် CSS နဲ့ဆင်တူပေမယ့် အတိအကျတော့ တူမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ နမူနာလေးတွေ ရေးကြည့်တဲ့အခါ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ Layout တွေ ထည့်သွင်း အသုံးပြုဖို့ အတွက်လည်း CSS Flex Box ရေးနည်းနဲ့ပဲ ရေးသားစီမံနိုင်ပါတယ်။

နောက်ထပ် မှတ်သားရမယ့် Component တွေကတော့ <ScrollView>, <TextInput> နဲ့ <Button> တို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ရိုးရိုး <View> က ဆန့်သလောက်ပဲ ပြမှာပါ။ ကျော်သွားရင် Scroll လုပ်ခွင့်ပေးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ Scroll လုပ်ဖို့လိုရင် <ScrollView> ကို အစားထိုး အသုံးပြုရမှာပါ။ <TextInput> ကတော့ User Input တွေရှိက်ထည့်စေလိုတဲ့အခါ သုံးနိုင်ပါတယ်။ <Button> ကတော့ Style လုပ်ခေက်လို သိပ်သုံးဖြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ Native Button မို့လို ကောင်းတော့ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူပြုတဲ့အတိုင်းပဲ ရပါမယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ အသေးစိတ် Style လုပ်ဖို့လိုတဲ့နေရာတွေမှာ သူအစား <TouchableOpacity> လို Component မျိုးကို အစားထိုး အသုံးပြုကြပါမယ်။

တဗြား <Switch>, <FlatList> စတဲ့ အခြေခံ Component တွေလည်းရှိသေးပေမယ့် နမူနာတွေ မှာ သိပ်သုံးဖြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် လိုအပ်လာမှ ဆက်လေ့လာပြီး အသုံးပြုကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ React ပရောဂျက်မှာ HTML Element တွေကို ကိုယ့်ဘာသာ ထည့်သုံးမယ့်အစား MUI Component တွေ

သုံးခဲ့သလိုပဲ၊ React Native ရဲ့ အခြေခံ Component တွေကိုမသုံးဘဲ UI Framework တွေကပေးတဲ့ အသင့်သုံး Component တွေကိုလည်း အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ Theme တွေ Color တွေ Manage လုပ်နိုင် ခြင်းအပါအဝင် နေရာတကာ ကိုယ့်ဘာသာ အကုန်ပြန်လုပ်စရာမလိုလို အသုံးဝင်နိုင်ပါတယ်။ ဒီအတွက် React Native Elements လို နည်းပညာမျိုးကို နောင်လိုအပ်ရင် လေ့လာအသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။

React Native Elements – <https://reactnativeelements.com>

ဒီသင်ခန်းစာများတော့ အခြေခံ Component တွေကို ကိုယ့်စိတ်တိုင်းကျ Style လုပ်ပြီး ဆက်လေ့လာသွားကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ခုမကျန် အကုန်ကိုယ့်ဘာသာလုပ်မှာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ လုပ်စရာလည်း မလိုပါဘူး။ Expo လိုခေါ်တဲ့ အလွန်အသုံးဝင်တဲ့ နည်းပညာတစ်ခု ရှိနေပါတယ်။

Expo ဟာ UI Framework မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် React Native ပရောဂျက်တစ်ခု စတင်ရေးသားခြင်း၊ စမ်းသပ်ခြင်း၊ ပြီးတဲ့အခါ Publish လုပ်ခြင်း၊ Update လုပ်ခြင်းတွေထိ Process တစ်ခုလုံးကို အစအဆုံး Manage လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ နည်းပညာ ဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေ ဖြစ်ကြတဲ့ Routing တို့ Icons တို့လို လုပ်ဆောင်ချက်တွေ အသင့် စီစဉ်ထည့်သွင်းပေးထားသလို၊ Splash Screen, Sensor, Camera, Gesture, Animation စသည်ဖြင့် App တစ်ခုမှာလိုအပ်နိုင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေအများကြီးကို အသင့် ပုံပိုးပေးထားလို တော်တော်အသုံးဝင်တဲ့ နည်းပညာတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကနေ့အချိန်မှာ React Native ပရောဂျက်တစ်ခုကို Expo မပါဘဲ ကိုယ့်ဘာသာ Manual Manage လုပ်ရင် သိပ်အဓိပ္ပာယ်မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် Expo ကို အသုံးပြုပြီး ဆက်လက်လေ့လာသွားကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Expo နဲ့ React Native Project တစ်ခုကို အခုလို ဖန်တီးနိုင်ပါတယ်။

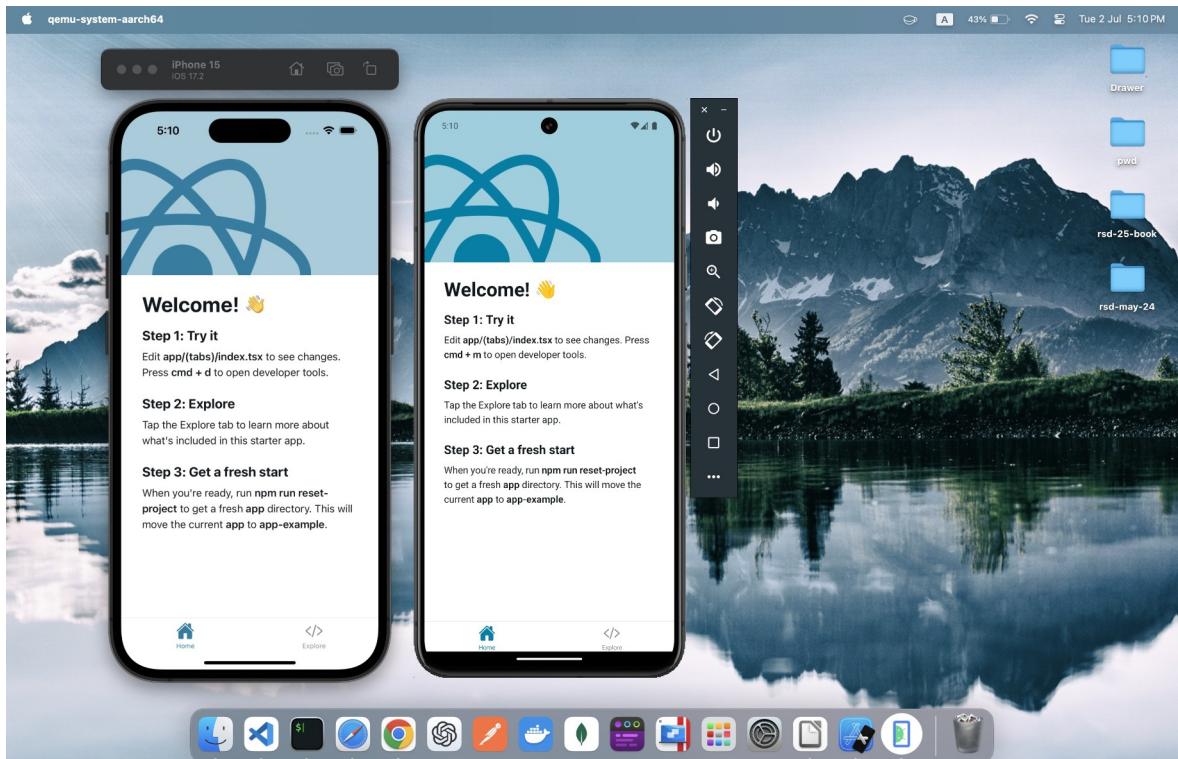
```
npx create-expo-app HelloNative
✓ Downloaded and extracted project files.
> npm install
...
```

ဒါဟာ HelloNative အမည်နဲ့ React Native ပရောဂျက်တစ်ခု ဖန်တီးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပရောဂျက်ကို Run နည်းအမျိုးမျိုး ရှိပါတယ်။

කියුතු සඳහා iOS Simulator හෝ Android Emulator තොගීතාවේ රැංතුව නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. එමෙන් විශාල සූර්යා ප්‍රාග්ධන සඳහා Xcode හෝ Android Studio ත්‍රිකි මෙහෙයුම් නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. Windows හෝ Linux ත්‍රිකි මෙහෙයුම් නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. Xcode හෝ Android Studio ත්‍රිකි මෙහෙයුම් නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. Xcode හෝ Android Studio ත්‍රිකි මෙහෙයුම් නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. HelloNative අවස්ථා පරෙශු පෙන්වනු ලබයි. එමෙන් විශාල සූර්යා ප්‍රාග්ධන සඳහා Run නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි.

```
npx expo
```

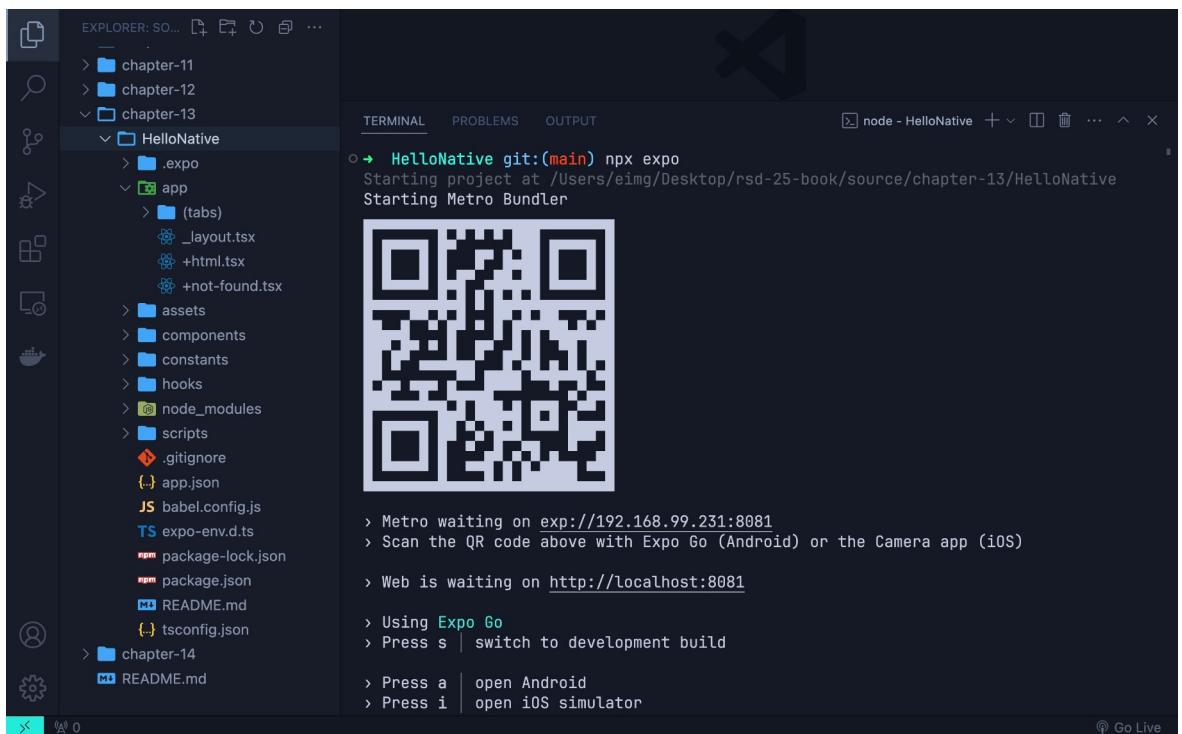
මියින් Run ලදී නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. Terminal ත්‍රිකි මෙහෙයුම් නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. App ත්‍රිකි මෙහෙයුම් නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. එමෙන් විශාල සූර්යා ප්‍රාග්ධන සඳහා Run නොමැත්ත ඇත්තෙනු ලබයි. HelloNative අවස්ථා පරෙශු පෙන්වනු ලබයි.

နောက်တစ်နည်းကတော့ App ကို ကိုယ့်ဖုန်းထဲမှာ Run တဲ့နည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါလို Run လို့ရဖို့အတွက် ဖုန်းထဲမှာ Expo Go App ကို App Store (သို့မဟုတ်) Play Store ကနေရှာပြီး Install လုပ်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ မှားမှာစိုးရင် ဒီလင့်ကနေ သွားဒေါင်းလိုလည်း ရပါတယ်။

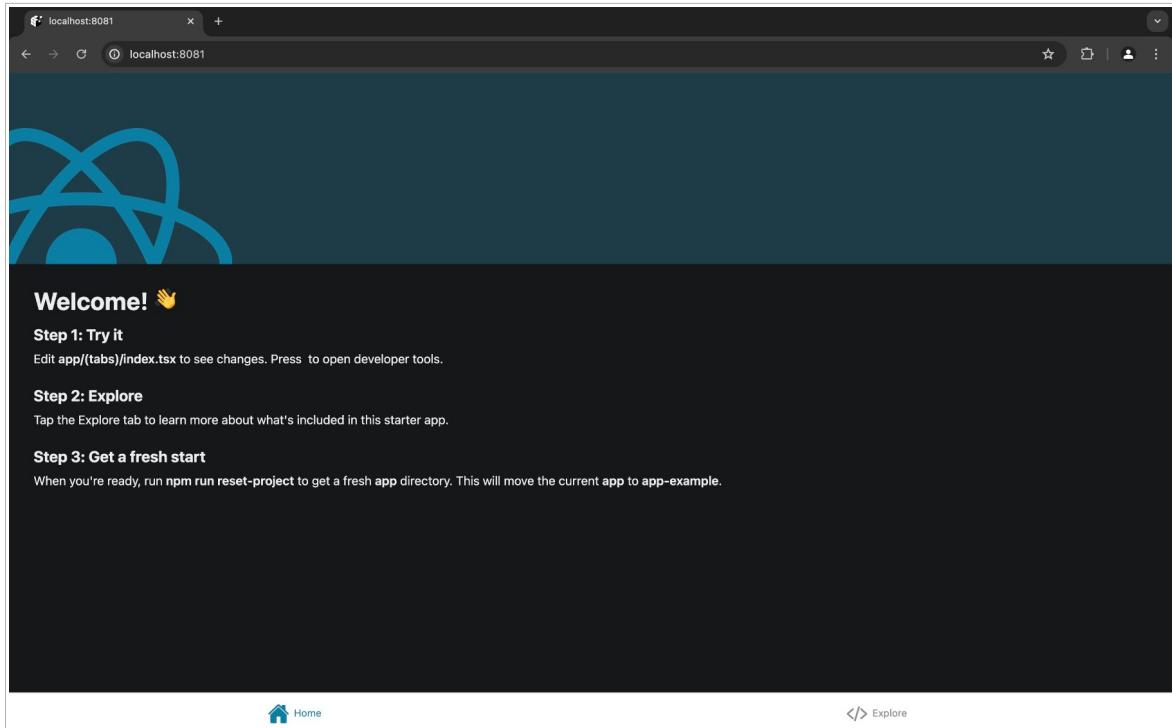
Expo Go – <https://expo.dev/go>

Expo Go ကို ဒေါင်းပြီးရင် စောစောက ပရောဂျက်ကို Run ထားတဲ့ Terminal မှာ ကြည့်ပါ။ အခုလို QR Code တစ်ခု ရှိနေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

Camera App (iOS) သို့မဟုတ် Expo Go App (Android) နဲ့ အဲဒီ QR Code ကို Scan လုပ်လိုက်ပါ။ ဒါဆိုရင် App ကို ကိုယ့်ဖုန်းထဲမှာ Run ပြပေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို Run နိုင်ဖို့အတွက် ပရောဂျက်ရှိနေတဲ့ ကွန်ပျူးတာနဲ့ စမ်းချင်တဲ့ဖုန်းက Wifi Network တစ်ခုထဲမှာ အတူတူရှိနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ကွန်ပျူးတာမှာရော၊ ဖုန်းမှာပါ VPN တွေရှိရင် ပိတ်ထားပေးဖို့ လိုနိုင်ပါတယ်။ ဒီနည်းက နည်းနည်းတော့ အလုပ်ရှုပါတယ်။ အရင်က ဒီနည်းကို ပိုအားပေးပေမယ့် အခုတော့ Emulator တွေ Simulator တွေနဲ့ Run တဲ့နည်းကိုပဲ ပိုအားပေးချင်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးနည်းလမ်းတစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ Terminal မှာ ၁ ကို နိပ်ပြီး App ကို Browser ထဲမှာ Run လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကတော့ နောက်ဆုံးတွေးနည်းလမ်းတွေ ဘယ်လိုမှုအဆင်မပြေတဲ့ အခါ သုံးဖိုပါ။ Web နဲ့ Mobile မတူတာတွေရှိလို့ အလုပ်လုပ်တဲ့ ပုံစံကို တိတိကျကျစမ်းချင်ရင် Mobile နဲ့စမ်းမှပဲ ပိုအဆင်ပြေမှာမို့လိုပါ။

React Native က iOS နဲ့ Android တင် Support လုပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ Web နဲ့ Windows တိုကိုလည်း Support လုပ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက React Native နဲ့ Web App တွေ Windows App တွေလည်း ရေးလိုရတဲ့ သော့ ဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိ App မှာ နမူနာအနေနဲ့ Bottom Navigation တစ်ခုပါပါတယ်။ Tab UI တစ်မျိုးပါပဲ။ နိပ်ပြီး ဟိုဘက်ဒီဘက် Page တွေပြောင်းစမ်းကြည့်လိုပါတယ်။ Expo နဲ့ ပရောဂျက်တည်ဆောက်စဉ်မှာ Expo Router လိုခေါ်တဲ့ နည်းပညာ တစ်ခါထဲပါသွားပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ရိုးရိုး React App တွေမှာ Multi-Page လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် React Router ကို သုံးကြပြီး React Native App တွေမှာ React

Navigation ကို သုံးကြတာပါ။ အဲဒီ React Navigation ကိုပဲ Expo က နည်းနည်းပြင်ပြီး Expo Router ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ထည့်ပေးထားတာပါ။

ကုဒ်တရာ့၊ ရေးစစ်ကြည့်ဖို့အတွက် နမူနာပါလာတဲ့ ကုဒ်တွေကို အရင်ရှင်းကြပါမယ်။ လက်ရှိ Run လက်စ Expo ကို ခက္ကရပ်ပြီးတော့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နောက် Terminal တစ်ခုနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် အခုလို Run ပေးပါ။

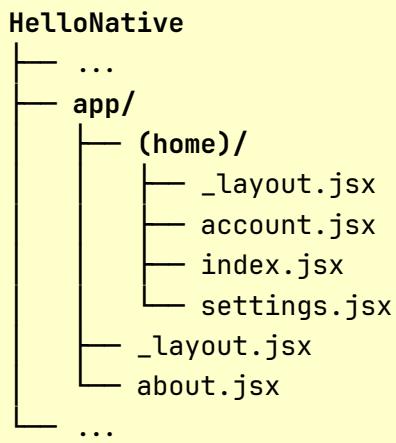
```
npm run reset-project
> hellonative@1.0.0 reset-project
> node ./scripts/reset-project.js

/app moved to /app-example.
New /app directory created.
app/index.tsx created.
app/_layout.tsx created.
```

ဒါ နမူနာကုဒ်တွေပါတဲ့ app ဖို့အကို ဖယ်လိုက်ပြီး အသစ်အလွတ် ပြန်လုပ်ပေးတာပါ။ app ဖို့အသစ်ထဲမှာ index.tsx နဲ့ _layout.tsx ဆိုတဲ့ ဖိုင်နှစ်ခု ပါဝင်ပါလိမ့်မယ်။ သူကတော့ TypeScript ကိုသုံးဖို့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ File Extension တွေကို tsx နဲ့ပေးထားပါတယ်။ jsx နဲ့ ရေးရင်လည်း အတူတူပဲ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် app ဖို့အတဲက index.tsx နဲ့ _layout.tsx ကို ပြန်သာဖျက်ထားလိုက်ပါ။ နောက်မှ ကိုယ့်ဘာသာ ပြန်ရေးကြပါမယ်။

Page တစ်ခုချင်းစီကို index.jsx, account.jsx, settings.jsx စသည်ဖြင့် မိမိနှစ်သက်ရာအမည်နဲ့ ရေးနိုင်ပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် Page Name ကို Component Name နဲ့တူအောင် စာလုံးကြီးနဲ့ စပြီး ပေးကြပေမယ့်၊ ဒီနေရာမှာတော့ Page Name ကို Route အနေနဲ့သုံးမှာဖြစ်လို့ စာလုံးသေးတွေပဲ ပေးသင့်ပါတယ်။ ဒါ Page တွေကို _layout.jsx ထဲမှာ ထည့်ပြမှာမို့လို့ အားလုံးမှာပါဝင်စေချင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ရှိရင် _layout.jsx မှာ ရေးပေးလို့ရရှိပါတယ်။ နမူနာအနေနဲ့ အသုံးများတဲ့ Bottom Navigation ကိုပဲ ပြန်ထည့်ကြည့်ကြပါမယ်။

app ဖို့အရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံက ဒီလိုဖြစ်သင့်ပါတယ်။

app/_layout.jsx သည် Main Layout ဖိုင်ဖြစ်ပြီး app/(home)/_layout.jsx သည် Sub-Layout ဖိုင်လို ဆိုနိုင်ပါတယ်။ app/_layout.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/_layout.jsx

```

import { Stack } from "expo-router";

export default function RootLayout() {
  return (
    <Stack>
      <Stack.Screen
        name="(home)"
        options={{ headerShown: false, title: "Home" }}
      />
      <Stack.Screen
        name="about"
        options={{ title: "About" }}
      />
    </Stack>
  );
}

```

Screen နှစ်ခုပါတဲ့ Layout Stack တစ်ခုသတ်မှတ်လိုက်တာပါ။ ပထမ Screen ရဲ့ name အတွက်

(home) ကို ပေးထားလို့ (home) ဖို့အထဲကကုဒ်တွေ အလုပ်လုပ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒုတိယ Screen ရဲ့ name ကိုတော့ about လိုပေးထားတဲ့အတွက် about.jsx ကို အလုပ်လုပ်ပါလိမ့်မယ်။

(home) ဖို့အကို ကွင်းစကွင်းပိတ် ထည့်ပေးတာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ Route Group လုပ်လိုက်တာပါ။ အဲဒီလို မပေးဘဲ ရိုးရိုးရေးရင်လည်းရတော့ရပါတယ်။ ဥပမာ - home/account.jsx ဖိုင်ရှိမယ်ဆိုရင် သူရဲ့ Route Path က home/account ဖြစ်ပါတယ်။ (home)/account.jsx လိုပေးထားတဲ့ အတွက် သူရဲ့ Route Path က /account ဖြစ်ပါတယ်။ တနည်းအားဖြင့် ကွင်းစကွင်းပိတ်ထဲက Route Group ဖို့အမည်ကို Route Path ထဲမှာ ထည့်စရာမလိမ့်မှင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုခီ ဖို့အ Structure ရဲ့ Route Path အပြည့်အစုံက ဒီလိုဖြစ်မှာပါ။

- / → (home)/index.jsx
- /account → (home)/account.jsx
- /settings → (home)/settings.jsx
- /about → about.jsx

Screen Options တွေ ထည့်ပေးထားတာကို သတိပြုပါ။ (home) အတွက် Screen Options မှာ headerShown ကို false လိုပြောထားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ပြောနေရင် နားရှုပ်ပါတယ်။ အောင် တော့ ကိုယ့်ဘာသာ true လိုပြောင်းပြီး စမ်းကြည့်လိုက်ပါ။

ဆက်လက်ပြီး about.jsx ဖိုင်မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/about.jsx

```
import { View, Text } from "react-native";

export default function about() {
  return (
    <View
      style={{
        height: "100%",
        justifyContent: "center",
        alignItems: "center",
      }}
    >
      <Text>About</Text>
    </View>
  );
}
```

```

    }}>
    <Text style={{ fontWeight: "bold" }}>About Us</Text>
  </View>
);
}

```

View နဲ့ Text ကို React Native ကနေ Import လုပ်ယူပြီး သုံးထားပါတယ်။ ဘာလုပ်ဆောင်ချက်မှ ထူးထူးခြားမပါပါဘူး။ <View> ထဲမှာ <Text> ကို ထည့်ပြလိုက်တာပါပဲ။ ထူးခြားချက်အနေဖြင့် <View> တွေဟာ မူလကတည်းက Flex Box တွေဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် <View> ရဲ့ style မှာ alignItems တို့ justifyContent တို့လို့ Flex Box Property တွေ ထည့်သုံးထားပါတယ်။ color လို့ Text နဲ့ပက်သက်တဲ့ Property တွေကို View မှာပေးလို့မရတာ သတိပြုရပါမယ်။ ရုံးရုံး HTML Elements တွေမှာဆိုရင် ပေးလို့ရပါတယ်။ <div> အတွက် color ပေးလိုက်ရင် အထဲက အဆင့်ဆင့်ရှိနေတဲ့ စာတွေမှာ အကုန်အသက်ဝင်သွားမှာပါပဲ။ React Native Component တွေမှာ Text နဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ Property တွေကို <Text> မှာပဲ ရေးပေးရပါတယ်။ နှမူနာမှာ fontWeight ကို ထည့်သုံးထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး (home)/_layout.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/(home)/_layout.jsx

```

import { Tabs } from "expo-router";
import { MaterialIcons } from "@expo/vector-icons";

export default function TabLayout() {
  return (
    <Tabs>
      <Tabs.Screen
        name="index"
        options={{
          title: "Home",
          tabBarIcon: () => (
            <MaterialIcons
              name="home"

```

```
        size={24}
      />
    ),
  }
/>
<Tabs.Screen
  name="account"
  options={{
    title: "Account",
    tabBarIcon: () => (
      <MaterialIcons
        name="person"
        size={24}
      />
    ),
  }}
/>
<Tabs.Screen
  name="settings"
  options={{
    title: "Settings",
    tabBarIcon: () => (
      <MaterialIcons
        name="settings"
        size={24}
      />
    ),
  }}
/>
</Tabs>
);
}
```

ကုဒ်တွေများတယ်ထင်ရပေမယ့် သေချာလေ့လာကြည့်ရင် Tab Layout တစ်ခုကို Screen (၃) ခဲ့

သတ်မှတ်ပေးထားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ Tab ခလုပ်တွေကို Icon လေးတွေနဲ့ ပြစ်ချင်တဲ့အတွက် @expo/vector-icons ကနေ MaterialIcons တွေကို Import လုပ်ထားပါတယ်။ တခြား Ionicons တို့ Fontawesome တို့အပါအဝင် အသင့်ထည့်သုံးလိုရတဲ့ Icon တွေမှ အများကြီးပါဝင်ပါတယ်။ အပြည့်အစုံကို အောက်ကလင့်မှာ ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ Search Box မှာ လိုချင်တဲ့ Icon ကိုရှာဖြီးသူပေးထားတဲ့ ကုဒ်နမူနာအတိုင်း ယူထည့်လိုက်ယုံပါပဲ။

Expo Vector Icons – <https://icons.expo.fyi/Index>

နမူနာမှာတော့ MaterialIcons ကိုထည့်သုံးထားပါတယ်။ MUI Icon တွေနဲ့ ပါတဲ့ Icon ချင်းဆင်တူပေမယ့် သုံးနည်းတော့ မတူပါဘူး။ MUI Icon တွေမှာ သုံးချင်တဲ့ Icon တစ်ခုချင်းစီကို Import လုပ်ရပြီး Expo Icon တွေကတော့ Icon Pack တစ်ခုကိုပဲ Import လုပ်ရပါတယ်။ သုံးတဲ့အချိန်ကျမှာ သုံးချင်တဲ့ Icon ရဲ့ name ကိုပေးရတာပါ။ Tab Screen တစ်ခုချင်းစီအတွက် မတူတဲ့ Icon တွေ ကိုယ်စီသတ်မှတ်ထားပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး (home)/account.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/(home)/account.jsx

```
import { View, Text } from "react-native";

export default function account() {
  return (
    <View
      style={{ 
        height: "100%", 
        justifyContent: "center", 
        alignItems: "center", 
      }}>
      <Text style={{ fontWeight: "bold" }}>Account</Text>
    </View>
  );
}
```

ဘာလုပ်ဆောင်ချက်မှ မပါပါဘူး။ Account ဆိုတဲ့စာကို ပြလိုက်တာပါပဲ။ ဆက်လက်ပြီး (home)/settings.jsx မှာလည်း အလားတူ ရေးပေးပါ။

React Native - app/(home)/settings.jsx

```
import { View, Text } from "react-native";

export default function settings() {
  return (
    <View
      style={{ 
        height: "100%", 
        justifyContent: "center", 
        alignItems: "center", 
      }}>
      <Text style={{ fontWeight: "bold" }}>Settings</Text>
    </View>
  );
}
```

Page ထွေ Layout ထွေ ဖုန်းသောက်ဖြစ်သွားပါပြီ။ တစ်ခုပဲ ကျွန်ုပ်တော့တယ်။ (home)/index.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/(home)/index.jsx

```
import { View, Text, StyleSheet } from "react-native";
import { router } from "expo-router";

export default function index() {
  return (
    <View style={styles.banner}>
      <Text
        style={styles.link}
        onPress={() => {

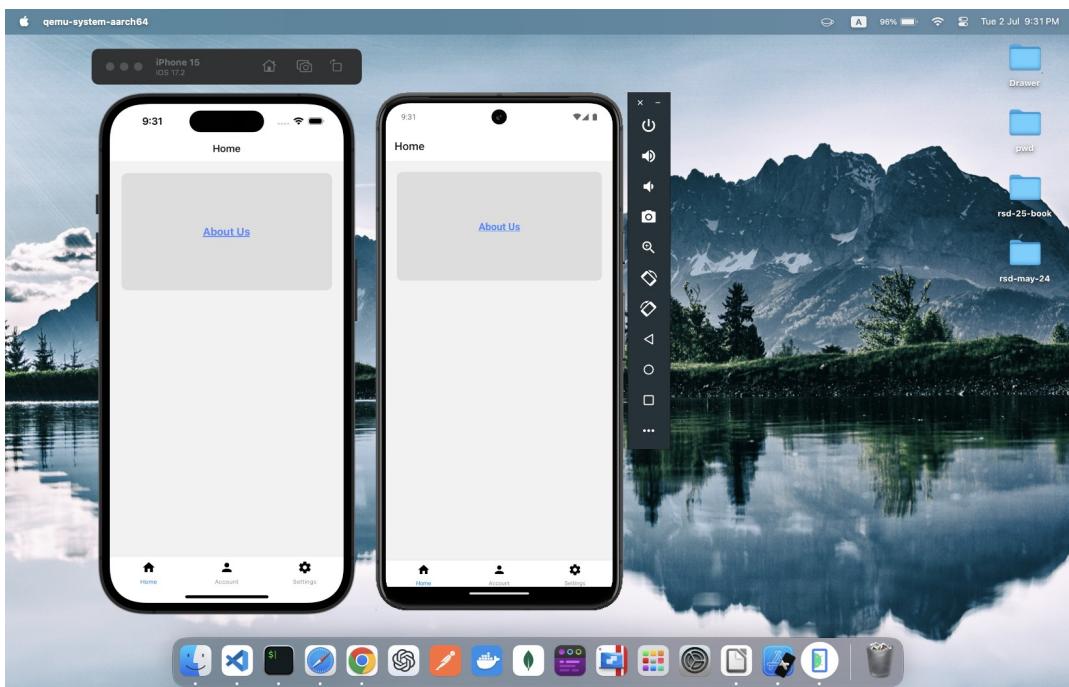
```

```
        router.navigate("/about");
    }}>
  About Us
</Text>
</View>
);
}

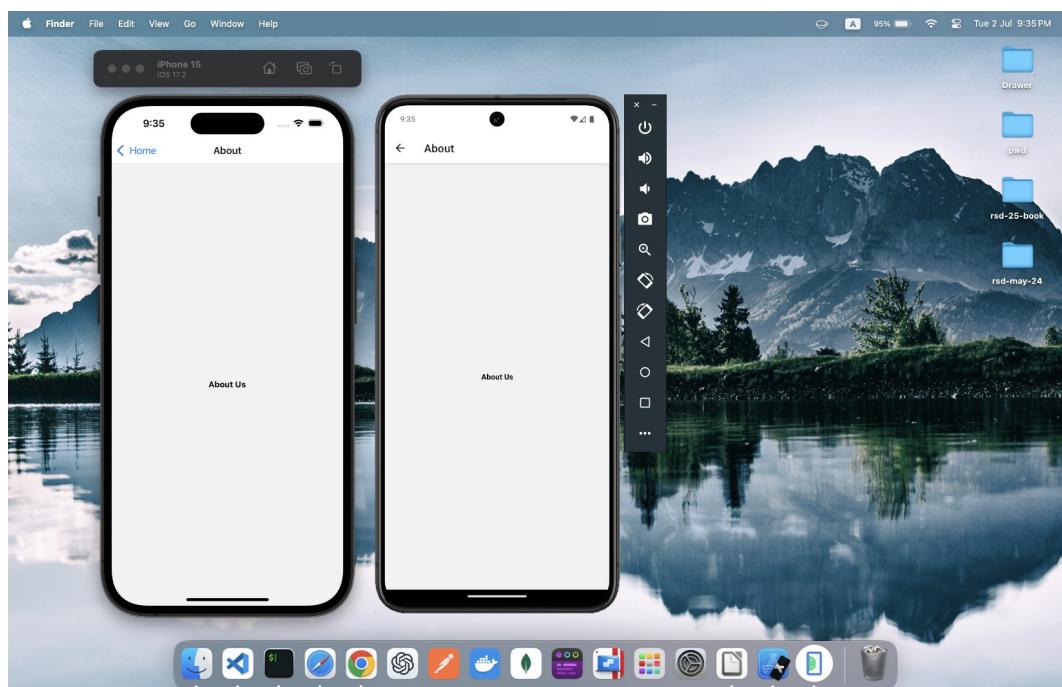
const styles = StyleSheet.create({
  banner: {
    borderRadius: 10,
    margin: 20,
    backgroundColor: "#ddd",
    height: 200,
    alignItems: "center",
    justifyContent: "center",
  },
  link: {
    color: "#58f",
    fontSize: 18,
    fontWeight: "bold",
    textDecorationLine: "underline",
  },
});
```

ဒီတစ်ခါတော့ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ StyleSheet ကို Import လုပ်ပြီး Style တွေကို သပ်သပ်ခွဲရေးထားပါတယ်။ ပြီးမှ လိုတဲ့နေရာမှာ ပြန်ချိတ်သုံးပါတယ်။ ပြီးတော့ expo-router ကနေ router ကို Import လုပ်ယူထားပါတယ်။ Text ကိုနှိပ်လိုက်ရင် "/about" ကိုသွားခိုင်းထားပါတယ်။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ နိုပ်လိုရစေချင်ရင် onClick နဲ့ မရေးရဘဲ onPress နဲ့ရေးပေးရပါတယ်။

အားလုံးစုံပါပြီ။ Run ပြီးစမ်းကြည့်လိုက်ပါ။ အခုလို Tab (၃) ခုပါတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ကို Home အနေနဲ့ ပြပေးသွားတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အောက်နား Bottom Navigation သဲ Tab လုပ်တွေကိုဖြုပ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ Page ကို ကြည့်လိုရပါတယ်။

Header Bar တစ်ခုလည်း အပေါ်မှာ အလိုအလျောက်ပါဖြီး သက်ဆိုင်ရာ Page Title ကို ပြပေးပါလိမ့်မယ်။ Home က About Us စာကို နှိပ်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ သီးခြား Page တစ်ခုကို တွေ့မြင်ရမှာပါ။

ဒီတစ်ခါတော့ Header Bar ထဲမှာ Back Button လည်း အလိုအလျောက်ပါသွားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါတင်မက Page Transaction Animation ကလည်း သက်ဆိုင်ရာ Mobile Platform မှာ သတ်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း အလုပ်လုပ်ပေးတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ React Native ကို Expo Router နဲ့တွဲပြီး ရေးထားပေမယ့် လက်တွေ့အလုပ်လုပ်တဲ့အခါ Native Navigation နဲ့ အလုပ်လုပ်သွားတဲ့အတွက်ကြောင့် ပဲဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၁၄) – React Native – Sample App UI

React နဲ့ React Native တို့ဟာ အလုပ်လုပ်တဲ့ ပလက်ဖောင်းမတူပေါ်ယှဉ် ရေးနည်းက အများအားဖြင့် အတူတူပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ Component တွေ Props တွေ State တွေ Manage လုပ်ပဲ၊ Context တွေ Provider တွေသုံးပဲ၊ Data Fetch လုပ်ပုံစသည်ဖြင့် အားလုံးအတူတူပါပဲ။ သူအကြောင်း ပိုသိသွားအောင် နူးမူနာလေးတစ်ခု လုပ်ကြည့်ကြပါမယ်။ iOS မှာရော Android မှာပါ အလုပ်လုပ်တဲ့ Cross-platform Pay App UI လေးတစ်ခု လုပ်ကြည့်ကြမှာပါ။

```
npx create-expo-app ypay
```

yPay အမည်နဲ့ ပရောဂျက်သစ်တစ်ခု စလိုက်တာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ ပရောဂျက်ဖိုဒီထဲကို ဝင်ပြီး reset လုပ်လိုက်ပါ။

```
npm run reset-project
```

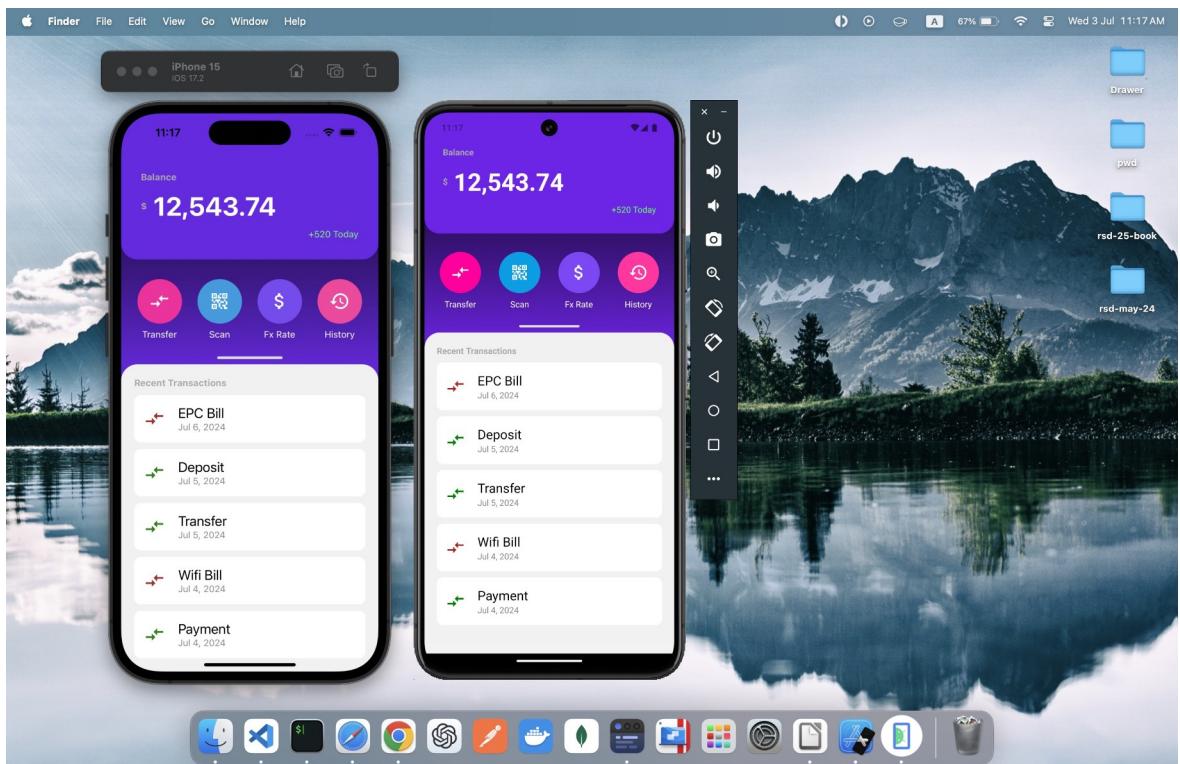
မူလနူနာတွေ ရှင်းလိုက်တာပါ။ တစ်လက်စထဲ React Query ကို Install လုပ်လိုက်ပါ။ Data Fetching အတွက် React Query ကိုပဲဆက်သုံးမှာမြှို့လိုပါ။

```
npm i react-query
```

နောက်ထပ်လိုအပ်မယ့် Package နှစ်ခုလည်း ထပ်ထည့်ပေးပါရီး။

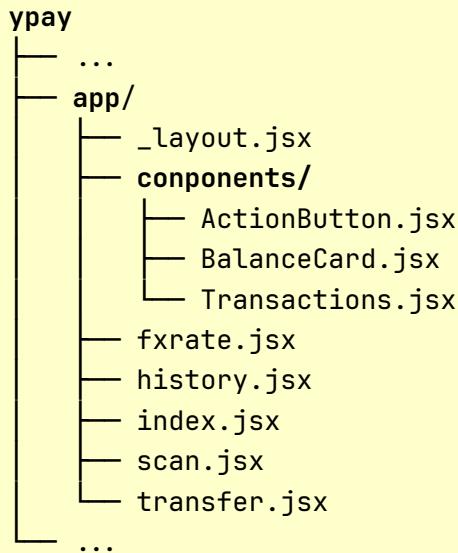
```
npm i expo-camera expo-linear-gradient
```

expo-camera နဲ့ Device Camera ကိုသုံးပြီး QR Code Scan လုပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်လေး ထည့်စမ်းမှာဖြစ်ပါတယ်။ CSS Linear-gradient လုပ်ဆောင်ချက်ကို React Native မှာ မရနိုင်လို့ လိုအပ်တဲ့ နေရာမှာ ထည့်သုံးလို့ရအောင် expo-linear-gradient ကိုလည်း တစ်ခါတဲ့ ကြိုထည့်ထားပါတယ်။ ဘယ်လို App မျိုး လုပ်မှာလ ကြိုသိရအောင် နောက်ဆုံးရမယ့် ရလဒ်လေး ကြိုပြထားချင်ပါတယ်။

တွေနောက် Pay App တစ်ခုရဲ့ UI ဖြစ်ပြီး အပေါ်ဆုံးမှာ လက်ရှိ Balance ကို ပြထားပါတယ်။ အောက်နားမှာ လက်တလောလုပ်ထားတဲ့ Transaction တွေကိုပြထားပါတယ်။ အလယ်မှာ နှိပ်စမ်းကြည့်လို့ရမယ့် Transfer, Scan, Fx Rate, History စတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် (၄) ခုပါဝင်ပါတယ်။ အားလုံးတစ်ခုမကျန်အကုန်စုံအောင်တော့ မလုပ်ပါဘူး။ UI Prototype လောက်ပဲရအောင် လုပ်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

ရေးစရာရှိတာ ဆက်ရေးကြပါမယ်။ app ဖိုဒါရဲ Structure ကို အခုလိုရအောင် လုပ်ပေးလိုက်ပါ။

`index`, `transfer`, `scan`, `fxrate`, `history` ဆိုတဲ့ Page (၅) ခုပါဝင်ပါတယ်။ ရှိုးရိုး Stack Screen တွေပါပဲ။ Tab တွေဘာတွေ မသုံးထားပါဘူး။ ပင်မ `_layout.jsx` ဖိုင်တစ်ခုထဲပဲ ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒီဖိုင်ထဲမှာ ဒီကုဒ်ကို ရေးပေးပါ။

React Native - app/_layout.jsx

```

import { Stack } from "expo-router";

import { QueryClient, QueryClientProvider } from "react-query";

export const queryClient = new QueryClient();

export default function RootLayout() {
  return (
    <QueryClientProvider client={queryClient}>
      <Stack>
        <Stack.Screen
          name="index"

```

```

        options={{ headerShown: false, title: "Home" }}
    />
    <Stack.Screen
        name="transfer"
        options={{ title: "Transfer" }}
    />
    <Stack.Screen
        name="scan"
        options={{ title: "Scan" }}
    />
    <Stack.Screen
        name="fxrate"
        options={{ title: "Exchange Rate" }}
    />
    <Stack.Screen
        name="history"
        options={{ title: "History" }}
    />
</Stack>
</QueryClientProvider>
);
}

```

React Query ရဲ့ QueryClientProvider ထဲမှာ Screen (၅) ခုပါတဲ့ Stack Layout တစ်ခု သတ်မှတ် ထားတာပါ။ ကုဒ်တွေများတယ် ထင်ရပေမယ့် အသစ်အဆန်းတွေတော့ မပါတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဆက်လက်ပြီး components တွေ အရင်ရေးကြပါမယ်။ components/ActionButton.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/components/ActionButton.jsx

```

import { Text, View, StyleSheet, TouchableOpacity } from "react-native";

import { MaterialIcons } from "@expo/vector-icons";

```

```
import { router } from "expo-router";

export default function ActionButton({ color, icon, label, path }) {
  return (
    <TouchableOpacity
      style={styles.action}
      onPress={() => {
        if (path) {
          router.navigate(path);
        }
      }}>
      <View
        style={[
          styles.actionButton,
          { backgroundColor: color ? color : "#7b48f4" },
        ]}>
        <MaterialIcons
          name={icon ? icon : "attach-money"}
          size={32}
          color="white"
        />
      </View>
      <Text style={styles.text.actionText}>
        {label ? label : "Label"}
      </Text>
    </TouchableOpacity>
  );
}

const styles = StyleSheet.create({
  action: {
    justifyContent: "center",
    alignItems: "center",
    gap: 8,
  },
});
```

```

actionButton: {
  width: 68,
  height: 68,
  borderRadius: 68,
  justifyContent: "center",
  alignItems: "center",
},
text: {
  actionText: {
    color: "#fff",
  },
},
});

```

ဒါက App ရဲ့ အလယ်နားက နှိပ်လိုရတဲ့ ခလုပ် (၄) ခုအတွက်ပြန်ခေါ်သုံးလိုရအောင် Button Component တစ်ခု ကိုယ့်ဘာသာ ဖန်တီးလိုက်တဲ့သဘောပါပဲ။ props အနေနဲ့ color, icon, label နဲ့ path တို့ကို လက်ခံထားပါတယ်။

ထူးခြားချက်အနေနဲ့ TouchableOpacity Component ကိုသုံးထားတာ သတိပြုပါ။ နှိပ်လိုရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေအတွက် TouchableOpacity ကို Button အစား သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြန်ပေးထားတာလည်း အဲဒီ နှိပ်လိုရတဲ့ TouchableOpacity ကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။ onPress မှာ နှိပ်လိုက်ရင် props အနေနဲ့ ပါလာတဲ့ path ကို သွားထားပါတယ်။

StyleSheet နဲ့ styles တွေကို အောက်နားမှာ ခဲ့ရေးထားပါတယ်။ သတိပြုရမှာကတော့ <View> ရဲ့ style မှာ Array တစ်ခုပေးထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ ကြိုရေးထားတဲ့ Styles တွေကို ပေါင်းစပ် အသုံးပြုလို ရပါတယ်။ နမူနာမှာ ကြိုရေးထားတဲ့ Style အပြင် Prop color ကိုပါ ထပ်တီးပြီး ထည့်ပေး ထားတာပါ။

ဆက်လက်ပြီး components/BalanceCard.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/components/BalanceCard.jsx

```
import { Text, View, StyleSheet } from "react-native";

export default function BalanceCard() {
  return (
    <View style={styles.banner}>
      <Text style={styles.text.label}>Balance</Text>
      <View style={styles.balance}>
        <Text style={styles.text.label}>$</Text>
        <Text style={styles.text.amount}>12,543.74</Text>
      </View>
      <View style={styles.balanceGrowth}>
        <Text style={styles.text.growth}>+520 Today</Text>
      </View>
    </View>
  );
}

const styles = StyleSheet.create({
  banner: {
    padding: 30,
    borderBottomLeftRadius: 25,
    borderBottomRightRadius: 25,
    backgroundColor: "#6d25e5",
  },
  balance: {
    marginTop: 12,
    flexDirection: "row",
    gap: 10,
    alignItems: "center",
  },
  balanceGrowth: {
    alignItems: "flex-end",
    paddingTop: 10,
  },
});
```

```

text: {
  label: {
    fontWeight: "bold",
    color: "#aaa",
  },
  amount: {
    fontWeight: "bold",
    fontSize: 40,
    color: "#fff",
  },
  growth: {
    color: "#6f6",
  },
},
});

```

ဒီမှာတော့ လိုချင်တဲ့ UI ရအောင် <View> တွေ <Text> တွေ Style တွေကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုထားပေ မယ့် ထူးဆန်းတဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေ မပါတော့ပါဘူး။ ဆက်လက်ပြီး components/ Transactions.jsx မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

React Native - app/components/Transactions.jsx

```

import {
  Text,
  View,
  ScrollView,
  StyleSheet,
} from "react-native";

import { MaterialIcons } from "@expo/vector-icons";
import { useState } from "react";

export default function Transactions() {
  const [transactions, setTransactions] = useState([

```

```
{ id: 1, msg: "EPC Bill", type: "out", time: "Jul 6, 2024" },
{ id: 2, msg: "Deposit", type: "in", time: "Jul 5, 2024" },
{ id: 3, msg: "Transfer", type: "in", time: "Jul 5, 2024" },
{ id: 4, msg: "Wifi Bill", type: "out", time: "Jul 4, 2024" },
{ id: 5, msg: "Payment", type: "in", time: "Jul 4, 2024" },
]);


return (
<ScrollView>
{transactions.map(transaction => {
return (
<View
style={styles.transaction}
key={transaction.id}>
<MaterialIcons
name="compare-arrows"
size={32}
color={
transaction.type === "in" ? "green" : "brown"
}
/>
<View>
<Text style={styles.text.payment}>
{transaction.msg}
</Text>
<Text style={styles.text.muted}>
{transaction.time}
</Text>
</View>
</View>
);
})}
</ScrollView>
);
}
```

```
const styles = StyleSheet.create({
  transaction: {
    flexDirection: "row",
    gap: 20,
    alignItems: "center",
    padding: 15,
    backgroundColor: "#fff",
    borderRadius: 10,
    marginBottom: 10,
  },
  text: {
    payment: {
      fontSize: 21,
    },
    muted: {
      color: "#888",
    },
  },
});
```

ဒီနေရာမှာတော့ useState နဲ့ Default Data တခါ်၊ ပေးထားပါတယ်။ အဲဒီ State Data ကို map() လုပ်ပြီး <View> တွေကိုပဲ List တစ်ခုအနေနဲ့ ပြပေးထားတာပါ။ State အပြောင်းအလဲ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ မပါလို့ useState တောင်သုံးမနေဘဲ ရုံးရုံး Variable နဲ့ရေးရင်လည်း ရနိုင်ပါတယ်။

List တွေပြဖို့အတွက် Item တွေများရင် ပိုသင့်တော်တာကတော့ FlatList Component ဖြစ်ပါတယ်။ ပိုမြန်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ သိပ်မများတဲ့အတွက် ရုံးရုံး View တွေကိုပဲ List Item ပုံစံဖြစ်အောင် Style နဲ့လုပ်ပြီး ပြထားတာပါ။

လိုတဲ့နေရာကနေ ခေါ်သုံးဖို့ ရေးထားတဲ့ Component တွေတော့ ဖုံးပါပြီ။ Page တွေရေးကြပါမယ်။ အရှင် ဆုံးဖြစ်တဲ့ history.jsx ကနေ စရေးကြပါမယ်။ ဒီလိုရေးပေးပါ။

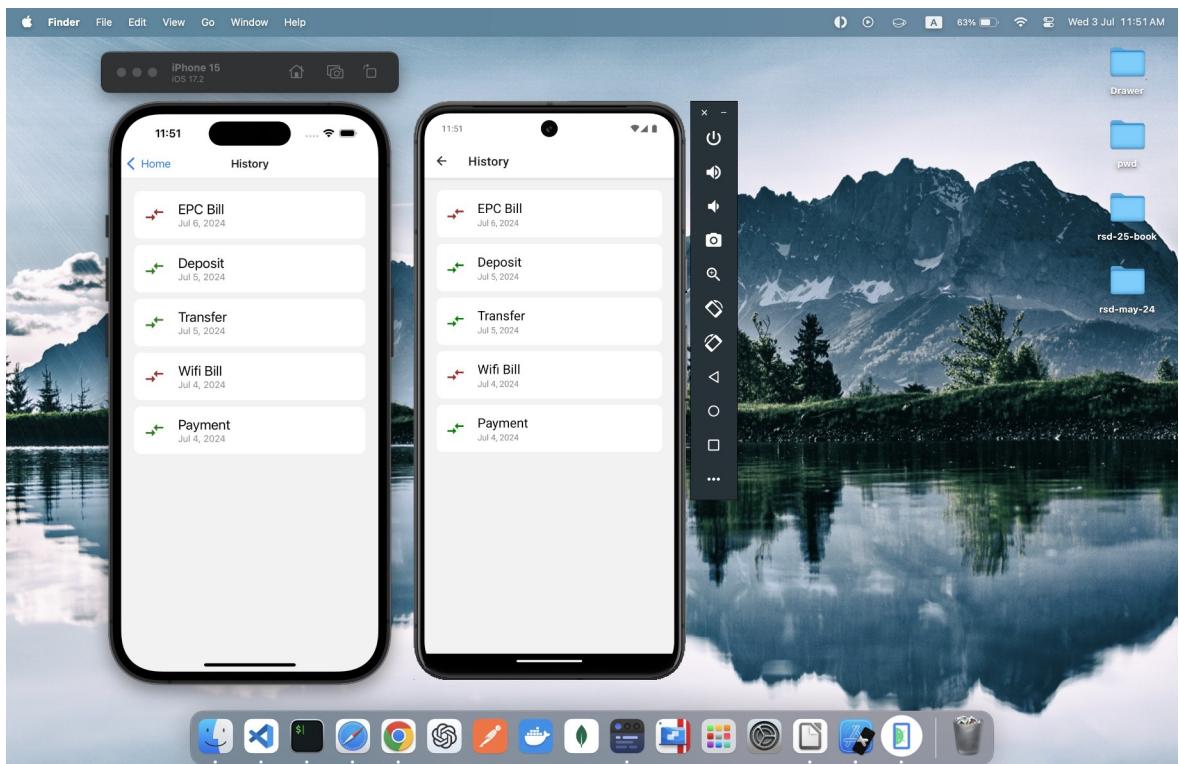
React Native - app/history.jsx

```
import { View } from "react-native";

import Transactions from "./components/Transactions";

export default function History() {
  return <View style={{ padding: 20 }}>
    <Transactions />
  </View>
}
```

ဘာမှမပါပါဘူး။ ခုဏရေးရေးလိုက်တဲ့ Transaction Component ကိုပဲ ယူသုံးပြီး ပြလိုက်တာပါ။ အခု တော့ စမ်းဖွဲ့မပြည့်စုံသေးပါဘူး။ အားလုံးစုံလို့ စမ်းကြည့်လိုက်ရင် ဒီ Page ရဲ့ ဖော်ပြပုံက အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

ဆက်လက်ပြီး transfer.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/transfer.jsx

```
import {  
  StyleSheet,  
  View,  
  Text,  
  TextInput,  
  TouchableOpacity,  
} from "react-native";  
  
import { useRef, useState } from "react";  
  
export default function Transfer() {  
  const toInput = useRef();  
  const amountInput = useRef();  
  const noteInput = useRef();  
  
  const [available, setAvailable] = useState("12,543.74");  
  const [to, setTo] = useState("");  
  const [amount, setAmount] = useState(0);  
  const [note, setNote] = useState("");  
  
  return (  
    <View style={styles.container}>  
      <TextInput  
        style={styles.input}  
        placeholder="To"  
        ref={toInput}  
        value={to}  
        onChangeText={setTo}  
      />  
      <TextInput  
        style={styles.input}  
        placeholder="Amount"  
        ref={amountInput}  
        value={amount}  
      </View>  
  );  
}
```

```
        onChangeText={setAmount}
    />
    <TouchableOpacity
        style={styles.inputDes}
        onPress={() => {
            setAmount(available);
        }}>
        <Text>Balance: </Text>
        <Text style={styles.balance}>{available}</Text>
    </TouchableOpacity>

    <TextInput
        style={styles.input}
        placeholder="Note"
        ref={noteInput}
        value={note}
        onChangeText={setNote}
    />

    <TouchableOpacity style={styles.button}>
        <Text style={styles.buttonText}>Send</Text>
    </TouchableOpacity>
</View>
);

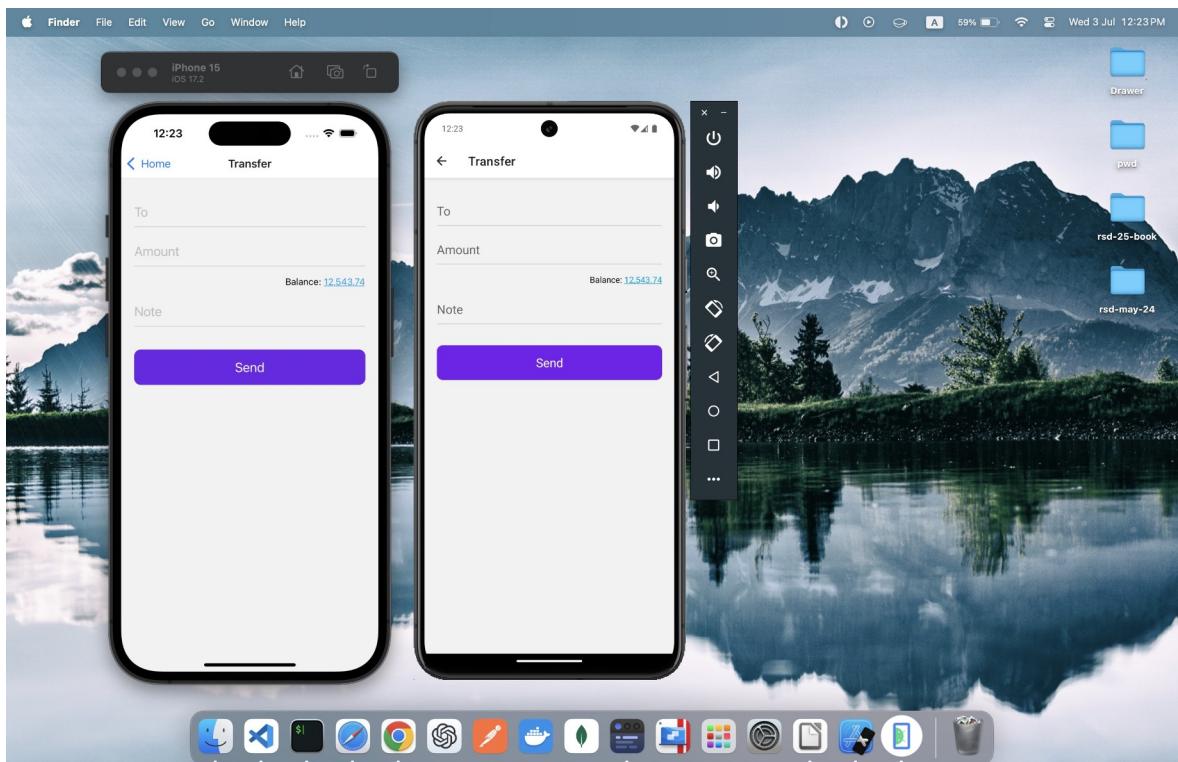
}

const styles = StyleSheet.create({
    container: {
        gap: 15,
        padding: 20,
        marginTop: 10,
    },
    input: {
        flexGrow: 1,
        fontSize: 20,
```

```
paddingTop: 10,  
paddingBottom: 10,  
borderBottomWidth: 1,  
borderBottomColor: "#ccc",  
},  
inputDes: {  
  flexDirection: "row",  
  justifyContent: "flex-end",  
},  
balance: {  
  color: "#0e9ce2",  
  textDecorationLine: "underline",  
},  
button: {  
  marginTop: 20,  
  alignItems: "center",  
  padding: 15,  
  backgroundColor: "#6d25e5",  
  borderRadius: 10,  
},  
buttonText: {  
  fontSize: 20,  
  color: "white",  
},  
});
```

Form Input တွေ Manage လုပ်ပဲ ပါသွားပါဖြီ။ <TextInput> တွေကိုသုံးထားပါတယ်။ Ref တွေ ကိုယ်စိန့်တိတော်သားပါတယ်။ ပြယုံသက်သက်ပါပဲ။ ဘာအလုပ်မှတော့ လုပ်မထားပါဘူး။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ <TextInput> တွေရဲ့ value ကို သက်ဆိုင်ရာ State Value နဲ့ ချိတ်ပေးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ onChangeText မှာ setState Function တွေကို ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် React Native က TextInput မှာ အပြောင်းအလဲရှိတိုင်း setState Function ကိုသုံးပြီး သက်ဆိုင်ရာ State Value ကို Update လုပ်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိ Balance ကိုပြတဲ့ Text ကို TouchableOpacity နဲ့ နိပ်လိုရအောင်လည်း လုပ်ပေးထားပါတယ်။ နိပ်လိုက်ရင် လက်ရှိ Balance ကို amount TextInput မှာ အလိုအလျောက် ထည့်ပေးသွားမှာပါ။ Input မှာ ထည့်တာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ amount State မှာ ထည့်ပေးလိုက်လို သူနဲ့ချိတ်ထားတဲ့ Input Value ဖြစ်သွားတာပါ။ နောင်အားလုံးစုံလို စမ်းကြည့်ရင် အခုလိုပုံစံရမှာပါ။

ဆက်လက်ပြီး scan.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/scan.jsx

```
import {
  View,
  Text,
  Button,
  StyleSheet,
  TouchableOpacity
} from "react-native";
```

```
import { useState } from "react";
import { MaterialIcons } from "@expo/vector-icons";
import { CameraView, useCameraPermissions } from "expo-camera";

export default function Scan() {
  const [facing, setFacing] = useState("back");
  const [permission, requestPermission] = useCameraPermissions();

  if (!permission) {
    return <View />;
  }

  if (!permission.granted) {
    return (
      <View style={styles.container}>
        <Text style={{ textAlign: "center", fontSize: 16 }}>
          We need your permission to show the camera
        </Text>
        <View
          style={{ marginTop: 20, width: 250, alignSelf: "center" }}>
          <Button
            onPress={requestPermission}
            title="grant permission"
          />
        </View>
      </View>
    );
  }

  function toggleCameraFacing() {
    setFacing(current => (current === "back" ? "front" : "back"));
  }
}
```

```
return (
  <View style={styles.container}>
    <CameraView
      style={styles.camera}
      facing={facing}

      onBarcodeScanned={result => {
        console.log(result.data);
      }}>
      <View style={styles.buttonContainer}>
        <TouchableOpacity
          style={styles.button}
          onPress={toggleCameraFacing}>
          <MaterialIcons
            name="cameraswitch"
            size={48}
            color="white"
          />
        </TouchableOpacity>
      </View>
    </CameraView>
  </View>
);

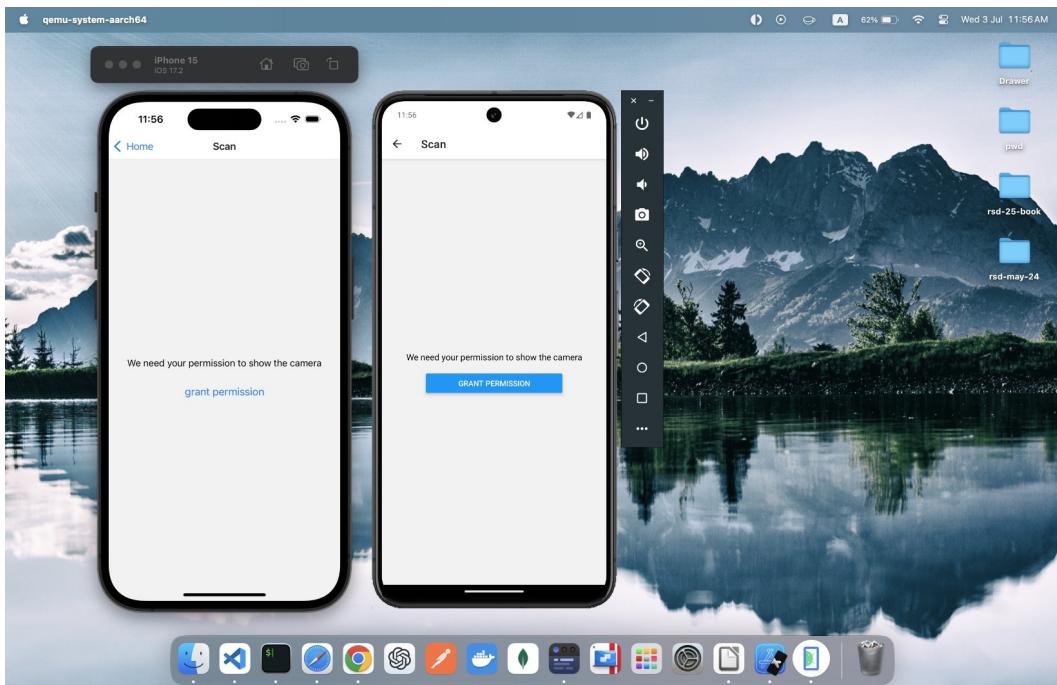
}

const styles = StyleSheet.create({
  container: {
    flex: 1,
    justifyContent: "center",
  },
  camera: {
    flex: 1,
  },
  buttonContainer: {
    flex: 1,
```

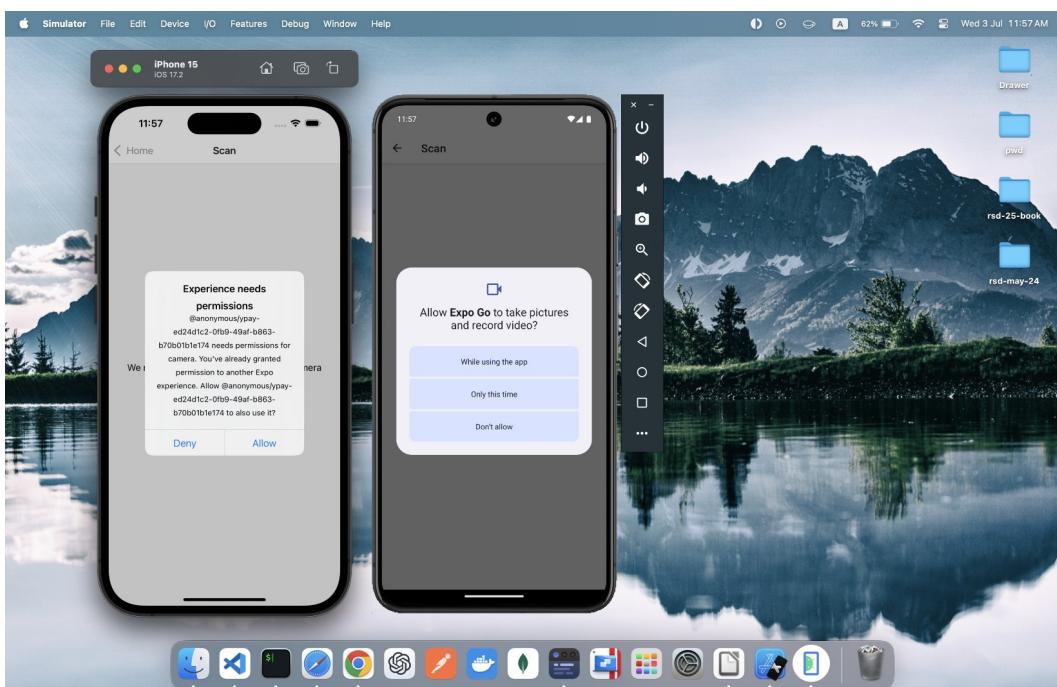
```
        flexDirection: "row",
        backgroundColor: "transparent",
        margin: 64,
    },
    button: {
        flex: 1,
        alignSelf: "flex-end",
        alignItems: "center",
    },
    text: {
        fontSize: 24,
        fontWeight: "bold",
        color: "white",
    },
});
```

ဒီကုဒ်ရဲ့ ထူးခြားချက်ကတေသာ့ Expo Camera ကို အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ facing နဲ့ permission ဆိုတဲ့ State Data နှစ်ခုလည်း ထည့်သုံးထားပါတယ်။ facing က ရိုးရိုးကင်မရာလား၊ Selfie ကင်မရာလား ဆိုတဲ့ State ကို သိမ်းဖိုပါ။ Default အနေနဲ့ back ကိုပေးထားပါတယ်။ Permission ကတေသာ့ User ဆီက Camera Permission ကိုတောင်းပြီး သိမ်းဖို ဖြစ်ပါတယ်။ useState မသုံးပါဘူး useCameraPermissions ကို သုံးပါတယ်။

permission မရှိရင် ဆက်အလုပ်မလုပ်အောင် <View> အလွတ်တစ်ခု ပြန်ပေးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့ အခါ Permission တောင်းတဲ့ UI ကို ဆက်ရေးထားပါတယ်။ useCameraPermissions ကနေရတဲ့ requestPermission ကို နိုပ်လိုက်ရင် သက်ဆိုင်ရာ Mobile Device ရဲ့ Camera Permission တောင်တဲ့လုပ်ဆောင်ချက် အလုပ်လုပ်သွားပါလိမ့်မယ်။ နောင်အားလုံးစုံလို့ စမ်းကြည့်တဲ့အခါ ရလဒ်က အခုလိုပုံစံ ဖြစ်မှာပါ။

grant permission ခလုပ်ကိုနှင့်လိုက်ရင်တော့ အခုလိုတွေ့ရမှာပါ။

Expo မှာ အဲဒီလိုမျိုး Device Feature တွေကို စီမံပေးနိုင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေအစုပါဝင်ပါတယ်။ ရေးထားတဲ့ကုဒ်ကို ပြန်လေ့လာကြည့်ပါ။ <CameraView> Component နဲ့ ကင်မရာရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် ကို ပြထားပါတယ်။ သူ့ထဲမှာ ကင်မရာရှုနောက်ပြောင်းလိုက်တဲ့ ခလုပ်တစ်ခုထည့်ထားပါတယ်။ facing ကို font နဲ့ back လိုသလို ပြောင်းပေးလိုက်တာပါပဲ။ အဲဒီ Facing Value ကို <CameraView> ရဲ့ Prop မှာ ထည့်ပေးထားပါတယ်။

အခိကအကျဆုံးကတော့ onBarcodeScanned လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Scan Page ကိုဖွင့်လိုက်ရင် CameraView ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ Camera နဲ့ QR Code အပါအဝင် Barcode တွေ ကို ဖတ်လိုက်တဲ့အခါ onBarcodeScanned အလိုအလျောက် အလုပ်လုပ်သွားပါလိမ့်မယ်။ နမူနာအနေ နဲ့ data ကို Console မှာ ရှိက်ထုတ်ပြနိုင်းထားပါတယ်။

<CameraView> ရဲ့ ပြဿနာက Emulator တွေ နဲ့ Simulator တွေနဲ့ စမ်းလို့ အဆင်မပြေတာပါပဲ။ ဒါက CameraView ကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ Emulator တွေ နဲ့ Simulator တွေမှာကိုက မရတာပါ။ Emulator မှာ ရအောင် လုပ်ရင်ရနိုင်ပေမယ့် တော်တော်လေးပြီး သုံးရခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလုပ်ဆောင်ချက်ကို ဖုန်းမှာစမ်းကြည့်မှပဲ အဆင်ပြေမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခုတော့ စမ်းလိုမရသေးပါဘူး။ အားလုံးစုံမှ စမ်းကြည့်လိုက်ပါ။

Expo Camera ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက် ပြည့်စုံအောင် Setting လည်းပြင်ပေးရပါမယ်။ app.json ဖိုင်ရဲ့ plugins Section ကို ဒီလိုပြင်ပေးပါ။

JSON - app.json

```
"plugins": [
  "expo-router",
  [
    "expo-camera",
    {
      "cameraPermission": "Allow ${PRODUCT_NAME} to access your camera"
    }
  ],
]
```

expo-router ကတေသာ မူလကတည်းက ပါပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ expo-camera ထပ်ထည့်လိုက်တာပါ။ လိုအပ်ရင် Camera, Video, Recording Permission တွေတောင်းလိုရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ မလိုအပ်လို Camera Permission တစ်မျိုးပဲ တောင်းထားပါတယ်။

နောက်တစ်ဆင့်အနေနဲ့ fxrate.jsx မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

React Native - app/fxrate.jsx

```
import { View, TextInput, Text, StyleSheet } from "react-native";
import { useRef, useState } from "react";
import { useQuery } from "react-query";

import { MaterialIcons } from "@expo/vector-icons";

const api = "https://api.frankfurter.app/latest?from=USD";

export default function FxRate() {
  const amountInput = useRef();
  const [amount, setAmount] = useState(1);

  const { isLoading, isError, error, data } = useQuery("fxrate", async () => {
    const res = await fetch(api);
    return res.json();
  });

  if (isError) {
    return (
      <View style={{ justifyContent: "center", alignItems: "center" }}>
        <Text>{error.message}</Text>
      </View>
    );
  }
}
```

```
if (isLoading) {
  return (
    <View style={{ justifyContent: "center", alignItems: "center" }}>
      <Text>Loading...</Text>
    </View>
  );
}

const convert = code => {
  const usd = amount > 0 ? amount : 1;
  if(!data.rates[code]) return 0;

  return usd * data.rates[code];
}

return (
  <View style={{ padding: 20 }}>
    <View style={styles.item}>
      <MaterialIcons
        name="attach-money"
        color="#0e9ce2"
        size={32}
      />
      <TextInput
        style={styles.input}
        onChangeText={setAmount}
        value={amount}
        ref={amountInput}
        placeholder="1 USD"
      />
    </View>
    <View style={styles.item}>
      <MaterialIcons
        name="euro"
        color="#0e9ce2"
      />
    </View>
  </View>
)
```

```
        size={24}
    />
    <Text style={styles.result}>{convert("EUR")} EUR</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
    <MaterialIcons
        name="currency-pound"
        color="#0e9ce2"
        size={24}
    />
    <Text style={styles.result}>{convert("GBP")} GBP</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
    <MaterialIcons
        name="currency-yen"
        color="#0e9ce2"
        size={24}
    />
    <Text style={styles.result}>{convert("JPY")} JPY</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
    <MaterialIcons
        name="currency-yuan"
        color="#0e9ce2"
        size={24}
    />
    <Text style={styles.result}>{convert("CNY")} CNY</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
    <MaterialIcons
        name="currency-rupee"
        color="#0e9ce2"
        size={24}
    />
    <Text style={styles.result}>{convert("INR")} INR</Text>
```

```
</View>
<View style={styles.item}>
  <MaterialIcons
    name="currency-exchange"
    color="#0e9ce2"
    size={24}
  />
  <Text style={styles.result}>{convert("CAD")} CAD</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
  <MaterialIcons
    name="currency-exchange"
    color="#0e9ce2"
    size={24}
  />
  <Text style={styles.result}>{convert("AUD")} AUD</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
  <MaterialIcons
    name="currency-exchange"
    color="#0e9ce2"
    size={24}
  />
  <Text style={styles.result}>{convert("SGD")} SGD</Text>
</View>
<View style={styles.item}>
  <MaterialIcons
    name="currency-exchange"
    color="#0e9ce2"
    size={24}
  />
  <Text style={styles.result}>{convert("THB")} THB</Text>
</View>
</View>
);
```

```
}

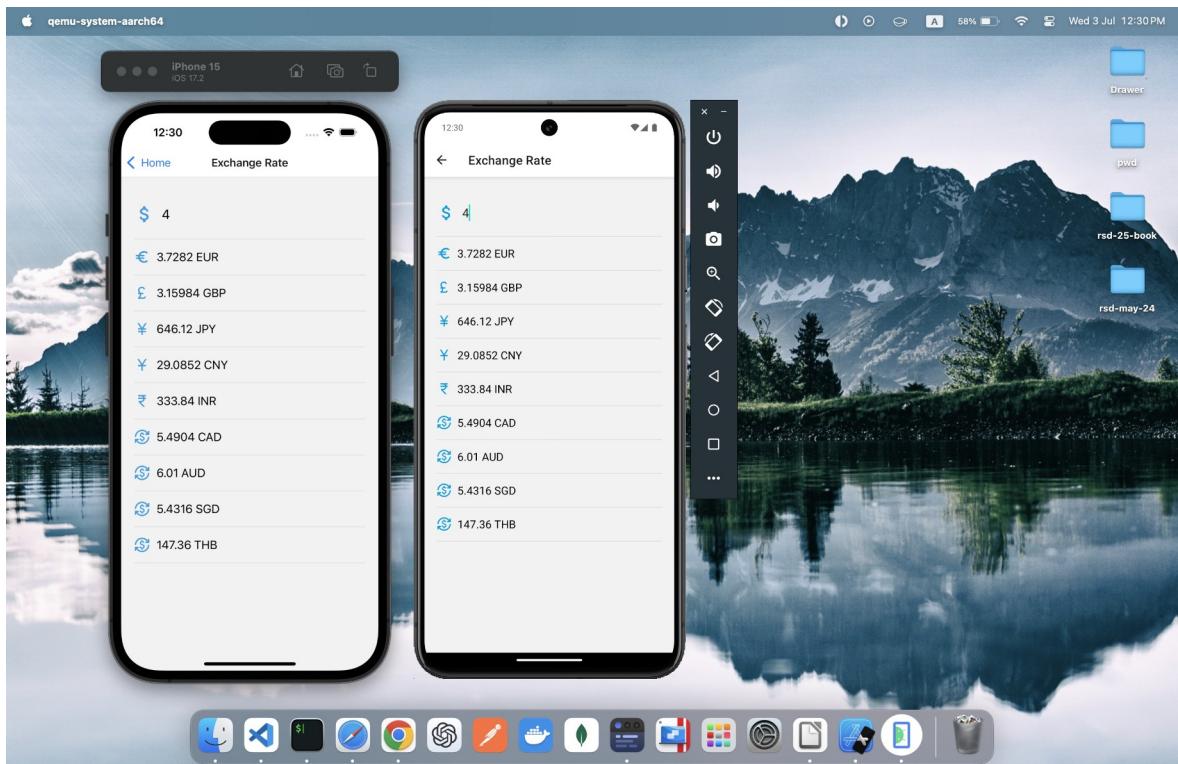
const styles = StyleSheet.create({
  input: {
    flexGrow: 1,
    fontSize: 20,
    paddingTop: 10,
    paddingBottom: 10,
  },
  item: {
    flexDirection: "row",
    gap: 10,
    alignItems: "center",
    paddingTop: 15,
    paddingBottom: 15,
    borderBottomWidth: 1,
    borderBottomColor: "#ddd",
  },
  result: {
    fontSize: 18,
  }
});
```

ပါတဲ့ကုဒ်များပေမယ့် လိုဂင်းကတော့ React Query နဲ့ Exchange Rate API ကိုလုမ်းခေါ်ပြီး ပြန်ရတဲ့ Value တွေကို List အနေနဲ့ ပြထားတာပါ။ နမူနာသုံးပြထားတဲ့ API ဟာ ဥရောပဗုံးဘဏ်က ထုတ်ပြန်တဲ့ ငွေလဲနှစ်းတွေကို ပြန်ပေးတဲ့ Free API ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ပြန်ပေးတဲ့ Response Data ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံက ဒီလို ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

```
{  
    "amount": 1.0,  
    "base": "USD",  
    "date": "2024-07-02",  
    "rates": {  
        "AUD": 1.5025,  
        "BGN": 1.8229,  
        "BRL": 5.637,  
        "CAD": 1.3726,  
        "CHF": 0.90381,  
        "CNY": 7.2713,  
        "CZK": 23.474,  
        "DKK": 6.9522,  
        "EUR": 0.93205,  
        "GBP": 0.78996,  
        "HKD": 7.8133,  
        ...  
    }  
}
```

1 Dollar ကို အခြေခံတဲ့ ငွေလဲနှစ်းကိုပြန်ပေးတာပါ။

TextInput တစ်ခုလည်း ထည့်ထားပါတယ်။ convert() Function တစ်ခုလည်း ရေးထားပါတယ်။ TextInput မှာ ရိုက်ထည့်ထားတဲ့တန်ဖိုးနဲ့ API ကရတဲ့ ငွေလဲနှစ်းကို မြောက်ပြီး ပြန်ပေးပါတယ်။ ဒါ ကြောင့် TextInput မှာ ဒေါ်လာ Amount ကိုရိုက်ထည့်လိုက်ရင် အဲဒီ Amount နဲ့ကိုက်ညီတဲ့ ငွေလဲနှစ်း တွေကို ရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရလဒ်က အခုလိုပုံစံဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အခုခံရင်လိုအပ်တဲ့ Page တွေစုံသွားပါပြီ။ နောက်ဆုံးတစ်ခုအနေနဲ့ index.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React Native - app/index.jsx

```

import {
  Text,
  View,
  StyleSheet,
  SafeAreaView,
  Platform,
} from "react-native";

import { LinearGradient } from "expo-linear-gradient";

import Transactions from "./components/Transactions";
import ActionButton from "./components/ActionButton";
import BalanceCard from "./components/BalanceCard";

```

```
export default function Home() {
  return (
    <SafeAreaView style={styles.container}>
      <LinearGradient
        colors={[ "rgba(0,0,0,0.8)" , "transparent" ]} style={styles.background}>
      />
      <View>
        <BalanceCard />
        <View style={styles.actions}>
          <ActionButton
            color="#ff009d"
            icon="compare-arrows"
            label="Transfer"
            path="/transfer"
          />
          <ActionButton
            color="#0e9ce2"
            icon="qr-code-2"
            label="Scan"
            path="/scan"
          />
          <ActionButton
            color="#7b48f4"
            icon="attach-money"
            label="Fx Rate"
            path="/fxrate"
          />
          <ActionButton
            color="#ff379e"
            icon="history"
            label="History"
            path="/history"
          />
        </View>
      </SafeAreaView>
    )
}
```

```
</View>

    <View style={styles.moreActionBar}></View>
    <View style={styles.transactions}>
        <Text style={styles.text.label}>Recent Transactions</Text>
        <Transactions />
    </View>
</View>
</SafeAreaView>
);
}

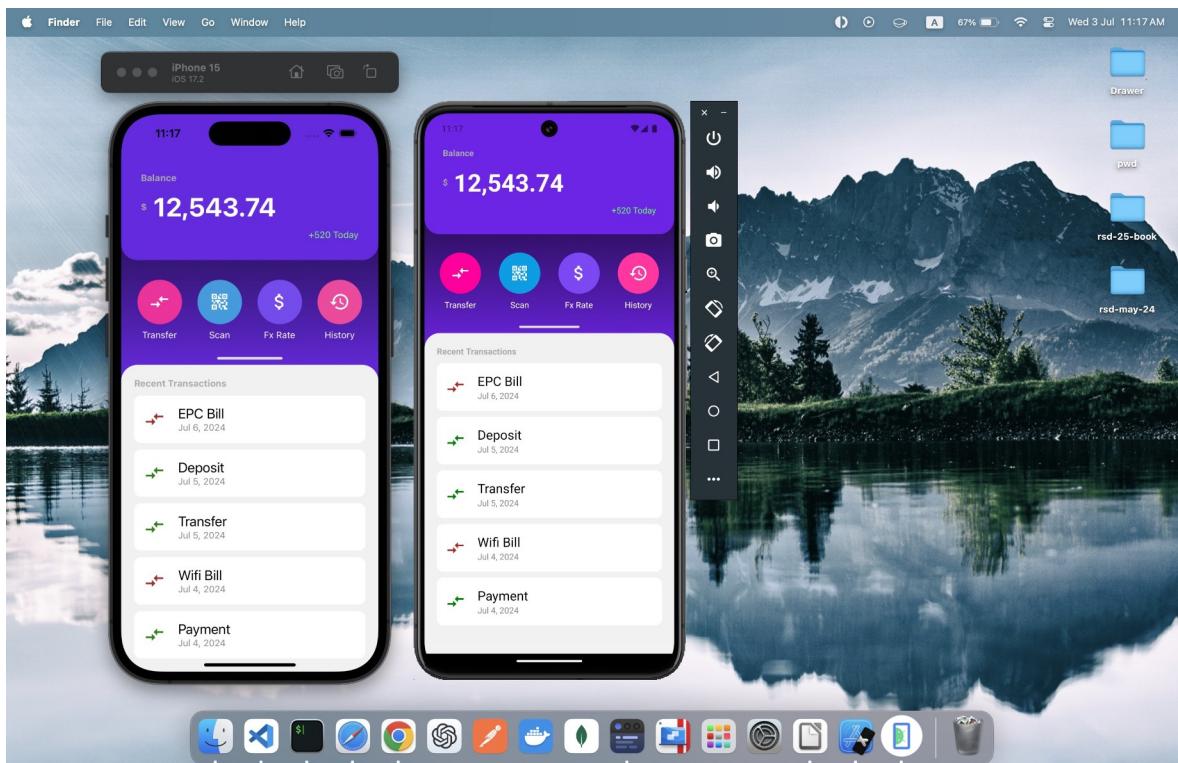
const styles = StyleSheet.create({
background: {
    position: "absolute",
    left: 0,
    right: 0,
    top: 100,
    height: 300,
},
container: {
    paddingTop: Platform.OS === "android" ? 25 : 0,
    backgroundColor: "#6d25e5",
},
actions: {
    paddingTop: 30,
    paddingLeft: 25,
    paddingRight: 25,
    paddingBottom: 25,
    flexDirection: "row",
    justifyContent: "space-between",
},
moreActionBar: {
    width: 100,
    height: 4,
```

```
        backgroundColor: "#ddd",
        borderRadius: 50,
        alignSelf: "center",
        marginBottom: 8,
    },
    transactions: {
        padding: 20,
        gap: 10,
        borderTopLeftRadius: 25,
        borderTopRightRadius: 25,
        backgroundColor: "#f1f1f1",
    },
    text: {
        label: {
            fontWeight: "bold",
            color: "#aaa",
        },
    },
});
```

ထူးခြားချက်တွေ ရွှေးကြည့်ကြပါမယ်။ SafeAreaView Component ကိုထည့်သုံးထားပါတယ်။ ကိုယ့် App ၏ Content တွေကို Notch တွေ Dynamic Island တွေနဲ့လွတ်ကင်းအောင် ပြစ်ချင်ရင် SafeAreaView နဲ့ ပြရပါတယ်။ အသုံးဝင်ပေမယ့် ဒီ Component က iOS အတွက်ပဲ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ Android မှာအလုပ်မလုပ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် Platform ကိုသုံးပြီး Style မှာ စစ်ထားတာကို သတိပြုပါ။ Platform.OS က Android ဖြစ်မယ်ဆိုရင် paddingTop ကိုပိုပေးထားပါတယ်။ Android Device တွေမှာ ပါလေးရှိတဲ့ Camera Notch တွေ Punch Hole တွေနဲ့ လွတ်အောင် ပြပေးစေချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

<LinearGradient> ကိုသုံးပြီး Gradient Background Color ရအောင် လုပ်ထားပါတယ်။ မူလ Background ပေါ်မှာ Transparent Layer တစ်ထပ်တပ်အုပ်ပြီး Gradient Color ပုံစံရအောင် ထည့်ထားတာပါ။ styles.background မှာ position: absolute နဲ့ top: 100 လောက်နေ စပြခိုင်းထားတာကို သတိပြုပါ။ top: 0 ကနေပြလည်းရပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာပြောင်းပြီး စမ်းကြည့်လို့ရပါ

တယ်။ top : ၀ ကနေ စပြေရင် Status Bar ပေါ်က စာလုံးတွေနဲ့ အရောင်ရော်း အဆင်မပြေလို့ top : 100 ကနေ စပြေခိုင်းထားတာပါ။ Status Bar ကို Expo ရဲ့ <StatusBar> Component နဲ့ Manageလုပ်လိုဂျပ်မယ့် ထည့်သုံးပြုမထားပါဘူး။ လေ့လာပြီးထည့်သုံးကြည့်လိုက်ပါ။ သုံးရဂ္ဂယ်ပါတယ်။ ကျွန်တာတွေကတော့ ကုဒ်များပေါ်မယ့် ထူးခြားချက်သိပ်မရှိဘဲ စောစောက ကြိုးရေးထားတဲ့ Component တွေကို လိုအပ်သလို ခေါ်သုံးလိုက်တာပါပဲ။ ဒီထိရေးပြီးရင်တော့ အားလုံးစုံသွားပါပြီ။ စမ်းကြည့်လို့ ရပါပြီ။

Emulator တွေ Simulator တွေထဲမှာ စမ်းကြည့်သင့်သလို၊ ကိုယ့်ဖုန်းထဲမှာလည်း Expo Go နဲ့ စမ်းကြည့်သင့်ပါတယ်။ Scan လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးဆိုရင် ဖုန်းနဲ့စမ်းမှ အဆင်ပြုမှာမြို့လိုပါ။

မူလအစီအစဉ်ကတော့ ရှေ့မှာ ရှိုးရှိုး React နဲ့ ရေးခဲ့တဲ့ **yaycha** App ကို React Native နဲ့ ပြန်ရေးပြုလိုပါ။ နှစ်ခါပြန်လုပ်ရင် ပျင်းစရာဖြစ်နေမှာစိုးလို့ အခါလို ပုံစံမတူတဲ့ Pay App UI တစ်ခု လုပ်ပြလိုက်တာပါ။ ကိုယ့်ဘာသာ React Native နဲ့ **yaycha** App ပုံစံ စမ်းလုပ်ကြည့်စွဲလည်း တိုက်တွန်းပါတယ်။ အလေ့အကျင့် ရသွားမှာဖြစ်သလို လိုအပ်ချက်ရှိလာတဲ့အခါ ဖြည့်စွက်လေ့လာဖြစ်သွားတာတွေလည်း ရှိပါလိမ့်မယ်။

အခန်း (၁၅) - API Authentication - Login, Register

ဒီအခန်းမှာ လုပ်လက်စဖြစ်တဲ့ **Yaycha App** အတွက် Authentication လုပ်ဆောင်ချက် ထည့်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ API ဘက်မှာလည်း လိုအပ်တဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ထပ်ဖြည့်ရမှာဖြစ်သလို၊ Client App ဘက်မှာ လည်း လိုအပ်တဲ့ UI တွေ ထပ်ဖြည့်ကြရမှာပါ။

ပြည့်စုံတဲ့ Authentication စနစ်တစ်ခုရဖို့ ကိုယ်တိုင်အစအဆုံးလုပ်ရတာ မလွယ်ပါဘူး။ မလွယ်ဘူးဆိုတာ နည်းပညာပိုင်း ခက်တာကိုချည်းပဲ ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ လုပ်ရတဲ့အလုပ်တွေ များလွန်းလို့ ပရောဂျက်ရဲ့ အချိန်တော်တော်များများကို သူမှာအချိန်ပေးရလိုပါ။

Username နဲ့ Password ကိုသုံးပြီး Login ဝင်ခိုင်းမယ်ဆိုလဲခေါက်တဲ့ မပြီးပါဘူး။ Email သုံးရင် Email Activation ကိစ္စတွေလုပ်ရပါမယ်။ ဖုန်းနံပါတ်သုံးရင် Phone Activation ကိစ္စတွေ လုပ်ရပါမယ်။ Password မေ့သွားရင် ပြန်ယူလို့ရအောင် Account Recovery အတွက် လိုအပ်တာတွေလုပ်ရပါမယ်။ အဲဒီ Account Recovery ကို Abuse လုပ်လို့မရအောင် လုပ်ရပါမယ်။ Social Media အကောင့်တွေနဲ့ Login ဝင်လို့ရတာမျိုးလည်း လိုနိုင်ပါတယ်။ ပိုပြည့်စုံချင်ရင် SMS OTP သို့မဟုတ် အခြား Two Factors Authentication စနစ်တစ်ခုခုကို သုံးပေးရပါမယ်။ ဒီထက်ပိုလုံခြုံချင်ရင်တော့ Fingerprint လို့ Biometric ကိစ္စတွေပါလုပ်ရပါမယ်။ တစ်ကယ့်ကို မလွယ်တဲ့ကိစ္စကြီးပါ။

ပြီးတော့ တစ်ခါလည်းမဟုတ် နှစ်ခါလည်းမဟုတ်၊ ပရောဂျက်တိုင်းမှာ လိုအပ်တဲ့ကိစ္စဖြစ်လို့ ဒီလောက်များတဲ့ အလုပ်တွေကို ပရောဂျက်တစ်ခါစတိုင်း တစ်ခါပြန်လုပ်ရရင်လည်း မဟုတ်သေးပါဘူး။ Authentication ကို ဖြေရှင်းပြီးစီးပြီးသားကိစ္စ (Solved Problem) လိုပြောကြပါတယ်။ ဖြေရှင်းပြီးသားကို ထပ်ဖြေရှင်းနေ

မယ့်အစား ရှိပြီးသားကို အသုံးချလိုက်ပါလို ဆိုကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာအစအဆုံး ရေးတာကို သိပ်အားမပေးကြဘဲ Auth0 တို့ Clerk လိုလို လိုအပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ပြည့်စုံအောင် ပါဝင်တဲ့ Third Party နည်းပညာတွေကို အသုံးပြုဖို့ တိုက်တွန်းကြပါတယ်။

ဒီအခန်းမှာ Authentication အကြောင်းလုပ်ကြတဲ့အခါ အုံခြီးလောက် ပြည့်စုံအောင် လုပ်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ Username, Password နဲ့ Login ဝင်လိုရတဲ့စနစ်လောက်ပဲ လုပ်နိုင်မှာပါ။ လက်တွေ့အသုံးပြုဖို့ထက် Practice ရစေဖို့ လုပ်ရင်းနဲ့ လေ့လာသင့်တာတွေ ဖြည့်စွက်လေ့လာသွားဖို့ကိုသာ ရည်ရွယ်ပါတယ်။ စလိုက်ကြရအောင်။

API Authentication

ပထမဆုံးအနေနဲ့ API Authentication အတွက် Token Based Authentication စနစ်ကို အသုံးပြုကြပါမယ်။ သူ့၏အလုပ်လုပ်ပုံက ဒီလိုပါ။

- Client က ပထမဆုံးတစ်ကြိမ် Username နဲ့ Password ကို မှန်အောင်ပေးရပါမယ်။
- မှန်ရင် API က Access Token ကို ပြန်ပေးပါမယ်။
- Client က Access Token ကို သိမ်းထားရပါမယ်။
- API က တချို့လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို Access Token ပါမှ ခွင့်ပြုမယ်လို ကန်သတ်ပါမယ်။
- Client က ကန်သတ်ထားတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို လိုချင်ရင် Access Token ပေးရပါမယ်။

ဒီနည်းနဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ စနစ်ပါ။ Access Token အဖြစ် Random String Token တွေ သုံးမယ်ဆိုရင် ရနိုင်ပါတယ်။ သုံးလည်းသုံးကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ JSON Web Token (JWT) လိုခေါ်တဲ့ နည်းပညာကို သုံးပါတယ်။ JWT ကိုသုံးပြီး Access Token တွေ ဖန်တီးလိုရပါတယ်။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ JWT က ပေးလိုက်တဲ့ Data ပေါ်အခြေခံပြီး Token ကိုဖန်တီးမှာပါ။ Random မဟုတ်ပါဘူး။ နောင်လိုအပ်ရင် Token ကို Decode လုပ်ပြီး မူလ Data ကို ပြန်ထုတ်ယူလိုရနိုင်ပါတယ်။

yaycha-api ဖော်ပြန်ထဲမှာ အခုလို JWT ကို အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npm i jsonwebtoken
```

သူရဲ့အလုပ်လုပ်ပုံက ဒီလိုပါ။

JavaScript

```
const jwt = require("jsonwebtoken");

const secret = "s!c#1$G9";
const data = { name: 'Alice', bio: 'jwt bio' };

const token = jwt.sign(data, secret);

console.log(token);
```

JWT နဲ့ data ကို sign() လုပ်ပြီး token ထွက်ယူထားတာပါ။ အဲဒီလို sign လုပ်တဲ့အခါ Secret Key တစ်ခု ပေးရပါတယ်။ အဲဒီ Secret Key နဲ့ Decode ပြန်လုပ်လိုရတဲ့အတွက် Strong ဖြစ်တဲ့ Key ဖြစ်ဖိုလိုပြီး၊ လုံခြုံအောင်သိမ်းထားဖိုလည်း လိုပါတယ်။ ဒီကုဒ်ကို Run ကြည့်လိုက်ရင် JWT Token ကို အခုလို Output အနေနဲ့ ရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။

Output

```
eyJhbGciOiJIUzI1NiIsInR5cCI6IkpXVCJ9.eyJvYW1lIjoiQWxpY2UiLCJiaW8iOiJqd3QgYmlvIiwiaWF0IjoxNzIwMTAxNjgxQ.h09_x1CbU4xT1Bj20JPB-PY_TEJpQHF5uXUAnLfM49A
```

Token မှန်မမှန် ပြန်စစ်ရင် Token ထဲက Data ကို အခုလို ပြန်ထုတ်ယူလိုရပါတယ်။

JavaScript

```
const jwt = require("jsonwebtoken");

const secret = "s!c#1$G9";
// const data = { name: 'Alice', bio: 'jwt bio' };
// const token = jwt.sign(data, secret);
```

```

const token =
"eyJhbGciOiJIUzI1NiIsInR5cCI6IkpXVCJ9.eyJJuYW1lIjoiQWxpY2UiLCJiaW8iOiJqd3QgYmlvIiwiaWF0IjoxNzIwMTAxNjgxQ.h09_x1CbU4xT1Bj20JPB-PY_TEJpQHF5uXUAnLfm49A";

const decode = jwt.verify(token, secret);
console.log(decode);

```

`verify()` နဲ့ Token ကိုပေးပြီး Decode လုပ်ထားတာပါ။ Decode လုပ်ချိန်မှာ ထည့်ပေးတဲ့ Secret Key လည်းမှန်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကို Run ကြည့်ရင် ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

Output

```
{ name: 'Alice', bio: 'jwt bio', iat: 1720101681 }
```

မူလ Data ကို ပြန်ရမှာဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးက Token Created လုပ်ခဲ့ချိန် Timestamp လည်း ပါလာတာကို တွေ့ရမှာပါ။ Token Create လုပ်ချိန်မှာ Expire Time ထည့်ပေးမယ်ဆိုရင်လည်း ရနိုင်ပါတယ်။

ဒီနည်းပညာကို သုံးထားတဲ့ Login ကုဒ်ကို လုပ်လက်စ **yaycha-api** ရဲ့ routers/user.js မှာ အခုလိုပေးပေးပါ။

JavaScript - API - routers/user.js

```

router.post("/login", async (req, res) => {
  const { username, password } = req.body;

  if (!username || !password) {
    return res
      .status(400)
      .json({ msg: "username and password required" });
  }
}

```

```

const user = await prisma.user.findUnique({
  where: { username },
});

if (user) {
  if (bcrypt.compare(password, user.password)) {
    const token = jwt.sign(user, process.env.JWT_SECRET);
    return res.json({ token, user });
  }
}

res.status(401).json({ msg: "incorrect username or password" });
}

```

POST ကို သုံးထားတာ သတိပြုပါ။ Request Body ကနေ username နဲ့ password ကိုယူထားပါတယ်။ မပါရင် 400 Bad Request ကုဒ်ကိုပြန်ပေးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ username နဲ့ Data ကိုထုတ်ယူပါတယ်။ ရှေ့ပိုင်းက နမူနာတွေမှာလို့ findFirst() ကို သုံးရင်လည်း ရပါတယ်။ နမူနာမှာ findUnique() ကိုသုံးထားပါတယ်။ သုံးနည်းက အတူတူပါပဲ။

User Data တွေထည့်တဲ့အခါ password တွေကို bcrypt နဲ့ Hash လုပ်ပြီးသိမ်းခဲ့တာ မှတ်မိပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် နောက်တစ်ဆင့်မှာ bcrypt.compare() နဲ့ ပေးလာတဲ့ password ကို သိမ်းထားတဲ့ Hash နဲ့တူမတူ တိုက်စစ်ပါတယ်။ User လည်းရှုတယ်၊ password လည်းမှန်တယ်ဆိုရင် Login Success ဖြစ်သွားတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် JWT နဲ့ User Data ကိုပေးပြီး Token ထုတ်ယူပါတယ်။ Secret Key ကိုတော့ ကုဒ်ထဲမှာ ထည့်မရေးပါဘူး။ .env ဖိုင်ထဲမှာ အခုလို ထည့်ထားပါတယ်။

.env

```

DATABASE_URL="file:./dev.db"
JWT_SECRET="F93U56G40jWrShL"

```

DATABASE_URL က မူလကတည်းက ရှိနေတာဖြစ်ပြီး JWT_SECRET ထပ်တိုးပေးလိုက်တာပါ။ အခုလို

.env ဖိုင်က Variable တွေကို ချိတ်သုံးချင်ရင် dotenv လိုခေါ်တဲ့ နည်းပညာကို သုံးရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုလို Install လုပ်ပေးဖို့ လိုပါတယ်။

```
npm i dotenv
```

Install လုပ်ပြီးရင်ရပါပြီ။ process.env ကနေတစ်ဆင့် .env ထဲက Variable တွေကို ယူသုံးလို ရသွားပါပြီ။ Sign လုပ်ပြီးလို Token ရလာတဲ့အခါ Token ရော User Data ရော နှစ်ခုလုံးကို Response Data အဖြစ်ပြန်ပေးထားပါတယ်။ အကယ်၍ Username, Password မမှန်လို အပေါ်ကအလုပ်တွေ မလုပ်ဖြစ်ခဲ့ရင်တော့ 401 Unauthorized Code ကို ပြန်ပို့ထားပါတယ်။

Postman နဲ့ စမ်းကြည့်လိုရပါပြီ။ Seed လုပ်တုံးက နမူနာထည့်ထားတဲ့ User Data တွေကိုသုံးလိုလည်း ရပါတယ်။ User အသစ်ထည့်ပေးနိုင်တဲ့ API ကုဒ်လည်း ရေးပြီးသားမို့လို ကိုယ့်ဘာသာ အကောင့်သစ်တစ်ခု အခုလို ထည့်လိုက်ပြီးမှ စမ်းကြည့်ရင်လည်း ရပါတယ်။

Key	Value
☒ name	Bobo
☒ username	bobo
☒ bio	api login tester
☒ password	password
Key	Value

```

1 "id": 12,
2 "name": "Bobo",
3 "username": "bobo",
4 "bio": "api login tester",
5 "password": "$2b$10$Ra4d5ZDXPc/0...
6     uzpgd0teygekIzGU8HlFTFSRgTMQpyTTuAbBllS",
7 "created": "2024-07-04T14:30:11.798Z"
8

```

The screenshot shows the Postman interface with a POST request to `localhost:8080/users/login`. The request body is set to `x-www-form-urlencoded` and contains two parameters: `username` with value `bobo` and `password` with value `password`. The response is displayed in Pretty JSON format:

```

1  "token": "eyJhbGciOiJIUzI1NiIsInR5cCI6IkpXVCJ9
2  eyJpZC16MTIsIm5hbWUiOiJCb2JvIiwidXNlcm5hbWUiOiJib23vIiwiYmlvI
3  joIyXBp1GxvZ2luHRIc3RlcisInBhc3N3b3JjIjoJJDJDEwJFJhNGQ1Wk
4  pENFBjL08udXpwZ2RRdGV5Z2t1alpHVTIMUZR1ns21RNUX5VFR1QWJCbGx
5  TIiwiy3JlyXR1ZC16ljIWmjQTM0ctMDRUMTQ6MzA6MTETUNzk4wILsImhdCI6
6  MTCyMDEwMzQ1M30.WhbI2WA91aryu62xHKQYDmdwcGddzm-hox0nmjv5xzw",
7  "user": {
8    "id": 12,
9    "name": "Bobo",
10   "username": "bobo",
11   "bio": "api login tester",
12   "password": "$2b$10$Ra4d5ZDXPc/o_
13     uzpgd0teygkejZGU8H1FTFSRgTM0oyITtuAbB11S",
14   "created": "2024-07-04T14:30:11.798Z"
15 }

```

အသစ် Create လုပ်ထားတဲ့ User Account နဲ့ /Login Route ကို စမ်းကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ပုံမှာပြထားသလို token ရော User Data တွေရော ပြန်ရသွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ API ဘက်မှာ ဆက်ရေးစရာတွေကျန်သေးပေမယ့် ဒီမှာခဏထားပြီး Client App ဘက်မှာ Register, Login, Profile လုပ်ဆောင်ချက်တွေအရင်သွားထည့်ကြပါမယ်။

Register

Login Page နဲ့ Register Page တွေက React Router အကြောင်းလေ့လာခဲ့စဉ်မှာ ကြိုထည့်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အခုလိုအပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ထပ်မထည့်ခင် Libs အမည်နဲ့ ဖိုဒါတစ်ခုဆောက်ပြီး `fetcher.js` အမည်နဲ့ ကုဒ်ဖိုင်တစ်ခုထည့်ပေးပါ။ API နဲ့ဆက်သွယ်ရတဲ့ကုဒ်တွေကို ဒီဖိုင်ထဲမှာ စုစည်းပြီး ရေးဖိုဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် **yaycha** ပရောဂျက်ပါ `src` ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံက အခုလို ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

```

yaycha
├── ...
└── src/
    ├── Template.jsx
    ├── ThemedApp.jsx
    ├── assets/
    ├── components/
        ├── AppDrawer.jsx
        ├── Form.jsx
        ├── Header.jsx
        ├── Item.jsx
        └── UserList.jsx
    └── libs/
        └── fetcher.js
    └── main.jsx
    └── pages/
        ├── Comments.jsx
        ├── Home.jsx
        ├── Likes.jsx
        ├── Login.jsx
        ├── Profile.jsx
        └── Register.jsx
...

```

fetcher.js ထဲမှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```

const api = import.meta.env.VITE_API;

export async function postUser(data) {
    const res = await fetch(`.${api}/users`, {
        method: "POST",
        body: JSON.stringify(data),
        headers: {
            "Content-Type": "application/json",

```

```
    },
});

if (res.ok) {
    return res.json();
}

throw new Error("Error: Check Network Log");
}

export async function postLogin(username, password) {
    const res = await fetch(`$api}/login`, {
        method: "POST",
        body: JSON.stringify({ username, password }),
        headers: {
            "Content-Type": "application/json",
        },
    });

    if (res.ok) {
        return res.json();
    }

    throw new Error("Incorrect username or password");
}
```

ပုံစံခံပေါင်ဆင် Function နှစ်ခုပါ။ postUser() က API ရဲ /users Route ကို POST နဲ့ fetch လုပ်ထားပါတယ်။ res.ok ဖြစ်ရင် res.json() Promise ကို Return ပြန်ပေးထားပါတယ်။ ok မဟုတ်ရင်တော့ Error ဖြစ်ကြောင်း Throw လုပ်ပေးထားပါတယ်။ အလားတူပဲ postLogin() က API ရဲ /login Route ကို POST နဲ့ fetch() လုပ်ထားပါတယ်။ React Query နဲ့ တွဲသုံးမှာမို့လို့ Data တွေ Return ပြန်မပေးဘဲ Promise တွေ Return ပြန်ပေးရတာကိုပဲ သတိပြုပေးပါ။

API လည်း Ready ဖြစ်နေပြီ။ API ကို fetch လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ Function တွေလည်း ရပြီဆိုတော့ လိုအပ်

တဲ့ UI နဲ့ချိတ်ဆက်မှုတွေလုပ်ကြပါမယ်။ pages/Register.jsx ကုဒ်ကို အခုလို ဖြင့်ပေးပါ။

React - src/pages/Register.jsx

```
import {  
  Box,  
  Button,  
  TextField,  
  Typography,  
  Alert,  
} from "@mui/material";  
  
import { useRef, useState } from "react";  
  
import { useMutation } from "react-query";  
import { postUser } from "../libs/fetcher";  
import { useNavigate } from "react-router-dom";  
import { useApp } from "../ThemedApp";  
  
export default function Register() {  
  const { setGlobalMsg } = useApp();  
  
  const nameInput = useRef();  
  const usernameInput = useRef();  
  const bioInput = useRef();  
  const passwordInput = useRef();  
  
  const [error, setError] = useState(null);  
  const navigate = useNavigate();  
  
  const handleSubmit = () => {  
    const name = nameInput.current.value;  
    const username = usernameInput.current.value;  
    const bio = bioInput.current.value;  
    const password = passwordInput.current.value;
```

```
if (!name || !username || !password) {
    setError("name, username and password required");
    return false;
}

create.mutate({ name, username, bio, password });
};

const create = useMutation(async data => postUser(data), {
    onError: async () => {
        setError("Cannot create account");
    },
    onSuccess: async user => {
        setGlobalMsg("Account Created");
        navigate("/login");
    },
});

return (
    <Box>
        <Typography variant="h3">Register</Typography>

        {error && (
            <Alert
                severity="warning"
                sx={{ mt: 2 }}>
                {error}
            </Alert>
        )}
    <form
        onSubmit={e => {
            e.preventDefault();
            handleSubmit();
        }}
    >
        <Grid container spacing={2}>
            <Grid item xs={12} md={6}>
                <FormControl>
                    <FormLabel>Name</FormLabel>
                    <Input type="text" value={name} onChange={e => setName(e.target.value)} />
                </FormControl>
            </Grid>
            <Grid item xs={12} md={6}>
                <FormControl>
                    <FormLabel>Username</FormLabel>
                    <Input type="text" value={username} onChange={e => setUsername(e.target.value)} />
                </FormControl>
            </Grid>
            <Grid item xs={12}>
                <FormControl>
                    <FormLabel>Bio</FormLabel>
                    <Input type="text" value={bio} onChange={e => setBio(e.target.value)} />
                </FormControl>
            </Grid>
            <Grid item xs={12}>
                <FormControl>
                    <FormLabel>Password</FormLabel>
                    <Input type="password" value={password} onChange={e => setPassword(e.target.value)} />
                </FormControl>
            </Grid>
            <Grid item xs={12}>
                <Button type="submit" variant="contained" color="primary">Create Account</Button>
            </Grid>
        </Grid>
    </form>
)
```

```
    }}>
  <Box
    sx={{{
      display: "flex",
      flexDirection: "column",
      gap: 1,
      mt: 2,
    }}>
    <TextField
      inputRef={nameInput}
      placeholder="Name"
      fullWidth
    />
    <TextField
      inputRef={usernameInput}
      placeholder="Username"
      fullWidth
    />
    <TextField
      inputRef={bioInput}
      placeholder="Bio"
      fullWidth
    />
    <TextField
      inputRef={passwordInput}
      type="password"
      placeholder="Password"
      fullWidth
    />
    <Button
      type="submit"
      variant="contained"
      fullWidth>
      Register
    </Button>
```

```

    </Box>
  </form>
</Box>
);
}

```

ဒီအချက်တွေ ထပ်ဖြည့်ပြင်ဆင်လိုက်တာပါ။

- fetcher နဲ့ postUser ကို Import လုပ်ထားပါတယ်။
- <TextField> တွေအတွက် ref တွေကိုယ်စီချိတ်ပေးထားပါတယ်။
- <form> နဲ့ onSubmit အတွက် handleSubmit ရေးပြီးချိတ်ပေးထားပါတယ်။
- Error ရှိရင်ပြန့် error State ကြေညာထားပါတယ်။
- <Alert> ကို error ရှိမှုပြန့်ပြင်ထားပါတယ်။

အရေးအကြီးဆုံးကတော့ create Function ပါပဲ။ useMutation နဲ့ API Fetch လုပ်ပြီး User အသစ် ထည့်ပေးတဲ့ ကုဒ်ပါ။ fetch ကုဒ်ကို ထပ်မရေးတော့ဘဲ fetcher ကနေ Import လုပ်ယူထားတဲ့ postUser ကိုသုံးပါတယ်။ onError နဲ့ fetch Error ရှိခဲ့ရင် Error Message ပြန့်သတ်မှတ်ထားပြီး onSuccess မှာ အားလုံးအဆင်ပြေသွားပြီဖြစ်လို့ Login ဝင်လိုက်အောင် /login Page ကို သွားခိုင်းထားပါတယ်။

ဒီထိစုံအောင် ရေးပြီးရင် Account တွေ Register လုပ်ပြီးစမ်းလိုက်ပါပြီ။ တစ်ခုခု အဆင်မပြော့ရင် API, fetcher, UI သုံးဆင့်တဲ့အလုပ်လုပ်တာဖြစ်လို့ မှားနိုင်တာလည်း သုံးဆင့်ဖြစ်သွားပါတယ်။ အမှားရှာရ ခက်တာမျိုးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ နမူနာကုဒ်ကို သေချာနားလည်အောင်ဖတ်၊ သေချာတိုက်ကြည့်ပြီး ကြိုးစားလုပ်ကြည့်ပါ။

Login

Login အတွက်လည်း API ကို fetcher ကွော အသင့်ပါပဲ။ pages/Login.jsx ကို အချို့ဖြင့် ပေးပါ။

React - src/pages/Login.jsx

```
import {  
    Alert,  
    Box,  
    Button,  
    TextField,  
    Typography,  
} from "@mui/material";  
  
import { useRef, useState } from "react";  
  
import { useNavigate } from "react-router-dom";  
import { useApp } from "../ThemedApp";  
import { postLogin } from "../libs/fetcher";  
import { useMutation } from "react-query";  
  
export default function Login() {  
    const usernameInput = useRef();  
    const passwordInput = useRef();  
  
    const [error, setError] = useState(null);  
  
    const handleSubmit = () => {  
        const username = usernameInput.current.value;  
        const password = passwordInput.current.value;  
  
        if (!username || !password) {  
            setError("username and password required");  
            return false;  
        }  
    }  
}
```

```
    login.mutate({ username, password });
};

const login = useMutation(
  async ({ username, password }) => postLogin(username, password),
{
  onError: async () => {
    setError("Incorrect username or password");
  },
  onSuccess: async result => {
    setAuth(result.user);
    localStorage.setItem("token", result.token);
    navigate("/");
  },
}
);

const navigate = useNavigate();
const { setAuth } = useApp();

return (
<Box>
  <Typography variant="h3">Login</Typography>

  {error && (
    <Alert
      severity="warning"
      sx={{ mt: 2 }}
    >
      {error}
    </Alert>
  )}
  <form
    onSubmit={e => {
```

```
        e.preventDefault();
        handleSubmit();
    }}>
<Box
    sx={{{
        display: "flex",
        flexDirection: "column",
        gap: 1,
        mt: 2,
    }}>
<TextField
    inputRef={usernameInput}
    placeholder="Username"
    fullWidth
/>
<TextField
    inputRef={passwordInput}
    type="password"
    placeholder="Password"
    fullWidth
/>
<Button
    type="submit"
    variant="contained"
    fullWidth>
    Login
</Button>
</Box>
</form>
</Box>
);
}
```

- fetcher ရဲ့ postLogin ကို Import လုပ်ထားပါတယ်။
- <TextField> တွေအတွက် ref တွေကိုယ်စီချိတ်ပေးထားပါတယ်။
- <form> ရဲ့ onSubmit အတွက် handleSubmit ရေးပြီးချိတ်ပေးထားပါတယ်။
- Error ရှိရင်ပြုမှု error State ကြေညာထားပါတယ်။
- <Alert> ကို error ရှိမှုပြုမှု ပြင်ထားပါတယ်။

useMutation နဲ့ရေးထားတဲ့ login Function က အရေးအကြီးဆုံးပါပဲ။ onSuccess မှာ ပြန်ရတဲ့ token ကို localStorage ထဲမှာ သိမ်းလိုက်ပြီး ပြန်ရတဲ့ user Data ကိုတော့ setAuth နဲ့ auth ထဲမှာ ထည့်သိမ်းလိုက်တာပါ။

စမ်းကြည့်ရတာ ပြည့်စုံစေဖို့အတွက် components/AppDrawer.jsx မှာ အခုလို ပြင်ပေးပါ။

React - src/components/AppDrawer.jsx

```
// imports

export default function AppDrawer() {
  ...

  return (
    <div>
      <Drawer ...>
        <Box ...>
          <Box ...>
            <Avatar .../>
            <Typography sx={{ fontWeight: "bold" }}>
              {auth ? auth.name : "Guest"}
            </Typography>
          </Box>
        </Box>
        <List onClick={() => setShowDrawer(false)}>
          ...
        
```

```
{auth && (
    <>
    <ListItem>
        <ListItemIcon>
            <ProfileIcon />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Profile</ListItemText>
    </ListItemIcon>
    <ListItem>
        <ListItemIcon>
            <LogoutIcon color="error" />
        </ListItemIcon>
        <ListItemText>Logout</ListItemText>
    </ListItemIcon>
    </List>
    </Drawer>
</div>
);
}
```

auth ရှိရင် auth.name ကို ပြခိုင်းပြီး မရှိရင် Guest ကို ပြခိုင်းထားပါတယ်။ ပြီးတော့ /profile ကို သွားတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ auth.id နဲ့ချိတ်ပြီးသွားထားပါတယ်။ Logout Button မှာလည်း localStorage တဲ့မှာ သိမ်းထားတဲ့ Token ကို ပြန်ရှုင်းထားပါတယ်။

ဒါတွေရေးပြီးရင် Account တွေ Register လုပ်ကြည့်၊ Login ပြန်ဝင်စမ်းကြည့်လို့ ရသွားပါပြီ။

Profile

ဆက်လက်ပြီး Profile Page ကိုလည်း လိုသလိုပြင်ကြပါမယ်။ `libs/fetcher.js` မှာ အခုလို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function fetchUser(id) {
  const token = getToken();
  const res = await fetch(`.${api}/users/${id}` , {
    headers: {
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });
  return res.json();
}
```

ကြိုရေးပြီးသားဖြစ်တဲ့ /users/:id Route ကို fetch လုပ်လိုက်တာပါ။ id Parameter လိုအပ်တာ ကို သတိပျော်ပြုပါ။

pages/Profile.jsx မှာ အခဲလိုပြင်ပေးပါ။

React - src/pages/Profile.jsx

```
import { Avatar, Box, Typography } from "@mui/material";
import { pink } from "@mui/material/colors";

import { useParams } from "react-router-dom";
import { fetchUser } from "../libs/fetcher";
import { useQuery } from "react-query";

export default function Profile() {
  const { id } = useParams();

  const { isLoading, isError, error, data } = useQuery(
    `users/${id}`,
    async () => fetchUser(id)
  );

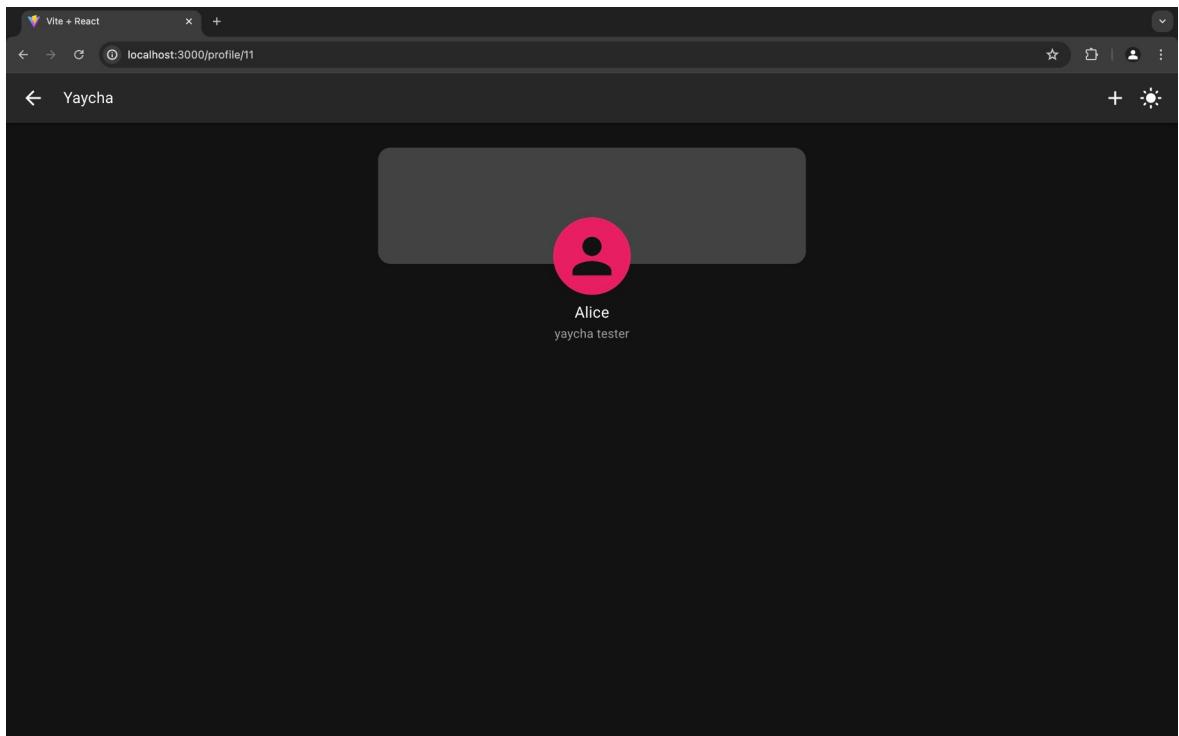
  if (isError) {
    return (
      <Box>
        <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
      </Box>
    );
  }

  if (isLoading) {
    return <Box sx={{ textAlign: "center" }}>Loading...</Box>;
  }

  return (
    <Box>
      <Box sx={{{
        bgcolor: "banner",
        height: 150,
        borderRadius: 4 }}}></Box>
      <Box
```

```
sx={{  
    mb: 4,  
    marginTop: "-60px",  
    display: "flex",  
    flexDirection: "column",  
    justifyContent: "center",  
    alignItems: "center",  
    gap: 1,  
}}>  
<Avatar sx={{  
    width: 100,  
    height: 100,  
    bgcolor:  
    pink[500] }} />  
<Box sx={{ textAlign: "center" }}>  
    <Typography>{data.name}</Typography>  
    <Typography sx={{ fontSize: "0.8em", color: "text.fade" }}>  
        {data.bio}  
    </Typography>  
    </Box>  
</Box>  
</Box>  
);  
}
```

useParams နဲ့ id ကို ယူလိုက်ပြီး useQuery နဲ့ စောစွာကရေးလိုက်တဲ့ fetchUser ကို သုံးလိုက် တာပါ။ ပြန်ရလာတဲ့ Data တွေထဲက name နဲ့ bio ကို သူနေရာနဲ့သူ ထည့်ပြထားပါတယ်။ Login ဝင် လိုက်ပြီး Drawer Menu ထဲက Profile ကိုနှိပ်ပြီး စမ်းကြည့်လိုက်ပါတယ်။ ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

components/Item.jsx ကိုလည်း အခုလိုပြင်သင့်ပါတယ်။

React - src/components/Item.jsx

```
// imports

export default function Item({ ... }) {
  ...

  return (
    <Card sx={{ mb: 2 }}>
    ...
    <CardContent ...>
    ...
    <Box
      onClick={e => {
```

```

        navigate(`/profile/${item.user.id}`);
        e.stopPropagation();
    }
}

sx={{ ... }}>
<UserIcon fontSize="12" color="info" />
<Typography variant="caption">{item.user.name}</Typography>
</Box>
</CardContent>
</Card>
);
}

```

User Name ရှိတဲ့ Box မှာ onClick သွားထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် User ကိုနှစ်လိုက်ရင် သူ Profile ကိုရောက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

useQuery နဲ့ Fetch လုပ်လိုက်တဲ့ data ထဲမှာ User ရဲ့ posts တွေလည်းပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြချင်ရင် Profile မှာ User ရဲ့ပိုစိတွေထည့်ပြလိုရပါတယ်။ နမူနာမှာ ပြမထားပါဘူး။ Exercise အနေနဲ့ ကိုယ့်ဘာသာ ဖြည့်ရေးကြည့်လိုက်ပါ။

ဒါဟာ User Authentication System တစ်ခု Implement လုပ်ပေးလိုက်တာပါပဲ။ ကျွန်ုတ်လုပ်ဆောင်ချက် တွေ မဆက်ခင်၊ API ဘက်မှာ လိုအပ်တာတွေ ဆက်လုပ်ကြပါမယ်။

Auth Middleware

Middleware ဆိုတာ ကြားဖြတ်လုပ်တဲ့အလုပ်လိုပဲ ပြောရပါမယ်။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်တဲ့ကိစ္စတွေ၊ ကြိုတင်စစ်ဆေးတဲ့ကိစ္စတွေကို Middleware အနေနဲ့ ရေးထားနိုင်ပါတယ်။ Express နဲ့ ရေးသားထားတဲ့ API မှာ cors() တို့ express.json() တို့လို Middleware တွေကိုထည့်သံးလက်စ ရှိနေပါတယ်။ cors() က ကျွန်ုတ်တဲ့အလုပ်တွေ မလုပ်ခင် Cross-Origin Resource Sharing Setting တွေကြိုထည့်ပေးတယ်။ express.json() က Request Body မှာပါလာတဲ့ JSON Data တွေကို Parse လုပ်ပေးပါတယ်။

အလားတူ Middleware တွေ ကိုယ့်ဘာသာလည်း အလွယ်တကူရေးလိုပါတယ်။ ရေးနည်းက Route Function တွေရေးနည်းနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ကျွန်ုတ္တေအလုပ်တွေ မလုပ်ခင် Authentication ကြိုစစ်ပေးတဲ့ Middleware တစ်ခုရေးကြပါမယ်။ **yaycha-api** ပရောဂျက်မှာ 3 middlewares အမည်နဲ့ ဖိုဒါတစ်ခု ဆောက်ပြီး auth.js အမည်နဲ့ ကုဒ်ဖိုင်တစ်ခုရေးပေးပါ။ ဒါကြောင့် **yaycha-api** ရဲ့ ဖွံ့စည်းပုံက အခု လိုဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

```

yaycha-api
├── node_modules/
├── index.js
└── middlewares/
    └── auth.js
├── package-lock.json
├── package.json
└── prisma/
    ├── prismaClient.js
    └── routers/
        ├── content.js
        └── user.js

```

auth.js မှာ ရေးရမယ့်ကုဒ်က ဒီလိုပါ။

JavaScript - API - middlewares/auth.js

```

const express = require("express");
const jwt = require("jsonwebtoken");

/**
 * @param {express.Request} req
 * @param {express.Response} res
 * @param {express.NextFunction} next
 */
function auth(req, res, next) {
    const { authorization } = req.headers;
    const token = authorization && authorization.split(" ")[1];

```

```

if (!token) {
    return res.status(400).json({ msg: "token required" });
}

const user = jwt.decode(token, process.env.JWT_SECRET);
if (!user) {
    return res.status(401).json({ msg: "incorrect token" });
}

res.locals.user = user;

next();
}

module.exports = { auth };

```

express နဲ့ jsonwebtoken တိုကို Import လုပ်ထားပါတယ်။ auth Function တစ်ခုရေးပြီး exports လုပ်ပေးထားပါတယ်။ auth Function က ရှိုးရှိုး Express Route Function တစ်ခုလို့ req နဲ့ res ကိုလက်ခံအလုပ်လုပ်ပါတယ်။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ next လည်းပါသွားပါတယ်။ next ဟာ Function ဖြစ်ပြီး သူကို Run လိုက်ရင် ဆက်လုပ်ရမယ့် Middleware တွေ၊ Route Function တွေကို လက်ဆင့်ကမ်း အလုပ်လုပ်ပေးသွားမှာပါ။

auth Function အပေါ်မှာ ရေးထားတဲ့ Comment ကို JSDoc Comment လို့ခေါ်ပါတယ်။ Code Documentation တွေကို Comment အနေနဲ့ ရေးတဲ့ရေးနည်းပါ။ Variable Data Type တွေ Function Parameter Type တွေကို Hint လုပ်ပေးဖို့ အသုံးဝင်ပါတယ်။ နမူနာမှာ req ဟာ Express.Request Object ဖြစ်ပြီး res ဟာ Express.Response Object ဖြစ်တယ်လို့ Type Hint လုပ်ပေးထားပါတယ်။ next ကတော့ Express.NextFunction ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုရေးပေးထားတဲ့အတွက် Code Editor က ဒီ Parameter တွေအကြောင်းကို နားလည်းသွားပြီး Autocomplete တွေ မှန်အောင် လုပ်ပေးနိုင်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အသုံးဝင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်လို့ တစ်ခါတဲ့ ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။

auth Function ကုဒ်ကို လေ့လာကြည့်ပါ။ authorization Header ပါမပါ စစ်ထားပါတယ်။ Request နဲ့အတူ Token က အခုလို ပါလာရမှာပါ။

Request Headers

```
headers: {
    Authorization: "Bearer token"
}
```

ဒါကြောင့် authorization Header ပါလာခဲ့ရင် split() နဲ့ နှစ်ပိုင်းပိုင်းထားပါတယ်။ ရှုံးက Bearer ဆိုတဲ့ စာဖြစ်ရမှာဖြစ်ပြီး နောက်က Token အမှန်ဖြစ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ နှုန်းမှာ ရှုံးကစာ Bearer ဟုတ်မဟုတ် စစ်မထားပါဘူး။ နောက်က Token မှန်မမှန်ကိုပဲ စစ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Index [1] ကို တန်းယူထားတာပါ။

token လုံးဝမပါရင် 400 Bad Request ကိုပြန်ပေးထားပါတယ်။ ပါလာရင်တော့ jwt.decode နဲ့ စစ်ကြည့်ပါတယ်။ token မမှန်လို့ Decode လုပ်လို့မရရင် 401 Unauthorized ကိုပြန်ပေးထားပါတယ်။ token မှန်တယ်ဆိုရင်တော့ Decode လုပ်လို့ရလာတဲ့ User Data ကို res.locals.user မှာ ထည့်သိမ်းပေးလိုက်ပါတယ်။ တခြား Middleware တွေ Route Function တွေကို ယူသုံးချင်ရင် သုံးလို့ရအောင် သိမ်းပေးလိုက်တာပါ။ အားလုံးမှန်တယ်၊ ရှုံးဆက်သွားလိုဂုဏ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးနဲ့ next() ကို Run ပေးထားပါတယ်။

ဒါ Authentication token စစ်တဲ့ Middleware တစ်ခု ရေးလိုက်တာပါပဲ။ ဒီ Middleware ကို အသုံးပြုပြီး တခြား Route တွေကို Protect လုပ်ကြပါမယ်။ routers/content.js မှာ ရေးထားတဲ့ DELETE Route နှစ်ခုကို အခုလို ပြင်ပေးလိုက်ပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
const { auth } = require("../middlewares/auth");

router.delete("/posts/:id", auth, async (req, res) => {
    ...
})
```

```

});;

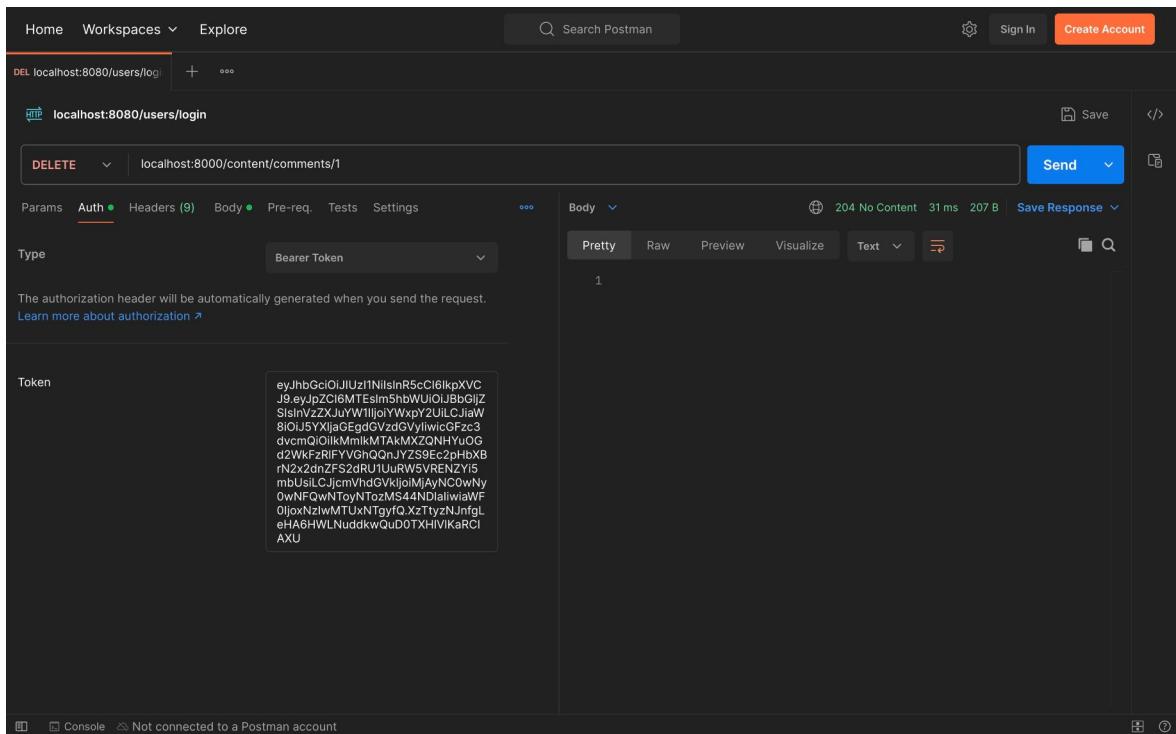
router.delete("/comments/:id", auth, async (req, res) => {
  ...
});

```

auth ကို Import လုပ်ပြီး Route Function ရဲ့ရှေ့မှာ auth Middleware ကို တစ်ဆင့်ခံပေးလိုက်တာပါ။ Route Function ကုဒ်တွေကို ပြင်စရာမလိုပါဘူး။ စမ်းကြည့်လိုက်ရင် အခုလို ဖြစ်မှာပါ။

The screenshot shows the Postman application interface. At the top, there are tabs for Home, Workspaces, and Explore. A search bar is on the right. Below the tabs, a URL field shows 'localhost:8080/users/login'. The method dropdown is set to 'DELETE'. The 'Body' tab is selected, showing a JSON response with the key 'msg' and value 'token required'. Other tabs like Params, Headers, and Auth are visible but not selected.

/content/comments/1 ကို DELETE နဲ့သွားတဲ့အခါ token မပါလို 400 Bad Request ပြန်ရတာပါ။ ဒါကြောင့် စောစောကရေးထားတဲ့ /login Route ကို username, password အမှန်နဲ့ ပြန်သွားပြီး ရလာတဲ့ token ကို ကူးယူထားလိုက်ပါ။ ပြီးတဲ့အခါ ဒီလိုစမ်းကြည့်ပါ။

Postman ရဲ့ Authorization Section မှာ Bearer Token ကိုရွေးပြီး ရထားတဲ့ Token ကိုထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါလိုထည့်ပေးလိုက်တဲ့အတွက် ဖျက်လိုရသွားတယ်ဆိုတာကို တွေ့ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

Authorization

ဒိုပြည့်စုံသွားအောင် token ရှိယုံနဲ့ ဖျက်လိုမရဘဲ၊ ကိုယ်ထည့်ထားတဲ့ Post ငွေ Comment တွေဖြစ်မှာ သာ ဖျက်လိုရအောင် Middleware တစ်ခု ထပ်ထည့်ကြပါမယ်။ `middlewares/auth.js` ကို အခုလိုဖြည့်စွက်လိုက်ပါ။

JavaScript - API - middlewares/auth.js

```
const express = require("express");
const jwt = require("jsonwebtoken");

const prisma = require("../prismaClient");
```

```
/**
 * ...
 */
function auth(req, res, next) {
    ...
}

/**
 * @param {'post' | 'comment'} type
 */
function isOwner(type) {
    /**
     * @param {express.Request} req
     * @param {express.Response} res
     * @param {express.NextFunction} next
     */
    return async (req, res, next) => {
        const { id } = req.params;
        const user = res.locals.user;

        if (type === "post") {
            const post = await prisma.post.findUnique({
                where: { id: Number(id) },
            });

            if (post.userId === user.id) return next();
        }

        if (type === "comment") {
            const comment = await prisma.comment.findUnique({
                where: { id: Number(id) },
                include: {
                    post: true,
                },
            });
        }
    }
}
```

```

    if (comment.userId == user.id || comment.post.userId == user.id)
      return next();
  }

  res.status(403).json({ msg: "Unauthorized to delete" });
};

}

module.exports = { auth, isOwner };

```

prismaClient ကို Import လုပ်ထားတာကို သတိပြုပါ။ ပြီးတဲ့အခါ isOwner အမည်နဲ့ Middleware Function တစ်ခုထပ်ရေးပေးလိုက်တာပါ။ ဒီ Function ဟာ ရှုံးရှိုး Function မဟုတ်ဘဲ Higher Order Function ဖြစ်ပါတယ်။ သူကိုခေါ်လိုက်ရင် Function တစ်ခုကို Return ပြန်ပေးမှာပါ။ တစ်ကယ့် Middleware Function က အထဲမှာဖြစ်ပါတယ်။ type Parameter ကို အရင်ကြိုး လက်ခံချင်လို့ ဒီလိုရေးလိုက်တာပါ။ Middleware Function မှာ အဲဒီလို သူနဲ့မဆိုင်တဲ့ Parameter တွေ လက်ခံလို့မရပါဘူး။ type က post သို့မဟုတ် comment ဖြစ်ရမယ်လို့ အပေါ်မှာ JSDoc နဲ့ Hint လုပ်ပေးထားတာကိုလည်း သတိပြုပါ။

Middleware Function ကို ဆက်ကြည့်ကြပါမယ်။ Route Parameter id ကို ယူထားပါတယ်။ res.locals.user ထဲမှာ သိမ်းထားတဲ့ လက်ရှိုး Authenticated User ရဲ့ Data ကိုလည်း ယူထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ type ကို ကြည့်ပြီး prisma နဲ့ သက်ဆိုင်ရာ Post သို့မဟုတ် Comment ကို ထုတ်ယူပါတယ်။ ထုတ်ယူပြီးတဲ့အခါ Post ရဲ့ userId နဲ့ လက်ရှိုး Authenticated User ရဲ့ id တူမတူစစ်ပါတယ်။ တူရင် လက်ခံပါတယ်။

Comment မှာတော့ userId သာမက comment.post.userId ကိုလည်း စစ်ထားပါတယ်။ တူရင် လက်ခံပါတယ်။ ဆိုလိုတာ Comment ကို ဖျက်တဲ့အခါ Comment ပိုင်ရှင်ကဖျက်လို့ရသလို့၊ Comment ရှိနေတဲ့ Post ရဲ့ ပိုင်ရှင်က ဖျက်ရင်လည်း ရချင်တာပါ။ ဒါကြောင့် comment.userId နဲ့ မတူရင်တောင် comment.post.userId နဲ့တူရင် လက်ခံထားပါတယ်။

တစ်ခုမှ အဆင်မပြောင်တော့ 403 Forbidden ကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။ ဒါ Middleware ကိုလည်း စောစောက DELETE တွေမှာ အခုလို တွဲပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
const { auth, isOwner } = require("../middlewares/auth");

router.delete("/posts/:id", auth, isOwner("post"), async (req, res) => {
    ...
});

router.delete("/comments/:id", auth, isOwner("comment"), async (req, res) => {
    ...
});
```

isOwner("post") နဲ့ လုမ်းချေလိုက်တော့မှ သူ့ပြန်ပေးတဲ့ Middleware Function ကိုရော့သွားတဲ့ သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ Higher Order Function တွေဟာ အခုလို အသုံးဝင်တဲ့ ရေးနည်းတစ်ခုပါ။ အခုနေ စမ်းကြည့်ရင် ရလဒ်က ဒီလိုဖြစ်မှာပါ။

The screenshot shows the Postman interface with a DELETE request to `localhost:8000/content/comments/2`. The response body is JSON, containing the message `"msg": "Unauthorized to delete"`. The 'Auth' tab is selected, and a token is shown in the token field.

token အမှန်ပါပေမယ့် သူနဲ့ဆိုင်တဲ့ Comment မဟုတ်လို ဖျက်ခွင့်မရှိဘဲ 403 Forbidden ကို ပြန်လည် ရရှိတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ Authentication သာမက Authorization လုပ်ဆောင်ချက်ပါ နူးနာရသွား ပြီဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး အရင်က Authentication လုပ်ဆောင်ချက်မရှိသေးလို့ ထည့်မလုပ်ဘဲ ချိန်ထားတဲ့ New Post, New Comment စတဲ့ API Feature တွေထည့်ကြပါမယ်။ routers/content.js မှာ အခုလို ဖြည့်စွက်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.post("/posts", auth, async (req, res) => {
  const { content } = req.body;
  if (!content) {
    return res.status(400).json({ msg: "content required" });
  }

  const user = res.locals.user;
```

```
const post = await prisma.post.create({
  data: {
    content,
    userId: user.id,
  },
});

const data = await prisma.post.findUnique({
  where: { id: Number(post.id) },
  include: {
    user: true,
    comments: {
      include: { user: true },
    },
  },
});

res.json(data);
});

router.post("/comments", auth, async (req, res) => {
  const { content, postId } = req.body;
  if (!content || !postId) {
    return
    res.status(400).json({ msg: "content and postId required" });
  }

  const user = res.locals.user;

  const comment = await prisma.comment.create({
    data: {
      content,
      userId: Number(user.id),
      postId: Number(postId),
    }
  });

  res.json(comment);
});
```

```

    },
});

comment.user = user;

res.json(comment);
});

```

/posts အတွက် POST Route တစ်ခုနဲ့ /comments အတွက် POST Route တစ်ခု ထပ်ထည့်လိုက် တာပါ။ auth Middleware ကို နှစ်ခုလုံးမှာသုံးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Authenticated User ဖြစ်မှ ဒီလုပ်ဆောင်ချက်တွေကို ရမှာပါ။ auth ကိုတစ်ဆင့်ခံထားတဲ့အတွက် လိုအပ်တဲ့ လက်ရှိ Authenticated User Data ကို res.locals.user ကနေ ယူသုံးလို့ရသွားပါတယ်။

Post Data ထည့်ဖို့အတွက် Request Body မှာ content ပါရပါမယ်။ မပါရင် 400 Bad Request ပြန်ပေး ထားပါတယ်။ content ပါရင် user.id နဲ့တွဲပြီး Post Data ကို သိမ်းလိုက်ပါတယ်။ သိမ်းပြီးမှာ findUnique() နဲ့ ပြန်ထုတ်ယူထားပါတယ်။ သက်ဆိုင်ရာ User နဲ့ Comment Relationship Data အပြည့်အစုံ လိုချင်လိုပါ။ ပြီးတော့မှ အခုထည့်လိုက်တဲ့ Post အသစ်ကို Relationship Data အပြည့်အစုံနဲ့ အတူ Response ပြန်ပေးထားပါတယ်။

Comment မှာလည်း အလုပ်လုပ်ပုံ အတူတူပါပဲ။ Comment ထည့်ချင်ရင် content နဲ့ postId ပါရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ Comment မှာတော့ Relationship Data ပါအောင် ပြန်ထုတ်မနေတော့ပါဘူး။ ရှိပြီးသား user ကိုပဲ တွဲထည့်ပေးထားပါတယ်။

ဒီလောက်ဆိုရင် Content အသစ်ထွေ ထပ်ထည့်လို့ရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်လည်း ပါသွားပါပြီ။ နောက်ဆုံး တစ်ခုအနေနဲ့ routers/users.js မှာ ဒါလေးဖြည့်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/user.js

```
router.get("/verify", auth, async (req, res) => {
  const user = res.locals.user;
  res.json(user);
});
```

/verify Route တစ်ခု ထပ်ထည့်လိုက်တာပါ။ ဘာလုပ်ဆောင်ချက်မှတော့ ထူးထူးထွေထွေမပါပါဘူး။ auth Middleware ခံပြီး ရလာတဲ့ User Data ကို ပြန်ပေးထားတာပါ။ ဘာအတွက်လည်း ပြောပြပါမယ်။

Verification

Client App ရဲ့ လက်ရှိအနေအထားမှာ လိုအပ်ချက်တစ်ခုရှိနေပါတယ်။ Login Success ဖြစ်သွားချိန်မှာ User Data ကို auth ApplicationContext ထဲမှာ ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ရှိ User ကို Authenticated User အနေနဲ့ အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်သွားပါတယ်။ အဆင်ပြေပါတယ်။

ဒါပေမယ့် Page ကို Manual Refresh လုပ်လိုက်ရင် App ကို အစကနေ ပြန်စလိုက်သလိုဖြစ်သွားမှာပါ။ auth Value လည်း default Value ပြန်ဖြစ်သွားပြီး User လည်း Authenticated User ဟုတ်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ Refresh လုပ်ပြီး စမ်းကြည့်လို့ရပါတယ်။

ဒီလိုမဖြစ်အောင် Page Refresh အပါအဝင် App ကို စတင်အလုပ်လုပ်ချိန်မှာ User Authentication ကို Verify လုပ်ပေးဖိုလိုပါတယ်။ yaycha App ရဲ့ fetcher.js မှာ အခုလို ဖြည့်ပေးရပါမယ်။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
function getToken() {
  return localStorage.getItem("token");
}

export async function fetchVerify() {
  const token = getToken();
  const res = await fetch(`${api}/verify`, {
    headers: {
```

```

    Authorization: `Bearer ${token}`,
},
});

if (res.ok) {
  return res.json();
}

return false;
}

```

အရင်ဆုံး localStorage ထဲကနေ token ကိုထွက်ပေးတဲ့ getToken() ရေးလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့မှ စောစောက API ဘက်မှာ ကြိုရေးခဲ့တဲ့ /verify Route ကို fetch လုပ်ပေးတဲ့ fetchVerify() Function ရေးပေးလိုက်တာပါ။ /verify Route ကိုသွားတဲ့အခါ token ပါဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် Authorization Header နဲ့ token ကို ထည့်ပေးထားတာ သတိပြုပါ။

Authorization အပါအဝင် Header Information တွေကို စာလုံးအကြီးအသေး ကြိုက်သလိုရေးလိုပါတယ်။ API မှာ အသေးနဲ့ရေးပြီး ဒီမှာအကြီးနဲ့ရေးတာ ဘာသော်လည်း စဉ်းစားနေမှာစိုးလိုပါ။ ထုံးစံလိုဖြစ်နေလို့ fetch လုပ်ချိန်မှာ အကြီးနဲ့စပြီးရေးလိုက်တာပါ။ API ဘက်မှာတော့ အသေးနဲ့ပဲ ရေးရပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ ThemedApp.jsx မှာ အခုလိုဖြည့်ပေးဖို့လိုပါတယ်။

React - src/ThemedApp.jsx

```

import { useEffect } from "react";
import { fetchVerify } from "./libs/fetcher";

useEffect(() => {
  fetchVerify().then(user => {
    if (user) setAuth(user);
  });
}, []);

```

ဒီအတိုင်းကူးယူလို မရပါဘူး။ သူ့နေရာနဲ့သူ မှန်အောင်ရေးပေးပါ။ Import တွေကို အပေါ်မှာရေးပြီး useEffect ကို Component Function ထဲမှာ ရေးပေးပါ။ fetchVerify လုပ်ပြီး ပြန်ရလာတဲ့ user Data ကို setAuth နဲ့ auth ထဲမှာ သိမ်းပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် App ကို စလိုက်တာနဲ့ User က token ရှုမယ်ဆိုရင် Authenticated ဖြစ်နေပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

React Query ကို မသုံးဘဲ ကိုယ့်ဘာသာ useEffect နဲ့ရေးလိုက်တာ ထူးခြားပါတယ်။ auth, setAuth State တွေကို Manual ရေးပြီး သုံးလက်စဖြစ်နေတော့ ရေးပြီးသားကုဒ်တွေ လိုက်မပြင်ချင်တော့လိုပါ။ ဖြစ်သင့်တာက auth ဟာ React Query ကပြန်ပေးတဲ့ data ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ React Query နဲ့ Manual ရေးထားတဲ့ State နဲ့ကိုတော့ တွဲမသုံးသင့်ပါဘူး။ Pattern ရောပြီး ပျက်သွားပါလိမ့်မယ်။ နောင် ဒုက္ခပေးတာတွေ ရှိလာနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတစ်ခုကို ခြင်းချက်အနေနဲ့ React Query မသုံးတော့ဘဲ ကိုယ့်ဘာသာ useEffect နဲ့ fetch လုပ်ထားလိုက်တာပါ။

စမ်းကြည့်လိုရပါပြီ။ Login ဝင်ထားပြီး Refresh လုပ်လိုက်ရင်လည်း User က Login ဆက်ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။

Finalizing

ဆက်လက်ပြီး စောစောကရေးလိုက်တဲ့ Post အသစ်၊ Comment အသစ်ထည့်လိုက်တဲ့ API Feature တွေ ကို သုံးပြီး Client App ဘက်မှာလည်း ဒီလုပ်ဆောင်ချက်တွေ ထည့်ကြပါမယ်။ အရင်ဆုံး fetcher.js မှာ ဒီလိဖြဉ့်စွက်ပေးပါ။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function postPost(content) {
  const token = getToken();
  const res = await fetch(`.${api}/content/posts`, {
    method: "POST",
    body: JSON.stringify({ content }),
    headers: {
      "Content-Type": "application/json",
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });
  return res.json();
}
```

```

    });

    if (res.ok) {
      return res.json();
    }

    throw new Error("Error: Check Network Log");
}

export async function postComment(content, postId) {
  const token = getToken();
  const res = await fetch(` ${api}/content/comments` , {
    method: "POST",
    body: JSON.stringify({ content, postId }),
    headers: {
      "Content-Type": "application/json",
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });

  if (res.ok) {
    return res.json();
  }

  throw new Error("Error: Check Network Log");
}

```

ထူးခြားချက်တွေ မပါပါဘူး။ /content/posts နဲ့ /content/comments Route တွက် POSTလုပ်ပေးတဲ့ Function တွေ။ ဖြီးရင် pages/Home.jsx မှာရှိတဲ့ <form> ကို အခုလိုပြင်လိုက်ပါ။

React - src/pages/Home.jsx

```
{showForm && auth && <Form add={add} />}
```

<Form> ကို auth Data ရှိမှုပြန့် ပြောလိုက်တာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ useMutation ကိုသုံးပြီး create Function တစ်ခု အခုလို ရေးပေးလိုက်ပါ။

React - src/pages/Home.jsx

```
const add = useMutation(async content => postPost(content), {
  onSuccess: async post => {
    await queryClient.cancelQueries("posts");
    await queryClient.setQueryData("posts", old => [post, ...old]);
    setGlobalMsg("A post added");
  }
});
```

postPost() Fetcher ကို useMutation နဲ့ခေါ်ပြီး onSuccess မှာ Query Data ကို Update လုပ်ပေးလိုက်တာပါ။ postPost ကို ထည့်ပြီး Import လုပ်ပြုမထားပါဘူး။ ကိုယ့်ဘာဘာ Import မှန် အောင် ထည့်လုပ်လိုက်ပါ။ စမ်းကြည့်လိုရဖို့အတွက် components/Form.jsx မှာ ဒီတစ်ခုပြင်ပေးဖို့ လိုပါတယ်။

React - src/components/Form.jsx

```
// add(content);
add.mutate(content);
```

မူလက add() ကိုတိုက်ရိုက်ခေါ်ထားပေမယ့် အခုမရတော့ပါဘူး။ add.mutate() ကို ခေါ်ရမှာပါ။ ဒီ ထိရေးပြီးရင်တော့ Post အသစ်တွေထည့်ပြီး စမ်းကြည့်လိုရပါဖြီ။

ဆက်လက်ပြီး Comment အသစ်တွေ ထည့်လိုရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် ရဖို့အတွက် pages/Comments.jsx မှာ postComment ကို Import လုပ်ပြီး ပုံစံတဲ့ အခုလို Mutation Function တစ်ခု ရေးပေးပါ။

React - src/pages/Comments.jsx

```
const addComment = useMutation(content => postComment(content, id), {
  onSuccess: async comment => {
    await queryClient.cancelQueries("comments");
    await queryClient.setQueryData("comments", old => {
      old.comments = [...old.comments, comment];
      return { ...old };
    });
    setGlobalMsg("A comment added");
  },
});
```

Function Name ကို addComment လိုပေးထားတာပဲ ရှိပါတယ်။ ကျန်အလုပ်လုပ်ပုံတွေ ခပ်ဆင်ဆင်ပါပဲ။ ပြီးရင် Form Input နဲ့ချိတ်ပေးဖို့ ref တစ်ခု ထည့်လိုက်ပါ။

React - src/pages/Comments.jsx

```
const contentInput = useRef();
```

ပြီးတဲ့အခါ <form> ကိုအခုလိုပုံစံဖြစ်အောင် ပြင်ရေးပေးပါ။

React - src/pages/Comments.jsx

```
{auth && (
  <form
    onSubmit={e => {
      e.preventDefault();
      const content = contentInput.current.value;
      if (!content) return false;

      addComment.mutate(content);

      e.currentTarget.reset();
    }}>
```

```

<Box
  sx={{{
    display: "flex",
    flexDirection: "column",
    gap: 1,
    mt: 3,
  }}>
  <TextField
    inputRef={contentInput}
    multiline
    placeholder="Your Comment"
  />
  <Button
    type="submit"
    variant="contained">
    Reply
  </Button>
</Box>
</form>
)}

```

auth Data ရှိမှ Form กိုပြခိုင်းထားပါတယ်။ auth ကို Import ကိုယ့်ဘာသာထည့်လုပ်ပေးလိုက်ပါ။ TextField မှာ ref နဲ့ ချိတ်ပေးထားပါတယ်။ onSubmit မှာတော့ စောစောကရေးလိုက်တဲ့ addComment ရဲ့ mutate ကိုခေါ်ပြီး Comment ထည့်ပေးလိုက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီထိစုပြုဆိုရင် Comment အသစ်တွေလည်း ထည့်လိုရသွားပါပြီ။ နဂိုအလုပ်လုပ်နေတဲ့ Delete လုပ်ဆောင်ချက်တွေကတော့ အလုပ်လုပ်တော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ token ထည့်ပေးမထားလိုပါ။ ဒါကိုလည်း Exercise အနေနဲ့ ပုံမှန်အတိုင်း အလုပ်ပြန်လုပ်သွားအောင် ကိုယ့်ဘာသာ ဖြည့်စွက်ကြည့်လိုက်ပါ။ လိုအပ်ရင်တော့ စာအုပ်နဲ့အတူ တွဲထည့်ပေးထားတဲ့ Source Code တွေထဲမှာ ကြည့်လိုက်ပါ။

Authentication နဲ့ Authorization ရသွားပြီဖြစ်သလို Content နဲ့ပက်သက်တဲ့ အခြေခံ Feature တွေလည်း စုံသလောက် ဖြစ်သွားပါပြီ။

အခန်း (၁၆) - Project - Social Media Features

ဒီအခန်းမှာတော့ လုပ်လက်စ ပရောဂျက်မှာ Social Media Features တွေ ထပ်ထည့်ကြပါမယ်။ API ဘက်မှာလည်း ထပ်ဖြည့်စရာတွေ ရှိမှာဖြစ်သလို Client App ဘက်မှာလည်း ထပ်ဖြည့်စရာတွေ ထည့်ကြပါမယ်။ ရေးရမယ့်ကုဒ်တွေများပြီး Front-end, Back-end နေရာစုမှာရေးရမှာဖြစ်လို့ အမိကကျတဲ့ ကုဒ်တွေကို ဦးစားပေး ဖော်ပြသွားမှာဖြစ်ပြီး Import လုပ်ဖိုတို့၊ Style တွေ ညိုဖိုတို့လို့ အသေးအဖွဲ့တွေကိုတော့ အကုန်ထည့်ပြောနိုင်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ တချို့ လိုအပ်တာတွေကို ကိုယ်ဘာသာ ကြိုးစားပြီး ဖြည့်စက်ပေးရပါလိမ့်မယ်။ ရေးပြီးသားကို ပြင်ရတဲ့အခါမှာလည်း ကုဒ်အဟောင်းအသစ် အကုန်အတွဲလိုက် ပြနိုင်မှာ မဟုတ်ဘဲ အသစ်ကိုပဲ ပြနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ ကြိုးစားပေါင်းစပ်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Like တို့ Follow တို့လိုလုပ်ဆောင်ချက်အသစ်တွေ ထပ်ဖြည့်မှာပါ။ ဒါကြောင့် လိုအပ်တဲ့ Data တွေသိမ်းနှင့် အတွက် Schema ကနေ စပ်ငြရပါမယ်။ API ဘက်ခြမ်း၊ prisma.schema မှာ အခုလို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

Prisma - prisma/schema.prisma

```

    created DateTime @default(now())
}

model CommentLike {
    id          Int      @id @default(autoincrement())
    comment     Comment  @relation(fields: [commentId], references: [id],
                                    onDelete: Cascade)
    commentId   Int
    user        User     @relation(fields: [userId], references: [id],
                                    onDelete: Cascade)
    userId      Int
    created     DateTime @default(now())
}

model Follow {
    id          Int      @id @default(autoincrement())
    follower   User     @relation("followers", fields: [followerId],
                                    references: [id], onDelete: Cascade)
    followerId Int
    following   User     @relation("following", fields: [followingId],
                                    references: [id], onDelete: Cascade)
    followingId Int
    created     DateTime @default(now())
}

```

PostLike, CommentLike နဲ့ Follow ဆိုတဲ့ Model သုံးခွင်ပါတယ်။ PostLike အတွက် Post နဲ့ User ကို Relationship ချိတ်ပေးထားပါတယ်။ CommentLike အတွက် Comment နဲ့ User ကို Relationship ချိတ်ပေးထားပါတယ်။ ဒီလိုချိတ်တဲ့အခါ onDelete: Cascade Attribute ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ User တို့ Post တို့ကိုဖျက်လိုက်တဲ့အခါ သူတို့နဲ့ချိတ်ထားတဲ့ Like Data တွေ အလိုအလျောက် ပျက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ် ထူးခြားချက်ကတော့ Follow Model မှာ follower နဲ့ following နှစ်ခုလုံးက User Model ကို Relationship ချိတ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနှစ်ခုကို ဘဲပြားသွားအောင် Relationship Name

မတူအောင် ပေးဖိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် @relation Attribute မှာ followers နဲ့ following ဆိုပြီး အမည်မတူအောင် ခွဲပေးထားတာကို သတိပြုပါ။ User Model ကိုလည်း အခုလို ပြင်ပေးဖိုလိုပါမယ်။

Prisma - prisma/schema.prisma

```
model User {
    id          Int          @id @default(autoincrement())
    name        String
    username    String        @unique
    bio         String?
    password    String
    posts       Post[]
    comments    Comment[]
    postLikes   PostLike[]
    commentLikes CommentLike[]
    followers   Follow[]     @relation("followers")
    following   Follow[]     @relation("following")
    created     DateTime     @default(now())
}
```

postLikes, commentLikes, followers, following ဆိုပြီး Field (၂) ခုထပ်တိုးသွားတာပါ။ အဲဒီလိုတိုးတဲ့အခါ followers နဲ့ following တို့အတွက် @relation Name တွေပေးထားတာကို သတိပြုပါ။ ဒီတော့မှ Follow Model က User Model တစ်ခုထဲကို နှစ်ကြိမ်ချိတ်တဲ့အခါ ဘယ် Field နဲ့ ဘယ် Field ကိုချိတ်ပေးရမလဲ သိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ အခုလို Feature မျိုးတွေနဲ့ပို့သင့်တော်တာက NoSQL Database နည်းပညာတွေ၊ Graph Database နည်းပညာတွေပါ။ Like Data အပါအဝင် ဖွဲ့စည်းပုံမတူကွဲပြားပေမယ့် တွဲသိမ်းဖိုလိုတဲ့ Data တွေကို Embedded Data အနေနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ Post နဲ့အတူ တွဲသိမ်းသွားလိုက်နိုင်ပါတယ်။ Table တွေသပ်သပ်ခွဲနေစရာ မလိုပါဘူး။ ဒီလို Data အမျိုးအစားအတွက် ပို့သဘာဝကျတဲ့နည်းလမ်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

အခုသုံးထားတဲ့ SQLite အပါအဝင် တွေ့ကြား RDBMS System တွေမှာလည်း တွဲသိမ်းချင်တဲ့ Data တွေကို JSON Data အနေနဲ့ တွဲသိမ်းလိုက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နောင်လိုအပ်လို အဲဒီ Data တွေကို စီမံရတဲ့အခါ

အဆင်ပြေလွယ်ကူမှုချင်းကတော့ ကွာသွားပါလိမ့်မယ်။ SQLite မှာ JSON Support သိပ်မပြည့်စုံတာ ကြောင့် ပါသလို၊ နောင်ပြန်စီမံရတာ အဆင်မပြေမှာလည်း စိုးတဲ့အတွက် ဒီနည်းကိုမသုံးဘဲ Table တွေပဲ သပ်သပ်စွဲသိမ်းထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး စမ်းစရာ Like Data တရာ့၏ နမူနာရအောင် prisma/seeds/LikeSeeder.js ဖိုင်နဲ့ ဒီကုဒ်ကိုရေးပေးပါ။

JavaScript - prisma/seeds/LikeSeeder.js

```
const { PrismaClient } = require("@prisma/client");
const { faker } = require("@faker-js/faker");

const prisma = new PrismaClient();

async function LikeSeeder() {
    console.log("Post like seeding started...");
    for (let i = 0; i < 5; i++) {
        await prisma.postLike.create({
            data: {
                postId: 20,
                userId: faker.number.int({ min: 1, max: 10 }),
            },
        });
    }

    console.log("Post like seeding done.");
}

module.exports = { LikeSeeder };
```

postLike အတွက် နမူနာ Like Data (၅) ခုထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ postId: 20 နဲ့ အသေပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Like Data တွေအားလုံးက Post 20 တစ်ခုထဲအတွက်ပဲ ဝင်သွားမှာပါ။ နမူနာ User က (၁၀) ယောက်ပဲရှိလို့ userId ကို Random 1 to 10 ထည့်တဲ့အခါ id တူ နှစ်ခါသုံးခါထည့်မိတာမျိုးတော့

ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီပြဿနာကိုတော့ ထည့်ဖြေရှင်းမနေတော့ပါဘူး။ ဒီတိုင်းပဲ စမ်းကြည့်ကြပါမယ်။

ဒီဖိုင်ကို prisma/seeds/main.js မှာ ချိတ်ပေးပါ။

JavaScript - prisma/seeds/main.js

```
// other imports
const { LikeSeeder } = require("./LikeSeeder");

async function main() {
  try {
    ...
    await LikeSeeder();
  } catch (e) {
    ...
  } finally {
    ...
  }
}

main();
```

ဒါဆိုရင်လိုအပ်တဲ့ Schema နဲ့ Seed Data စုစုပေါင်း။ Model အသစ်တွေ ထပ်တိုးထားလို့ Schema ကို အပြည့်အစုံပြန် Run ပေးဖိုလိုပါတယ်။ ဒီလို Run လိုပါ။

```
npx prisma migrate dev --name=social
npx prisma db seed
```

Like / Unlike - API

හැරුලත්පෑම් routers/content.js මා Post සඳහා Like/Unlike ලුද්ධෙයුන්ගේ ලුද්ධෙයුන්ගේ පෙන්වනු ලබයි

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.post("/like/posts/:id", auth, async (req, res) => {
  const { id } = req.params;
  const user = res.locals.user;

  const like = await prisma.postLike.create({
    data: {
      postId: Number(id),
      userId: Number(user.id),
    },
  });

  res.json({ like });
});

router.delete("/unlike/posts/:id", auth, async (req, res) => {
  const { id } = req.params;
  const user = res.locals.user;

  await prisma.postLike.deleteMany({
    where: {
      postId: Number(id),
      userId: Number(user.id),
    },
  });

  res.json({ msg: `Unlike post ${id}` });
});
```

Like လုပ်တယ်ဆိုတာ Like Table ထဲကို Entry တစ်ခုထည့်လိုက်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် POST ကိုပဲ သုံးထားပါတယ်။ တွေးတူးခြားချက်တော့ မရှိပါဘူး။ Unlike လုပ်တယ်ဆိုတာလည်း Like Table ထဲက ပြန်ဖျက်လိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် DELETE ကိုသုံးထားပါတယ်။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ prisma ရဲ့ delete ကို သုံးရင် ရပေမယ့် deleteMany ကိုသုံးထားပါတယ်။ စမ်းရှင်းနဲ့ မတော်တဆ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် ဝင်နေတဲ့ Like Data တွေရှိရင် တစ်ခါတဲ့ အကုန်ပြန်ဖျက်သွားစေချင်လိုပါ။

Comment Like နဲ့ Unlike အတွက်လည်း အခုလို ပုံစံတူ ထပ်ရေးပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.post("/like/comments/:id", auth, async (req, res) => {
  const { id } = req.params;
  const user = res.locals.user;

  const like = await prisma.commentLike.create({
    data: {
      commentId: Number(id),
      userId: Number(user.id),
    },
  });

  res.json({ like });
});

router.delete("/unlike/comments/:id", auth, async (req, res) => {
  const { id } = req.params;
  const user = res.locals.user;

  await prisma.commentLike.deleteMany({
    where: {
      commentId: Number(id),
      userId: Number(user.id),
    },
  });
});
```

```
res.json({ msg: `Unlike comment ${id}` });
});
```

ပြီးတဲ့အခါ အဲဒီ Like Data ထွက်ကို လိုတဲ့အခါ ပြန်ထုတ်ယူပေးနိုင်အောင် ထပ်ရေးပေးရပါမယ်။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.get("/likes/posts/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  const data = await prisma.postLike.findMany({
    where: {
      postId: Number(id),
    },
    include: {
      user: {
        include: {
          followers: true,
          following: true,
        },
      },
    },
  });
  res.json(data);
});

router.get("/likes/comments/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  const data = await prisma.commentLike.findMany({
    where: {
      commentId: Number(id),
    },
  });
  res.json(data);
});
```

```
},
include: {
    user: {
        include: {
            followers: true,
            following: true,
        },
    },
}),
};

res.json(data);
});
```

Relationship နှစ်ဆင့်ပါဝင်ပါတယ်။ Like Data နဲ့အတူ သက်ဆိုင်ရာ User ကို တွဲယူထားပြီး အဲဒီ User မှာ ရှိနေတဲ့ Follower တွေနဲ့ Following တွေကိုပါ တွဲယူထားပါတယ်။ Follow / Unfollow ကုဒ်တွေ မရေးရသေးပေမယ့် Relationship ရှိနေပြီးသားမို့လို့ အခုလိုတိတယူလို့ရပါတယ်။ Data တွေတော့ မ ရှိသေးလို့ ပါ၌မှာမဟုတ်ပါဘူး။ နောင်ရှိတဲ့အခါမှ ပြန်လာပြင် ရေးနေစရာမလိုအောင် အခုကတည်းက ကြိုး
ထည့်ထားလိုက်တာပါ။

Postman နဲ့ ထပ်တိုးလိုက်တဲ့ Feature တွေကို သေချာအောင်၊ စုံအောင် အရင်စမ်းရပါတယ်။

The screenshot shows the Postman application interface. At the top, there are navigation links: Home, Workspaces, Explore, and a search bar labeled "Search Postman". On the far right, there are "Sign In" and "Create Account" buttons.

In the main workspace, a GET request is made to `localhost:8080/users/login`. The response status is 200 OK, with a duration of 7 ms and a size of 1.74 KB. A "Save Response" button is also visible.

The request URL is `localhost:8000/content/likes/posts/20`. Below it, the "Body" tab is selected, showing the response body in JSON format:

```
1  {
2   "id": 1,
3   "postId": 20,
4   "userId": 2,
5   "created": "2024-07-09T02:45:24.820Z",
6   "user": {
7     "id": 2,
8     "name": "Gunnar Towne",
9     "username": "gunnar",
10    "bio": "activist, coach",
11    "password": "$2b$10$GcV0mA9ViawHwTflx1w7eN/P_6XiKEPovlsEpIwFyJWspaccfOG",
12    "created": "2024-07-09T02:45:24.809Z",
13    "followers": [],
14    "following": []
15  },
16},
17{
18  "id": 2,
19  "postId": 20,
20  "userId": 4,
21  "created": "2024-07-09T02:45:24.821Z",
22  "user": {
23    "id": 4,
24  }
}
```

Below the JSON response, there are tabs for Pretty, Raw, Preview, Visualize, and JSON. The "Pretty" tab is currently active. At the bottom left, there are icons for Console, Not connected to a Postman account, and a gear icon. On the bottom right, there are icons for a file, a magnifying glass, and a refresh symbol.

နမူနာမှာ Post 20 အတွက် Like Data တွေယူပြီး စမ်းပြထားပါတယ်။ Post 20 ကို User 2 က Like လုပ်ထားပြီး User 2 ရဲ့ အချက်အလက်အပြည့်အစုံလည်း user အနေနဲ့ တွေပြီးပါလာပါတယ်။ followers နဲ့ following မရှိသေးလို့ Array အတွက်တွေ ပါလာတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

<https://www.prisma.io/docs/orm/prisma-client/queries/excluding-fields>

ဆက်လက်ပြီး Post Data တွေ Comment Data တွေ ထုတ်ယူတဲ့အခါ သက်ဆိုင်တဲ့ Like Data တွေ တဲ့ ပါလာအောင်ထုတ်ယူဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် GET /posts နဲ့ GET /posts/:id တိုကို အခုလိုပြင် ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.get("/posts", async (req, res) => {
  try {
    const data = await prisma.post.findMany({
      include: {
        user: true,
        comments: true,
        likes: true,
      },
      orderBy: { id: "desc" },
      take: 20,
    });

    res.json(data);
  } catch (e) {
    res.status(500).json({ error: e });
  }
});

router.get("/posts/:id", async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  try {
    const data = await prisma.post.findUnique({
      where: { id: Number(id) },
      include: {
        user: true,
        comments: {
          include: {
            user: true,
            likes: true,
          },
        },
        likes: true,
      },
    });
  
```

```
    res.json(data);
} catch (e) {
    res.status(500).json({ error: e });
}
});
```

အသစ်ထပ်ရေးရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရေးပြီးသားကုဒ်မှာပဲ Relationship Include အတွက် likes တွေ ထပ်တိုးလိုက်တာပါ။ Postman နဲ့ Post 20 ကိုထုတ်ယူကြည့်ရင် အခုလို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

The screenshot shows the Postman application interface. At the top, there are navigation links for 'Home', 'Workspaces', 'Explore', and a search bar. On the right, there are buttons for 'Sign In' and 'Create Account'. Below the header, a URL bar shows a GET request to 'localhost:8080/users/login'. The main workspace displays a successful response for a GET request to 'localhost:8000/content/posts/20'. The response body is shown in JSON format, containing details about a post, its user, comments, likes, and a list of users who liked it. The interface includes tabs for 'Params', 'Auth', 'Headers', 'Body', 'Pre-req.', 'Tests', and 'Settings'. A 'Send' button is visible on the right, and a 'Save' icon is at the top right of the response panel.

GET localhost:8080/users/login

localhost:8000/content/posts/20

Params Auth Headers (9) Body Pre-req. Tests Settings

Query Params

Key	Value	Bulk Edit
Key	Value	

Body

Pretty Raw Preview Visualize JSON

```
1 "id": 20,
2 "content": "Auctor victus pauci aufero accendo confero amita
3 adamo sequi vel. Aufero conculco sui paulatim confero
4 conitor. Terga apud acidus a laudantium altus.",
5 "userId": 6,
6 "created": "2024-07-09T02:45:24.818Z",
7 "user": { ...
8 },
9 "comments": [ ...
10 ],
11 "likes": [
12   {
13     "id": 1,
14     "postId": 20,
15     "userId": 2,
16     "created": "2024-07-09T02:45:24.820Z"
17   },
18   {
19     "id": 2,
20     "postId": 20,
21     "userId": 4,
22     "created": "2024-07-09T02:45:24.821Z"
23   },
24   {
25     "id": 3,
26     "postId": 20,
27     "userId": 5,
28     "created": "2024-07-09T02:45:24.822Z"
29   }
30 ]
```

200 OK 11 ms 2.99 KB Save Response

Post နဲ့အတူ Like Data တွေပါ တစ်ခါတဲ တွဲပါသွားတာပါ။ စမ်းကြည့်လို API ဘက်က အားလုံးမှန်ပြုဆိုရင်တော့ Client App ဘက်မှာလည်း Like/Unlike Feature ထည့်လိုရပါပြီ။

Like / Unlike - Client

අරුණෝග් අරුණෝග් fetcher.js මා ඇතුළුයෙනු යොමු වේ.

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function postPostLike(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(` ${api}/content/like/posts/${id}` , {
        method: "POST",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}

export async function postCommentLike(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(` ${api}/content/like/comments/${id}` , {
        method: "POST",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}

export async function deletePostLike(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(` ${api}/content/unlike/posts/${id}` , {
        method: "DELETE",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });
}
```

```
        },
    });

    return res.json();
}

export async function deleteCommentLike(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(`${api}/content/unlike/comments/${id}`, {
        method: "DELETE",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}

export async function fetchPostLikes(id) {
    const res = await fetch(`${api}/content/likes/posts/${id}`);
    return res.json();
}

export async function fetchCommentLikes(id) {
    const res = await fetch(`${api}/content/likes/comments/${id}`);
    return res.json();
}
```

တစ်ခါတဲ့ အကုန်စုံသွားအောင်ပေးထားလို့ ကုဒ်တွေများနေပြုမယ့် အထူးအဆန်းတော့ တစ်ခုမှ မပါဝါဘူး။ စောစောက ရေးထားတဲ့ API Features တွေကို Fetch လုပ်ပေးတဲ့ ပုံစံဆင်တူ Function (၆) ခဲ့ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ components/LikeButton.js အမည်နဲ့ Component ဖိုင်သစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး အခုလိုရေးပေးပါ။

React - src/components/LikeButton.jsx

```
import {  
    IconButton,  
    ButtonGroup,  
    Button  
} from "@mui/material";  
  
import {  
    Favorite as LikedIcon,  
    FavoriteBorder as LikeIcon  
} from "@mui/icons-material";  
  
import { useNavigate } from "react-router-dom";  
import { useApp, queryClient } from "../ThemedApp";  
  
import { useMutation } from "react-query";  
  
import {  
    postPostLike,  
    deletePostLike,  
    postCommentLike,  
    deleteCommentLike,  
} from "../libs/fetcher";  
  
export default function LikeButton({ item, comment }) {  
    const navigate = useNavigate();  
    const { auth } = useApp();  
  
    function isLiked() {  
        if (!auth) return false;  
        if (!item.likes) return false;  
  
        return item.likes.find(like => like.userId == auth.id);  
    }  
}
```

```
const likePost = useMutation(id => postPostLike(id), {
  onSuccess: () => {
    queryClient.refetchQueries("posts");
    queryClient.refetchQueries("comments");
  },
});

const likeComment = useMutation(id => postCommentLike(id), {
  onSuccess: () => {
    queryClient.refetchQueries("comments");
  },
});

const unlikePost = useMutation(id => deletePostLike(id), {
  onSuccess: () => {
    queryClient.refetchQueries("posts");
    queryClient.refetchQueries("comments");
  },
});

const unlikeComment = useMutation(id => deleteCommentLike(id), {
  onSuccess: () => {
    queryClient.refetchQueries("comments");
  },
});

return (
  <ButtonGroup>
    {isLiked() ? (
      <IconButton
        size="small"
        onClick={e => {
          comment
            ? unlikeComment.mutate(item.id)
            : unlikePost.mutate(item.id);
        }}
      >
        {isLiked() ? "Unlike" : "Like"}
      </IconButton>
    ) : (
      <IconButton
        size="small"
        onClick={e => {
          unlikeComment.mutate(item.id);
        }}
      >
        Unlike
      </IconButton>
    )}
  </ButtonGroup>
)
```

```
        e.stopPropagation();
    }}>
<LikedIcon
    fontSize="small"
    color="error"
/>
</IconButton>
) : (
<IconButton
    size="small"
    onClick={e => {
        comment
        ? likeComment.mutate(item.id)
        : likePost.mutate(item.id);

        e.stopPropagation();
    }}>
<LikeIcon
    fontSize="small"
    color="error"
/>
</IconButton>
)}
<Button
    onClick={e => {
        if (comment) {
            navigate(`/likes/${item.id}/comment`);
        } else {
            navigate(`/likes/${item.id}/post`);
        }

        e.stopPropagation();
    }}
sx={{ color: "text.fade" }}
```

```

        variant="text"
        size="small">
      {item.likes ? item.likes.length : 0}
    </Button>
  </ButtonGroup>
);
}

```

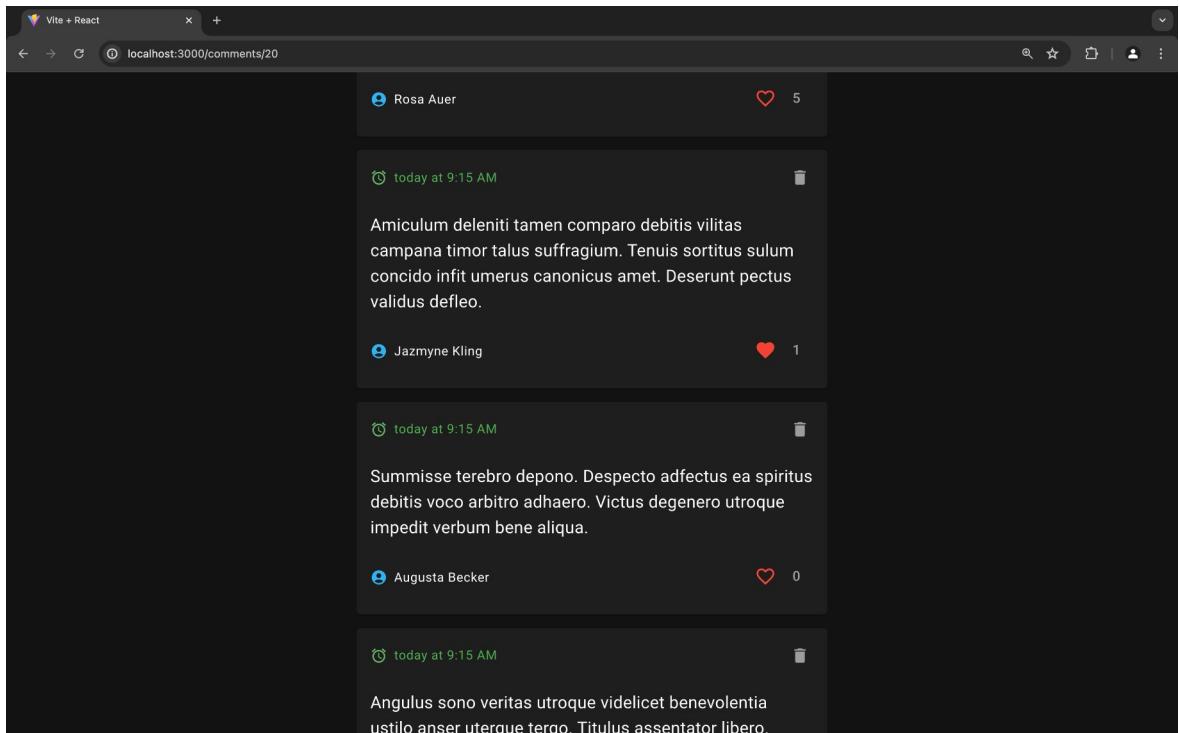
ဒါ Feature အတွက် အရေးအကြီးဆုံးနဲ့ အမိကအကျဆုံး ကုဒ်ပါပဲ။ ထူးခြားချက်လေးတွေ လိုက်ကြည့်ကြ ပါမယ်။ ပထမဆုံး Props အနေနဲ့ item နဲ့ comment ကို တောင်းထားတာ သတိပြုပါ။ Post တွေ ပြန့် အတွက်ရော၊ Comment တွေ ပြန့်အတွက်ပါ Item.jsx ကိုပဲ သုံးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ရှိ အလုပ်လုပ်နေတာ Post အတွက်လား၊ Comment အတွက်လား သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် comment Prop ကိုထည့်တောင်ထားတာပါ။ comment ဆိုရင် Comment Like, Comment Unlike လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို လုပ်ပေးရမှာဖြစ်ပြီး comment မဟုတ်ရင် Post Like, Post Unlike လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို လုပ်ပေးရမှာပါ။

Like Button ကို ပြတဲ့အခါ Like လုပ်ထားရင်တစ်မျိုး၊ မလုပ်ထားရင်တစ်မျိုး၊ နှစ်မျိုးပြချင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် isLiked() အမည်နဲ့ Function တစ်ခုထည့်ရေးပါတယ်။ ဒါ Function က လက်ရှိ Login User ကို Like List ထဲမှာ ပါမပါ စစ်ပေးတာပါ။ ပါနေရင် true ပြန်ပေးပြီး၊ မပါရင် (သို့မဟုတ်) Login မလုပ် ထားရင် တော့ false ပြန်ပေးမှာပါ။ Like List မရှိရင်လည်း false ပြန်ပေးပါတယ်။ အခုမှ အသစ် ထည့်လိုက်တဲ့ Post တွေ Comment တွေမှာ Like ဆိုတာ ရှိကိုရှိနိုးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါလိုအခြေအနေ မှာ ထည့်အလုပ်မလုပ်စေချင်လိုပါ။

ပြီးတဲ့အခါ useMutation နဲ့ Post Like/Unlike, Comment Like/Unlike အတွက် Fetcher တွေကို ခေါ်သုံးထားပါတယ်။ ခေါ်သုံးတာက အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါဘူး။ onSuccess မှာ queryClient ကို သုံးပြီး refetch လုပ်ထားတာကိုသာ သတိပြုပါ။ ဒါကြောင့် Like / Unlike လုပ်လိုက်တိုင်း API Refetch ပြန်လုပ်ပြီး Component ကို Update လုပ်ပြေးမှာပါ။ ပိုဖြစ်သင့်တာကတော့ Refetch လုပ်မနေဘဲ queryData ကို Client-Side မှာပဲ Update လုပ်ပြီးပြသင့်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် တစ်ခုခုလုပ်လိုက်တိုင်း Refetch ပြန်လုပ်နေစရာမလိုတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် Client-Side မှာ Update လုပ်ရတာ နည်းနည်း

အလုပ်ရှုပ်လို့ ဒီနေရာမှာတော့ အလွယ်လုပ်တဲ့ အနေနဲ့ refetch ပြန်လုပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ပါ ပိုင်းမှာတော့ သိပ်ထူးခြားတာ မပါပါဘူး။ MUI ရဲ့ ButtonGroup ကိုသုံးပြီး LikeIcon ကို ပုံစံနှစ်မျိုးပြီး ထားပါတယ်။ ဒီလိုပါ။

ကိုယ် Like လုပ်ထားတဲ့ Icon တွေက ပိုထင်ရှားပြီး မြင်သာနေအောင် ပြပေးထားတာပါ။ Like Icon နဲ့ အတူ Like Count ကိုလည်း တွဲပြထားပါတယ်။ Like Icon နှင့်ပြီး Like / Unlike လုပ်နိုင်ပါတယ်။ Post မှာရော၊ Comment မှာရော အကုန်ရပါတယ်။ Like Count ကို နှင့်လိုက်ရင်တော့ Like User စာရင်းကို ပြပေးနိုင်တဲ့ Page ကို သွားခိုင်ထားပါတယ်။

Like User စာရင်းကိစ္စ မလုပ်ခင်၊ Comment Button လေး အရင်ထည့်ချင်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် components/CommentButton.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React - src/components/CommentButton.jsx

```
import {
  IconButton,
  ButtonGroup,
  Button
} from "@mui/material";

import {
  ChatBubbleOutline as CommentIcon
} from "@mui/icons-material";

export default function Item({ item, comment }) {
  return (
    <>
      {!comment && (
        <ButtonGroup sx={{ ml: 3 }}>
          <IconButton size="small">
            <CommentIcon
              fontSize="small"
              color="info"
            />
          </IconButton>
          <Button
            sx={{ color: "text.fade" }}
            variant="text"
            size="small">
            {item.comments.length}
          </Button>
        </ButtonGroup>
      )}
    </>
  );
}
```

ဒီကုဒ်မှာတော့ ရှုပ်ထွေးတဲ့လုပ်ဆောင်ချက် ဘာမှမပါဘဲ Comment Icon နဲ့အတူ Comment Count ကိုပြတေးတာပါ။ ထူးခြားချက်တစ်ခုကတော့ comment ဖြစ်နေရင် ထည့်မပြန့် စစ်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Comment Button ကို Post တွေမှာပဲပြုပြီး Comment တွေမှာ ထည့်ပြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ပြီးတဲ့အခါ Like Button နဲ့ Comment Button တို့ကို Item.jsx မှာ အခုလို Import လုပ်လိုက်ပါ။

React - src/components/Item.jsx

```
import LikeButton from "./LikeButton";
import CommentButton from "./CommentButton";
```

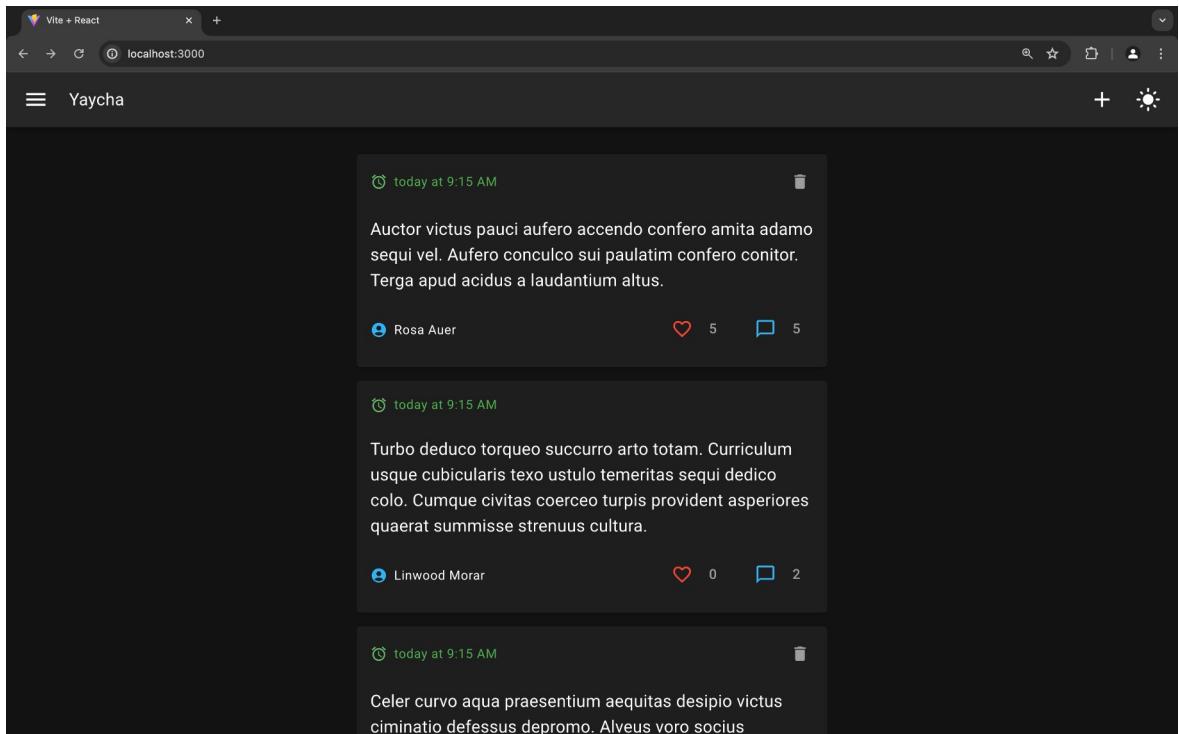
ဆက်လက်ပြီး လက်ရှိ User Name ပြထားတဲ့ Box ထဲမှာ အခုလို ထည့်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/components/Item.jsx

```
<Box
  sx={{{
    display: "flex",
    flexDirection: "row",
    alignItems: "center",
    justifyContent: "space-between",
  }}>
<Box
  onClick={e => {
    navigate(`/profile/${item.user.id}`);
    e.stopPropagation();
  }}
  sx={{{
    display: "flex",
    flexDirection: "row",
    alignItems: "center",
    gap: 1,
  }}>
```

```
<UserIcon
  fontSize="12"
  color="info"
/>
<Typography variant="caption">
  {item.user.name}
</Typography>
</Box>
<Box>
  <LikeButton item={item} comment={comment} />
  <CommentButton item={item} comment={comment} />
</Box>
</Box>
```

User Name နဲ့အတူ Like Button စွဲ Comment Button တွေကို တွဲပြေားတာ တွေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ဆင့်အနေနဲ့ Like User List ကြည့်လိုရအောင် ဆက်လုပ်ကြပါမယ်။ အရင်ဆုံး ThemedApp.jsx က Route မှာ အခုလိုပြင်ပေးပါ။

React - src/ThemedApp.jsx

```
const router = createBrowserRouter([
{
  path: "/",
  element: <Template />,
  children: [
    ...
    {
      path: "/likes/:id/:type",
      element: <Likes />,
    },
  ],
},
]);

```

Like Page ကိုအရင်ကတည်းက ကြိုချိတ်ပေးထားပြီးသားပါ။ Route ကိုနည်းနည်းပြင်လိုက်တာပါ။ /likes/:id မဟုတ်တော့ ပါဘူး။ /likes/:id/:type ဖြစ်သွားတာပါ။

ပြီးတဲ့အခါ components/UserList.jsx ကို အခုလို ပြင်ပေးပါ။

React - src/components/UserList.jsx

```
import {  
  Box,  
  Typography,  
  List,  
  ListItem,  
  Avatar,  
  ListItemText,  
  ListItemAvatar,  
  ListItemButton,  
} from "@mui/material";  
  
import { useNavigate } from "react-router-dom";  
  
export default function UserList({ title, data }) {  
  const navigate = useNavigate();  
  
  return (  
    <Box>  
      <Typography  
        variant="h4"  
        sx={{ mb: 3, textAlign: "center" }}>  
        {title}  
      </Typography>  
      <List>  
        {data.map(item => {  
          return (  
            <ListItem key={item.id}>  
              <ListItemButton  
                onClick={() =>  
                  navigate(` /profile/${item.user.id}`)}  
                }>  
                <ListItemAvatar>  
                  <Avatar />  
                </ListItemAvatar>
```

```
<ListItemText  
    primary={item.user.name}  
    secondary={item.user.bio}  
/>  
<ListItemTextButton>  
</ListItemText>  
);  
})}  
</List>  
</Box>  
);  
}
```

နိဂုရေးပြီးသား UserList မှာ data ပါသွားတာပါ။ data ကို map လုပ်ပြီး User စာရင်းကို ပြပေးပါတယ်။
ပြီးတဲ့အခါ pages/Like.jsx မှာ အခုလိုပြင်ပေးပါ။

React - src/pages/Like.jsx

```
import { Box, Alert } from "@mui/material";
import { useParams } from "react-router-dom";
import { useQuery } from "react-query";

import { fetchPostLikes, fetchCommentLikes } from "../libs/fetcher";
import UserList from "../components/UserList";

export default function Likes() {
  const { id, type } = useParams();
  const { isLoading, isError, error, data } = useQuery(
    ["users", id, type],
    () => {
      if (type === "comment") {
        return fetchCommentLikes(id);
      } else {
        return fetchPostLikes(id);
      }
    }
  );
  if (isLoading) {
    return (
      
        
        <br>
        Loading...
      
    );
  }
  if (isError) {
    return (
      
        An error occurred while fetching likes.
      
    );
  }
  return (
    <UserList users={data} />
  );
}
```

```

        }
    );
}

if (isError) {
    return (
        <Box>
            <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
        </Box>
    );
}

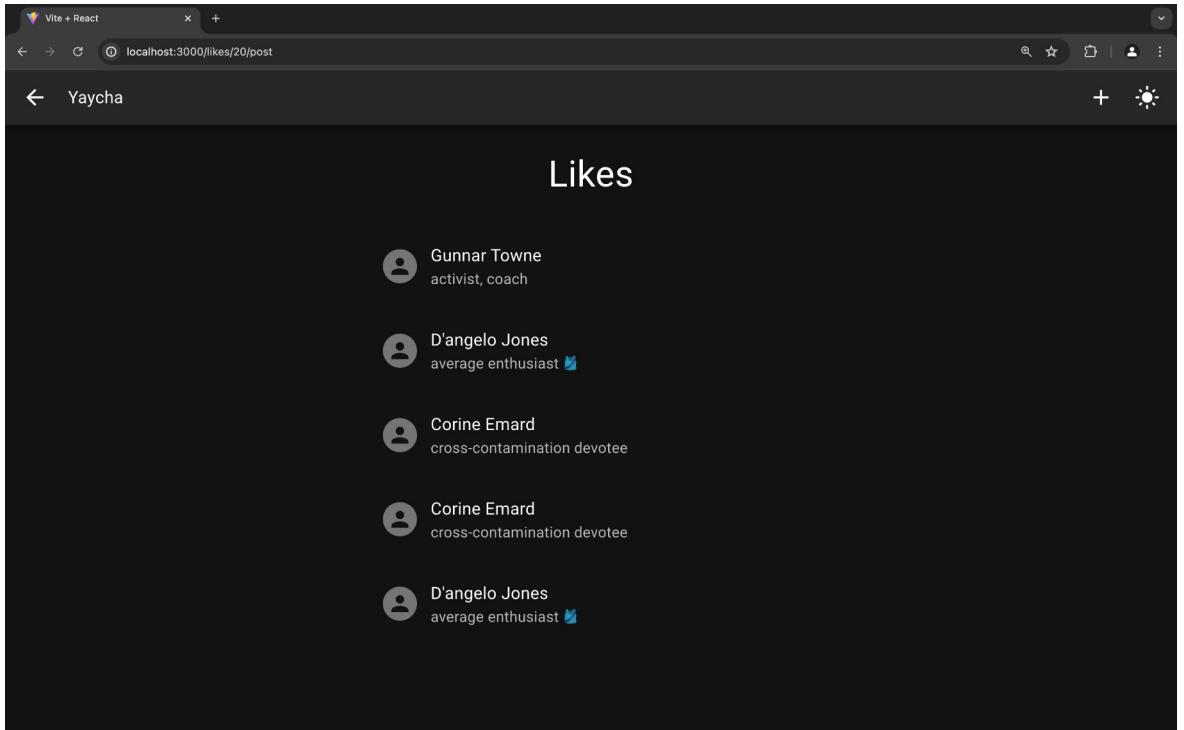
if (isLoading) {
    return <Box sx={{ textAlign: "center" }}>Loading...</Box>;
}

return (
    <Box>
        <UserList
            title="Likes"
            data={data}
        />
    </Box>
);
}

```

လိုရင်းကတော့ useQuery နဲ့ type Parameter ကိုကြည့်ပြီး fetchCommentLikes (သို့မဟုတ်) fetchPostLikes ကို ခေါ်ပြီး Like လုပ်ထားတဲ့ User List data ကို ယူလိုက်တာပါပဲ။ ထူးခြားချက် အနေနဲ့ useQuery ရဲ့ Query Name (Query Key) နေရာမှာ ရိုးရိုး String တစ်ခုမဟုတ်တော့ဘဲ Array တစ်ခုဖြစ်သွားပါတယ်။ id နဲ့ type Parameter တွေကိုပါ Query Key ထဲမှာ ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ id သို့မဟုတ် type ပြောင်းခဲ့ရင် Fetch ပြန်လုပ်ပေးစေချင်လိုဖြစ်ပါတယ်။ useEffect ရဲ့ Dependencies Array လိုပါပဲ။ React Query ကလည်း Query Key ပြောင်းရင် ထင် အလုပ်လုပ်ပေးပါတယ်။ Post Like တွေရော Comment Like တွေကိုပါ ဒါ Page တစ်ခုထဲနဲ့ ပြထားတာ

ဖြစ်လို့ ထပ်အလုပ်မလုပ်ရင် ပြတဲ့ Data မှားနေမှာစုံလိုပါ၊ စမ်းကြည့်လိုရပါဖြီ။ Like Count ကို နိုဝင်ဘ်ကို ရင် အခုလို မြတ်စွာသော်လည်း အခုလို Like လုပ်ထားတဲ့ User စာရင်းကို ပြပေးမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

Follow / Unfollow - API

ဆက်လက်ပြီး Follow / Unfollow အတွက် API မှာ လိုအပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ဆက်ထည့်ကြပါမယ်။ routers/user.js မှာ အခုလို ထပ်တိုးပေးရမှာပါ။

JavaScript - API - routers/user.js

```
router.post("/follow/:id", auth, async (req, res) => {
  const user = res.locals.user;
  const { id } = req.params;

  const data = await prisma.follow.create({
    data: {
      followerId: Number(user.id),
      followingId: Number(id),
    }
  });
  res.json(data);
});
```

```

    },
});

res.json(data);
});

router.delete("/unfollow/:id", auth, async (req, res) => {
  const user = res.locals.user;
  const { id } = req.params;

  await prisma.follow.deleteMany({
    where: {
      followerId: Number(user.id),
      followingId: Number(id),
    },
  });

  res.json({ msg: `Unfollow user ${id}` });
});

```

သူလည်း Like တုန်းကလိုပါပဲ။ Follow လုပ်တယ်ဆိုတာ Follow Table ထဲကို လိုအပ်တဲ့ Data တွေထည့်လိုက်တာ ဖြစ်ပြီး Unfollow လုပ်တယ်ဆိုတာ Follow Table ထဲကနေ ပြန်ဖျက်လိုက်တာပါပဲ။ ဆက်လက်ပြီး User Data တွေယူတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာ Follower, Following Data တွေအစုံပါလာအောင် အခုလိုပြင်ပေးရပါမယ်။

JavaScript - API - routers/user.js

```

router.get("/users", async (req, res) => {
  const data = await prisma.user.findMany({
    include: {
      posts: true,
      comments: true,
      followers: true,
      following: true,
    }
  });
  res.json(data);
});

```

```
    },
    orderBy: { id: "desc" },
    take: 20,
  });

  res.json(data);
});

router.get("/users/:id", auth, async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  const data = await prisma.user.findUnique({
    where: { id: Number(id) },
    include: {
      posts: true,
      comments: true,
      followers: true,
      following: true,
    },
  });

  res.json(data);
});
```

အသစ်ထပ်ရေးရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရေးပြီးသားထဲမှာ Relationship Include တွေ ထပ်ထည့်ပေးရမှာပါ။ ဒါ ဆိုရင် API ဘက်က ပါသင့်တာ စုံသွားပါပြီ။ ရှုံးဆက်မသွားခင် Postman နဲ့ ထပ်တိုးပြင်ဆင်လိုက်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို စုံအောင်၊ မှန်အောင် အရင် စမ်းကြည့်လိုက်ပါ။

Follow / Unfollow - Client

Client ဘက်မှာတော့ ထုံးစံအတိုင်း fetcher ကနေစဉ်ပါမယ်။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function postFollow(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(`${api}/follow/${id}`, {
        method: "POST",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}

export async function deleteFollow(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(`${api}/unfollow/${id}`, {
        method: "DELETE",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}
```

အထူးအဆန်းမပါဘဲ စောစောက API ကို Fetch လုပ်ပေးတဲ့ Function (၂) ခုထပ်တိုးသွားတာပါ။

ဆက်လက်ပြီး components/FollowButton.jsx အမည်နဲ့ ဖိုင်အသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး အခုလို ရေးပေးပါ။

React - src/components/FollowButton.jsx

```
import { Button } from "@mui/material";
import { useMutation } from "react-query";

import { useApp, queryClient } from "../ThemedApp";
import { postFollow, deleteFollow } from "../libs/fetcher";

export default function FollowButton({ user }) {
  const { auth } = useApp();
  if (!auth) return <></>;

  function isFollowing() {
    return user.following.find(item => item.followerId == auth.id);
  }

  const follow = useMutation(
    id => {
      return postFollow(id);
    },
    {
      onSuccess: async () => {
        await queryClient.refetchQueries("users");
        await queryClient.refetchQueries("user");
        await queryClient.refetchQueries("search");
      },
    }
  );

  const unfollow = useMutation(
    id => {
      return deleteFollow(id);
    },
    {
      onSuccess: async () => {
        await queryClient.refetchQueries("users");
      }
    }
  );
}
```

```

        await queryClient.refetchQueries("user");
        await queryClient.refetchQueries("search");
    },
}

);

return auth.id === user.id ? (
    <></>
) : (
    <Button
        size="small"
        edge="end"
        variant={isFollowing() ? "outlined" : "contained"}
        sx={{ borderRadius: 5 }}
        onClick={e => {
            if (isFollowing()) {
                unfollow.mutate(user.id);
            } else {
                follow.mutate(user.id);
            }

            e.stopPropagation();
        }}>
        {isFollowing() ? "Following" : "Follow"}
    </Button>
);
}

```

ဒီမှာလည်း isFollowing() Function တစ်ခုနဲ့ လက်ရှိ Login User ဟာ သက်ဆိုင်ရာ user ရဲ့ Following List ထဲမှာ ပါနေလား စစ်ထားပါတယ်။ ပြီးတော့ user က ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ဖြစ်နေရင် ဘာမှမ ပြွိုလည်း ထည့်ရေးထားပါတယ်။ Like Button တုန်းကလိုပဲ Following List ထဲမှာ ပါပြီးသားဆိုရင် ပုံစံ တစ်မျိုး၊ မပါသေးရင် ပုံစံတစ်မျိုး ပြည့်သားပါတယ်။ ဒီ Button ကို UserList.jsx မှာ အခုလို Import လုပ်ပေးပါ။

React - src/components/UserList.jsx

```
import FollowButton from "./FollowButton";
```

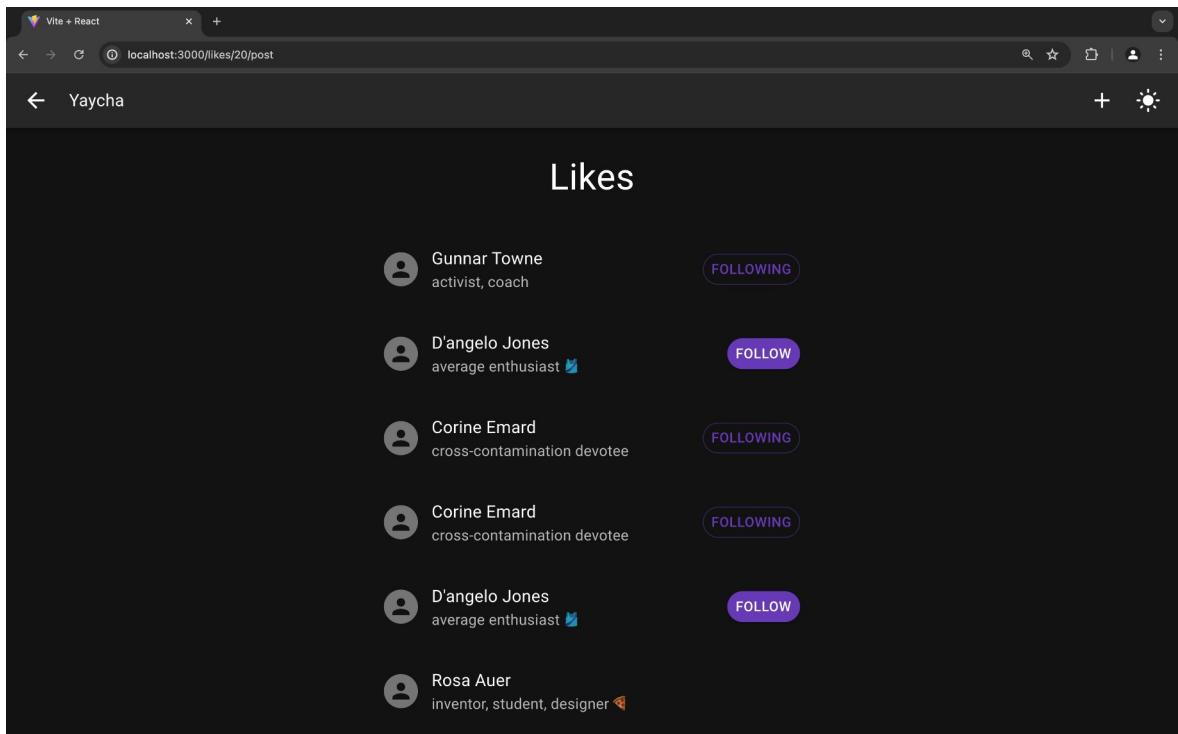
ပြီးတဲ့အခါ ListItem ထဲမှာ FollowButton ကို အခုလိုထည့်ပြပေးပါ။

React - src/components/UserList.jsx

```
<ListItem key={item.id}>
  <ListItemIcon ...>
    ...
    <ListItemSecondaryAction>
      <FollowButton user={item.user} />
    </ListItemSecondaryAction>
  </ListItemIcon>
</ListItem>
```

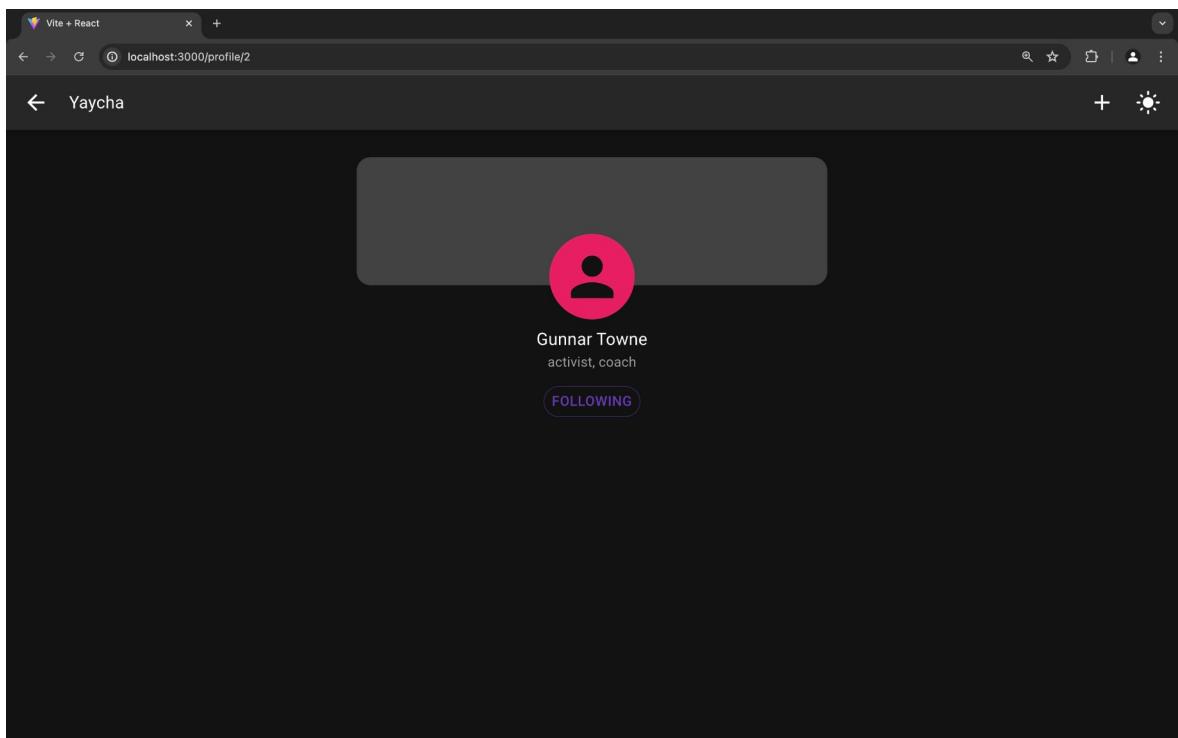
ListItemSecondaryAction နဲ့ပြတာဖြစ်လို့ ListItemSecondaryAction ကိုတော့ ကိုယ့်ဘာသာ Import ထပ်လုပ်ပေးလိုက်ပါ။ User List ကို ပြတဲ့အခါ အခုလို Follow Button လေးတွေ တဲ့ပြသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

Button ကိုနှစ်ပြီး Follow လုပ်လိုရသလို Unfollow လည်းလုပ်လိုရတယ်ဆိုတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ FollowButton ကို Profile Page တွေမှာလည်း ထည့်ပေးသင့်ပါတယ်။ ဒီတော့မှာ User တစ်ယောက်ရဲ့ Profile ကိုသွားလိုက်ရင် Follow / Unfollow လုပ်လိုရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက် ပါသွားမှာပါ။ ကိုယ့်ဘာသာ ပဲ ထည့်ကြည့်လိုက်ပါ။

A screenshot of a web browser showing a 'Likes' page from a user named 'Yaycha'. The page has a dark theme. At the top, it says 'Likes'. Below that, there are six items, each representing a liked post or profile:

- Gunnar Towne (activist, coach) - FOLLOWING
- D'angelo Jones (average enthusiast) - FOLLOW
- Corine Emard (cross-contamination devotee) - FOLLOWING
- Corine Emard (cross-contamination devotee) - FOLLOWING
- D'angelo Jones (average enthusiast) - FOLLOW
- Rosa Auer (inventor, student, designer) - FOLLOW

A screenshot of a web browser showing a user profile page for 'Gunnar Towne' from a user named 'Yaycha'. The page has a dark theme. It features a large, blurred profile picture placeholder at the top. Below it, the user's name and bio are displayed:

Gunnar Towne
activist, coach

At the bottom of the profile section is a 'FOLLOWING' button.

Search User

ဆက်လက်ပြီး User တွေ ရှာလိုရတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်လည်း ထင်ထည့်ကြပါမယ်။ API ဘက်က user.js မှာ အခုလို ထင်ဖြည့်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/user.js

```
router.get("/search", async (req, res) => {
  const { q } = req.query;

  const data = await prisma.user.findMany({
    where: {
      name: {
        contains: q,
      },
    },
    include: {
      followers: true,
      following: true,
    },
    take: 20,
  });

  res.json(data);
});
```

where နဲ့ contains ကိုတွဲသုံးပြီး Search Query Value ပါဝင်တဲ့ User တွေကို ရွေးထုတ်ယူလိုက်တာ ပါ။ Search Query ဆိုတာ URL Query ကိုပြောတာပါ။ ဥပမာ - /search?q=bob ။ ဒါကြောင့် req.query နဲ့ URL Query ကို အပေါ်မှာ အရင်ထုတ်ယူထားတာ သတိပြုပါ။

ပြီးတဲ့အခါ Client Side ၏ fetcher.js မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function fetchSearch(q) {
  const res = await fetch(`$api/search?q=${q}`);
  return res.json();
}
```

ဘာမှတွေထွေထူးထူးမပါဘဲ စောစောက API Route ကို နောက်ကနေ ?q Parameter နဲ့ Fetch လုပ်ထားတာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ pages/Search.jsx မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

React - src/pages/Search.jsx

```
import {
  Alert,
  Avatar,
  Box,
  List,
  ListItem,
  ListItemAvatar,
  ListItemButton,
  ListItemSecondaryAction,
  ListItemText,
  TextField,
} from "@mui/material";

import { useState } from "react";
import { useQuery } from "react-query";

import { fetchSearch } from "../libs/fetcher";
import FollowButton from "../components/FollowButton";

import { useDebounce } from "@uidotdev/usehooks";

export default function Search() {
  const [query, setQuery] = useState("");
}
```

```
const debouncedQuery = useDebounce(query, 500);

const { isLoading, isError, error, data } = useQuery(
  ["search", debouncedQuery],
  () => {
    return fetchSearch(debouncedQuery);
  }
);

if (isError) {
  return (
    <Box>
      <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
    </Box>
  );
}

return (
  <Box>
    <TextField
      fullWidth={true}
      variant="outlined"
      placeholder="Search user"
      onKeyUp={e => {
        setQuery(e.target.value);
      }}
    />
    {isLoading ? (
      <Box sx={{ textAlign: "center", mt: 4 }}>Loading...</Box>
    ) : (
      <List>
        {data.map(user => {
          return (
            <ListItem key={user.id}>
              <ListItemIcon>
```

```

        onClick={() =>
          navigate(`profile/${user.id}`)
        }
      <ListItemIconAvatar>
        <Avatar />
      </ListItemIconAvatar>
      <ListItemText
        primary={user.name}
        secondary={user.bio}
      />
      <ListItemSecondaryAction>
        <FollowButton user={user} />
      </ListItemSecondaryAction>
    </ListItemButton>
  </ListItem>
);
)
}
</List>
)
)
</Box>
);
}

```

ကုဒ်ထဲမှာ useStatebounce လိုပေါ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ထည့်သုံးထားတာကို သတိပြုပါ။ debounce ဆုံးတာ ချက်ခြင်း အလုပ်မလုပ်ဘဲ ခဏဆိုင်းဖြီးမှ လုပ်စေချင်တဲ့အလုပ်တွေအတွက် အသုံးဝင်ပါတယ်။ ဒါ လုပ်ဆောင်ချက် သုံးလိုရဖို့အတွက် အခုလို Install လုပ်ပေးဖို့တော့ လိုပါတယ်။

```
npm i @uidotdev/usehooks
```

လိုရင်းကတော့ useQuery နဲ့ စောစောက Search API ကိုလုမ်းခေါ်လိုက်တာပါ။ ရှာချင်တဲ့ User ကို ရိုက်ရှာလိုရအောင် Textfield တစ်ခုထည့်ပေးထားပါတယ်။ ရိုက်ထည့်လိုက်တဲ့ Value တွေကို keyup လုပ်လိုက်တိုင်း query State နဲ့ သိမ်းပါတယ်။ useQuery ရဲ့ Query Key ကိုပြန်ကြည့်ပါ။ query

State ကနေရတဲ့ debounceQuery ကို ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် query State ပြောင်းတိုင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် Textfield မှာ တစ်ခုခု ရိုက်ထည့်လိုက်တိုင်း Query Refetch လုပ်မှာပါ။

အဲဒီလို ရိုက်လိုက်တိုင်း အလုပ်လုပ်နေရင် နေးမှားစိုးလို့ query State ကို တိုက်ရိုက်မသုံးဘဲ useDebounce နဲ့တစ်ဆင့်ခံ သုံးထားပါတယ်။ ရေးထားတဲ့ကုဒ်အရ useDebounce က query State မှာ အပြောင်းအလဲ ရှိတဲ့အခါ အနည်းဆုံး 500 မီလီစက္ကန့်စောင့်ပြီးမှ Update လုပ်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။

User List ကိုပြတဲ့အခါ စောစောက <UserList> ကို ပြန်ယူမသုံးတော့ဘဲ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်ရေးပြီး ထည့်ထားပါတယ်။ Search ကနေရတဲ့ User Data ရဲဖွဲ့စည်းပုံမတူတဲ့အတွက် ပြန်ယူသုံးရတာ အဆင် မပြောင်းလိုပါ။

ဆက်လက်ပြီး ThemedApp.jsx မှာ Search Page ကိုသွားလိုရတဲ့ Route တစ်ခုထပ်တိုးပေးပါ။

React - src/ThemedApp.jsx

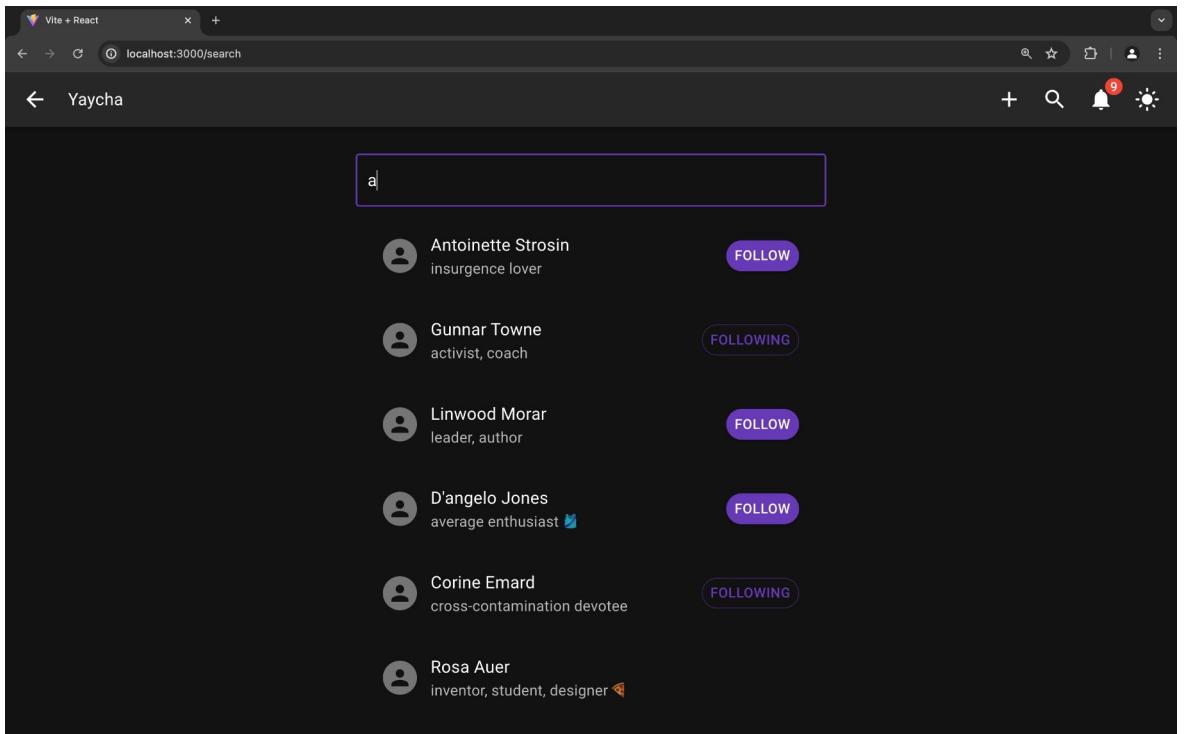
```
{
  path: "/search",
  element: <Search />,
},
```

ပြီးတဲ့အခါ components/Headers.jsx မှာ Search Button လေးတစ်ခု ထည့်ပေးပါ။

React - src/components/Header.jsx

```
<IconButton
  color="inherit"
  onClick={() => navigate("/search")}>
  <SearchIcon />
</IconButton>
```

ဒါတွေ့ရင် စမ်းကြည့်လိုပါပြီ။ Search Button ကိုနှိပ်လိုက်လို့ Search Page ကို ရောက်သွားတဲ့အခါ အခုလို User Name နဲ့ ရှာကြည့်လိုရသွားပါလိမ့်မယ်။

ဒီနည်းနဲ့ ကိုယ် Follow လုပ်ချင်တဲ့ User တွေကိုရှာပြီး Follow လုပ်လိုက်သွားတဲ့သဘောပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

Following Content

ဆက်လက်ပြီး ကိုယ် Follow လုပ်ထားတဲ့ သူတွေရဲ့ Content ကိုပဲ ကြည့်လိုက်အောင် လုပ်ပေးပါမယ်။ API ဘက်က content.js မှာ အခုလို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.get("/following/posts", auth, async (req, res) => {
  const user = res.locals.user;

  const follow = await prisma.follow.findMany({
    where: {
      followerId: Number(user.id),
    },
  });
}
```

```
const users = follow.map(item => item.followingId);

const data = await prisma.post.findMany({
    where: {
        userId: {
            in: users,
        },
    },
    include: {
        user: true,
        comments: true,
        likes: true,
    },
    orderBy: { id: "desc" },
    take: 20,
});

res.json(data);
});
```

အရင်ဆုံး ကိုယ် Follow လုပ်ထားတဲ့ User စာရင်းကို ထုတ်ယူပါတယ်။ ရလာတဲ့အခါ UserId တွေကို ထပ်ထုတ်ယူပါတယ်။ ပြီးတော့မှ where နဲ့ in ကို ပေါင်းစပ်ပြီး ကိုယ် Follow လုပ်ထားတဲ့ User တွေရဲ့ Post တွေချည်းပဲ Filter လုပ်ယူလိုက်တာပါ။

ထုံးစုံအတိုင်း Client ဘက်က fetcher.js မှာလည်း အခုလို ရေးပေးပါ။

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function fetchFollowingPosts() {
  const token = getToken();
  const res = await fetch(` ${api}/content/following/posts`, {
    headers: {
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });

  return res.json();
}
```

പ്രോത്താവി Home.jsx ന് അജയി പൂർണ്ണമായി

React - src/pages/Home.jsx

```
import { useState } from "react";
import { Alert, Box, Button, Typography } from "@mui/material";

import Form from "../components/Form";
import Item from "../components/Item";

import { useApp } from "../ThemedApp";

import { useQuery, useMutation } from "react-query";
import { queryClient } from "../ThemedApp";
import {

  deletePost,
  fetchPosts,
  postPost,
  fetchFollowingPosts,
} from "../libs/fetcher";

export default function Home() {
  const [showLatest, setShowLatest] = useState(true);
```

```
const { showForm, setGlobalMsg, auth } = useApp();
const { isLoading, isError, error, data } = useQuery(
  ["posts", showLatest],
  () => {
    if (showLatest) return fetchPosts();
    else return fetchFollowingPosts();
  }
);

const remove = useMutation(async id => deletePost(id), {
  onMutate: async id => {
    await queryClient.cancelQueries("posts");
    await queryClient.setQueryData(["posts", showLatest], old =>
      old.filter(item => item.id !== id)
    );
    setGlobalMsg("A post deleted");
  },
});

const add = useMutation(content => postPost(content), {
  onSuccess: async post => {
    await queryClient.cancelQueries("posts");
    await queryClient.setQueryData(["posts", showLatest], old => [
      post,
      ...old,
    ]);
    setGlobalMsg("A post added");
  },
});

if (isError) {
  return (
    <Box>
```

```
        <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
    </Box>
);
}

if (isLoading) {
    return <Box sx={{ textAlign: "center" }}>Loading...</Box>;
}

return (
<Box>
{showForm && auth && <Form add={add} />

{auth && (
<Box
sx={{
display: "flex",
justifyContent: "center",
alignItems: "center",
mb: 1,
}}>
<Button
disabled={showLatest}
onClick={() => setShowLatest(true)}>
Latest
</Button>
<Typography sx={{ color: "text.fade", fontSize: 15 }}>
|
</Typography>
<Button
disabled={!showLatest}
onClick={() => setShowLatest(false)}>
Following
</Button>
</Box>
)
```

```

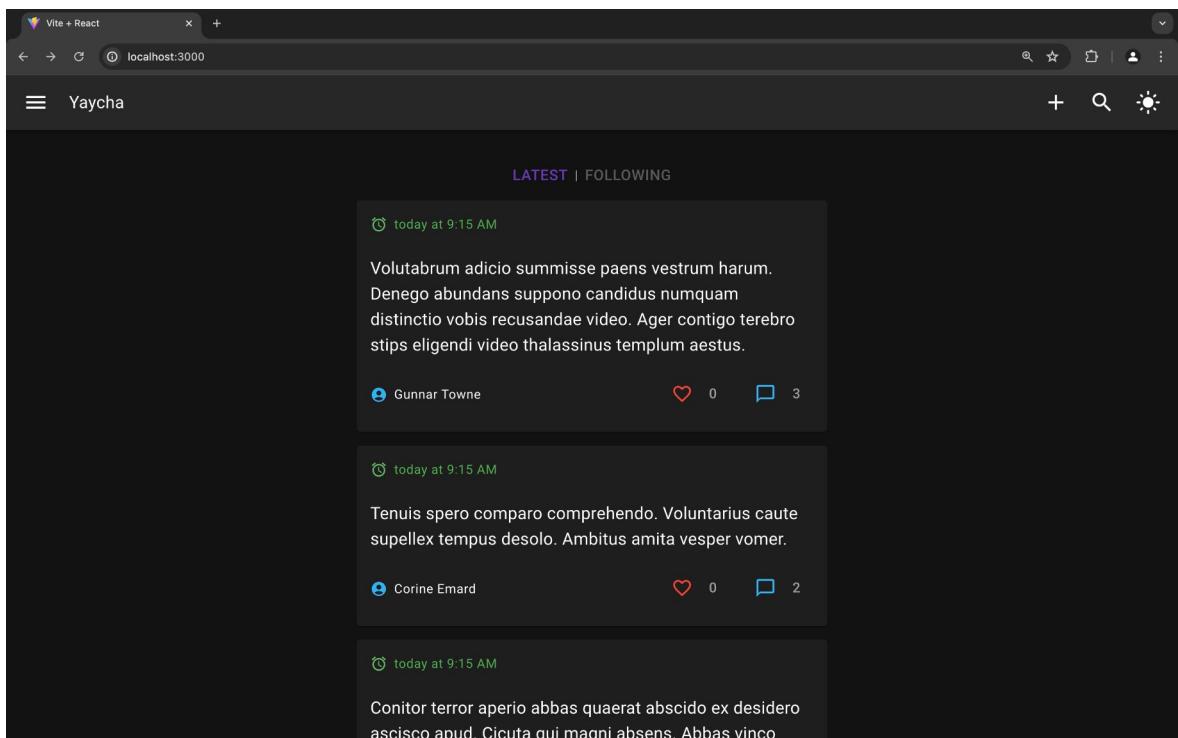
    )}

    {data.map(item => {
      return (
        <Item
          key={item.id}
          item={item}
          remove={remove.mutate}
        />
      );
    })}
  </Box>
);
}

```

showLatest State ပါဝင်သွားတာကို သတိပြုပါ။ useQuery က ဒီ State ပေါ်မှုတည်ပြီး fetchPost() သို့မဟုတ် fetchFollowingPosts() ကို သင့်တော်သလို ခေါ်ပေးသွားမှာပါ။ ပြီးတော့ Query Key မှာလည်း ထည့်ပေးထားလို့ showLatest State ပြောင်းရင်လည်း အလိုအလျောက် Refetch လုပ်ပေးမှာပါ။

add နဲ့ remove Mutation Function တွေကိုလည်း တစ်ချက်သတိပြုပါ။ setQueryData နဲ့ Update လုပ်တဲ့အခါ showLatest Query Key ကိုပါ ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ <Button> တွေကိုပဲ သုံးပြီးတော့ showLatest State ကို ပြောင်းလို့ရတဲ့ ခလုပ်တွေ ထည့်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် စမ်းကြည့်လိုက်ရင် အခုလို Latest သို့မဟုတ် ကိုယ် Follow လုပ်ထားသူတွေရဲ့ Post တွေကို ရွေးကြည့်လို့ရ သွားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဒါဟာ လုပ်လက်စပရောဂျက်မှာ Like / Unlike, Follow / Unfollow စတဲ့ Social Media Feature ထွေ
ပါဝင်သွားခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အများအားဖြင့် သိပြီးသားရေးနည်းတွေကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုလိုက်တာဖြစ်
ပြီး သတိပြုစရာ၊ ဖြည့်စွက်မှတ်သားစရာလေးတွေလည်း ပါဝင်သွားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၁၇) - JavaScript - WebSocket

Web Technology ရဲ့ အဓိကအသက်သွေးကြောဖြစ်တဲ့ HTTP ဟာ Client ဘက်က Server ကို ဆက်သွယ် ရတဲ့ Pull Technology ခေါ် One Way Communication နည်းပညာဖြစ်ပါတယ်။ ဆက်သွယ်မှုကို Client ဘက်ကသာ ပြုလုပ်ရပြီ။ Server ဘက်က Client ကို ဆက်သွယ်တယ်ဆိတာ မရှိပါဘူး။

Server Push ခေါ် နည်းပညာတစ်မျိုး HTTP/2 မှာ ပါဝင်လာပေမယ့် တချို့နေရာတွေမှာ အသုံးဝင်တဲ့ Optional နည်းပညာတစ်ခါးသာ ဖြစ်ပါတယ်။ မူလနည်းပညာရဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် HTTP မှာ Client to Server - One Way Communication ပုံစံသာ အလုပ်လုပ်ပါတယ်။

ဒီနည်းပညာရဲ့ အားသာချက်က Implementation ရှိုးရှင်းခြင်းပါပဲ။ သုံးရလွယ်တယ်လို့ ပြောတာပါ။ အားနည်းချက်ကတော့ Real-Time မဖြစ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ Server မှာ Update တစ်ခုချို့နေလည်း Server က ပိုပေးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပိုလို မရပါဘူး။ Client က ဆက်သွယ်တောင်းယူမှုသာ ပေးလို့ရမှာပါ။ ဆက်သွယ်မှုကို Client ဘက်ကပဲ စလိုရတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။ ဒါကြောင့် Server မှာ ရှိတဲ့ Update တွေ Client က ချက်ခြင်းမရလို့ Real Time မဖြစ်ဘူးလို့ ပြောတာပါ။ သိပ်တော့ အကျယ်မချဲ့တော့ပါဘူး။ ဒါ စာအုပ်ကို ဖတ်နေသူဟာ ဒီအခြေခံသဘောကို သိပြီးသားဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ လိုအပ်လို့ နည်းနည်းပြန် Remind လုပ်တဲ့သဘောပါပဲ။

HTTP လို့ One Way Communication မဟုတ်ဘဲ Client - Server နှစ်ဖက်လုံးက လိုအပ်ရင် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်လို့ရတဲ့ Full Duplex ခေါ် Two Way Communication ကို လုပ်ပေးနိုင်တဲ့ WebSocket အကြောင်းကို လေ့လာကြမှာပါ။ Two Way ဖြစ်သွားလို့ စဉ်းစားရတာ၊ စီမံရတာ နည်းနည်း

ခေါင်းစားပေမယ့် ရေးနည်းက လွယ်ကူပါတယ်။

နဲ့မှန်ဘူးလေးတဲ့ ရေးပြီး စမ်းကြည့်ကြပါမယ်။ ပရောဂျက်ဖို့ဒါအသစ်တစ်ခု တည်ဆောက်လိုက်ပါ။ ပြီး တဲ့အခါ ws ခေါ် Node.js WebSocket Server တစ်ခုကို အလွယ်တကူ ဖန်တီးလို့ရတဲ့ Package ကို အခုလို Install လုပ်ယူလိုက်ပါ။

```
npm i ws
```

ဆက်လက်ပြီး index.js အမည်နဲ့ ဒီကုဒ်ကိုရေးပေးပါ။

JavaScript - Server - index.js

```
const { WebSocketServer } = require("ws");

const wss = new WebSocketServer({ port: 4000 });

wss.on("connection", ws => {
  ws.on("message", msg => {
    console.log(`Message received: ${msg}`);
    ws.send(String(msg));
  });
});
```

ws Package ရဲ့အကူအညီနဲ့ WebSocket Server တစ်ခုကို Port 4000 မှာ Run လိုက်တာပါ။ on connection မှာ လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေကို စစ်ဆေးသတ်မှတ်ထားပါတယ်။ on message နဲ့ Client ပေးပို့တဲ့ Message တွေလက်ခံရရှိရင် ဘာလုပ်ရမလဲ ဆက်လက်သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ နဲ့မှန်အရ ဘာ အလုပ်မှ ထူးထူးတွေတွေ မလုပ်ပါဘူး။ လက်ခံရရှိတဲ့ Message ကို String Format နဲ့ ပြန်ပို့ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Client က သူ့ပို့တာ သူ့ပြန်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဒီ ကုဒ်ကို node (သို့မဟုတ်) nodemon နဲ့ Run လိုက်ပါ။

```
nodemon index.js
```

ဒီ WebSocket Server နဲ့ ချိတ်ဆက်စမ်းသပ်ကြည့်ဖို့ Client ကုဒ်ဖိုင်တစ်ခု ရေးကြပါမယ်။ index.html အမည်နဲ့ နှစ်သက်ရာနေရာမှာ ရေးစမ်းကြည့်ပါ။

```
HTML - Client - index.html
```

```
<!DOCTYPE html>
<html lang="en">
<head>
    <meta charset="UTF-8">
    <title>Chat</title>
</head>
<body>
    <h1>Chat</h1>

    <script>
        const ws = new WebSocket("ws://localhost:4000");

        ws.addEventListener("open", () => {
            console.log("Web socket connection opened.");
        });

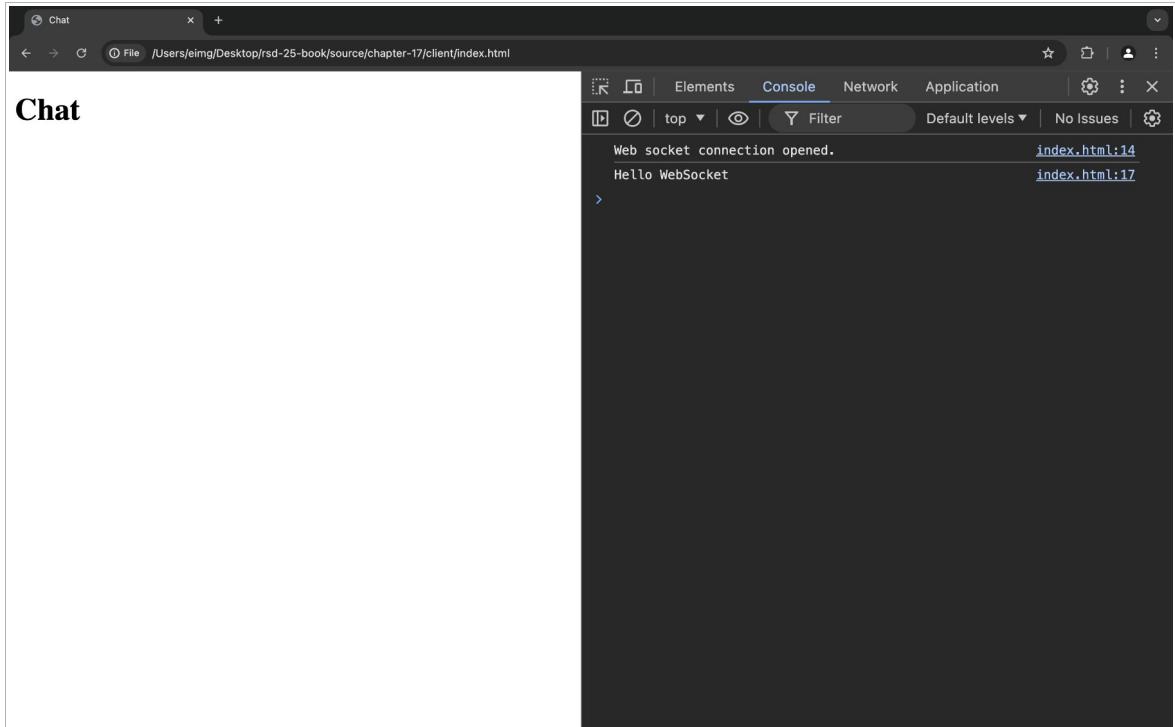
        ws.addEventListener("message", e => {
            console.log(e.data);
        });

        ws.send("Hello WebSocket");
    );
</script>
</body>
</html>
```

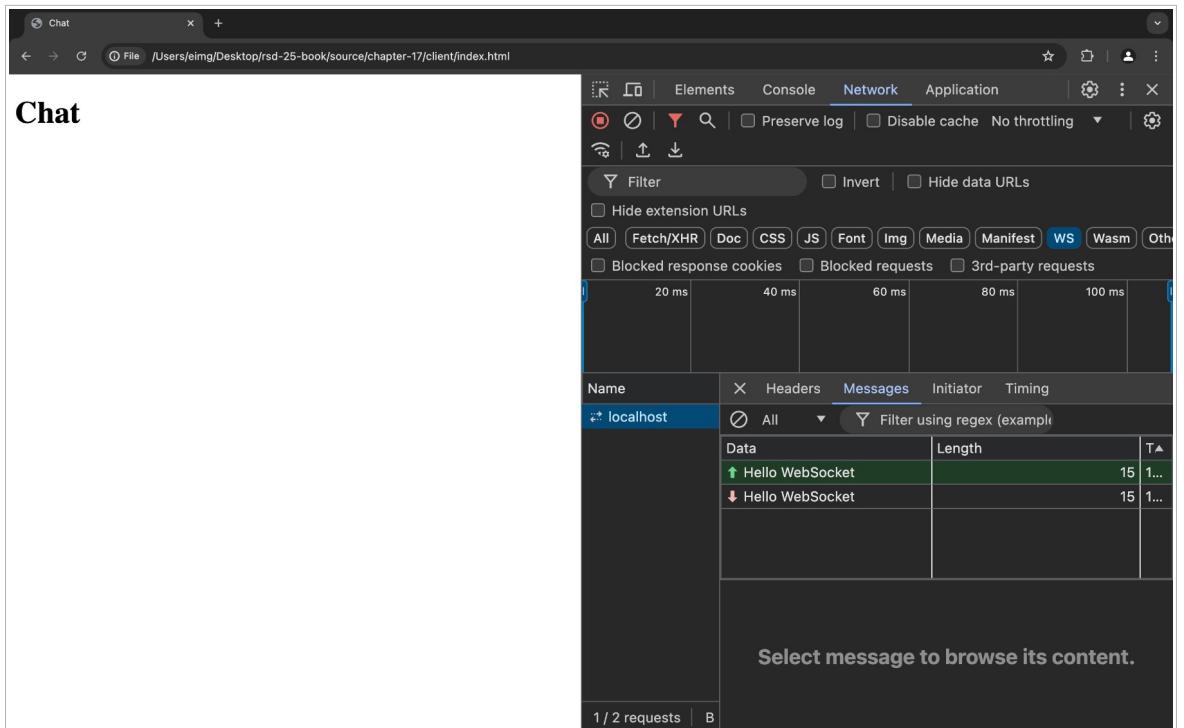
စောစောက Run လိုက်တဲ့ WebSocket Server ကိုဆက်သွယ်လိုက်တဲ့ Client-side ကုဒ်ပါ။ on open မှာ လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေကို စုရေးထားပါတယ်။ on message မှာ လက်ခံရရှိတဲ့ data ကို Console

မှာ ရိုက်ထုတ်ထားပါတယ်။ `ပြီးတော့ send()` နဲ့ စာလေးတစ်ကြောင်း ပိုလိုက်ပါတယ်။ ရေးထားတဲ့ကုဒ် အရ သူလိုလိုက်တဲ့စာကိုပဲ သူပြန်ရမှာပါ။

ဒီကုဒ်ကို Browser မှာ ဖွင့်ပြီးစမ်းကြည့်လိုပါတယ်။ Console မှာ အခုလို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

သူလိုလိုက်တဲ့စာ သူပြန်ရတာမိုလို ဘာမှမထူးဆန်းဘူး ထင်ရေပေမယ့်၊ သူလိုလိုက်တဲ့စာ Server က ကျက်ခြင်းပြန်လိုတဲ့စာကို သူကလက်ခံရရှိတာ ဖြစ်ပါတယ်။ Client – Server အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်လို ရသွားတာပါ။ ဒီ ဆက်သွယ်မှုကို Browser DevTools ရဲ့ Network မှာလည်း လေ့လာကြည့်လိုရ ပါတယ်။

ညာဘက်ခြမ်းက DevTools → Network → ws → (localhost:4000) → messages မှာ Client နဲ့ Server တို့အပြန်အလှန် ပေးပို့တဲ့ Message တွေကို တွေ့ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

Real-Time Chat App

ဒီနည်းပညာကိုသုံးပြီး ရုံးရုံး JavaScript နဲ့ပဲ Real-Time Chat App လေးတစ်ခု လုပ်ကြည့်ကြပါမယ်။ အရင်ဆုံး Server-side ကုဒ်ကို အခုလို ပြင်လိုက်ပါ။

JavaScript - Server - index.js

```
const { WebSocketServer } = require("ws");

const wss = new WebSocketServer({ port: 4000 });

const clients = [];
```

```
wss.on("connection", ws => {
    clients.push(ws);

    ws.on("message", msg => {
        clients.map(client => {
            client.send(String(msg));
        });
    });
});
```

စောစောကဗုဒ်နဲ့ သိပ်မကွာပါဘူး။ clients Array အလွတ်တစ်ခု ကြေညာလိုက်ပြီး on connection မှာ ws Connection ကို clients Array ထဲမှာ ထည့်သိမ်းလိုက်တာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ on message မှာ clients Array ကို map လုပ်ပြီး ရှိသမျှ Client အကုန်လုံးထံ Message ကို ပြန်ပို့ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Client တစ်ခုက Message ပိုလာရင် အဲဒီ Message ကို ချိတ်ဆက်ထားသမျှ Client အားလုံးထံ ပြန်ပို့လိုက်တဲ့ သဘောပါ။

Client-side HTML ကုဒ်ထဲမှာ လိုအပ်တဲ့ Element တွေ အခုလို ထည့်ပေးပါ။

HTML - Client - index.html

```
<h1>Chat</h1>

<ul id="list"></ul>

<form id="form">
    <input type="text" id="user" placeholder="Name">
    <input type="text" id="msg" placeholder="Message">
    <button>Send</button>
</form>
```

 List တစ်ခုနဲ့ <form> တစ်ခု ထပ်ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ Function တစ်ခု အခုလိုရေးပေးပါ။

JavaScript - Client - index.html

```
function chatItem({ name, msg }) {
    const li = document.createElement("li");
    li.innerHTML = `<b>${name}>:</b> ${msg}`;
    list.appendChild(li);
}
```

ဒါ Function ကပေးလာတဲ့ name နဲ့ msg ကိုသုံးပြီး Element တစ်ခု Create လုပ်ပေးပါတယ်။ ရလာတဲ့ Element ကို List ထဲမှာ appendChild() နဲ့ထည့်ပေးလိုက်မှာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ Form Submit အတွက် အချလို ရေးပေးပါ။

JavaScript - Client - index.html

```
form.onsubmit = e => {
    e.preventDefault();

    ws.send(JSON.stringify({
        name: user.value,
        msg: msg.value
    }));

    msg.value = "";
    msg.focus();
};


```

Form ကို Submit လုပ်လိုက်တဲ့အခါ user Input နဲ့ msg Input တို့က Value တွေကို JSON Format နဲ့ WebSocket Server ထံ လုပ်လိုက်တာပါ။ WebSocket ရဲ့ onMessage က အချလိုဖြစ်မှာပါ။

JavaScript - Client - index.html

```
ws.addEventListener("open", () => {
  ws.addEventListener("message", e => {
    chatItem(JSON.parse(e.data));
  });
});
```

ပြန်ရလာတဲ့ JSON ကို parse() လုပ်ပြီး ကြိုရေးထားတဲ့ chatItem() ကိုခေါ်ပေးလိုက်တာပါ။

ဒါကြောင့် တစ်ယောက်က အမည်နဲ့ စာကို ပိုလိုက်ရင်၊ ချိတ်ဆက်ထားသူ အားလုံးဆီကို ချက်ခြင်း ရောက်သွားတဲ့ Real-Time Chat App ကလေးတစ်ခု ရသွားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ Client ကို Browser နှစ်ခုသုံးခုနဲ့ ဖွင့်ပြီး အပြန်အလှန် စာပိုပြီး စမ်းကြည့်လို့ ရပါတယ်။

CSS Style တွေပါ အပြည့်အစုံပါတဲ့ Client HTML ကုဒ်အပြည့်အစုံကိုလည်း ထပ်ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။

HTML - Client - index.html

```
<!DOCTYPE html>
<html lang="en">
<head>
  <meta charset="UTF-8">
  <title>Chat</title>
  <style>
    body {
      font-family: Arial, Helvetica, sans-serif;
      max-width: 600px;
      margin: 30px auto;
      background: #222;
      padding: 20px;
      border-radius: 5px;
      color: white;
    }
  </style>

```

```
h1 {  
    margin: 0;  
    padding: 0;  
}  
  
#list {  
    list-style: none;  
    margin: 20px 0;  
    padding: 0;  
    border: 1px solid #444;  
    border-radius: 10px;  
}  
  
#list li {  
    padding: 15px;  
    border-bottom: 1px solid #444;  
}  
  
#list li b {  
    color: lightblue;  
}  
  
#form {  
    display: flex;  
    gap: 5px;  
}  
  
#form input:focus {  
    outline: 0 none;  
}  
  
#form input {  
    background: #444;  
    color: white;  
    border: 0 none;  
}
```

```
border-radius: 5px;
font-size: 18px;
padding: 8px;
}

#user {
    font-weight: bold;
}

#msg {
    flex-grow: 1;
}

#form button {
    border: 0 none;
    background: lightblue;
    padding: 8px 20px;
    border-radius: 5px;
}
</style>
</head>
<body>
<h1>Chat</h1>

<ul id="list"></ul>

<form id="form">
    <input type="text" id="user" placeholder="Name">
    <input type="text" id="msg" placeholder="Message">
    <button>Send</button>
</form>
```

```
<script>
  const ws = new WebSocket("ws://localhost:4000");

  ws.addEventListener("open", () => {
    console.log("Connection opened.");
  });

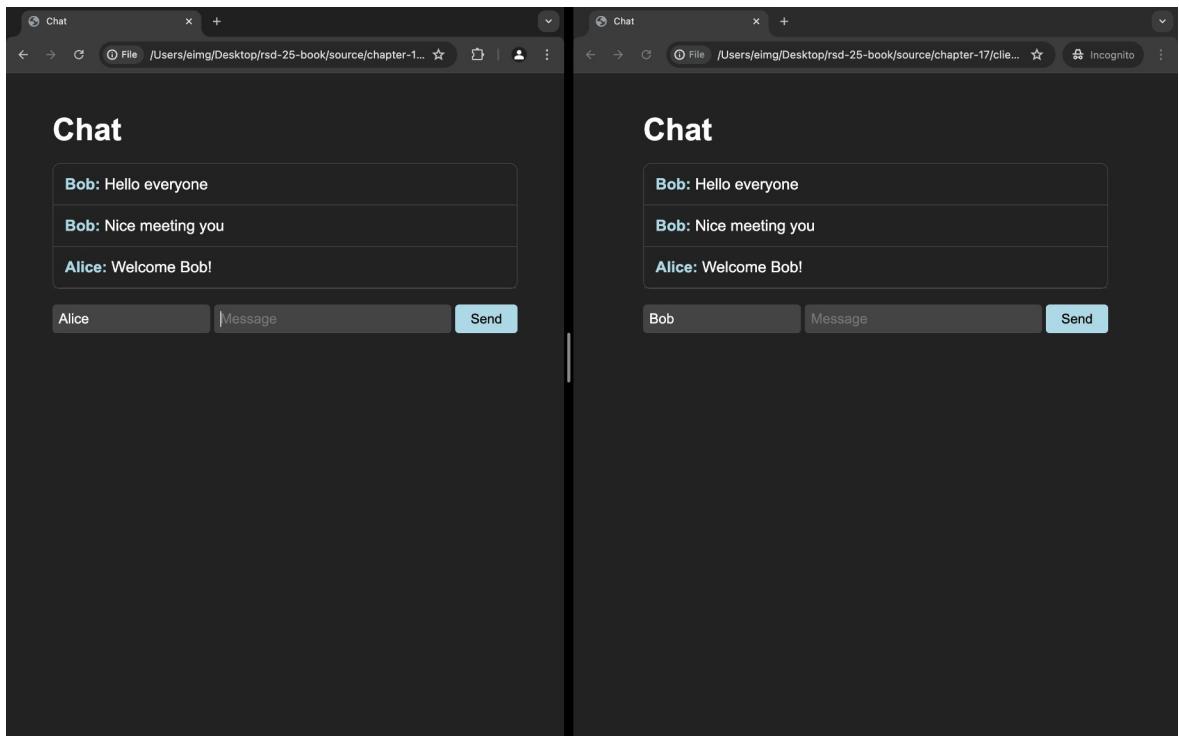
  ws.addEventListener("message", e => {
    chatItem(JSON.parse(e.data));
  });
}

form.onsubmit = e => {
  e.preventDefault();

  ws.send(JSON.stringify({
    name: user.value,
    msg: msg.value
  }));
}

msg.value = "";
msg.focus();
};

function chatItem({ name, msg }) {
  const li = document.createElement("li");
  li.innerHTML = `<b>${name}</b> ${msg}`;
  list.appendChild(li);
}
</script>
</body>
</html>
```


အထက်မှာပြောခဲ့သလိုပါပဲ။ ရေးနည်းက အခက်ကြီးမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် Client – Server နှစ်ဘက် အသွေးအပြန်ကို စဉ်းစားရေးသားရတဲ့အတွက် စီမံရတာတော့ နည်းနည်းခေါင်းစားနိုင်ပါတယ်။ နောက် တစ်ခန်းမှာ ဒီလုပ်ဆောင်ချက်ကို အသုံးပြုပြီး လုပ်လက်စပရောဂျက်မှာ Real-Time Notification စနစ် ထည့်သွင်းကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၁၈) - Project - Notifications

ဒီအခန်းမှာ လုပ်လက်စပေရောဂျက်ကို နောက်ဆုံးတစ်ပိုင်းအနေဖြင့် Notification လုပ်ဆောင်ချက်ထည့်ပြီး လက်စသတ်လိုက်ကြတော့မှာပါ။ API - Client နှစ်ဖက်လုံးမှာ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်စရာတွေ ရှိပါတယ်။ ပထမဆုံးအနေဖြင့် API ဘက်က prisma.schema မှာ Model အသစ်တစ်ခု ထပ်တိုးပေးပါ။

Prisma - prisma/schema.prisma

```
model Noti {
    id      Int      @id @default(autoincrement())
    type    String
    content String
    user    User     @relation(fields: [userId], references: [id],
                                onDelete: Cascade)
    userId  Int
    post    Post     @relation(fields: [postId], references: [id],
                                onDelete: Cascade)
    postId  Int
    read    Boolean  @default(false)
    created DateTime @default(now())
}
```

Noti Model ဖြစ်ပြီး type မှာ Like လုပ်တဲ့ Noti လား Comment လုပ်တဲ့ Noti မှတ်သားသိမ်းဆည်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ content ကတော့ Notification Message ကိုသိမ်းချင်တာပါ။ User Relationship ပါပါ

တယ်။ ဘယ်သူက Like လုပ်တာလဲ သိမဟုတ် ဘယ်သူက Comment လုပ်တာလဲဆိုတဲ့ လုပ်လိုက်တဲ့သူ ကို သိမ်းချင်တာပါ။ Post Relationship ပါပါတယ်။ ဘယ် Post မှာ Like လုပ်တာလဲ သိမဟုတ် ဘယ် Post မှာ Comment လုပ်တာလဲ ဆိုတာကို သိမ်းချင်တာပါ။ Comment ကို Like လုပ်လိုက်ရင်လည်း အဲဒီ Comment ရှိနေတဲ့ Post ကိုပဲသိမ်းမှာပါ။ ဒါကြောင့် Comment Relationship တော့ ထပ်ထည့်မထားပါဘူး။ read ကတော့ Noti အသစ်လား၊ ဖတ်ပြီးသားလား မှတ်ဖို့အတွက်ဖြစ်ပါတယ်။ Default ကို false လိုပေးထားတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

Relationship တွေပါလို့ User Model နဲ့ Post Model တို့ကိုလည်း အခုလို ထပ်တိုးပေးပါ။

Prisma - prisma/schema.prisma

```
model User {
    ...
    notis    Noti[]
    ...
}

model Post {
    ...
    notis    Noti[]
    ...
}
```

လိုအပ်တဲ့ Schema ရေးပြီးရင် Migrate ပြန်လုပ်ပေးဖို့လိုပါတယ်။

```
npx prisma migrate dev --name=notis
npx prisma migrate reset
```

ပထမ Command က Migration အသစ်ပြန်ထုတ်တာဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယ Command ကတော့ Seed Data တွေကို အစကနေ အသစ်ပြန် Run ပြီး ထည့်ပေးစေချင်လိုပါ။

Noti - API

ဆက်လက်ပြီး routers/content.js မှာ Noti Data တွေနဲ့ပက်သက်တဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေ အခုလို ထပ်တိုးပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.get("/notis", auth, async (req, res) => {
  const user = res.locals.user;
  const notis = await prisma.noti.findMany({
    where: {
      post: {
        userId: Number(user.id),
      },
    },
    include: { user: true },
    orderBy: { id: "desc" },
    take: 20,
  });

  res.json(notis);
});

router.put("/notis/read", auth, async (req, res) => {
  const user = res.locals.user;

  await prisma.noti.updateMany({
    where: {
      post: {
        userId: Number(user.id),
      },
    },
    data: { read: true },
  });

  res.json({ msg: "Marked all notis read" });
}
```

```
});

router.put("/notis/read/:id", auth, async (req, res) => {
  const { id } = req.params;

  const noti = await prisma.noti.update({
    where: { id: Number(id) },
    data: { read: true },
  });

  res.json(noti);
});

async function addNoti({ type, content, postId, userId }) {
  const post = await prisma.post.findUnique({
    where: {
      id: Number(postId),
    },
  });

  if (post.userId == userId) return false;

  return await prisma.noti.create({
    data: {
      type,
      content,
      postId: Number(postId),
      userId: Number(userId),
    },
  });
}
```

- GET /notis
- PUT /notis/read
- PUT /notis/read/:id

GET /notis က လက်ရှိ User ရဲ Post တွေအတွက် Noti တွေကို ထုတ်ယူပြီး ဖြန့်ပေးပါတယ်။ Latest ဖြစ်တာကို အရင်မြင်ရအောင် desc နဲ့ ပြောင်းပြန့်ယူပြီး အခု (၂၀) ပဲထုတ်ယူထားပါတယ်။

PUT /notis/read ကတေသာ လက်ရှိ User ရဲ Post တွေအတွက် Noti အားလုံးကို read: true လုပ်ပေးလိုက်တာပါ။ PUT /notis/read/:id ကတေသာ id အတိအကျနဲ့ Noti တစ်ခုကို read: true လုပ်ပေးလိုက်တာပါ။

`addNoti()` ကတေသာ Route မဟုတ်ဘဲ လိုတဲ့နေရာက ခေါ်သုံးဖို့အတွက် ရေးပေးထားတဲ့ Function တစ်ခုပါ။ Post ပိုင်ရှင်က Like / Comment လုပ်သူ ဟုတ်မဟုတ် စစ်ထားပါတယ်။ ဟုတ်ရင်ဆက်အလုပ်မ လုပ် ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက ကိုယ့် Post မှာ ကိုယ့်ဘာသာ Like / Comment လုပ်တော့ကို Noti အနေနဲ့ ထည့်မသိမ်းဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါ။

Noti ထည့်မယ့်အခြေအနေက လက်ရှိမှာ (၃) ခုပဲ ရှိပါတယ်။ Comment, Post Like နဲ့ Comment Like ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလုပ်ဆောင်ချက် (၃) ခုမှာ အခုလို့ ဖြည့်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
router.post("/comments", auth, async (req, res) => {
  ...

  await addNoti({
    type: "comment",
    content: "reply your post",
    postId,
    userId: user.id,
  });

  res.json(comment);
```

```
});

router.post("/like/posts/:id", auth, async (req, res) => {
    ...

    await addNoti({
        type: "like",
        content: "likes your post",
        postId: id,
        userId: user.id,
    });

    res.json({ like });
});

router.post("/like/comments/:id", auth, async (req, res) => {
    ...

    await addNoti({
        type: "like",
        content: "likes your comment",
        postId: id,
        userId: user.id,
    });

    res.json({ like });
});
```

အရင်ရေးပြီးသားတွက္ခိုပြင်စရာမလိုပါဘူး။ addNoti() တွေ Response မပြန်ခင်ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် Like / Comment လုပ်တိုင်း သက်ဆိုင်ရာ Noti ကိုလည်း တစ်ခါတဲ့ ထည့်သိမ်းသွားပါပြီ။

Noti - Client

Client හරිතුම්බා ලියාපෑම් නොමැතියා යුතු වේ. තුළු මෙහෙයුම් නොමැතියා යුතු වේ. Fetcher Function සෙවකී fetcher.js මා ඇතුළු රෙෂ්බෙශයා යුතු වේ.

JavaScript - src/libs/fetcher.js

```
export async function fetchNotis() {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(`${api}/content/notis`, {
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}

export async function putAllNotisRead() {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(`${api}/content/notis/read`, {
        method: "PUT",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });

    return res.json();
}

export async function putNotiRead(id) {
    const token = getToken();
    const res = await fetch(`${api}/content/notis/read/${id}`, {
        method: "PUT",
        headers: {
            Authorization: `Bearer ${token}`,
        },
    });
}
```

```
    },
  });
}

return res.json();
}
```

သက်ဆိုင်တဲ့ Noti တွေကိုယူပေးဖို့ fetchNotis()၊ Noti အကုန်လုံးကို read လုပ်ဖို့ putAllNotisRead() နဲ့ သက်ဆိုင်ရာ Noti တစ်ခုကို read လုပ်ဖို့ putNotiRead() ဆိုပြီး (၃) ခုထပ်ဖြည့်လိုက်တာပါ။

ဆက်လက်ပြီး pages/Notis.jsx ဖိုင်တစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး အခုလို ရေးပေးလိုက်ပါ။

React - src/pages/Notis.jsx

```
import { Box,
Card,
Avatar,
Button,
Typography,
CardContent,
CardActionArea,
} from "@mui/material";

import {
Comment as CommentIcon,
Favorite as FavoriteIcon,
} from "@mui/icons-material";

import { useNavigate } from "react-router-dom";
import { format } from "date-fns";
import { useQuery, useMutation } from "react-query";
import { queryClient } from "../ThemedApp";
```

```
import {
  fetchNotis,
  putAllNotisRead,
  putNotiRead
} from "../libs/fetcher";

export default function Notis() {
  const navigate = useNavigate();

  const { isLoading, isError, error, data } = useQuery(
    "notis", fetchNotis
  );

  const readAllNotis = useMutation(putAllNotisRead, {
    onMutate: async () => {
      await queryClient.cancelQueries("notis");
      await queryClient.setQueryData("notis", old => {
        return old.map(noti => {
          noti.read = true;
          return noti;
        });
      });
    },
  },
);

const readNoti = useMutation(id => putNotiRead(id));

if (isError) {
  return (
    <Box>
      <Alert severity="warning">{error.message}</Alert>
    </Box>
  );
}
```



```
{noti.type == "comment" ? (
    <CommentIcon color="success" />
) : (
    <FavoriteIcon color="error" />
)}

<Box sx={{ ml: 3 }}>
    <Avatar />

    <Box sx={{ mt: 1 }}>
        <Typography
            component="span"
            sx={{ mr: 1 }}>
            <b>{noti.user.name}</b>
        </Typography>

        <Typography
            component="span"
            sx={{{
                mr: 1,
                color: "text.secondary",
            }}>
            {noti.content}
        </Typography>

        <Typography
            component="span"
            color="primary">
            <small>
                {format(
                    noti.created,
                    "MMM dd, yyyy"
                )}
            </small>
        </Typography>
```

```
        </Box>
    </Box>
    </CardContent>
    </CardActionArea>
    </Card>
);
}
</Box>
);
}
```

လိုအပ်တာ အကုန်စုံအောင်ရေးထားလို ကုဒ်တွေများပေမယ့် လိုဂ်းကတော့ fetchNotis() နဲ့ Data တွေယူပြီး ပြပေးလိုက်တာပါပဲ။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ Noti က read: true ဖြစ်နေရင် Opacity လျှော့ပြီး ပြထားပါတယ်။ Noti ကို နှိပ်လိုက်ရင် သက်ဆိုင်ရာ Post (Comments) ရောက်သွားမှာပါ။ နှိပ်လိုက်တာနဲ့ putNotiRead() ကိုလည်း ခေါ်ထားပါတယ်။ useMutation သုံးထားပေမယ့် ဖြည့်စွက်လုပ်ဆောင်ချက် ဘာမှ မထည့်ထားပါဘူး။

Mark all as read ခလုပ်တစ်ခုလည်း ထည့်ပေးထားပါတယ်။ useMutation နဲ့ပဲ putAllNotisRead() ကို ခေါ်လိုက်တာပါ။ သူ့အတွက်တော့ QueryData ထွက် Update လုပ်ပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် API က ပြန်လာတာကို စောင့်စရာမလိုဘဲ ခလုပ်နိုပ်လိုက်တာနဲ့ Client-Side မှာ တင် အားလုံး Read ဖြစ်သွားတဲ့ ပုံစံနဲ့ ချက်ခြင်းပြပေးမှာပါ။

ဒါ Page အတွက် Route တစ်ခုလည်း ThemedApp.jsx မှာ အခဲလိုထည့်ပေးပါ။

React - src/ThemedApp.jsx

```
{  
  path: "/notis",  
  element: <Notis />,  
},
```

ပြီးရင် components/Header.jsx မှာ Noti Count ကိုယူပေးနိုင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ သင့်တော်တဲ့နေရာမှာ အခုလို ထည့်ပေးပါ။

React - src/components/Header.jsx

```
const { isLoading, isError, data } = useQuery(
  ["notis", auth], fetchNotis
);

function notiCount() {
  if (!auth) return 0;
  if (isLoading || isError) return 0;

  return data.filter(noti => !noti.read).length;
}
```

useQuery() နဲ့ fetchNotis() ကို ပေါင်းစပ်ပြီးတော့လဲ Noti တွေကို ရယူလိုက်တာပါ။ useQuery ရဲ့ Query Key ကိုတော့ သတိပြုပါ။ auth ကိုထည့်ပေးထားပါတယ်။ auth အပြောင်းအလဲရှုရင် Noti Update ကို ထပ်ယူပေးစေချင်လိုပါ။ ပြီးတဲ့အခါ notiCount() Function နဲ့ read: false ဖြစ်နေတဲ့ Noti length ကို ပြန်ပေးထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး Add Button တွေ Search Button တွေနားမှာ Noti Button ကို Count နဲ့တကွ အခုလို ပြောပေးပါ။

React - src/components/Header.jsx

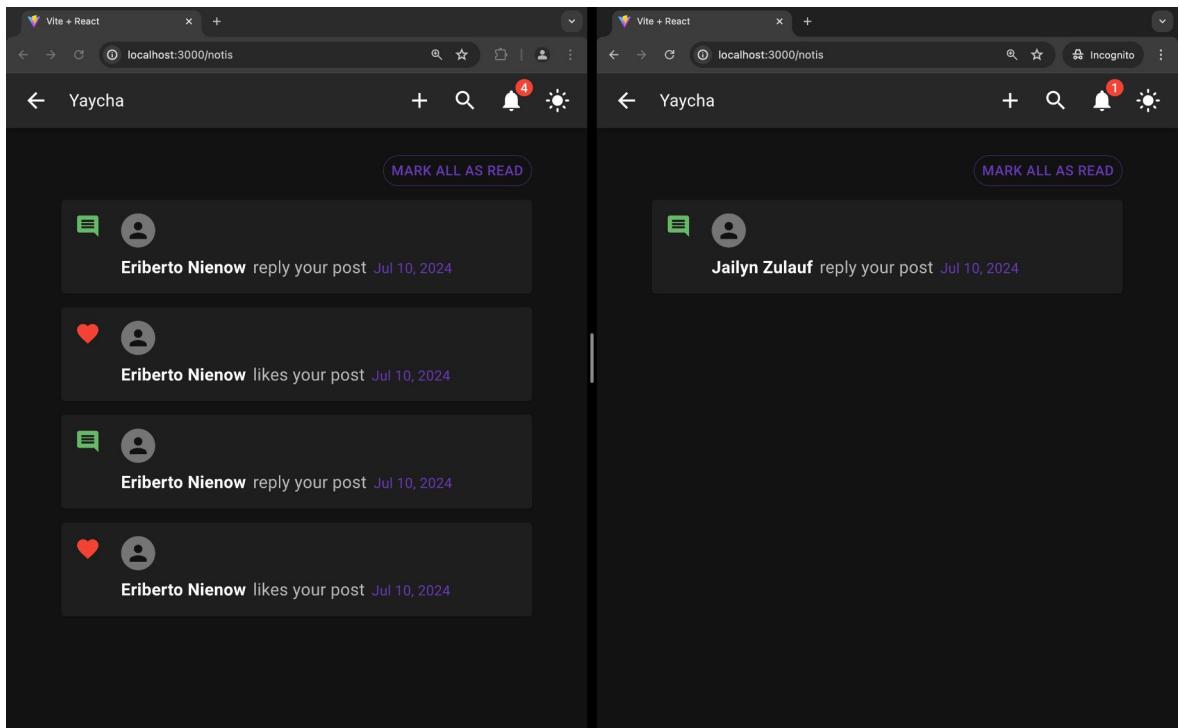
```
{
  auth && (
    <IconButton
      color="inherit"
      onClick={() => navigate("/notis")}
      <Badge
        color="error"
```

```

        badgeContent={notiCount()}>
          <NotiIcon />
        </Badge>
      <IconButton>
    );
}

```

Badge Component ကိုသုံးထားပါတယ်။ MUI ကနေ Import လုပ်ပေးရပါလိမ့်မယ်။ ဒါတွေဖောင်ထည့်ပြီးရင် ဖော်ပြပုံက အခုလို ဖြစ်မှာပါ။

Notification စနစ်တစ်ခု ထည့်သွင်းရရှိသွားပြီဖြစ်ပါတယ်။ စမ်းကြည့်ဖို့အတွက် အကောင့် (၂) ခုလောက်နဲ့ ဟိုဘက်ဒီဘက် Login ဝင်ပြီး Like ထွေ Comment တွေလုပ်ကြည့်ပါ။

Real-Time Notification - API

Notification စနစ်တစ်ခု ရသွားပြီဆိုပေမယ့် Real-Time တော့ဖြစ်၍မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ တုခြား User တစ်ယောက်က Like / Comment လုပ်လိုက်ချိန်မှာ Noti က ကိုယ့်ဆီကို ချက်ခြင်းရောက်လာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ React Query ရဲ့ အကူအညီနဲ့ Noti Page ကို သွားလိုက်တဲ့အချိန်တွေ Browser Focus ဖြစ်သွားချိန်တွေမှာ Update ယူပေးလို့ အဆင်ပြေသင့်သလောက်ပြေပေမယ့် ပိုကောင်းသွားအောင် WebSocket နဲ့ဖြည့်စွက်ပေးကြပါမယ်။

အရင်ဆုံး API ဘက်မှာ လိုအပ်တဲ့ Package ကို အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npm i express-ws
```

express-ws ဟာ ရှုံးအခန်းမှာ လေ့လာခဲ့တဲ့ ws Package ကိုပဲအသုံးပြုပြီး Express နဲ့ တဲ့ပေးတဲ့ နည်းပညာဖြစ်ပါတယ်။ WebSocket လုပ်ဆောင်ချက်ကို သပ်သပ်ခဲ့ထားစရာမလိုဘဲ လက်ရှိ Express ကုဒ်တွေထဲမှာပဲ တဲ့ရေးလို့ ရသွားပါတယ်။ Install လုပ်ပြီးရင် index.js မှာ အခုလို Import လုပ်ယူပေးဖိုလိုပါတယ်။

JavaScript - API - index.js

```
require("express-ws")(app);
```

Import လုပ်ရင်း express-ws ကို app နဲ့တဲ့ပေးလိုက်တာပါ။ ဒီကုဒ်ကို Route တွေမရေးခင်၊ Router တွေ Import မလုပ်ခင် အပေါ်နားမှာ ရေးပေးဖိုလိုပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါ routers/ws.js နဲ့ အခုလို Web Socket လုပ်ဆောင်ချက်ရေးပေးပါ။

JavaScript - API - routers/ws.js

```

const express = require("express");
const router = express.Router();
const jwt = require("jsonwebtoken");

const secret = process.env.JWT_SECRET;

let clients = [];

router.ws("/subscribe", (ws, req) => {
    console.log("WS: New connection received");

    ws.on("message", msg => {
        const { token } = JSON.parse(msg);
        console.log("WS: token received");

        jwt.verify(token, secret, (err, user) => {
            if (err) return false;

            clients.push({ userId: user.id, ws });

            console.log(`WS: Client added: ${user.id}`);
        });
    });
});

module.exports = { clients, wsRouter: router };

```

router.ws() နဲ့ WebSocket Route တစ်ခု ထည့်ရေးထားပါတယ်။ Client က ချိတ်ဆက်ပြီး on message မှာ JWT token ကိုလက်ခံရရှိတဲ့အခါ လက်ရှိ WebSocket Connection ကို clients Array ထဲ မှာ token ပိုင်ရှင် userId နဲ့အတူ တွဲသိမ်းလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ clients Array ရော့ router ကိုပါ Export လုပ်ပေးထားပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး Noti အသစ်ဝင်တာနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ Client ဆီတန်းပို့ပေးစေဖို့အတွက် content.js က addNoti() Function မှာ အခုလို ဖြည့်စွက်ပေးပါ။

JavaScript - API - routers/content.js

```
async function addNoti({ type, content, postId, userId }) {
    const post = await prisma.post.findUnique({
        where: {
            id: Number(postId),
        },
    });

    if (post.userId === userId) return false;

    clients.map(client => {
        if (client.userId === post.userId) {
            client.ws.send(JSON.stringify({ event: "notis" }));
            console.log(`WS: event sent to ${client.userId}: notis`);
        }
    });
}

return await prisma.noti.create({
    data: {
        type,
        content,
        postId: Number(postId),
        userId: Number(userId),
    },
});
}
```

စောစောကရေးလက်စ addNoti() မှာ Noti တွေမထည့်ခင် clients Array ကို map() လုပ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ Client ဆီကို { event: "notis" } ဆိုတဲ့ Message လေးလမ်းပိုလိုက်တာပါ။ Noti Update ရှိတယ်လို့ ပြောလိုက်တဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို့ Update ရှိတယ်လို့ ပြောယုံမဟုတ်ဘဲ Update

Noti Data တွေ လုမ်းပိုရင်လည်း ရနိုင်ပါတယ်။ မပိုတော့ပါဘူး။ Update ရှိတာနဲ့ ရှိတယ်လိုပဲ လုမ်းပြောလိုက်တာပါ။

ဒီလိုရေးလိုရဖိုအတွက် clients Array ကို routers/ws.js ကနေ Import လုပ်ယူဖိုတော့လိုပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ Import လုပ်ပေးလိုက်ပါ။ ဆက်လက်ပြီး index.js မှာ wsRouter ကို အခုလိုချိတ်ဆက်ပြီး ထည့်ပေးဖိုလိုပါတယေးတယ်။

JavaScript - API - index.js

```
const { wsRouter } = require("./routers/ws");
app.use("/", wsRouter);
```

ဒါဆိုရင် API ဘက်ခြမ်းက စုံသွားပါပြီ။ လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံး Real-Time ဖြစ်သွားတာ မဟုတ်သေးပေမယ့် Noti Update ရှိတာနဲ့ ချက်ခြင်း Client ကို အကြောင်းကြားပေးသွားမှာပါ။

Real-Time Notification - Client

Client-side ဘက်မှာ WebSocket လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ရေးသားဖိုအတွက် useWebSocket လိုခေါ်တဲ့ နည်းပညာကို သုံးကြပါမယ်။ ဒါကြောင့် အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npm i react-use-websocket
```

ဆက်လက်ပြီး WebSocket Route လိပ်စာကို .env ဖိုင်မှာ အခုလို ထည့်ပေးလိုက်ပါ။

.env

```
VITE_API="http://localhost:8000"
VITE_WS="http://localhost:8000/subscribe"
```

ပြီးတဲ့အခါ src ထဲမှာပဲ AppSocket.jsx အမည်နဲ့ ဖိုင်အသစ်တည်ဆောက်ပြီး အခုလိုရေးပေးပါ။

React - src/AppSocket.jsx

```
import { useEffect } from "react";
import { useApp, queryClient } from "./ThemedApp";
import useWebSocket, { ReadyState } from "react-use-websocket";

export default function AppSocket() {
  const { auth } = useApp();

  const { sendJsonMessage, lastJsonMessage, readyState } =
    useWebSocket(
      import.meta.env.VITE_WS
    );

  useEffect(() => {
    if (auth && readyState === ReadyState.OPEN) {
      sendJsonMessage({
        token: localStorage.getItem("token"),
      });

      console.log("WS: connection ready & token sent");
    }
  }, [readyState, auth]);

  useEffect(() => {
    console.log("WS: new message received");
    if (lastJsonMessage && lastJsonMessage.event) {
      queryClient.invalidateQueries(lastJsonMessage.event);
    }
  }, [lastJsonMessage]);

  return <></>;
}
```

useWebSocket സ്കോൾ ReadyState ഓഫ് react-use-websocket മുൻപ് Import ലൂടെയും പറയാം.

တယ်။ useWebSocket အတွက် .env ထဲမှာ သိမ်းထားတဲ့ WebSocket Route ကို ပေးလိုက်ပြီး WebSocket Client ကိုတည်ဆောက်ယူပါတယ်။ WebSocket Server ကို ပိုစရာရှိရင် sendJsonMessage နဲ့ပိုလိုရွားပါဖြီ။ lastJsonMessage မှာ WebSocket Server က ပြန်လို့ ထားတဲ့ Message ရှိနေပါလိမ့်မယ်။ readyState ကတော့ လက်ရှိ Websocket Connection ရဲ့ အခြေအနေကို ဖော်ပြပါလိမ့်မယ်။ Connecting လုပ်နေတာလား၊ Open ဖြစ်သွားပြီလား၊ Closing လုပ်နေတာလား၊ Close ဖြစ်သွားပြီလား စတဲ့အခြေအနေတွေ သူဆီမှာ ရှိနေမှာပါ။

ဆက်လက်ပြီး useEffect() နဲ့ readyState ပြောင်းရင် လုပ်ရမယ့်အလုပ်တွေ ပေးထားပါတယ်။ auth ပြောင်းရင်လည်း လုပ်စေချင်လို့ Dependency Array ထဲမှာ auth ကိုလည်းထည့်ပေးထားပါတယ်။ auth ရှိနေပြီး readyState က OPEN ဖြစ်နေရင် token ကိုပိုမြင်းလိုက်တာပါ။ လက်ရှိ WebSocket Connecting က Server ရဲ့ clients Array ထဲကို ရောက်သွားပါလိမ့်မယ်။

နောက်ထပ် useEffect() တစ်ခုနဲ့ lastJsonMessage ပြောင်းရင် လုပ်ရမယ့်အလုပ်တွေ ပေးထားပါတယ်။ ဆိုလိုတာက WebSocket Server က ပိုလာတဲ့ Message Update တွေရှိရင်လုပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။ React Query နဲ့ Invalidate လုပ်ထားပါတယ်။ Invalidate လုပ်တယ်ဆိုတာ လက်ရှိ Cache Data ကို မသုံးတော့ဘဲ အသစ်ယူဖို့ပြောလိုက်တာပါ။ ဒါကြောင့် React Query က အသစ်ယူပြီး Update လုပ်ပေးသွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် Server က Update ရှိကြောင်း အကြောင်းကြားတာနဲ့ ချက်ခြင်း အသစ်ယူပြီး အလုပ်လုပ်ပေးသွားလို့ Real-Time Update ကိုရရှိသွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလုပ်ဆောင်ချက်ကို ThemedApp.jsx မှာ Import လုပ်ပြီး အခုလိုထည့်ပေးလိုက်ပါ။

React - src/ThemedApp.jsx

```
<ThemeProvider theme={theme}>
  <ApplicationContext.Provider value={{ ... }}>
    <QueryClientProvider client={queryClient}>
      <RouterProvider router={router} />
      <AppSocket />
    </QueryClientProvider>
    <CssBaseline />
```

```
</AppContext.Provider>
</ThemeProvider>
```

Real-Time Notification လုပ်ဆောင်ချက်ရသွားပါဖြို့။ Browser နှစ်ခုသုံးခဲ့ ဘေးချင်းယဉ်ဖွင့်ပြီး စမ်းကြည့်လို့ရပါတယ်။

လိုအပ်ချက်တွေတော့ ကျန်ပါသေးတယ်။ API ဘက်က WebSocket Connecting တွေကို clients Array ထဲမှာ ထည့်သိမ်းပေမယ့် ပြန်ထုတ်တဲ့လုပ်ဆောင်ချက် ထည့်ပေးမထားပါဘူး။ Connection ပိတ်သွားရင် on close မှာ Client ကို အလိုအလျောက် ပြန်ထုတ်ပေးသင့်ပါတယ်။ ပြီးတော့ Noti Count တစ်ခုထဲကိုပဲ Real-Time ဖြစ်အောင် လုပ်ထားတာပါ။ Comment တစ်ခုထည့်လိုက်တာနဲ့ တစ်ဖက်မှာ ချက်ခြင်းပေါ်အောင်၊ Like လုပ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ဖက်မှာ Like Count ချက်ခြင်းတက်သွားအောင်၊ စသည်ဖြင့် ထည့်လုပ်မထားပါဘူး။

ဒီလိုမျိုးလိုအပ်ချက်လေးတွေ ဟိုနားဒီနား အများကြီးကျန်သေးပေမယ့် အခြေခံအားဖြင့် ပါဝင်သင့်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေပါတဲ့ Social Media ပရောဂျက်လေးတစ်ခု ရသွားတာပါ။ အသုံးဝင်တဲ့ လွှဲလာစရာ တွေ အများကြီး ရသွားမယ်လို့ထင်ပါတယ်။

အခန်း (၁၉) - Next.js - Server-Side Rendering Project

Next.js ဟာ React Server-side Rendering (SSR) နည်းပညာပါ။ အခုနောက်ပိုင်း React နဲ့ Next.js ဟာ ခွဲမရတော့ဘဲ အတွဲလိုက်လိုတောင် ဖြစ်နေပါပြီ။ React Core Team မှာ Next.js Team ကလူတွေ ပါဝင် နေသလို Next.js ရဲ့လွမ်းမိုးမှုတွေလည်း React ပေါ်မှာ ပိုမြို့တော့များလာပါတယ်။ React နဲ့ ပရောဂျက် တွေ တိုက်ရိုက်ရေးမယ့်အစား Next.js နဲ့ ရေးကြတာတွေလည်း များလာပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဆက်စပ်သဘောသဘာဝတွေဖြစ်ကြတဲ့ SPA, SSR, RSC စတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ပြောဖိုလို လာပါတယ်။ သိပ်အကျယ်မချဲ့တော့ဘဲ အကျဉ်းချုပ်လေးကြည့်ကြပါမယ်။

SPA - ပုံမှန်အားဖြင့် React နဲ့ React Router လိုနည်းပညာမျိုးသုံးပြီး ကုတ်တွေရေးတဲ့အခါ Route တွေ Page တွေ ခွဲပြီးရေးလိုရပါတယ်။ ဒီလိုခွဲရေးထားပေမယ့် အလုပ်လုပ်တဲ့အခါ HTML Document တစ်ခုပေါ် မှာ ရေးထားတဲ့ကုတ်တွေ အကုန်လုံးကို စုပေါင်းထည့်သွင်း အလုပ်လုပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသဘော သဘာဝကို Single Page Application (SPA) လိုခေါ်ပါတယ်။

Page တစ်ခုကနေ နောက်တစ်ခု ပြောင်းသွားတယ်ဆိုတာ တစ်ကယ့် HTML Document Page ပြောင်းသွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ Page တစ်ခုထဲပေါ်မှာ လက်ရှိ Component ကို Unmount လုပ်ပြီး နောက် Page Component ကို Mount လုပ်လိုက်တာပါပဲ။ စမ်းကြည့်ချင်ရင် ပြီးခဲ့တဲ့အခန်းတွေမှာ ရေးခဲ့တဲ့ **yaycha** App ကို အခုလို Build လုပ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

```
npm run build
```

ဒီလို Build လုပ်လိုက်တဲ့အခါ build အမည်နဲ့ ဖိုဒါတစ်ခုဝင်သွားပြီး ပရောဂျက်ကို အသင့် Publish လုပ်လိုရအောင် HTML, CSS, JavaScript (Static) ဖိုင်တွေ ထုတ်ပေးထားမှာပါ။ ဘာ Dependencies မှ ထပ်ထည့်ဖို့မလိုတော့ဘဲ ဒီဖိုင်တွေကို Web Server တစ်ခုနဲ့ Publish လုပ်ပြီး Browser နဲ့ချိတ်သုံးယုံပါပဲ။ CSS, JavaScript ဖိုင်တွေ လိုအပ်သလောက် ပါဝင်မှာဖြစ်ပေမယ့် index.html ဖိုင်တစ်ခုသာ ပါဝင်တာကို လည်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ကုဒ်အားလုံးက အဲဒဲ့ဒဲ့ index.html ဖိုင်တစ်ခုထဲပေါ်မှာ အလုပ်လုပ်သွားမှာပါ။

ဒီနည်းရဲ့ အားနည်းချက်က User က App ကို အသုံးပြုဖို့ ရယူချိန်မှာ App ကြီးတစ်ခုလုံးကို ရယူရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပထမဆုံးအကြိမ် Loading ကြာတာမျိုးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အားသာချက်ကတော့ တစ်ကြိမ် ရယူပြီးရင် App ကြီးတစ်ခုလုံးကို ရပြီးနေပြီမို့လို့ နောက် Page တွေ လုပ်ဆောင်ချက်တွေမှာ သွက်သွက်လက်လက်နဲ့ နေရာတင် ချက်ခြင်း အလုပ်လုပ်ပေးနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ SPA ရဲ့ ဒုတိယအားနည်းချက် ဖြစ်နိုင်တာကတော့ Component Style ကိစ္စတွေ၊ JavaScript ကုဒ် Run တဲ့ကိစ္စတွေ အကုန်လုံးကို Browser ထဲမှာလုပ်တာဖြစ်လို့ Complex ဖြစ်တဲ့ App တွေမှာ Rendering နေးတာမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အကုန်လုံးကို စုပြု Run တာမျိုးမဖြစ်စေဘဲ လိုတဲ့ Module ကို လိုတဲ့အချိန်မှာ ယူပြီး Run ပေးနိုင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးတွေ ထည့်သုံးပေးဖို့ လိုနိုင်ပါတယ်။

SSR – Next.js လို Server-side Rendering နည်းပညာရဲ့ အလုပ်လုပ်ပုံက အစဉ်အလာ Server-side ပရောဂျက်တွေနဲ့ ပိုဆင်သွားပါတယ်။ ဥပမာ – Home, About, Contact ဆိုပြီး Page သုံးခုပါဝင်တယ်ဆို ကြပါစို့။ ပထမဆုံးအကြိမ်မှာ Home Page တစ်ခုထဲကိုပဲ Client Browser က ရယူအသုံးပြုလို့ ရနိုင်ပါတယ်။ User က လိုအပ်လို့ About ကို သွားလိုက်တော့မှ About Page ကို Server ကနေ ထပ်ယူပြီး ပြပေးလိုက်တာမျိုးပါ။ ရိုးရိုး အစဉ်အလာ Server-side ပရောဂျက်တွေနဲ့ မတူတာကတော့ ဒီလိုရယူတဲ့ အလုပ်ကို Asynchronous ပုံစံ လုပ်ပေးနိုင်ပြီး Cache တွေဘာတွေနဲ့ တစ်ကြိမ်ယူဖူးရင် ထပ်ယူစရာမလိုအောင် စီစဉ်ပေးတာတွေ ပါသွားလို့ လိုမှုယူတာချင်း အတူတူ ပိုမြန်သွားတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ Server-side Rendering မဟုတ်သေးပါဘူး။ Server-side Routing ပဲရှိပါသေးတယ်။ ဒီနည်းရဲ့ အားသာချက်ကတော့ ပထမဆုံးအကြိမ် Initial Load မြန်သွားပါတယ်။ အကုန်ယူစရာမလိုတဲ့လိုပါ။ အားနည်းချက်ကတော့ နောက် Page တွေကို လိုတဲ့အချိန်မှ ယူတာဖြစ်လို့ Page တစ်ခုကနေတစ်ခုကို အကူးမှာ အခုမှ ပထမဆုံးယူတဲ့ Page တွေဆိုရင် ခဏေစောင့်ရတာမျိုးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

စောစောက SAP မှာ CSS တွေ JavaScript တွေကို Browser ထဲမှာပဲ အကုန် Run လို့ Rendering နေးတာဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ Next.js လိုနည်းပညာမျိုးကတော့ Server-side မှာကတည်းက လုပ်သင့်တဲ့ JavaScript ကုဒ်တွေကို အကုန်ကြိုးလုပ်ပြီး Static HTML ပြောင်းပေးထားပါတယ်။ Browser ဆီကိုရောက်တဲ့အခါ JavaScript ကုဒ်တွေကနေ HTML Elements တွေ Render လုပ်နေစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် Rendering ပိုမြစ်သွားပါတယ်။ ဒီလို့ Server-side ဘက်မှာ JavaScript ကုဒ်တွေကို Static HTML ဖြစ်အောင်ကြိုးပြောင်းပြီး အလုပ်လုပ်လို့ Server-side Rendering နည်းပညာလို့ ခေါ်တာပါ။

ဒီနေရာမှာ Hydration လိုပေါ်တဲ့ သဘောသဘာဝတစ်ခု ဖြည့်စွက်ပါဝင်လာပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့ HTML Element တွေကို Render လုပ်လိုရပေမယ့် Client-side ကျမှုလုပ်ဖို့ မဖြစ်မနေလိုအပ်တဲ့ JavaScript တွေ ကျန်ပါသေးတယ်။ Hydration ဆိုတာ Render လုပ်ပြီးသား Static HTML ပေါ်မှာ UI Interaction တွေ Events တွေလို လိုအပ်တဲ့ Client-side JavaScript တွေ တဲ့ဖက်ပေးတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ပါ။ ဒါ ကြောင့် ရုံဖွန်ရုံခါ UI ကို မြင်နေရပေမယ့် Hydration မပြီးသေးလို့ ခလုပ်တွေ ချက်ခြင်းနှင့်လို့ မရသေးတာ မျိုး တွေ့ရတတ်ပါတယ်။

SSG - SSR နဲ့နာမည်ဆင်တူတဲ့ Static Site Generator (SSG) ဆိုတာရှိပါသေးတယ်။ မတဲ့ကြပါဘူး။ SSG က ပရောဂျက်ကို Build လုပ်စဉ်မှာ လိုအပ်တဲ့ HTML Static Page တွေကို Generate လုပ်ထုတ်တဲ့ နည်းပညာအမျိုးအစားဖြစ်ပါတယ်။ SSR က အဲဒီလို ဖိုင်တွေ ကြိုမထုတ်ပါဘူး။ လိုတဲ့အချိန်မှ Server-side ဘက်မှာ Render လုပ်ပြီးပိုပေးသွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ (၃) နည်းလုံးက သူနေရာနဲ့သူ အသုံးဝင်ပါတယ်။ Static Content များတဲ့ Documentation လို Personal Portfolio တို့လို ပရောဂျက်တွေမှာ SSG နဲ့ပို့သင့်တော်နိုင်ပါတယ်။ E-Commerce ပရောဂျက် လို Dynamic Content များတဲ့ ပရောဂျက်တွေမှာ SSR နဲ့ပို့သင့်တော်နိုင်ပါတယ်။ Social Media လို User Interaction ပိုများတဲ့ ပရောဂျက်တွေမှာတော့ SPA ကပို့သင့်တော်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပုံသေနည်းနဲ့ ဘယ်ဟာကပိုကောင်းတဲ့ ဆိုတာမျိုးမရှိဘဲ ပရောဂျက်အမျိုးအစားပေါ် မှတည်ဆုံးဖြတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

RSC - React Server Component ເວິ ລົບນັ້ນທີ່ມີ ກູ່ກົດປິເລະຕົວທີ່ ໃນ Next.js ຕື້ລີ ທີ່ມີ ຖະນາຍຸນຕົວ ພົມຕົງ ມີ ປິເລະຕົວ ຢຸ່ມຕົງ ທີ່ມີ ດັວກ ສຳເນົາ ທີ່ມີ Version ມີ ປິເລະຕົວ

Build-in နည်းပညာပါ။ သူရဲ့ အခြေခံအလုပ်လုပ်ပုံကတော့ React Component တစ်ခုအတွက် လိုအပ်တဲ့ အလုပ်များတဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေ၊ Import တွေ၊ Data Fetching တွေကို Server-side ဘက်မှာ ကြိုလုပ် နိုင်စေတဲ့ နည်းပညာပါ။

SSR လို Static HTML ကြို Render လုပ်တဲ့ နည်းပညာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလိုမြင်ကြည့်လိုရပါတယ်။ ပုံမှန် အားဖြင့် Data Fetch လုပ်ရတဲ့ React Component တစ်ခုဟာ Client-side ဖြစ်တဲ့ Browser ကိုရောက်မှ လိုတဲ့ Data ကို လှမ်း Fetch လုပ်ယူပြီး Component ကို Render လုပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ Server Component ကတော့ Server-side မှာကတည်းက Data ကို တခါထဲ Fetch လုပ်ယူလာခဲ့မှာဖြစ်လို Client-side ကိုရောက်တဲ့ အခါ Fetch လုပ်ယူစရာမလိုတော့ပါဘူး။ ပါရမယ့် Data ပါလာပြီး ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒီ သဘောနဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ နည်းပညာအမျိုးအစား ဖြစ်ပါတယ်။ Next.js က သူရဲ့ SSR နည်းပညာကို React Server Component နည်းပညာနဲ့ ပေါင်းစပ်ပြီး အလုပ်လုပ်ပေးပါတယ်။

ဒါတွေက နောက်ကွယ်က နည်းပညာသဘောတရားတွေကို ပြောပြတာပါ။ ရှုပ်ထွေးကျယ်ပြန်ပါတယ်။ ဒါ ပေမယ့် လက်တွေ့အသုံးပြုမှုမှာတော့ အဲဒီလောက် ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိပါဘူး။ အသုံးပြုရ လွယ်ကူပါတယ်။ Component တွေ Props တွေက အတူတူပါပဲ။ အဓိကထူးခြားချက်ဖြစ်တဲ့ Routing နဲ့ Data Fetching အကြောင်းကို ရှင်းပြပြီး သိသင့်တာ သိပြုဆိုတော့မှ ပရောဂျက်ငယ်လေးတစ်ခု တစ်ခါထဲလုပ်ပြီး လေ့လာ သွားကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

Next.js Routing

Next.js က အရင် Version တွေမှာ Page Router ခေါ် File Name ကိုအခြေခံတဲ့ Routing နည်းစနစ်ကို အသုံးပြုပါတယ်။ Route ကို သပ်သပ်ကြညာသတ်မှတ်စရာမလိုဘဲ File Path အတိုင်း ပြန်အသုံးပြုရတဲ့ သဘောပါ။ နောက်ပိုင်း Version မှာ App Router ခေါ် အနည်းငယ်ပြောင်းလဲသွားပေမယ့် အခြေခံ အားဖြင့် တူညီတဲ့ နည်းစနစ်ကို အသုံးပြုပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

/	→	./page.js
/about	→	about/page.js
/user/profile	→	user/profile/page.js

Route နဲ့ Path နဲ့ ဖိုဒ် Path ကို အတူတူပေးရတာပါ။ Route တစ်ခုရဲ့ Default Page အဖြစ် page.js ကို အသုံးပြုရပါတယ်။ Dynamic Route တွေ သတ်မှတ်လိုရင် အခုလို သတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။

```
/posts/1    →      post/[id]/page.js
/post/2    →      post/[id]/page.js
```

ဖိုဒ်အမည်ကို လေးထောင့်ဂွင်းနဲ့ ပေးလိုက်ရင် Dynamic Route ဖြစ်သွားပါတယ်။ နမူနာအရ 1, 2 စတဲ့ Route Parameter တွေက id ဖြစ်သွားမှာပါ။ Route Parameter တန်ဖိုးကိုလိုချင်ရင် သက်ဆိုင်ရာ Page မှာ အခုလို ရယူနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ - post/[id]/page.js ရဲ့ကုဒ်က ဒီလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

Next.js

```
export default function Page({ params }) {
  const { id } = params;
  ...
}
```

Route Parameters တွေကို Page Component ရဲ့ Props အဖြစ် အဆင်သုတေသန လက်ခံရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ React Router ရဲ့ useParams() လို Hook တွေကနေ တစ်ဆင့်ယူစရာ မလိုတော့ပါဘူး။

Route Layout တွေကို layout.js နဲ့ ရေးလိုရပါတယ်။ ဥပမာ -

```
app/
  └── about/
    └── page.js
  └── user/
    └── profile/
      └── page.js
  └── layout.js
  page.js
```

Root ဖိုဒီအောက်မှာ `Layout.js` ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျန် Page ထွေအားလုံးကို ပြတဲ့အခါ ဒီ `Layout.js` ထဲမှာ ထည့်ပြပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ `Layout.js` ရဲ့ကုတ်က ဒီလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

Next.js

```
export default function RootLayout({ children }) {
  return <body>
    <Header />
    <Sidebar />
    {children}
    <Footer />
  </body>
}
```

`children` နေရာမှာ Page Content ထွေကို ပြပေးမှာပါ။ ဒါကြောင့် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားတဲ့ Layout တစ်ခုနဲ့ Page ထွေကို ပြလိုရသွားပါတယ်။

`page.js` နဲ့ `layout.js` အပြင် နောက်ထပ်အသုံးဝင်တာထွေကတော့ `loading.js` နဲ့ `error.js` တို့ဖြစ်ပါတယ်။ Page ကို Loading လုပ်နေစဉ်ပြစေချင်တာထွေကို `loading.js` မှာ သတ်မှတ်ထားနိုင်ပြီး အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် Error ရှိခဲ့ရင် ပြစေချင်တာထွေကို `error.js` မှာ သတ်မှတ်ပေးထားနိုင်ပါတယ်။

Page ထွေတစ်ခုနဲ့တစ်ခု သွားဖို့အတွက် `<Link>` Component ကိုသုံးနိုင်ပါတယ်။ `href` မှာ သွားစေချင်တဲ့ Route Path ကို ပေးလိုက်ယုံပါပဲ။ ဥပမာ -

Next.js

```
import Link from "next/link";

export default function Home() {
  return <div>
    <Link href="/about">About</Link>
  </div>
}
```

Home Page Component မှာ About Page ကို သွားလိုရတဲ့ Link တစ်ခုထည့်လိုက်တာပါ။ Component မသုံးဘဲ Function နဲ့သွားချင်ရင် useRouter ကို သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုပါ -

Next.js

```
"use client"

import { useRouter } from "next/navigation";

export default function Home() {
  const router = useRouter();

  return (
    <button type="button" onClick={() => router.push('/about')}>
      About
    </button>
  )
}
```

ဟိုးအပေါ်ဆုံးက "use client" ကြေညာချက်လေးကို သတိပြုပါ။ ဒီအကြောင်း ခဏနေမှ ဆက်ပြောပါမယ်။ နောက်ထပ်အသုံးဝင်နိုင်တဲ့လုပ်ဆောင်ချက်ကတော့ Route Group ဖြစ်ပါတယ်။ တခါး၊ ဖိုဒ်ခြွဲပြီး Organize လုပ်ချင်ပေမယ့် Route မှာ ထည့်အသုံးစေချင်ရင် ဒီလိုသတ်မှတ်ထားလို့ ရပါတယ်။

- `(user)/account/page.js` → `/account`
- `(user)/settings/page.js` → `/settings`

ဖိုဒါအမည်ကို ပိုက်ကွင်းအဖွင့်အပိတ်ထဲ ထည့်ပေးလိုက်တာပါ။ နယူနာအရ (user) အမည်နဲ့ ဖိုဒါခွဲပြီးဖိုင် တွေကို စုစည်းသိမ်းဆည်းပေမယ့် Route မှာ အဲဒီ (user) ကိုထည့်ပေးစရာမလိုတဲ့သဘောကို တွေ့ရမှာ ပါ။ ဒီသဘောကို Expo Router မှာလည်း တွေ့ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ Expo Router ကနောက်မှ ပေါ်တာ ဖြစ်လို သူက Next.js ကို နယူနာယူပုံရပါတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် Routing ပိုင်းက ရပါပြီ။

Server Component vs. Client Component

Next.js က React Server Component ကို အသုံးပြုအလုပ်လုပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် Component တွေ ရေးတဲ့အခါ Server Component အဖြစ်ရေးလိုရသလို။ Client Component အဖြစ်လည်း ရေးလိုရပါတယ်။ ကျယ်ပြန်တဲ့အကြောင်းအရာတစ်ခု ဖြစ်ပေမယ့် လိုရင်းကို ဒီလိုမှတ်နိုင်ပါတယ်။

1. Next.js မှာ Default အနေနဲ့ Component တိုင်းဟာ Server Component တွေဖြစ်ကြပါတယ်။
2. `useState`, `useEffect` စတဲ့ Hook တွေနဲ့ `onClick`, `onSubmit` တို့လို Event တွေ ကို Server Component မှာသုံးလိုမရပါဘူး။ Client Component မှာပဲ သုံးလိုရပါတယ်။ Client Component တွေရေးသားဖို့ Component Function ရဲ့ အပေါ်သုံးမှာ "use client" လိုကြိုတင်ကြညာပေးရပါတယ်။
3. Server Component ထဲမှာ Client Component ကို Child အနေနဲ့ ထည့်သုံးလို ရပါတယ်။ Client Component ထဲမှာ Server Component ကို ထည့်သုံးလို မရပါဘူး။ ရအောင်လုပ်တဲ့ ခြင်းချက်နည်းလမ်းတူချို့ ရှိပေမယ့် အခြေခံမှုအားဖြင့် မရဘူးလိုပဲ မှတ်ထားသင့်ပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲ၊ နောက်ကွယ်မှာဘယ်လိုတွေ အလုပ်လုပ်သွားတာလိုဆိုတဲ့ကိစ္စတွေက တော်တော်လေး ကျယ်ပြန်ပြီး နားလည်ရခက်ပါတယ်။ နောက်တစ်ဖြည့်ဖြည့်းမြင်လာပါလိမ့်မယ်။ လောလောဆယ် သူ နေရာနဲ့သူ မှန်ကန်အောင် အသုံးပြုနိုင်ဖို့ ဒီသုံးချက်မှတ်ထားရင် လုံလောက်ပါတယ်။

Data Fetching

Data Fetching မှာ Server-side Data Fetching နဲ့ Client-side Data Fetching ဆိုပြီး နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ Client-side Data Fetching က ရှေ့ပိုင်းမှာ လေ့လာခဲ့တဲ့နည်းတွေနဲ့ သိပ်မက္ခာလို့ အများကြီး ထပ်ပြော စုရာ မရှိပါဘူး။ Server-side Data Fetching အကြောင်းပဲကြည့်ရပါမယ်။

နှစ်မျိုးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ API ရှိနေပြီး API Data ကို Fetch လုပ်ယူခြင်းနဲ့ Database ထဲက Data ကို တိုက်ရိုက် ထုတ်ယူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ Server Component ရဲ့အားသာချက်ပါပဲ။ လိုအပ်ရင် Database ထဲက Data နဲ့တိုက်ရိုက်အလုပ်လုပ်နိုင်ပြီး API Fetch လုပ်ရရင်တောင် Server-side ဘက်မှာ ကတည်းက ကြိုး Fetch လုပ်လာမှာဖြစ်လို့ Client က သူဆီရောက်မှ Data ယူနေရတာမျိုး လုပ်စရာ မလို တော့ပါဘူး။ ဒီလိုပါ –

Next.js

```
async function fetchData(id) {
  const res = await fetch(`$api}/${id}`);
  return await res.json();
}

export default async function Page({ params }) {
  const { id } = params;
  const data = await fetchData();

  return <div>{/* data */}</div>;
}
```

ဒီကုဒ်ဟာ Server-side ဘက်မှာ တစ်ခါတဲ့ Data Fetch လုပ်ပြီးမှ Data ပါဝင်ပြီး Render လုပ်ပြီးသား ရလဒ်ကို ပြန်ပေးမယ့် ကုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ ရှိုးရှိုး fetch() ကိုပဲသုံးရပါမယ်။ ဒါပေမယ့် Next.js က fetch() ကို Cache လုပ်တာတို့ Revalidate လုပ်တာတို့လို့ အခြေခံ Data Fetching ပိုင်း လိုအပ်ချက် တွေ ထပ်ဖြည့်ပြီး ပြင်ထားပါတယ်။ နည်းပညာသစ်၊ အမည်သစ်နဲ့ မလုပ်ဘဲ JavaScript ရဲ့ Build-in နည်းပညာကို ပြင်လိုက်လို့ မလုပ်သင့်တာကို လုပ်တယ်ဆိုပြီး ဝေဖန်တဲ့သူတွေလည်း အများကြီးရှိကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ လိုရင်းကို နားလည်ရမှာကတော့ ရေးတဲ့အခါ fetch() နဲ့ ရေးရှိုးရေးစဉ်အတိုင်းပဲရေးရှိုး

နောက်ကွယ်မှာ Cache တွေ Revalidate တွေ အလိုအလျောက် အလုပ်လုပ်သွားတယ်လို့ နားလည်ရမှာပါ။

အကယ်၍ Database ထဲက Data နဲ့ တိုက်ရှိက်အလုပ်လုပ်ရင်တော့ အခုလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

Next.js

```
// db.js
import { cache } from "react";

export const getItem = cache(async (id) => {
  const post = await prisma.post.findUnique({ id });
  return post;
});

// posts/page.js
export default async function Post({ params }) {
  const { id } = params;
  const data = await getItem(id);
  ...
}

// profile/page.js
export default async function Profile({ params }) {
  const { id } = params;
  const data = await getItem(id);
  ...
}
```

ရေးရှိရေးစဉ်အတိုင်း ရေးရင်လည်း ရနိုင်ပေမယ့် cache() Function တစ်ဆင့်ခံပြီးရေးထားတာကို သတိပြုပါ။ ဒီနည်းနဲ့ Data ကို Database ထဲကနေတိုက်ရှိက်ယူ အလုပ်လုပ်ယုံသာမက လိုအပ်တိုင်း ထပ်ခါထပ်ခါ ပြန်ယူစရာမလိုအောင်လည်း Cache ပေးနိုင်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

ထူးခြားချက်အနေနဲ့ Next.js မှာ Route Handler လိုပေါ်တဲ့ သဘောသဘာဝတစ်ခုလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် Route တွေသတ်မှတ်ဖို့အတွက် Route အမည်ဖို့ဒါထဲမှာ page.js ကို အသုံးပြုရပါတယ်။ page.js အစား route.js ကို အစားထိုး အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ -

```
app/
  └── api/
    └── route.js
  └── user/
    └── profile/
      └── page.js
  layout.js
  page.js
```

နမူနာအရ api/ ထဲမှာရှိနေတာ page.js မဟုတ်တော့ပါဘူး။ route.js ဖြစ်သွားပါတယ်။ သူတဲ့မှာ ရေးထားတဲ့ ကုဒ်က အခုလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

Next.js

```
export default async function GET(req, { params }) {
  const { id } = params;
  const post = await prisma.user.findUnique({ id });

  return Response.json(post);
}
```

ဒါဟာ Database ထဲက Data ကိုထုတ်ယူပြီး JSON အနေနဲ့ Response ပြန်ပေးလိုက်တာပါပဲ။ Page တွေ Template တွေမပါတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် Client-side ကနေ Fetch လုပ်ဖို့လိုတဲ့ Data တွေရှိလာတဲ့အခါ အခုလို Server-side ကနေ Route Handler နဲ့ ဖွင့်ထားပေးလို့ ရနိုင်သွားပါတယ်။

သတိပြုရမယ့်အချက်က Route ဖို့ဒါတစ်ခုမှာ route.js ရှိရင် page.js ရှိလိုမရပါဘူး။ page.js ရှိ

ရင် route.js ရှိလိုမာပါဘူး။ နှစ်ခုထဲက တစ်ခုကို ရွေးသုံးပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် သိသုံးတာတွေဖုံးပြီ။ နမူနာ ပရောဂျက်လေးတစ်ခုလောက်လုပ်ပြီး စမ်းကြည့်ကြပါမယ်။

SSR Project

နမူနာပရောဂျက်လုပ်တဲ့အခါ UI အတွက် TailwindCSS နဲ့ shadcn/ui ခေါ် Component Library တစ်ခု တို့ကို ပူးတဲ့ပြီး အသုံးပြုသွားပါမယ်။ TailwindCSS ဟာ CSS ကောင်းကောင်းပြီး Bootstrap လောက်သုံးတတ်ရင် သိပ်အများကြီး ထပ်လေ့လာစရာမလိုဘဲ အသင့်ကောက်သုံးလို့ရနိုင်တဲ့ နည်းပညာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သပ်သပ်ကြိုပြီး ရှင်းပြုမနေတော့ဘဲ လက်တွေ့လုပ်ရင်းနဲ့ တွဲကြည့်သွားကြပါမယ်။

အရင်ဆုံး Next.js ပရောဂျက်တစ်ခုကို အခုလို အစပြုလိုက်ပါ။

```
npx create-next-app next-movies
```

- ✓ Would you like to use TypeScript? ... No / Yes
- ✓ Would you like to use ESLint? ... No / Yes
- ✓ Would you like to use Tailwind CSS? ... No / Yes
- ✓ Would you like to use `src/` directory? ... No / Yes
- ✓ Would you like to use App Router? (recommended) ... No / Yes
- ✓ Would you like to customize the default import alias (@/*)? ... No / Yes
- ✓ What import alias would you like configured? ... @/*

next-movies အမည်နဲ့ ပရောဂျက်သစ်စလိုက်တာပါ။ နောက်ဆုံးထွက် ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား စာရင်းကို ဖော်ပြုပြီး ကိုယ်စိတ်ဝင်စားတဲ့ ဇာတ်ကားအကြောင်း အသေးစိတ်ကြည့်လိုရတဲ့ ပရောဂျက်ပါ။ ဇာတ်ကားတွေကို Genres အလိုက် ခွဲကြည့်လိုရမှာဖြစ်သလို Search နဲ့ ရှာကြည့်လိုရအောင်လည်း လုပ်ပေးမှာပါ။

ပရောဂျက် Create လုပ်စဉ်မှာ မေးခွန်းတချို့ မေးပါလိမ့်မယ်။ TypeScript သုံးမလားဆိုရင် No လိုပဲ ပြောရမှာပါ။ ESLint သုံးမလားဆိုရင်လည်း No လိုပဲပြောရမှာပါ။ ဒီနည်းပညာ နှစ်ခုလုံးက သုံးနိုင်ရင်ကောင်းပါတယ်။ အခုမှလေ့လာဆဲဖြစ်လို့ အတတ်နိုင်ဆုံး ရှင်းချင်တဲ့အတွက် မသုံးတာပါ။ Tailwind CSS သုံးမှာလားကိုတော့ Yes လို့ ဖြေပေးရပါမယ်။

src/ directory သုံးမလားမေးတာကိုတော့ No လိုပဲဖြေပေးရပါမယ်။ ကုပ်တွေကို app ဖိုဒါထဲမှာပဲ

တိုက်ရှိက်ရေးကြပါမယ်။ src/ တစ်ဆင့်ခံမနေတော့ပါဘူး။ App Router သုံးမှာလားကိုတော့ Yes လိုဖြေပေးရပါမယ်။ နည်းပညာဟောင်းဖြစ်တဲ့ Page Router ဆိုတာရှိပါတယ်၊ မသုံးသင့်တော့ပါဘူး။ App Router ပဲ သုံးကြပါမယ်။

`import alias` သုံးမှာလားဆိုတဲ့မေးခွန်းကိုတော့ Yes လိုဖြေပေးရပါမယ်။ ကျွန်ုမေးခွန်းတွေက ကိုယ်ရွေးစရာမလိုဘဲ သူဘာသာကိုယ်လိုအပ်တာကို ရွေးပြီးဖြစ်ပေမယ့် ဒီတစ်ခုတော့ ကိုယ့်ဘာသာ Yes ကို ရွေးပေးရမှာပါ။ ကုဒ်တွေ Import လုပ်တဲ့အခါ .. / .. / utils/db.js စသည်ဖြင့် လိုချင်တဲ့ဖိုင်ရအောင် အဆင့်ဆင့်ပြန်ဝင်ရ ထွက်ရတာတွေ လုပ်စရာမလိုဘဲ ၉/ utils/db.js စသည်ဖြင့် ရှုံးက ၉ ကို Root သက်တအဖြစ် သုံးပြီး Import လုပ်လိုရစေဖို့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောက်တစ်ဆင့်မှာ alias configured လုပ်ခိုင်းတဲ့အခါ ဘာမှမပြောင်းတော့ဘဲ သူပေးထားတဲ့အတိုင်းပဲ Enter နိုင်ပေးလိုက်ပါ။

ဒါတွေအားလုံးပြည့်စုံတဲ့အခါ next-movies အမည်နဲ့ ပရောဂျက်ဖို့ဒါသစ်တစ်ခု ရုခွှားပါပြီ။ ကုဒ်တွေမလေ့လာခင် shadcn/ui Library ကို ဆက်လက် ထည့်သွင်းကြပါမယ်။ next-movies ဖို့ဒါထဲကို သွားလိုက်ပါ။

```
cd next-movies
```

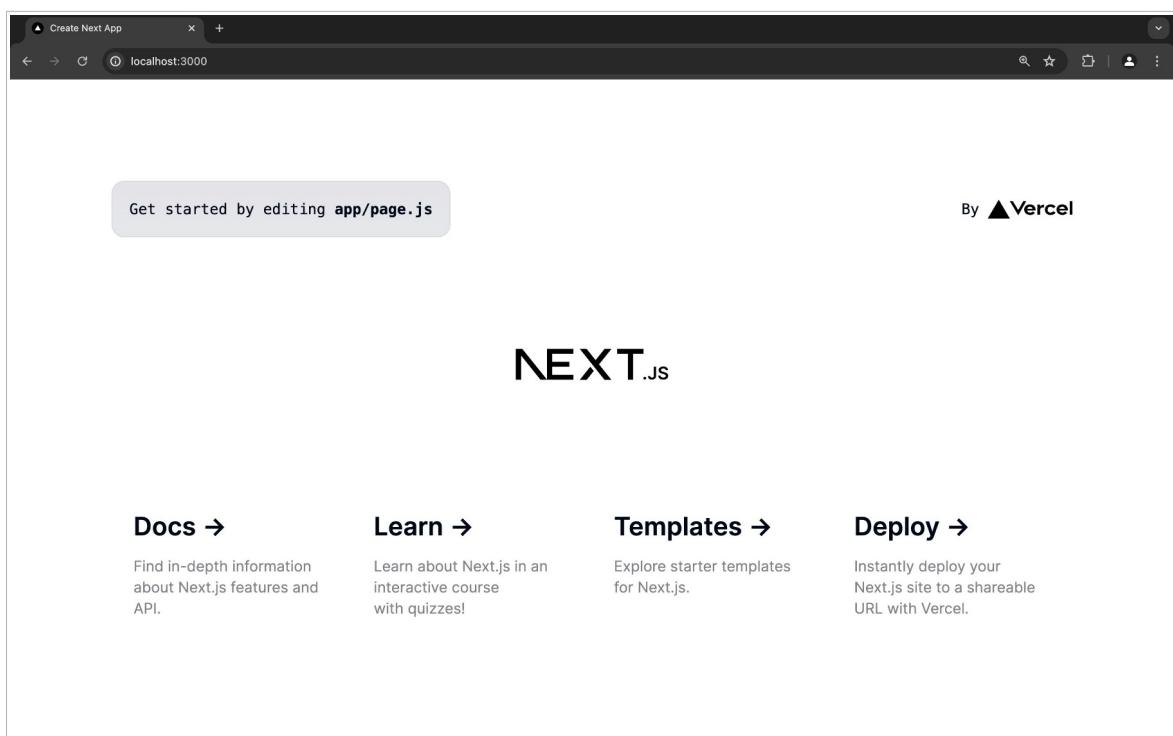
ပြီးတဲ့အခါ shadcn/ui ကို အခုပ္ပါ အောင် Install လုပ်ပေးပါ။

```
npx shadcn-ui@latest init

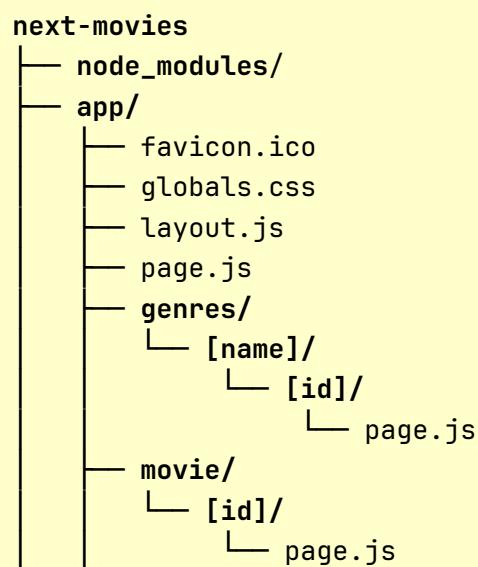
✓ Which style would you like to use? > Default
✓ Which color would you like to use as base color? > Slate
✓ Would you like to use CSS variables for colors? ... no / yes
```

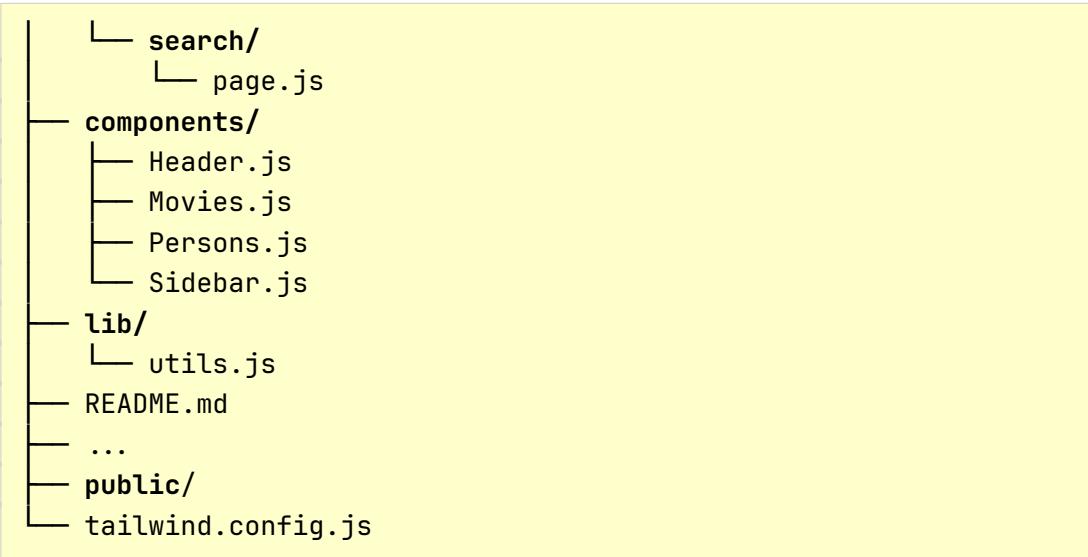
npm မဟုတ်ပါဘူး။ npx နဲ့ သူရဲ့ init Script ကို လုမ်း Run လိုက်တာပါ။ သူလည်း မေးခွန်းတရှိ၍ မေးပါလိမ့်မယ်။ ငပြောင်းစရာမလိုပါဘူး။ သူပေးထားတဲ့အတိုင်းပဲ အကုန်ရွေးလိုက်လို ရပါတယ်။ အခုလို Run ပြီး စင်းကြည့်လိုရပါပြီ။

npx next

ပထမဆုံးအနေနဲ့ ပရောဂျက်ရဲ ဖွဲ့စည်းပုံကို အခုလိုပုံဖြစ်အောင် လုပ်ပေးပါ။

lib/utils.js ဆိတာ shadcn/ui ကထည့်ပေးလိုက်တဲ့ ဖိုင်နဲ့ဖိုဒီဆိတာကိုသတိပြုပါ။ Next.js ရဲ့ မူလဖိုဒီ မဟုတ်သလို ကိုယ့်ဘာသာလည်း ထပ်ထည့်စရာမလိုပါဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာထပ်ထည့်ရမှာတွေက components ဖိုဒီထဲက Header.js, Movies.js, Persons.js, Sidebar.js တို့ဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါ app ဖိုဒီထဲမှာ Route ဖိုဒီတွေဖိုင်တွေ ထပ်တိုးထားပါတယ်။ genres/[name]/[id]/page.js မှာ Dynamic Route ဖိုဒီ နှစ်ဆင့်ပေးထားတာကို သတိပြုပါ။ ရပ်ရှင်အေတ်ကားတွေကို Action, Drama, Comedy စသည်ဖြင့် Genres အလိုက် ဒီ Page မှာပြချင်တာပါ။ movie/[id]/page.js နဲ့ ရပ်ရှင်တစ်ကားချင်း အသေးစိတ်အချက်အလက်တွေ ပြဖို့အတွက် Page တစ်ခု ထည့်ထားပါတယ်။ search/page.js ကတော့ Search Result တွေပြဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး components/Header.js မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

Next.js - app/components/Header.js

```
import Link from "next/link";

export default async function header() {
  return (
    <nav className="flex justify-between items-center border
      rounded border-slate-300 px-4 py-2 my-4">

      <h1 className="font-bold text-lg">
        <Link href="/">Next Movies</Link>
      </h1>
    </nav>
  );
}
```

<nav> Element ကို Return ပြန်ပေးပါတယ်။ အဲဒီ Nav Element ကို Header Bar / App Bar ပုံစံ ရအောင် Tailwind CSS နဲ့ className တွေပေးထားပါတယ်။ flex နဲ့ flex-box ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ပါတယ်။ justify-between ကိုသုံးပြီး justify-contents: space-between လုပ်ဆောင်ချက်ရအောင် သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ items-center နဲ့ align-items: center လုပ်ဆောင်ချက်ရအောင် သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ CSS ရရင် ဒါ class တွေရဲ့ အမိပါယ်က သိပ်ခေါင်းစားစရာမလိုဘဲ အလိုအလျောက် ပေါ်လွင်နေမှာဖြစ်ပြီး၊ CSS မရရင်တော့ နားလည်ရခက်နေပါ လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် Tailwind CSS ကို အလွယ်တကူလေ့လာ အသုံးပြုနိုင်သလား မသုံးနိုင်ဘူးလားဆို တာ CSS ရမရပေါ်မှာ မူတည်နေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

border ပါပြီး rounded လိုပြောထားပါတယ်။ ရှင်းပြနေစရာမလိုဘဲ ဘယ်လိုပုံစံဖြစ်မလဲ ခန့်မှန်းကြည့်လို့ ရှိနိုင်ပါတယ်။ px, py, my Class တွေကတော့ Bootstrap Utilities Class တွေနဲ့ သွားတူပါတယ်။ ဒါကြောင့် Bootstrap ရရင် Tailwind ကအလွယ်တကူ ဆက်အသုံးပြုနိုင်တယ်လို့ ပြောတာပါ။

ဖြည့်စွက်ထူးခြားချက်ဆိုလို border-slate-500 နဲ့ Border Color သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ Tailwind မှာ bg-blue-100, text-green-800 စသည်ဖြင့် Border Color, Background Color, Text Color တို့ကို သတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ ပါဝင်တဲ့ Class တွေ Color Code တွေများလို့ လက်တမ်းအလွတ်

ရနိုတော့ မလွယ်ပါဘူး။ အသုံးပြုနေတဲ့ Code Editor မှာ Tailwind CSS Extension ထည့်သွင်းထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် Color Code တွေအပါအဝင် များပြားလှတဲ့ Tailwind Class တွေကို Autocomplete လုပ်ပေးနိုင်ပြီး အဆင်ပြောသွားပါလိမ့်မယ်။

`<h1>` Element ကိုတော့ စာလုံးကြီးကြီး ထင်ထင်ရှားရှားပြချင်လို့ `font-bold` နဲ့ `text-lg` လို့ သတ်မှတ်ပေးထားပါတယ်။ တြေားသာမှ ထွေထွေထူးထူး မပါသေးပါဘူး။ ဒီလောက်နဲ့အရင်စပြီး နောက်မှ လိုအပ်တာတွေ ဖြည့်စွက်ကြပါမယ်။

နောက်တစ်ဆင့်မှာ shadcn/ui ရဲ့ Button Component ကို စတင်ထည့်သွင်း အသုံးပြုကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ shadcn/ui ကို စောစောက ကြိုက်တင် Setup လုပ်ထားပေမယ့် လိုအပ်တဲ့ Component တွေ မပါသေးပါဘူး။ ကိုယ်လိုတာကို ရွေးပြီး ထည့်သွင်းအသုံးပြုရပါတယ်။ ဒါကြောင့် Button Component ကို အခုလို ထည့်သွင်းပေးပါ။

```
npx shadcn-ui@latest add button
```

ဒီလိုထည့်သွင်းလိုက်တဲ့အခါ components/ui/Button.jsx ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ Component ဖိုင်တစ်ခု ရရှိသွားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ shadcn/ui ရဲ့ ထူးခြားချက်ဖြစ်ပါတယ်။ MUI လို Component Framework မှာ လိုချင်တဲ့ Component ကို ပင်မ Package ကနေ Import လုပ်ယူပြီး သုံးရပါတယ်။ shadcn/ui က အဲလိုမဟုတ်ပါဘူး။ Component ကို ကိုယ့်ပရောဂျက်ထဲမှာ ဖိုင်တစ်ခုအနေနဲ့ ထည့်ပေးလိုက်မှာပါ။

ဒါကြောင့် ဥပမာ MUI မှာဆိုရင် မူရင်း Component ကို တိုက်ရိုက် ပြင်လိုမရပါဘူး။ Component က သူ Package ထဲမှာ သူဘာသာ ရှိနေတာပါ။ ပြင်လိုရရင်တောင် မပြင်သင့်ပါဘူး။ shadcn/ui Component တွေကတော့ သူ Component ကို လုမ်းချိတ်သုံးတာမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ၊ Component က ကိုယ့်ပရောဂျက်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သွားလို့ လိုအပ်သလို တိုက်ရိုက်ပြင်ဆင်အသုံးပြုလိုရသွားပါတယ်။ ဒီနည်းကို အခုနောက်ပိုင်း လူတွေအတော် သဘောကျနှစ်သက်နောက်ကြပါတယ်။

ဆက်လက်ပြီး components/Sidebar.js မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

Next.js - app/components/Sidebar.js

```
import Link from "next/link";
import { Button } from "@/components/ui/button";

export default async function sidebar() {
  return (
    <aside className="w-[220px] flex flex-col gap-1">
      <Button
        className="justify-start"
        variant="outline"
        asChild>
        <Link href="/genres/action/1">Action</Link>
      </Button>
      <Button
        className="justify-start"
        variant="outline"
        asChild>
        <Link href="/genres/drama/1">Drama</Link>
      </Button>
    </aside>
  );
}
```

<aside> Element တစ်ခုကို ပြန်ပေးတဲ့ Component ဖြစ်ပါတယ်။ စောငွေကထည့်လိုက်တဲ့ <Button> ကို Import လုပ်ပြီးသုံးထားပါတယ်။ အဲဒီလိုသုံးတဲ့အခါ ၁။ သက်တကို Root အဖြစ်နဲ့သုံးပြီး Import လုပ်ထားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

<aside> အတွက် flex နဲ့ flex-box လုပ်ထားပြီး flex-col နဲ့ flex-direction: column လုပ်ဆောင်ချက် ရအောင် ထည့်ထားပါတယ်။ ပြီးတော့ w-[] နဲ့ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ Width အတိအကျပေးထားပါတယ်။ Tailwind မှာ m-1, m-2, p-3, p-4 စသည်ဖြင့် Margin တွေ Padding တွေအတွက် သူ့ကြိုတင်သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ Size တွေကိုသုံးလိုရသလို w-20, w-40

စသည်ဖြင့် သူကြိုတင်သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ Width, Height တွေကိုလည်း သုံးလို့ရပါတယ်။ သူကြိုတင်သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ Size က အဆင်မပြောင် လေးထောင့်ကွင်းနဲ့ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ Size အတိအကျပေးလို့ရပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ဆောင်ချက်တွေက Bootstrap ရဲ့ Utilities Class တွေထက် အများကြီး ပိုပြည့်စုံသာလွှန်သွားစေတာပါ။

<Button> ထဲမှာ <Link> နဲ့ /genres/[name]/[id] Route ကို သွားခိုင်းထားပါတယ်။ <Button> မှာ asChild prop ထည့်ထားတာက သူထဲက <Link> ကို <Button> Size ရှိသလောက် အပြည့်ပြနေချင်လို့ ထည့်ထားတာပါ။ မထည့်ရင်လည်း ဖော်ပြပုံမှာ သိပ်အပြောင်းအလဲ ရှိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် နိုင်တဲ့အခါ Button အစွန်တွေကို နှိမ်လို့ရမှာ မဟုတ်ဘဲ Link စာသားပေါ် တည့်တည့်နိုင်ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ပိုအဆင်ပြေအောင် asChild ထည့်ပေးထားတာပါ။

ဆက်လက်ပြီး app အောက်တည့်တည့်က အမိက Page ဖြစ်တဲ့ page.js မှာ မူလကရှိနေတဲ့ နှုန္ဓာတေသာ ဓမ္မဖြစ်တဲ့ နှုန္ဓာတေသာကို ဖျက်ပစ်လိုက်ပြီး အခုလိုရေးပေးပါ။

Next.js - app/page.js

```
export default async function Home() {
  return <div>Home</div>;
}
```

ဘာမှမပါသေးပါဘူး။ နောက်မှ အသေးစိတ် ဆက်ကြပါမယ်။ ဆက်လက်ပြီး layout.js မှာလည်း သူနိုင်ပါတဲ့ နှုန္ဓာတေသာကို ဖျက်ပစ်လိုက်ပြီး အခုလို ရေးပေးပါ။

Next.js - app/layout.js

```
import { Inter } from "next/font/google";
import "./globals.css";

import Sidebar from "@/components/Sidebar";
import Header from "@/components/Header";

const inter = Inter({ subsets: ["latin"] });
```

```
export const metadata = {
  title: "Next Movies",
  description: "RSD25 Tutorial Project",
};

export default function RootLayout({ children }) {
  return (
    <html lang="en">
      <body className={inter.className}>
        <div className="mx-4 m-auto">
          <Header />

          <section className="flex gap-4 min-h-[500px]">
            <Sidebar />

            <main className="border-l border-slate-300 px-4">
              {children}
            </main>
          </section>

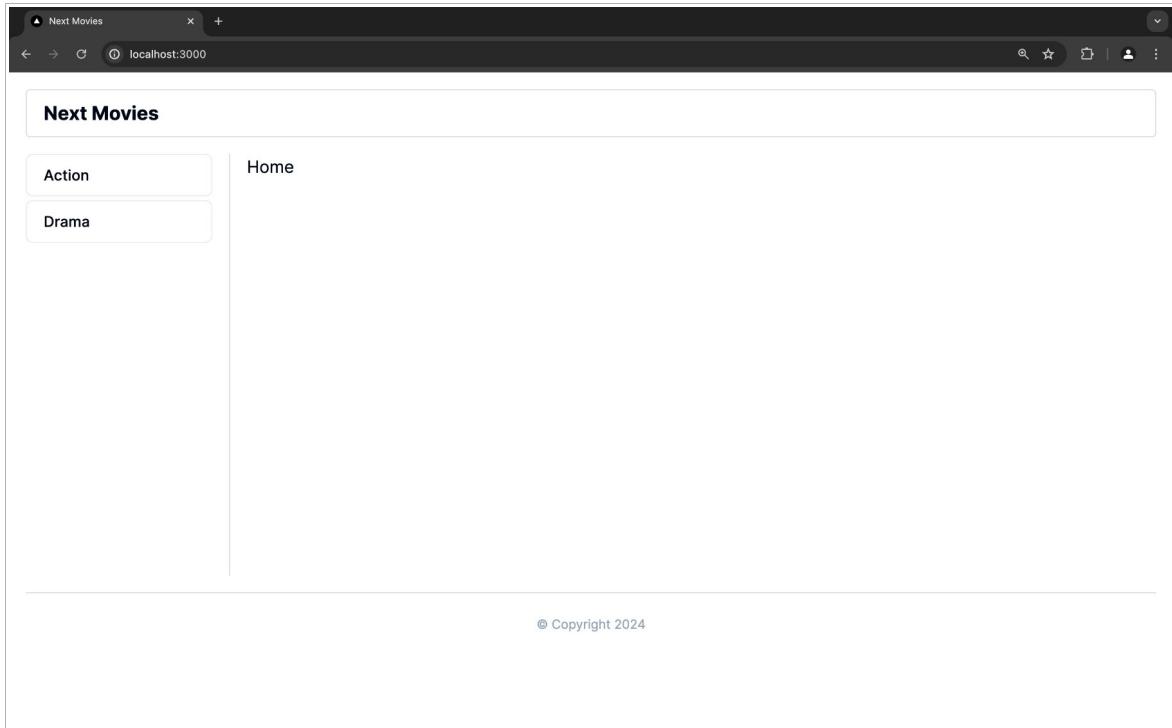
          <footer className="text-center py-4 text-slate-400
                           mt-4 border-t border-slate-300">
            <small className="text-xs">&copy; Copyright 2024</small>
          </footer>
        </div>
      </body>
    </html>
  );
}
```

ဒီပရောဂျက်အတွက် Main Template ဖိုင်ဖြစ်ပါတယ်။ HTML Document အပြည့်အစုံပြန်ပေးထားပါတယ်။ <head> တော့မပါပါဘူး။ <head> မှာရေးလေးရှိတဲ့ HTML တွေကို metadata အနေနဲ့ ရေးထားပေးလိုပါတယ်။ Inter ဆိုတဲ့ Font ကို မူလန်မူနာမှာကတည်းက Import လုပ်ထားတာ ရှိပါတယ်။ ဆက်

သုံးချင်တဲ့အတွက် ပြန်ထည့်ထားပါတယ်။

စောစောကရေးလိုက်တဲ့ Header နဲ့ Sidebar တို့ကို Import လုပ်ထားပါတယ်။

သူက Layout ဖြစ်တဲ့အတွက် children Prop ပါဝင်ပါတယ်။ နမူနာအရ children တွေကို <main> Element ထဲမှာ ပြခိုင်းထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Route ပြောင်းလိုက်ရင် ပြောင်းသွားတဲ့ Page Content က <main> ထဲမှာ လာပြပေးမှာပါ။ ကျွန်ုတ်တဲ့ Header တွေ Sidebar တွေ <footer> တွေက အပြောင်းအလဲရှိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အခုနေ စမ်းကြည့်လိုက်ရင် ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

Content တွေမပါသေးတဲ့ Layout အထိုင်တစ်ခုကို ရရှိသွားတာပါ။

ဆက်လက်ပြီး Data Fetching လုပ်ဆောင်ချက်ထည့်ကြပါမယ်။ လိုအပ်တဲ့ Data တွေ ရဖို့အတွက် **TMDB** (The Movie Database) ခေါ် ရုပ်ရှင်ဘတ်လမ်း အချက်အလက် API ကို အခမဲ့ပေးတဲ့ Service ကို သုံးကြပါမယ်။ အောက်ပါလိပ်စာမှာ Account ဆောက်ဖို့လိုပါတယ်။

TMDB – <https://www.themoviedb.org/>

Account ဆောက်ပြီးနောက် Profile Settings မှာ API Access Token ရဖို့အတွက် ဖောင်တွေဘာတွေ ဖြည့်ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီအဆင့်တွေကိုတော့ သက်ခိုင်ရာ Website မှာပဲ ကိုယ့်ဘာသာဆက်လုပ်လိုက်ပါ။ ရလာတဲ့ Access Token ကို ကူးယူပြီး လက်ရှိ ပရောဂျက်ဖို့ပါထဲမှာ .env ဖိုင်နဲ့ အခုလို သိမ်းထားလိုက်ပါ။

.env

```
TMDB_TOKEN="eyJhbGciOiJIUzI1NiJ9 ... AevGc"
```

ပြီးတဲ့အခါ လိုအပ်တဲ့ Data ယူတဲ့အလုပ်တွေကို Sidebar ကနေစလုပ်ကြပါမယ်။ components/Sidebar.js ကို အခုလို ပြင်ရေးလိုက်ပါ။

Next.js - app/components/Sidebar.js

```
import Link from "next/link";
import { Button } from "@/components/ui/button";

const token = process.env.TMDB_TOKEN;

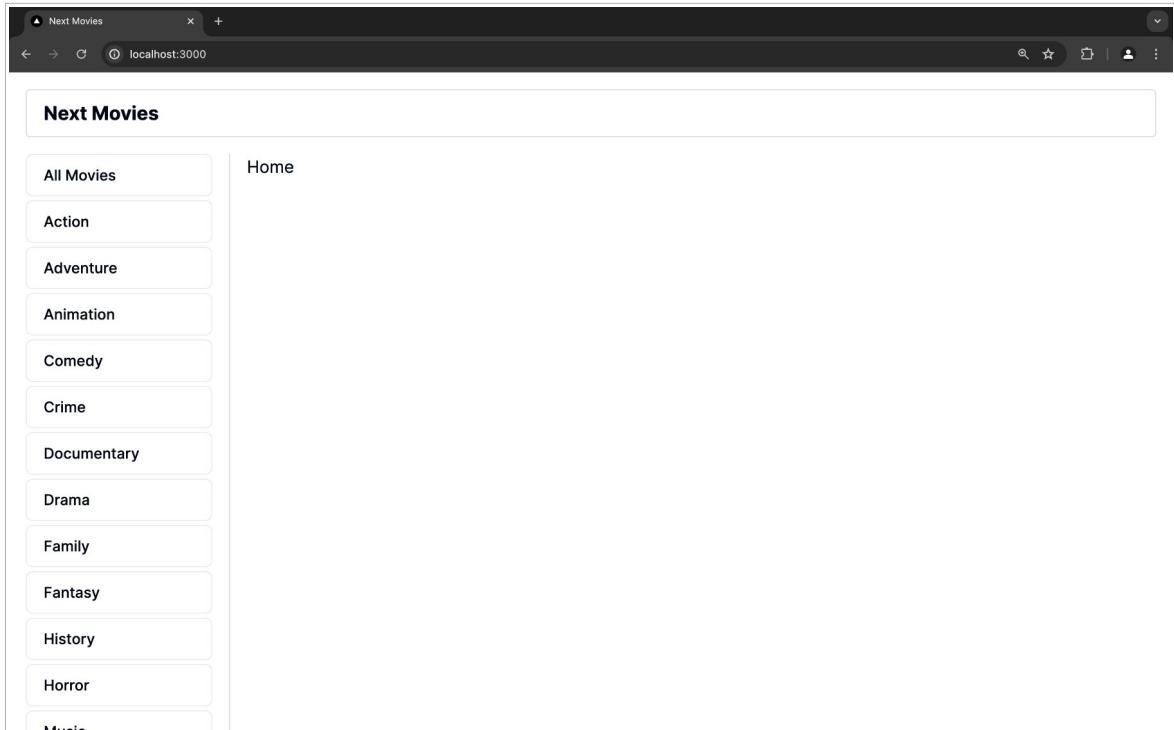
async function fetchGenres() {
  const res = await fetch("https://api.themoviedb.org/3/genre/movie/list", {
    headers: {
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });

  return await res.json();
}

export default async function sidebar() {
  const { genres } = await fetchGenres();
```

```
return (
  <aside className="w-[220px] flex flex-col gap-1">
    <Button
      className="justify-start"
      variant="outline"
      asChild>
      <Link href="/">All Movies</Link>
    </Button>
    {genres.map(genre => {
      return (
        <Button
          key={genre.id}
          className="justify-start"
          variant="outline"
          asChild>
          <Link href={`/genres/${genre.name}/${genre.id}`}>
            {genre.name}
          </Link>
        </Button>
      );
    })}
  </aside>
);
}
```

`fetchGenres()` Function တစ်ခုကြိုရေးလိုက်ပါတယ်။ Access Token နဲ့အတူ TMDB API ကို ဆက်သွယ်ပြီးပြန်ရလာတဲ့ Data တွေကို ပြန်ပေးတာပါ။ ပြီးတဲ့အခါ Component ထဲမှာ အဲဒီ Function ကရတဲ့ `genres` တွေကို `map()` လုပ်ပြီး `<Button>` တွေတန်းစီပြီး ပြပေးလိုက်တာပါ။ အပေါ်ဆုံးမှာ All Movies အတွက် `<Button>` တစ်ခုလည်း သပ်သပ်ထည့်ပေးထားပါတယ်။ စမ်းကြည့်ရင် ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်မှာပါ။

TMDB က ပြန်ရတဲ့ Genres List အတိုင်းပြပေးတဲ့ Button စာရင်းတစ်ခု ရသွားပါပြီ။ ဒီနေရာမှာ ထူးခြားတာက fetch() ကိုသုံးပြီး Data Fetch လုပ်ပေမယ့် Server-side မှာ လုပ်တာဖြစ်လို့ Client-side Browser ရဲ့ DevTools (Network) ကြည့်ရင် ဒီလုပ်ဆောင်ချက်ကို မြင်တွေ့ရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီလို့ မမြင်တွေ့ရတာကိုက Server-side မှာ အလုပ်လုပ်သွားတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဆက်လက်ပြီး ရုပ်ရှင်ဇော်ကားစာရင်းကို ပြပေးဖို့အတွက် components/Movies.js မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

Next.js - app/components/Movies.js

```
import Link from "next/link";

export default function Movies({ movies }) {
  const poster = "http://image.tmdb.org/t/p/w342";
```

```
return (
  <>
  <div className="flex flex-wrap flex-row gap-4">
    {movies.map(movie => {
      return (
        <div
          key={movie.id}
          className="w-[200px] text-center flex flex-col">
          {movie.poster_path ? (
            <Link href={`/movie/${movie.id}`}>
              <img
                src={poster + movie.poster_path}
                className="w-full hover:scale-105 transition-all"
              />
            </Link>
          ) : (
            <div className="h-[300px]"></div>
          )}
        <div>
          <h4 className="mt-2">{movie.title}</h4>
          <span className="text-sm text-gray-500">
            {movie.release_date.split("-")[0]}
          </span>
        </div>
      </div>
    );
  )})
</div>
</>
);
}
```

Data Fetch സൗക്രാന്തീ മല്ലിന്തയാഃപിള്ളാഃ| movie Data ന് Prop അടഞ്ഞാം ലഭ്യമാണെങ്കിൽ Data ഫോറ്റു

ပါလာတဲ့ ပိုစတာပုံနဲ့ Name, Release Date တိုကို ပြပေးလိုက်တာပါပဲ။ Release Date ကို အကုန်မပြဘဲ Year ပဲပြချင်လို့ - နဲ့ Split လုပ်ဖြီး ရွှေဆုံး Index ကိုပဲ ဖြတ်ယူလိုက်တာပါ။ ပိုစတာပုံရဲ့ Path လမ်းကြောင်းကို TMDB လဲ API Documentation မှာကြည့်လိုပါတယ်။ နမူနာမှာတော့ ကြိုထည့်ပေးထားပြီးသားပါ။

ပိုစတာမရှိရင် <div> အလွတ်ကိုပြပေးဖို့ ထည့်စစ်ပြီးရေးပေးထားတာ သတိပြုပါ။ ပြီးတဲ့အခါ ပိုစတာပုံပြတဲ့ Element မှာ hover:scale-105 ဆိုတဲ့ Tailwind Class ပါပါတယ်။ Mouse Pointer နဲ့ ထောက်လိုက်ရင် ပုံလေးကို နည်းနည်းပိုကြီးပြီး ပြပေးမှာပါ။ အဲဒါကို transaction-all နဲ့ တွဲသုံးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် CSS Transaction ကိုသုံးပြီး မသိမသာ Animation လေးနဲ့ ပုံကိုကြီးပြပေးမှာပါ။

ဒီပရောဂျက်ရဲ့ Home Page လိုဆိုရမယ့် ပင်မ page.js မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

Next.js - app/page.js

```
import Movies from "@/components/Movies";

const token = process.env.TMDB_TOKEN;

async function fetchPopular() {
  const res = await fetch("https://api.themoviedb.org/3/movie/popular", {
    headers: {
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });

  return await res.json();
}

async function fetchTrending() {
  const res = await fetch("https://api.themoviedb.org/3/trending/movie/day", {
    headers: {
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  });
}
```

```
});

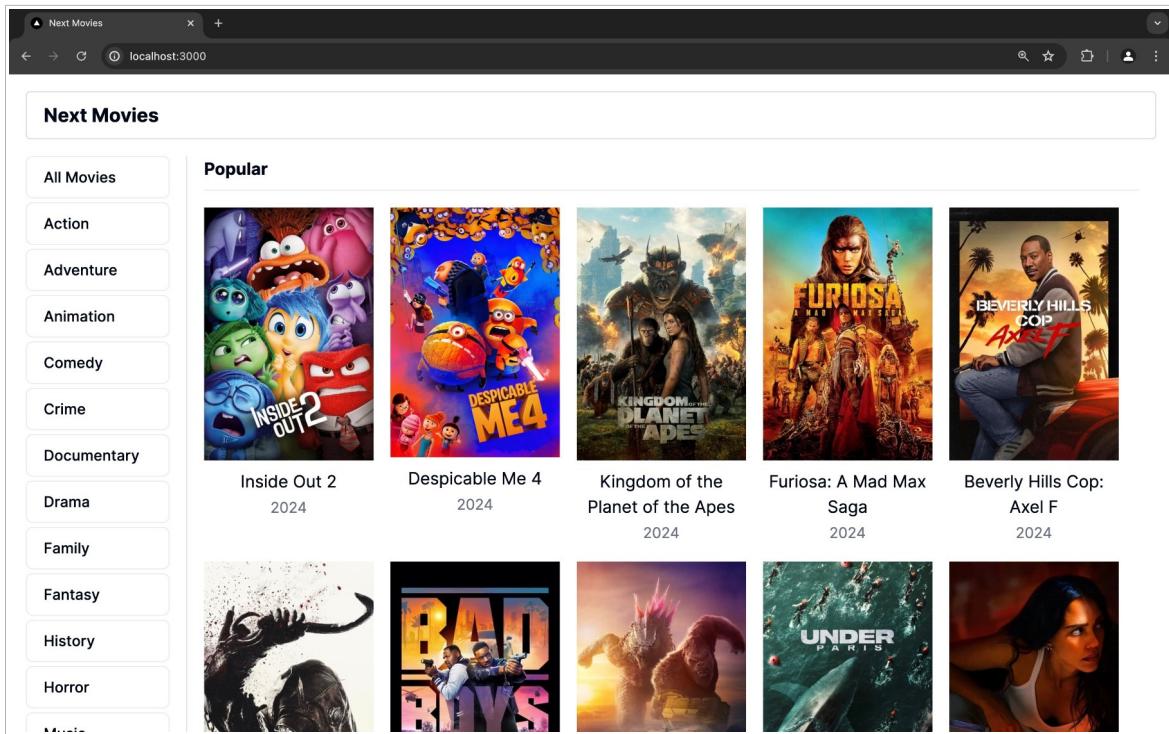
return await res.json();
}

export default async function Home() {
  const popular = await fetchPopular();
  const trending = await fetchTrending();

  return (
    <div>
      <h3 className="font-bold border-b mb-4 pb-2">Popular</h3>
      <Movies movies={popular.results} />

      <h3 className="font-bold border-b my-4 pb-2">Trending</h3>
      <Movies movies={trending.results} />
    </div>
  );
}
```

ഈയോറു രേഖയിൽ നിന്ന് സൗകര്യമുണ്ടാക്കാൻ പറ്റിയാണ് ഫോറു കുറഞ്ഞതു ചെയ്യുന്നത്. മുൻപു നിന്ന് സൗകര്യമുണ്ടാക്കാൻ പറ്റിയാണ് ഫോറു കുറഞ്ഞതു ചെയ്യുന്നത്.

သူက ရုပ်ရှင်ဓာတ်ကား (၂၀) ကိုပဲပြန်ပေးထားပါတယ်။ လိုအပ်ရင် Paging လုပ်ဆောင်ချက်နဲ့ ကျန်ရုပ်ရှင် တွေကို ဆက်ယူလိုရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလောက်ထိတော့ ဒီနေရာမှာ ထည့်မလုပ်တော့ပါဘူး။

နောက်တစ်ဆင့်အနေနဲ့ Genres အလိုက် ရုပ်ရှင်တွေကို ခွဲကြည့်လိုရအောင် genres/[name]/[id]/page.js မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

```
Next.js - app/genres/[name]/[id]/page.js

import Movies from "@/components/Movies";

const token = process.env.TMDB_TOKEN;

async function fetchMovies(id) {
  const res = await fetch(
    `https://api.themoviedb.org/3/discover/movie?with_genres=${id}`,
    {
      headers: {
        Authorization: `Bearer ${token}`,
      }
    }
  );
  return res.json();
}

export default function Page({ movies }) {
  return (
    

# Movies



Showing {movies.length} results




{movies.map(movie => (
        <li>
          <img alt={movie.poster_path} />
          {movie.title}
        </li>
      ))}


  );
}
```

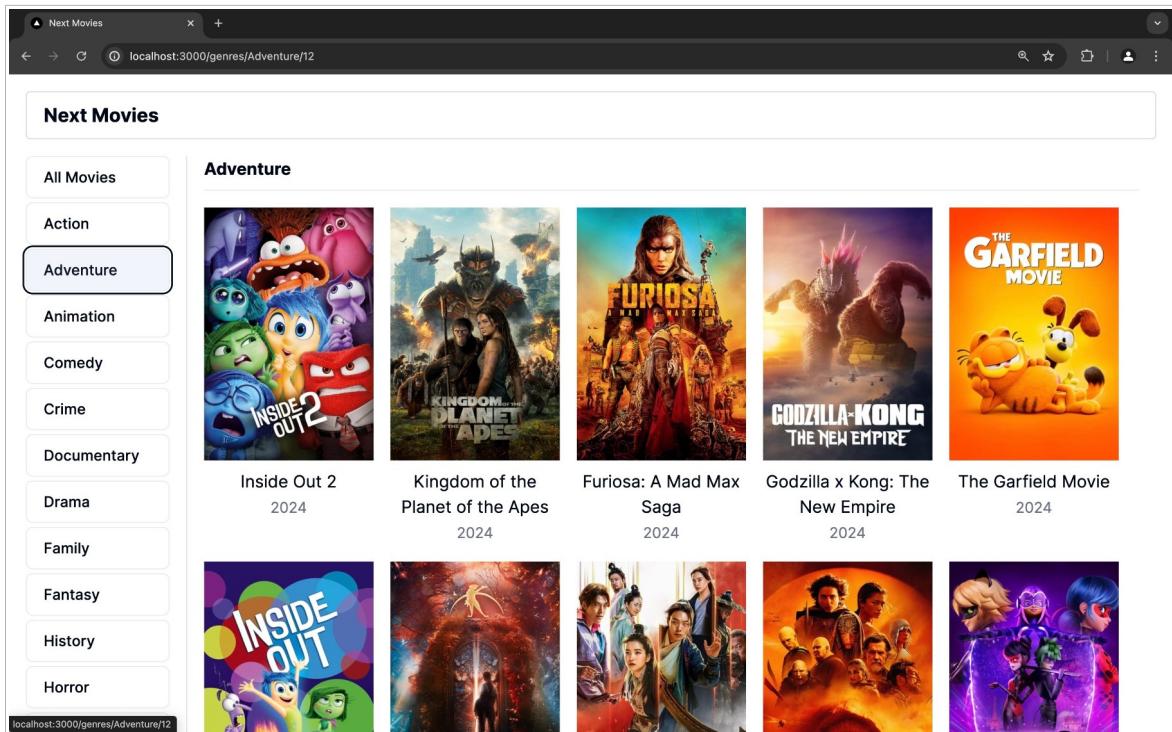
```
        },
    }
);

return await res.json();
}

export default async function Home({ params }) {
const byGenres = await fetchMovies(params.id);

return (
<>
<h3 className="font-bold border-b mb-4 pb-2">{params.name}</h3>
<Movies movies={byGenres.results} />
</>
);
}
}
```

ရေးပုံရေးနည်းခပ်ဆင်ဆင်ပါပဲ။ ဒီတစ်ခါ with_genres Parameter နဲ့သက်ဆိုင်ရာ Genres အောက်မှာရှိတဲ့ ရုပ်ရှင်တွေကိုပဲ ရွေးယူလိုက်တာပါ။ ပြတာကတော့ စောစောက Movies Component ကိုပဲ ပြန်သုံးလိုက်ပါတယ်။ Sidebar ထဲက Genres Button တွေကို နှိပ်ပြီး စမ်းကြည့်လိုပါပြီ။

ပြီးတဲ့အခါ ရုပ်ရှင်ဘေတ်ကား တစ်ကားချင်းစိတိ ကြည့်လိုက်အောင်လုပ်ကြပါမယ်။ shadcn/ui ရဲ့ Badge ကို ထည့်သုံးမှာမို့လို့ အခုလို အခုလို Install လုပ်ပေးပါ။

```
npx shadcn-ui@latest add badge
```

ဆက်လက်ပြီး movie/[id]/page.js မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

Next.js - app/movie/[id]/page.js

```
import { Badge } from "@/components/ui/badge";

const token = process.env.TMDB_TOKEN;

async function fetchMovie(id) {
  const res = await fetch(`https://api.themoviedb.org/3/movie/${id}`, {
    headers: {
```

```
        Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
});

return await res.json();
}

export default async function Movie({ params }) {
const movie = await fetchMovie(params.id);

const cover = "http://image.tmdb.org/t/p/w1280";

return (
<>
<h2 className="font-bold">
{movie.title}
<span className="ml-1">
({movie.release_date.split("-")[0]})
</span>
</h2>

<div className="mb-4 mt-2">
{movie.genres.map(genre => {
return (
<Badge
key={genre.id}
variant="outline"
className="mr-2">
{genre.name}
</Badge>
);
})}
</div>

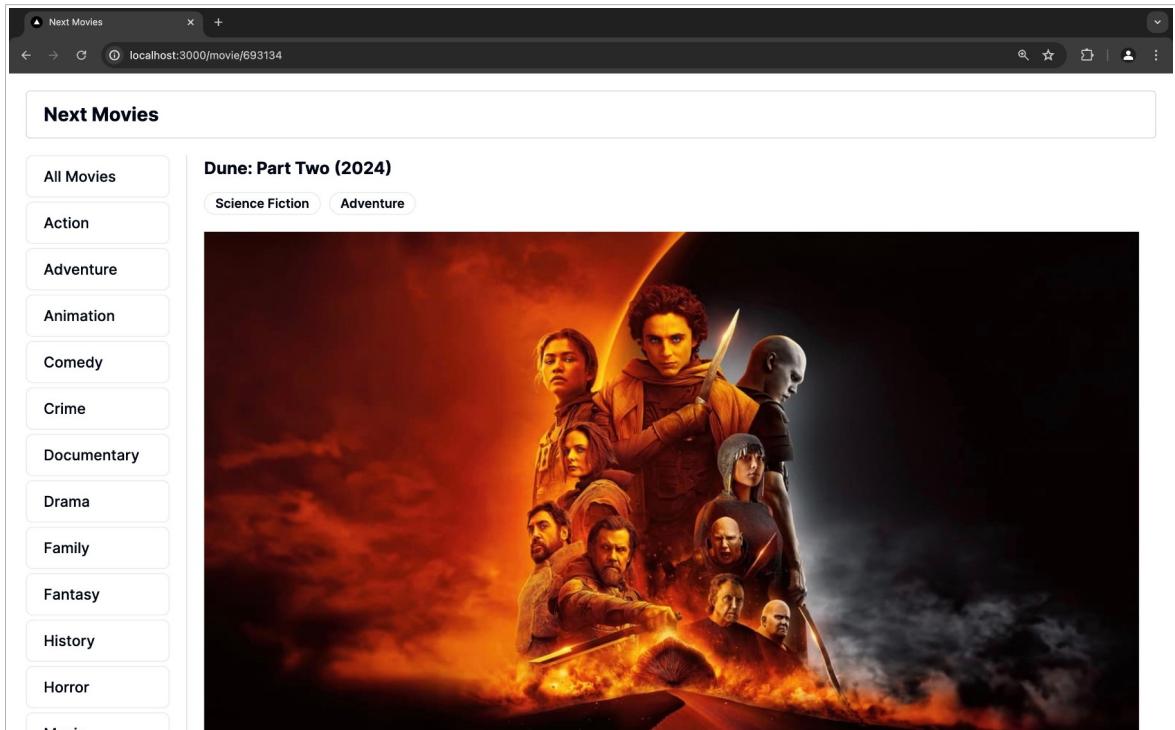
<img src={cover + movie.backdrop_path} />
```

```

<p className="mt-3">{movie.overview}</p>
</>
);
}

```

ဒီတစ်ခါ id ပေးပြီးတော့ ရုပ်ရှင်တစ်ခုထဲကို Fetch လုပ်လိုက်တာပါ။ Genre Name တွေကို Badge လေး တွေနဲ့ပြပေးထားပါတယ်။ ရုပ်ရှင်တစ်ခုဟာ Genres နှစ်ခုသုံးခုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ စမ်းကြည့်လိုရပါပြီ။ Movie List ထဲက နှစ်သာရာတစ်ခုကို နှိပ်ကြည့်ရင် အခုလိုရလဒ်ကို ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ပိုစတာပုံလေးကို မပြတော့ဘဲ Cover ပုံကြီးကို အပြည့်ပြအောင်လုပ်ထားပါတယ်။ ပိုပြီး ပြည့်စုံသွားအောင် သရုပ်ဆောင်စာရင်းပါ ထည့်ပြလိုက်ချင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် components/Persons.js မှာ အခုလိုရေးပေးပါ။

Next.js - app/components/Persons.js

```
const token = process.env.TMDB_TOKEN;

async function fetchCasts(id) {
  const res = await fetch(
    `https://api.themoviedb.org/3/movie/${id}/credits`, {
      headers: {
        Authorization: `Bearer ${token}`,
      },
    }
  );

  return (await res.json()).cast;
}

export default async function Persons({ movie }) {
  const casts = await fetchCasts(movie.id);

  const profile = "http://image.tmdb.org/t/p/w185";

  return (
    <div className="flex gap-4 flex-row flex-wrap">
      {casts.map(cast => {
        return (
          <div
            key={cast.id}
            className="w-[180px] bg-gray-100 text-center
              flex flex-col justify-between">

            {cast.profile_path ? (
              <img src={profile + cast.profile_path} />
            ) : (
              <div></div>
            )}
      
```

```

<div className="p-2">
  <div className="text-sm">{cast.name}</div>
  <span className="text-sm text-gray-500">
    {cast.character}
  </span>
</div>
);
})}
</div>
);
}

```

သူက movie ကို Prop အနေနဲ့ လက်ခံထားပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ Movie ID ကိုသုံးပြီး Casts သရုပ်ဆောင်စာရင်းကို Data Fetch လုပ်ပါတယ်။ ရလာတဲ့ လူစာရင်းကို ပြထားတာပါ။ ပုံတွေနဲ့ တဲ့ပြေားအတွက် Profile ပုံကိုသုံးပါတယ်။ သူလည်း Movies တုန်းကလိုပဲ Profile ပုံမျှရင် <div> အလွတ်တစ်ခုပြပေးဖို့ ထည့်စစ်ထားပါတယ်။

ဒါ Component ကို စောစောက Movie Page မှာ အခုလိုထည့်ပေးလိုက်ပါ။

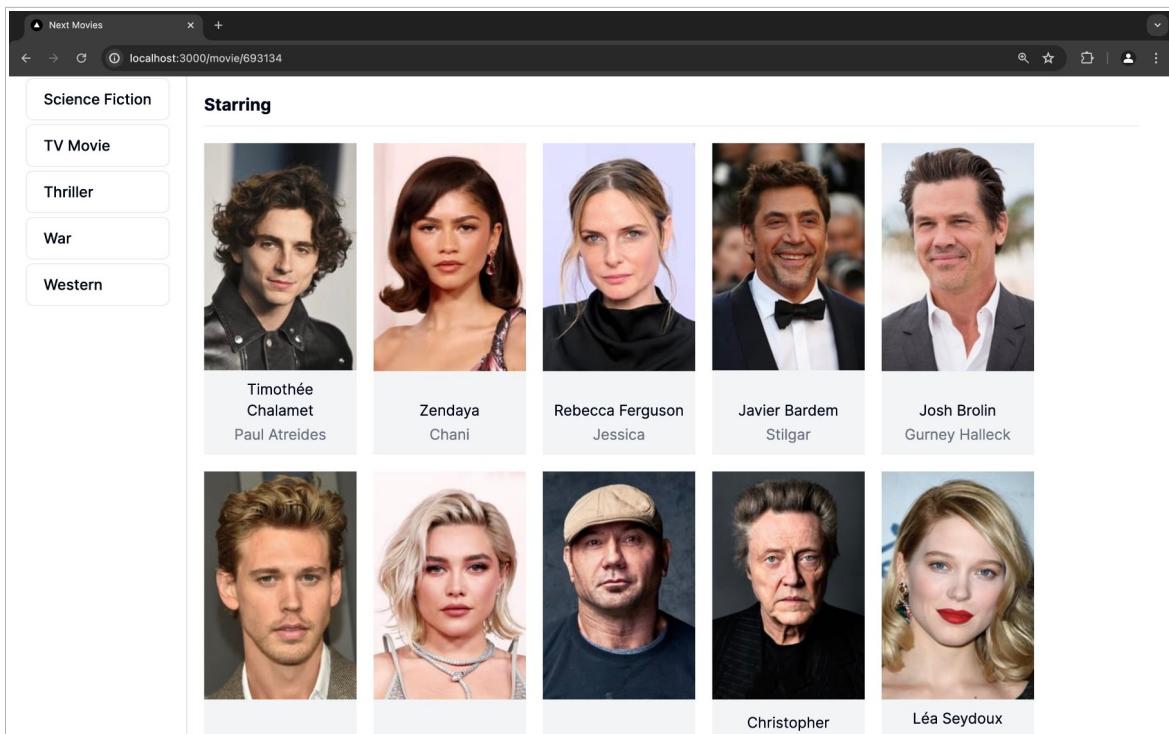
Next.js - app/movie/[id]/page.js

```

<div className="mt-5">
  <h3 className="font-bold border-b mb-4 pb-2">Starring</h3>
  <Persons movie={movie} />
</div>

```

ရလဒ်က အခုလိုဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

အတော်စုံသွားပါဖြူ။ သရုပ်ဆောင် တစ်ဦးချင်းစီကို အသေးစိတ် နှိမ်ကြည့်လိုက်အောင် လုပ်မယ်ဆို အလွယ်တကူ ထည့်လုပ်လို ရနိုင်ပါတယ်။ မလုပ်တော့ပါဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာ TMDB API Documentation ကို တွဲကြည့်ပြီး စမ်းကြည့်လိုက်ပါ။

နောက်ဆုံးလုပ်ဆောင်ချက်အနေနဲ့ Search လုပ်ဆောင်ချက်လေး ထည့်ကြပါမယ်။ ဒါကြောင့် search/page.js မှာ အခုလို ရေးပေးပါ။

Next.js - app/search/page.js

```
import Movies from "@/components/Movies";

const token = process.env.TMDB_TOKEN;

async function fetchSearch(query) {
  const res = await fetch(
    `https://api.themoviedb.org/3/search/movie?query=${query}`,
  {
```

```

    headers: {
      Authorization: `Bearer ${token}`,
    },
  );
}

return await res.json();
}

export default async function Search({ searchParams }) {
  const search = await fetchSearch(searchParams.q);

  return (
    <>
    <h3 className="font-bold border-b mb-4 pb-2">
      Search: {searchParams.q}
    </h3>
    <Movies movies={search.results} />
    </>
  );
}

```

Search API ကို Fetch လုပ်လိုက်တာပါ။ ထူးခြားချက်အနေနဲ့ Component မှာ လက်ခံတာ params မဟုတ်တော့ပါဘူး။ searchParams ဖြစ်သွားပါတယ်။ searchParams ကို URL Query Parameter တွေ လက်ခံဖိုသုံးရပါတယ်။ ဥပမာ - URL က search?q=dune ဆိုရင် searchParams မှာ q=dune ဆိုတဲ့ Value ရှိနေမှာပါ။ Search လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် Input Component လေး ထည့်သုံး ချင်လို့ အခုလို့ Install လုပ်ပေးပါ။

```
npx shadcn-ui@latest add input
```

ပြီးတဲ့အခါ components/Header.js မှာ Search Form တစ်ခုနဲ့ Function တစ်ခု ဖြည့်စွက် ပေးလိုက်ပါ။

Next.js - app/components/Header.js

```
import Link from "next/link";
import { redirect } from "next/navigation";
import { Input } from "@/components/ui/input";
import { Button } from "@/components/ui/button";

export default function header() {
  async function search(formData) {
    "use server";

    const q = formData.get("q");
    redirect(`search?q=${q}`);
  }

  return (
    <nav className="flex justify-between items-center border rounded border-slate-30 px-4 py-2 my-4">

      <h1 className="font-bold text-lg">
        <Link href="/">Next Movies</Link>
      </h1>

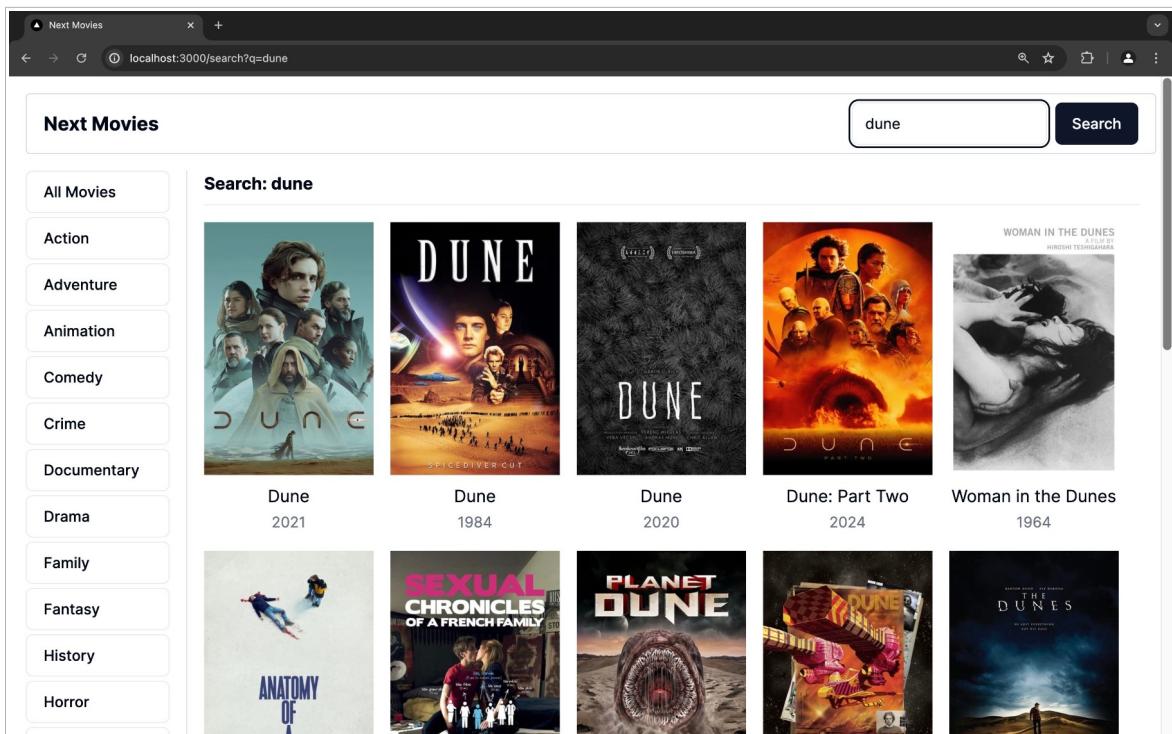
      <form action={search} className="flex gap-2">
        <Input
          type="text"
          name="q"
          placeholder="Search Movies"
        />
        <Button type="submit">Search</Button>
      </form>
    </nav>
  );
}
```

ဒီမှာထူးခြားချက်ရှိနေပါတယ်။ <form> တစ်ခုရဲ့ အခြေခံအလုပ်လုပ်ပုံက Server Submit လုပ်တာပါ။ action မှာ လက်ခံအလုပ်လုပ်မယ့် Server URL ပေးရပါတယ်။ နမူနာမှာ action အတွက် Server URL မပေးဘဲ search Function ကိုပေးထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Form ကို Submit လုပ်လိုက်ရင် Server URL ကို Submit လုပ်မသွားဘဲ ပေးထားတဲ့ Function အလုပ်လုပ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒီသဘောကို Server Action လိုခေါ်ပါတယ်။ ရေးထားတဲ့ကုဒ်မှာကြည့်ရင် သိပ်မရှုပ်လှပေမယ့် ဒီလိုအလုပ်လုပ်နိုင်အောင် နောက်ကွယ်မှာ ကျယ်ပြန့်တဲ့ သဘောသဘာဝတွေကို အသုံးပြုထားကြရတာပါ။

<form> ဟာ User Input တွေကို လက်ခံပြီး User ခလုပ်နိုင်မှ အလုပ်လုပ်တဲ့ Client Component ဖြစ်ပါတယ်။ Form Action အနေနဲ့ ချိတ်ဆက်ပေးမယ့် Function ဟာ Server-side Function ဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် search Function ထဲမှာ "use server" လိုထည့်ရေးပေးထားရတာကို သတိပြုပါ။ အဲဒီလို ထည့်မရေးရင် အလုပ်မလုပ်ပါဘူး။

Next.js က Server-side Function တစ်ခုကိုတွေ့ရင် အဲဒီ Function ကို Server-side မှာ Run ပြီး Client ဘက်က ဆက်သွယ်လာမယ့်အချိန်ကို စောင့်ကြည့်နေပါတယ်။ Client က Submit လုပ်လိုက်တဲ့အချိန်မှာ စောင့်ကြည့်နေတဲ့ Server-side Function ကအလုပ်လုပ်ပေးသွားမှာပါ။ ဒါကြောင့် နောက်ကွယ်ကကိစ္စတွေက ကျယ်ပြန့်တယ်လို့ ပြောတာပါ။

နမူနာမှာ redirect ကို Import လုပ်ထားတာလည်း သတိပြုပါ။ Server Action Function က formData ကို လက်ခံအလုပ်လုပ်ပေးပါတယ်။ formData နဲ့အတူပါလာတဲ့ Input q ရဲ့ Value ကို search Page ရဲ့ URL Query အဖြစ်ထည့်ပေးပြီး Redirect လုပ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် Form ကို Submit လုပ်လိုက်ရင် Search Page ကို ရောက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စမ်းကြည့်ရင် အခုလိုတွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဒီလိုတွေရေးမယ့်အစား <form action="/search" method="get"> လိုပေးပေးလိုက်ရင် လည်း တူညီတဲ့ပုံစံကို အလုပ်လုပ်နိုင်ပေမယ့် Form Submit ကြောင့် Page Reload ဖြစ်သွားမှာပါ။ အခု Server Action ရေးနည်းကို သုံးထားတဲ့အတွက် Page Reload မဖြစ်တွေ့သလို နောင်လိုအပ်ရင် Server-side မှာ လုပ်စရာရှိတဲ့ တဗြားအလုပ်တွေလည်း Server Action Function ထဲမှာ ထည့်လုပ်လိုရသွားမှာပါ။

ဒီလောက်ဆိုရင် နမူနာလုပ်ကြည့်ချင်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေစုံသွားပါဖြီ။ ထပ်ဖြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ လုပ်လိုရတာတွေ အများကြီး ကျွန်ုပါသေးတယ်။ ရုပ်ရှင်တွေသာမက တို့ခို့စီရိုးတွေလည်း ထည့်လိုရပါတယ်။ တို့ခို့စီးရိုးဆိုရင် Episode List ပါ တွဲပြရပါမယ်။ သရုပ်ဆောင်တွေသာမက ရိုက်ကူးသူ ထုတ်လုပ်သူတွေပါ ထည့်ပြလိုရပါတယ်။ Rating တွေ Review တွေ ထည့်ပြလို ရနိုင်ပါတယ်။ Review တွေရေးလိုရအောင် လုပ်ပေးလို ရနိုင်ပါတယ်။ Trailer ဖို့ဒီယိုတွေ တွဲပြလိုရနိုင်ပါတယ်။ State တွေ Database တွေနဲ့ တွဲပြီး User ရဲ့ Favorite တွေ Watch List တွေထည့်လိုရနိုင်ပါတယ်။ လက်တွေလေ့ကျင့်ရင်း ကိုယ့်ဘာသာ စမ်းပြီးဖြည့်စွက်ကြည့်ဖို့ တိုက်ဘွန်းပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်

JavaScript နည်းပညာတွေကို Front-end, Back-end နဲ့ Web Development ပိုင်းမှာသာမက Desktop, Mobile, Microservice စသည်ဖြင့် နေရာတိုင်းမှာ သူမပါရင်မပြီးသလောက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန် အသုံးပြုကြသလို၊ အသစ်အဆန်း အပြောင်းအလဲတွေလည်း များပြားမြန်ဆန်လွှာ ရှိပါတယ်။ ဒီသဘောကို လေ့လာသူများလည်း သိရှိကြပြီးသားပါ။

ပုံစံစုံမူကွဲတွေ အများကြီးရှိပြီး အမြဲပြောင်းလဲနေလို အမြိုလိုက်သင့်တာကို မြတ်ခြေမပြတ် အမြိုလိုက်ဖို့လို ပေမယ့် ဘာရေးရမှန်းမသိ မရေမရာတွေဖြစ်ကုန်လိုလည်း မဖြစ်ပါဘူး။ ဒီစာအုပ်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ နည်းပညာတွေဟာ စာရေးသူအနေနဲ့ နည်းပညာအလားလာတွေ၊ လက်ရှိလိုအပ်ချက်တွေပေါ်မှာ ချင့်ချိန်ပြီး လေ့လာသူများ ဦးစားပေးအာရုံစိုက် လေ့လာစေချင်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို စုစုည်းဖော်ပြလိုက်တာပါ။

ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိတဲ့ ကျွန်ုနည်းပညာတွေ၊ မူကွဲတွေကိုလည်း ပူးတဲ့လေ့လာနိုင်ရင်တော့ ကောင်းပါတယ်။ လေ့လာစရာတွေများလွန်းလို အခုချက်ခြင်း ထည့်မလေ့လာနိုင်သေးရင်တောင် Follow Up လုပ်ပြီး စောင့်ကြည့်နေသင့်တဲ့ နည်းပညာတွေအကြောင်း ထည့်ပြောချင်ပါတယ်။

Language နေရာမှာ JavaScript အစား TypeScript ကို အစားထိုးအသုံးပြုနိုင်မယ်ဆိုရင် အများနည်းပြီး အရည်အသွေးပိုကောင်းတဲ့ ကုဒ်တွေကို ရရှိနိုင်ပါတယ်။ JavaScript ရပြီးသားသူအတွက် အခက်အခဲသိပ်မရှိဘဲ လေ့လာအသုံးပြုလိုရနိုင်တဲ့အတွက် လေ့လာထားသင့်ပါတယ်။

JavaScript ကိုလုံးဝမဟုတ်တဲ့ Language တွေပူးတွဲလေ့လာချင်တယ်ဆိုရင်တော့ Go, Rust နဲ့ Zig တို့ကိုလေ့လာနိုင်ပါတယ်။ Performance ပိုကောင်းတဲ့ Lower-Level Language တွေပါ။ JavaScript Ecosystem မှာလည်း ဒီနည်းပညာတွေကို အသုံးပြုဖန်တီးထားတဲ့ Tools တွေတာဖြည်းဖြည်း ပိုများလာနေပါတယ်။

Runtime အနေနဲ့ ဒီစာအုပ်အစဉ်င်းမှာလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ Node ကို အမိကအသုံးပြုကြပေမယ့် ပိုပြီး Modern ဖြစ်တဲ့ Runtime အဖြစ် Deno နဲ့ Bun ကို ထည့်သွင်းလေ့လာ စောင့်ကြည့်သင့်ပါတယ်။ TypeScript တို့ JSX တို့လို လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို Third-Party နည်းပညာတွေ မလိုဘဲ Runtime က တိုက်ရှိက် Run ပေးနိုင်နေပါပြီ။

Deno - <https://deno.com>

Bun - <https://bun.sh>

Package Manager အကြောင်းလည်း အစဉ်င်းမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ NPM ကို အမိကထား အသုံးပြုခဲ့ပေမယ့် yarn နဲ့ pnpm ကိုထည့်သွင်းလေ့လာသင့်ပါတယ်။ Module Bundler နဲ့ Build Tool နည်းပညာဘက်မှာ Vite ကို အမိကအသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ ဆက်စပ်နည်းပညာအဖြစ် Turbopack လို နည်းပညာမျိုးကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာသင့်ပါတယ်။ Next.js ကိုတိတွင်တဲ့ Vercel ကပဲ တိတွင်ထားတဲ့ နည်းပညာပါ။

Turbopack - <https://turbo.build/pack>

ဒီစာအုပ်မှာနမှနာအနေနဲ့ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ပရောဂျက်တွေမှာ Field တွေအများကြီးနဲ့ စီမံအလုပ်လုပ်ရတဲ့ Form တွေမပါခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် Form နဲ့ပက်သက်တဲ့ သီးခြားနည်းပညာမသုံးဘဲ ကိုယ့်ဘာသာဘဲ State တွေနဲ့ စီမံခဲ့ကြပါတယ်။ React Hook Form တို့ Tenstack Form တို့လို နည်းပညာတွေကို ထည့်သွင်းလေ့လာသင့်ပါတယ်။

React Hook Form - <https://www.react-hook-form.com>

Tenstack Form - <https://tanstack.com/form/latest>

State Management နဲ့ပက်သက်ရင် အရင်က Redux လိုနည်းပညာမျိုးကို အဓိကနည်းပညာတစ်ခု အနေ နဲ့ ထည့်သွင်းလေ့လာကြပါမယ်။ အခုနောက်ပိုင်း Context တို့ React Query တို့လို နည်းပညာတွေက State နဲ့ပက်သက်တဲ့ အလုပ်အတော်များများကို လုပ်ပေးနိုင်သွားလို သီးခြားနည်းပညာ အသုံးနည်းလာကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစာအုပ်မှာ ထည့်မလေ့လာခဲ့ကြပါဘူး။ Redux လိုပုံစံမျိုးအလုပ်လုပ်ဖြီး အခုနောက်ပိုင်း လူစိတ်ဝင်စားမှု ပိုများနေတာက Zustand ဖြစ်ပါတယ်။

Zustand - <https://zustand-demo.pmnd.rs>

Back-end Framework အဖြစ် Express ကို အဓိကထား အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ တခြားရွေးချယ်စရာတွေ အများကြီးရှိနေပေါ်ယူ၏ Express လိုပုံစံမျိုးကို ပိုပြီးတော့ ခေတ်မြှို့သွားတာကတော့ Fastify ဖြစ်ပါတယ်။

Fastify - <https://fastify.dev>

ဒီစာအုပ်မှာ Prisma ကို ORM နည်းပညာအနေနဲ့ ထည့်သွင်းလေ့လာခဲ့ကြပါတယ်။ မူကဲ့အနေနဲ့ Drizzle လိုခေါ်တဲ့ နည်းပညာလည်း ရှိပါတယ်။ နှစ်မျိုးစလုံးကို လူကြိုက်များကြပါတယ်။

Drizzle - <https://orm.drizzle.team>

ဒီစာအုပ်မှာ Testing နည်းပညာတွေကိုထည့်သွင်းမလေ့လာခဲ့ကြပါဘူး။ အရည်အသွေးပိုကောင်းတဲ့ ကုဒ်တွေရဖို့ရင် အနည်းဆုံး Unit Testing လောက်တော့ ရေးဖို့လိုပါတယ်။ Jest, Vitest နဲ့ React Testing Library တို့ကို ထည့်သွင်းလေ့လာထားသင့်ပါတယ်။ Jest နဲ့ Vitest က ပုံစံဆင်တူပါတယ်။ React မှ မဟုတ်ဘဲ မည်သည့် JavaScript ပရောဂျက်မှာမဆို အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ React Testing Library ကတော့ React Component တွေကို Test လုပ်ပေးတဲ့ကုဒ်တွေ ရေးဖို့အသုံးဝင်ပါတယ်။ Jest တို့ Vitest တို့နဲ့ တွဲသုံးရပါတယ်။

Jest - <https://jestjs.io>

Vitest - <https://vitest.dev>

React Testing Library - <https://testing-library.com>

အထက်ကနည်းပညာတွေကို ကုဒ်ကို ကုဒ်နဲ့ပဲ ပြန်စမ်းတဲ့ နည်းပညာတွေပါ။ Component တွေကို မျက်မြင် အမျိုးမျိုး နှင့်ယဉ်စမ်းသပ်ဖို့အတွက် အသုံးဝင်တဲ့ Storybook ခေါ်နည်းပညာလည်း ရှိပါသေး တယ်။

Storybook - <https://storybook.js.org>

React အတွက် Animation Library အဖြစ် Framer Motion ကို ထည့်သွင်းလေ့လာသင့်ပြီး React Native အတွက်ဆိုရင် React Native Reanimated တို့ကို ထည့်သွင်းလေ့လာသင့်ပါတယ်။

Framer Motion - <https://www.framer.com/motion/>

React Native Reanimated - <https://docs.swmansion.com/react-native-reanimated/>

တခြားပူးတဲ့စောင့်ကြည့်သင့်တဲ့ UI Framework တွေ Data Fetching နည်းပညာတွေ၊ Third-Party Authentication နည်းပညာတွေအကြောင်းကို သူနေရာနဲ့သူ ထည့်ပြောခဲ့ပြီးသားမို့လို့ ထပ်မပြောတော့ပါဘူး။ ဒါတွေအများကြီး ထည့်ပြောလိုလည်း စိတ်ရှုပ်မသွားပါနဲ့။ JavaScript နည်းပညာတွေက ဒီလိုပါပဲ။ ကိုယ့်အတွက် အရေးကြီးတာတွေကို ပိုအာရုံစိုက်ပြီး ကျန်ဆက်စပ်နည်းပညာတွေကိုတော့ ဒီလိုပဲ လုပ်ရင်း သင်၊ သင်ရင်းလုပ် အမြဲမပြတ် ဆက်လေ့လာသွားကြရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

အားလုံးပဲ ထူးချွန်အောင်မြင်တဲ့ Developer တွေဖြစ်ကြပါစေ၊ အစစအရာရာ အဆင်ပြေကြပါစေလို့ ဆုတောင်းရင်း ဒီစာအုပ်ကို ဒီနေရာမှာပဲ နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတယ်။

အီမောင် (Fairway)

၁၅.၇.၂၀၂၄ ရက်နေ့တွင် ရေးသားပြီးစီးသည်။

စာရေးသူ၏ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

အမည်ရင်း အိမောင် ဖြစ်ပြီး မကျေးတိုင်းဒေသကြီး သရက်မြို့၊ ဘတိဖြစ်သည်။ (၂၀၀၀) ပြည့်နှစ်တွင် သရက်မြို့၊ အ.ထ.က (၁) မှ တဗ္ဗာသိလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲအောင်မြင်ပြီး (၂၀၀၁) ခုနှစ်မှစတင်ကာ ပညာ ဆက်လက် သင်ယူနိုင်ရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ အခြေခံခဲ့သည်။ (၂၀၀၃) ခုနှစ်တွင် ဒုတိကဗ္ဗာသိလ် လူ စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ငွာနှမှ ပေးအပ်သည့် ကွန်ပျူးတာနည်းပညာ ဒီပလိုမာဘွဲ့ (Diploma in Computer Studies) ကို ရရှိခဲ့ပြီး ထိုအချိန်မှစတင်၍ Software ရေးသားခြင်း လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်လာခဲ့သည်။ (၂၀၀၆) ခုနှစ်မှ စတင်ကာ Web နည်းပညာအခြေပြု Software များကို စတင်ရေးသားခဲ့ပြီး ယနေ့အချိန်ထိ မြတ်နောက်ရပ်တည် လုပ်ကိုင်နေသည်။

ကွန်ပျူးတာနည်းပညာများကို အလေးထားလေ့လာနေ၍ ဆက်လက်တက်ရောက်ခြင်း မပြုဖြစ်ပဲ ရပ်နား ထားခဲ့သည့် အဝေးသင်တဗ္ဗာသိလ် (ဥပဒေပညာအထူးပြု) ကို (၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် ပြန်လည် တက်ရောက်ခဲ့ပြီး (၂၀၁၃) ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်၍ ဥပဒေပညာဘွဲ့ (LL.B) ကိုရရှိခဲ့သည်။

(၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် Durosoft အမည်ဖြင့် Web Development လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ပြည့်တွင်းပြည်ပမှ အပ်နှံကြသည့် Outsource Project များကို အမိကထား ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုနောက် (၂၀၁၁) ခုနှစ်တွင် Outsource Project များ ဆောင်ရွက်နေရာမှ မိမိတိုကိုယ်ပိုင် Software Product များ ကိုသာ ရေးသား တော့မည် ဟူသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် Durosoft အား Fairway Web ဟူ၍ အမည်ပြောင်းကာ ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ (၂၀၁၆) ခုနှစ်မှစတင်၍ Fairway Web အား Fairway Technology ဟု အမည်ပြောင်းကာ Software များ ရေးသားခြင်း၊ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းများ ပိုချ ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ဤစာရေးသားနေစဉ်တွင် Fairway Technology ၏ Managing Partner အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

(၂၀၁၃) ခုနှစ်စွန်လတွင် **Professional Web Developer** စာအုပ် ပထမအကြိမ် ကို ရေးသားပြုစု ဖြန့်ချီခဲ့ပြီး စတုထွေအကြိမ်ထိ ဆက်တိုက်တည်းဖြတ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ (၂၀၁၄) ခုနှစ်စွန်လတွင် **Ubuntu - သင့်အတွက် Linux** စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစု ဖြန့်ချီခဲ့ပြီး၊ (၂၀၁၅) ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် **Rockstar Developer** စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစု ဖြန့်ချီခဲ့ပါသည်။

(၂၀၂၀-၂၀၂၁) ခုနှစ်ကာလများတွင် **Bootstrap** လိုတိဂုံး၊ **JavaScript** လိုတိဂုံး၊ **PHP** လိုတိဂုံး၊ **Laravel** လိုတိဂုံး၊ **React** လိုတိဂုံး၊ **API** လိုတိဂုံး နှင့် **Bitcoin** လိုတိဂုံး ဟူသော စာအုပ် (၇) အပ်ကို ဆက်တိုက် ရေးသားဖြန့်ချီခဲ့သည်။ (၂၀၂၁) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် **Professional Web Developer 2022** စာအုပ်ကိုရေးသား ဖြန့်ချီခဲ့ပြီး (၂၀၂၃) ခုနှစ် မတ်လတွင် **Professional Web Developer 2023** အမည်ဖြင့် ထပ်မံတည်းဖြတ် ဖြန့်ချီခဲ့ပါသည်။ ယခု **Rockstar Developer 2025** စာအုပ်ကို ဆက်လက်ဖြန့်ချီနိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည့်အတွက် စုစုပေါင်း ရေးသားပြုစုထားသည့် နည်းပညာစာအုပ်ပေါင်း (၁၂) အုပ် ရှိသွားခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

(၂၀၁၀) ခုနှစ်မှ စတင်ကာ Web Development ဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ပို့ချေလာခဲ့ပြီး၊ ယခုအခါ Fairway Technology သင်တန်းကျောင်း၏ ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် နည်းပညာ သင်တန်းများကို ဦးဆောင်ပို့ချေနေပါသည်။

နေ့ဖြစ်သူ နှင့်ဝေလွင်၊ သမီးဖြစ်သူ စုရတနာမောင် တို့နှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့တွင် အခြေချ နေထိုင်လျက် ရှိသည်။ စာရေးသူအား ဆက်သွယ်လိုပါက eimg@fairwayweb.com အီးမေးလိပ်စာ (သို့မဟုတ်) စာရေးသူ၏ Website ဖြစ်သော eimaung.com တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဆက်သွယ်ရန် အချက်အလက်များ အတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။